

URZĄD STATYSTYCZNY w LUBLINIE
STATISTICAL OFFICE in LUBLIN

LUBLIN

w liczbach
in figures

2010 - 2016

LUBLIN 2017

**ZESPÓŁ REDAKCYJNY
URZĘDU STATYSTYCZNEGO W LUBLINIE**

**EDITORIAL BOARD
OF STATISTICAL OFFICE IN LUBLIN**

PRZEWODNICZĄCY

PRESIDENT

Krzysztof Markowski

CZŁONKOWIE

MEMBERS

Urszula Bronisz, Anna Cichosz, Elżbieta Duda, Waldemar Dymek, Anna Dziaduch, Sławomir Dziaduch, Jerzy Hasić, Andrzej Jakubowski, Aleksandra Jangas-Kurzak, Renata Jończyk, Ewa Kuniewicz, Zofia Kurlej, Beata Kwiatkowska-Królikowska, Elżbieta Łoś, Andrzej Matacz, Marzena Mularczyk, Artur Myna, Anna Niemczyk, Agnieszka Nocko, Aneta Olszewska-Welman, Jarosław Plewik, Anna Powęska, Anna Puzio, Magdalena Rosołowska, Marek Tatarski, Grzegorz Zabiegły

Redakcja, korekta, tłumaczenia i skład komputerowy
— Lubelski Ośrodek Badań Regionalnych

Edition, proof-reading, translation and typesetting
— *Lublin Centre for Regional Surveys*

Tablice statystyczne opracował
zespół pracowników US w Lublinie

*Statistical tables compiled
by employees of SO in Lublin*

Projekt okładki

Cover design

Elżbieta Sochacka

Prosimy o podanie źródła przy publikowaniu danych US

When publishing SO data please indicate source

PRZEDMOWA

Lublin jest głównym ośrodkiem miejskim województwa. Zapewnia mieszkańcom podstawowe potrzeby związane z ich funkcjonowaniem, rozwojem kulturalnym, edukacyjnym i społeczno-gospodarczym. Świadczy również wysoko specjalistyczne usługi poza swoim obszarem administracyjnym, jak również województwa. Dotyczy to zwłaszcza szkolnictwa wyższego i nauki, ochrony zdrowia, handlu i usług oraz kultury, sportu, turystyki i wypoczynku. Lublin pełni ważną funkcję w aktywizacji rozwoju terenów znajdujących się w zasięgu ich oddziaływania, wzmacniają spójność i konkurencyjność lokalnych systemów społecznych. Jest także centrum koncentracji zasobów ludzkich, kapitału ekonomicznego, technologicznego i kulturowego. Rozwój Lublina ma znaczący wpływ na koniunkturę całego regionu, dlatego też analiza danych statystycznych może prowadzić do wyciągnięcia wielu istotnych wniosków.

„Lublin w liczbach 2010-2016” zawiera obszerny zestaw informacji statystycznych o podstawowych aspektach funkcjonowania miasta i życia jego mieszkańców. Zakres danych zamieszczonych w opracowaniu obejmuje między innymi sytuację demograficzną, rynek pracy, edukację, ochronę zdrowia, kulturę i turystykę, gospodarkę, infrastrukturę techniczną, finanse publiczne. Wprowadzeniem do publikacji są dwie tablice przeglądowe przedstawiające ogólny obraz miasta na tle województwa i kraju w 2016 r. oraz na tle innych miast liczących powyżej 300 tys. mieszkańców. Szczegółowe informacje dotyczące przemian społecznych i procesów zachodzących w gospodarce miasta przedstawiono w 18 działach tematycznych, z których każdy poprzedzono uwagami zawierającymi wyjaśnienia dotyczące terminologii, metodologii i zakresu informacji. Po raz pierwszy, w dziale „Ochrona zdrowia i pomoc społeczna” zaprezentowano informacje dotyczące wspierania rodziny poprzez program „Rodzina 500+”.

Przekazując Państwu niniejszą publikację, mam również nadzieję, iż syntetyczny charakter publikacji zachęci Państwa do zgłębiania przedstawionych w niej zagadnień wykorzystując w tym celu bardziej szczegółowe dane dostępne zarówno w naszym Urzędzie, jak również na naszych stronach internetowych <http://lublin.stat.gov.pl> oraz na stronach internetowych GUS m. in. w Banku Danych Lokalnych.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego
w Lublinie
Krzysztof Markowski
dr Krzysztof Markowski

PREFACE

Lublin is the most important urban center of the region. It provides basic needs for their residents related to their functioning, cultural, educational and socio-economic development. It also simultaneously provides highly specialized services both inside and outside its administrative boundaries. This applies especially to higher education and science, health, trade and services, culture, sport, tourism and leisure. Lublin plays an important role in activating the development of territories within their reach, strengthening the cohesion and competitiveness of local social systems. It is also the center of concentration of human resources, economic, technological and cultural capital. Its development has a significant impact on the prosperity of the entire region, and therefore the analysis of the statistical data can be the basis to draw several important conclusions.

"Lublin in Figures 2010-2016" contains a comprehensive set of statistical information on the major aspects of the city and its inhabitants. Detailed statistical data covers many important fields ranging from demographical issues to labour market, education, health, culture, tourism, economy, technical infrastructure and public finance. The introduction to publication are two review tables presenting general information on Lublin city on the background of the Lubelskie voivodship and country in 2016 other cities with over 300,000 inhabitants. Detailed information on social changes and processes taking place in the city's economy were presented in 18 thematic sections, each of which was preceded by observations containing explanations regarding terminology, methodology and scope of information. For the first time, the chapter Health care and social welfare presents the information concerning family support through the "Family 500+" programme.

By giving you this publication, I also hope that the synthetic character of the publication will encourage you to explore the issues presented in it, using for this purpose more detailed data available both in the Statistical Office in Lublin, as well as at the website of the office <http://lublin.stat.gov.pl> and at the CSO Internet website in Local Data Bank.

Director
Statistical Office
in Lublin
Krzysztof Markowski
Krzysztof Markowski, PhD

SPIS TREŚCI

Przedmowa
Spis tablic
Objaśnienia znaków umownych. Skróty
Uwagi ogólne

TABLICE PRZEGLĄDOWE

I. Lublin na tle województwa lubelskiego i kraju w 2016 r. Lublin na tle miast liczących 300 tys. i więcej mieszkańców
II. w 2016 r.

DZIAŁY

I. Geografia. Meteorologia
II. Stan i ochrona środowiska
III. Samorząd terytorialny
IV. Bezpieczeństwo publiczne
V. Ludność
VI. Rynek pracy
VII. Infrastruktura komunalna. Mieszkania
VIII. Edukacja i wychowanie
IX. Ochrona zdrowia i opieka społeczna
X. Kultura. Turystyka. Sport
XI. Leśnictwo
XII. Przemysł i budownictwo
XIII. Transport.....
XIV. Handel i gastronomia
XV. Finanse przedsiębiorstw
XVI. Finanse publiczne
XVII. Inwestycje. Środki trwałe
XVIII. Podmioty gospodarki narodowej

CONTENTS

	Strona Page
Preface	3
List of tables	4—12
Symbols. Abbreviations	13
General notes	14—17

REVIEW TABLES

<i>Lublin against background of the lubelskie voivodship and Poland in 2016</i>	18— 19
<i>Lublin and cities with 300 thous. and over inhabitants in 2016</i>	20— 25

CHAPTERS

<i>Geography. Meteorology</i>	26— 27
<i>Environmental protection</i>	28— 37
<i>Territorial self-government</i>	38— 39
<i>Public safety</i>	40— 41
<i>Population</i>	42— 54
<i>Labour market</i>	55— 66
<i>Municipal infrastructure. Dwellings</i>	67— 78
<i>Education</i>	79— 93
<i>Health care and social welfare</i>	94—100
<i>Culture. Tourism. Sport</i>	101—111
<i>Forestry</i>	112—113
<i>Industry and construction</i>	114—125
<i>Transport</i>	126—128
<i>Trade and catering</i>	129—131
<i>Finances of enterprises</i>	132—139
<i>Public finance</i>	140—145
<i>Investments. Fixed assets</i>	146—149
<i>Entities of the national economy</i>	150—154

SPIS TABLIC
LIST OF TABLES

		Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ I. GEOGRAFIA. METEOROLOGIA	CHAPTER I. GEOGRAPHY. METEOROLOGY		
Położenie geograficzne Lublina	<i>Geographic location of Lublin</i>	1	26
Najwyżej i najniżej położone punkty Lublina	<i>The highest and the lowest points of Lublin</i>	2	26
Wybrane odległości drogowe z Lublina	<i>Selected road distances from Lublin</i>	3	26
Dane meteorologiczne – stacja meteorologiczna Lublin (2010-2016)	<i>Meteorological data – the meteorological station Lublin (2010-2016)</i>	4	27
DZIAŁ II. STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA	CHAPTER II. ENVIRONMENTAL PROTECTION		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	28
Stan geodezyjny i kierunki wykorzystania powierzchni (2016, 2017)	<i>Geodesic status and use of land (2016, 2017)</i>	1 (5)	32
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (2010-2016)	<i>Water withdrawal for needs of the national economy and population (2010-2016)</i>	2 (6)	33
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (2010-2016)	<i>Water consumption for needs of the national economy and population (2010-2016)</i>	3 (7)	33
Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia odprowadzane do wód lub do ziemi (2010-2016)	<i>Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground (2010-2016)</i>	4 (8)	33
Oczyszczalnie ścieków komunalnych (2010-2016)	<i>Municipal wastewater treatment plants (2010-2016)</i>	5 (9)	34
Emisja i redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (2010-2016)	<i>Emission and reduction of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality (2010-2016)</i>	6 (10)	34
Ochrona przyrody i krajobrazu (2010-2016)	<i>Protection of nature and landscape (2010-2016)</i>	7 (11)	35
Odpady wytworzone i dotychczas składowane (nagromadzone) [2010-2016]	<i>Generated and accumulated waste (2010-2016)</i>	8 (12)	35
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej według kierunków inwestowania (ceny bieżące) [2010-2016]	<i>Outlays on fixed assets for environmental protection and water management by directions of investing (current prices) [2010-2016]</i>	9 (13)	36
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej według źródeł finansowania (ceny bieżące) [2010-2016]	<i>Outlays on fixed assets for environmental protection and water management by the source of financing (current prices) [2010-2016]</i>	10 (14)	36
Efekty rzeczowe uzyskane w wyniku przekazania do użytku inwestycji ochrony środowiska i gospodarki wodnej (2010-2016)	<i>Tangible effects of investments in environmental protection and water management (2010-2016)</i>	11 (15)	37
DZIAŁ III. SAMORZĄD TERYTORIALNY	CHAPTER III. TERRITORIAL SELF-GOVERNMENT		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	38
Radni według płci i wieku (2010-2016)	<i>Councillors by sex and age (2010-2016)</i>	1 (16)	39
Radni według poziomu wykształcenia (2010-2016)	<i>Councillors by educational level (2010-2016)</i>	2 (17)	39
Radni według grup zawodów (2010-2016)	<i>Councillors by occupational groups (2010-2016)</i>	3 (18)	39

		Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ IV. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	CHAPTER IV. PUBLIC SAFETY. JUSTICE		
Uwagi ogólne	General notes	x	40
Przestępstwa stwierdzone w zakończonych postępowaniach przygotowawczych (2010-2016)	Ascertained crimes in completed preparatory proceedings (2010-2016)	1 (19)	41
Wskaźniki wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych (2010-2016)	Rates of detectability of delinquents in ascertained crimes (2010-2016)	2 (20)	41
Wybrane zagadnienia działalności służb straży miejskiej (2010-2016)	Selected activities of municipal police(2010-2016)	3 (21)	41
DZIAŁ V. LUDNOŚĆ	CHAPTER V. POPULATION		
Uwagi ogólne	General notes	x	42
Ludność (2010-2016)	Population (2010-2016)	1 (22)	45
Ludność według płci i wieku (2010-2016)	Population by sex and age (2010-2016)	2 (23)	45
Ludność według biologicznych grup wieku (2010-2016)	Population by biological age groups (2010-2016)	3 (24)	46
Ruch naturalny ludności (2010-2016)	Vital statistics (2010-2016)	4 (25)	46
Małżeństwa zawarte według wieku nowożeńców w 2016 r.	Marriages contracted by age of bridegrooms and brides in 2016 ..	5 (26)	47
Małżeństwa zawarte według poprzedniego stanu cywilnego nowożeńców w 2016 r.	Marriages contracted by previous marital status of bridegrooms and brides in 2016	6 (27)	47
Rozwody według wieku małżonków w momencie wniesienia pozwództwa w 2016 r.	Divorces by age of spouses at the moment of filling petition for divorce in 2016	7 (28)	48
Urodzenia żywe (2010-2016)	Live births (2010-2016)	8 (29)	48
Urodzenia żywe według kolejności urodzenia dziecka oraz wieku matki (2010-2016)	Live births by birth order and age of mother (2010-2016)	9 (30)	49
Płodność kobiet i współczynniki reprodukcji ludności (2010-2016)	Female fertility and reproduction rates of population (2010-2016)	10 (31)	50
Zgony według płci i wieku zmarłych (2010-2016)	Deaths by sex and age of deceased (2010-2016)	11 (32)	50
Zgony według przyczyn w 2015 r.	Deaths by causes in 2015	12 (33)	51
Zgony niemowląt według płci i wieku (2010-2016)	Infant deaths by sex and age (2010-2016)	13 (34)	52
Zgony niemowląt według przyczyn w 2015 r.	Infant deaths by causes in 2015	14 (35)	52
Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności na pobyt stały (2010-2016)	Internal and international migration of population for permanent residence (2010-2016)	15 (36)	53
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według kierunków (2010-2016)	Internal migration of population for permanent residence by direction (2010-2016)	16 (37)	53
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według płci i wieku migrantów (2010-2016)	Internal migration of population for permanent residence by sex and age of migrants (2010-2016)	17 (38)	54

		Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ VI. RYNEK PRACY	CHAPTER VI. LABOUR MARKET		
Uwagi ogólne	General notes	x	55
Pracujący	Employment		
Pracujący (2010-2016)	Employed persons (2010-2016)	1 (39)	58
Pracujący według sektorów ekonomicznych (2010-2016)	Employed persons by economic sectors (2010-2016)	2 (40)	59
Przeciętne zatrudnienie według sektorów ekonomicznych (2010-2016)	Average paid employment by economic sectors (2010-2016)	3 (41)	60
Bezrobocie	Unemployment		
Bezrobotni zarejestrowani, stopa bezrobocia oraz oferty pracy (2010-2016)	Registered unemployed persons, unemployment rate as well as job offers (2010-2016)	4 (42)	61
Bezrobotni nowo zarejestrowani i wyrejestrowani (2010-2016)	Newly registered unemployed persons and persons removed from unemployment rolls (2010-2016)	5 (43)	61
Bezrobotni zarejestrowani według wieku, poziomu wykształcenia, czasu pozostawania bez pracy oraz stażu pracy (2010-2016)	Registered unemployed persons by age, educational level, duration of unemployment and work seniority (2010-2016)	6 (44)	62
Bezrobotni zarejestrowani korzystający z aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu (2010-2016)	Registered unemployed persons benefiting from labour market programme (2010-2016)	7 (45)	63
Wydatki Funduszu Pracy (2010-2016)	Labour Fund expenditures (2010-2016)	8 (46)	64
Warunki pracy	Work conditions		
Poszkodowani w wypadkach przy pracy (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie) [2010-2016]	Persons injured in accidents at work (excluding private farms in agriculture) [2010-2016]	9 (47)	64
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia według grup zagrożeń (2010-2016)	Persons working in hazardous conditions by groups of dangers (2010-2016)	10 (48)	65
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia czynnikami szkodliwymi i niebezpiecznymi dla zdrowia (2010-2016)	Persons working in hazardous conditions to agents harmful and hazardous to health (2010-2016)	11 (49)	65
Wynagrodzenia	Wages and salaries		
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto według sektorów ekonomicznych (2010-2016)	Average monthly gross wages and salaries by economic sectors (2010-2016)	12 (50)	66
DZIAŁ VII. INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA	CHAPTER VII. MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS		
Uwagi ogólne	General notes	x	67
Infrastruktura komunalna	Municipal infrastructure		
Wodociągi i kanalizacja (2010-2016)	Water supply and sewage systems (2010-2016)	1 (51)	72
Odbiorcy oraz zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych (2010-2016)	Consumers and consumption of electricity in households (2010-2016)	2 (52)	72
Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych (2010-2016)	Gas supply system as well as consumers and consumption of gas from gas supply system in households (2010-2016)	3 (53)	73

		Tablica Table	Strona Page
Ogrzewnictwo (2010-2016)	House-heating (2010-2016)	4 (54)	73
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej (2010-2016)	Population using water supply, sewage and gas supply systems (2010-2016)	5 (55)	73
Odpady komunalne i nieczystości ciekłe (2010-2016)	Municipal waste and liquid waste (2010-2016)	6 (56)	74
Tereny zieleni miejskiej ogólnodostępnej i osiedlowej (2010-2016)	Generally accessible green areas and green areas of housing estates (2010-2016)	7 (57)	74
Mieszkania	Dwellings		
Zasoby mieszkaniowe (2010-2016)	Dwelling stocks (2005-2016)	8 (58)	75
Mieszkania w zasobach mieszkaniowych wyposażone w instalacje (2010-2016)	Dwellings in dwelling stocks fitted with installations (2010-2016)	9 (59)	75
Dodatki mieszkaniowe wypłacone w 2016 r.	Housing allowances paid out in 2016	10 (60)	76
Gospodarka gruntami pod budownictwo mieszkaniowe (2010-2016)	Administration of grounds for dwellings construction (2010-2016)	11 (61)	76
Mieszkania, których budowę rozpoczęto (2010-2016)	Dwellings in which construction has begun (2010-2016)	12 (62)	77
Mieszkania oddane do użytkowania (2010-2016)	Dwellings completed (2010-2016)	13 (63)	77
Mieszkania oddane do użytkowania według liczby izb (2010-2016)	Dwellings completed by number of rooms (2010-2016)	14 (64)	78
Zawarte transakcje kupna-sprzedaży lokali, nieruchomości gruntowych i zabudowanych w 2016 r.	Reached purchase-sale transactions of the premises, land real estates and built-up real estates in 2016	15 (65)	78
DZIAŁ VIII. EDUKACJA I WYCHOWANIE	CHAPTER VIII. EDUCATION		
Uwagi ogólne	General notes	x	79
Edukacja według szczebli kształcenia (2010/11-2016/17)	Education by level (2010/11-2016/17)	1 (66)	82
Kształcenie w szkołach specjalnych (2010/11-2016/17)	Education special schools (2010/11-2016/17)	2 (67)	85
Szkoły artystyczne dla dzieci i młodzieży (2010/11-2016/17)	Level art schools for children and youth (2010/11-2016/17)	3 (68)	85
Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży (2010/11-2016/17)	Primary schools for children and youth (2010/11-2016/17)	4 (69)	86
Gimnazja dla dzieci i młodzieży (2010/11-2016/17)	Lower secondary schools for children and youth (2010/11-2016/17)	5 (70)	86
Zasadnicze szkoły zawodowe dla młodzieży (2010/11-2016/17)	Basic vocational schools for youth (2010/11-2016/17)	6 (71)	86
Licea ogólnokształcące dla młodzieży (2010/11-2016/17)	General secondary schools for youth (2010/11-2016/17)	7 (72)	87
Technika dla młodzieży (2010/11-2016/17)	Technical secondary schools for youth (2010/11-2016/17)	8 (73)	87
Szkoły policealne (2010/11-2016/17)	Post-secondary schools (2010/11-2016/17)	9 (74)	87
Szkoły wyższe (2010/11-2016/17)	Higher education institutions (2010/11-2016/17)	10 (75)	88
Studenci szkół wyższych według systemów studiów i typów szkół (2010/11-2016/17)	Students of higher education institutions by study systems and type of schools (2010/11-2016/17)	11 (76)	89

		Tablica Table	Strona Page
Absolwenci szkół wyższych według systemów studiów i typów szkół (2010/11-2015/16)	<i>Graduates of higher education institutions by study systems and type of schools (2010/11-2015/16)</i>	12 (77)	90
Studia podyplomowe i studia doktoranckie (2010/11-2016/17)	<i>Postgraduate and doctoral studies (2010/11-2016/17)</i>	13 (78)	91
Cudzoziemcy — studenci i absolwenci według form studiów i typów szkół (2010/11-2016/17)	<i>Foreigners — students and graduates by study forms and type of schools (2010/11-2016/17)</i>	14 (79)	91
Nauczyciele akademicy w szkołach wyższych (2010/11-2016/17)	<i>Academic teachers in higher schools (2010/11-2016/17)</i>	15 (80)	92
Szkoły dla dorosłych (2010/11-2016/17)	<i>Schools for adults (2010/11-2016/17)</i>	16 (81)	92
Wychowanie przedszkolne (2010/11-2016/17)	<i>Pre-primary education (2010/11-2016/17)</i>	17 (82)	93
DZIAŁ IX. OCHRONA ZDROWIA I OPIEKA SPOŁECZNA	CHAPTER IX. HEALTH CARE AND SOCIAL WELFARE		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	94
Ambulatoryjna opieka zdrowotna (2012-2016)	<i>Out-patient health care in (2012-2016)</i>	1 (83)	96
Ratownictwo medyczne i pomoc doraźna (2010-2016)	<i>Emergency medical services and first aid (2010-2016)</i>	2 (84)	96
Apteki ogólnodostępne (2010-2016)	<i>Public pharmacies (2010-2016)</i>	3 (85)	97
Żłobki i kluby dziecięce (2010-2016)	<i>Nurseries and children's clubs(2010-2016)</i>	4 (86)	97
Wspieranie rodziny w 2016 r.	<i>Family suport in 2016</i>	5 (87)	98
Placówki wsparcia dziennego (2010-2016)	<i>Day-support centres (2010-2016)</i>	6 (88)	98
Rodzinna piecza zastępcza (2010-2016)	<i>Family foster care (2010-2016)</i>	7 (89)	99
Instytucjonalna piecza zastępcza (2010-2016)	<i>Institutional foster care (2010-2016)</i>	8 (90)	99
Pomoc społeczna stacjonarna (2010-2016)	<i>Stationary social welfare (2010-2016)</i>	9 (91)	100
Placówki stacjonarnej pomocy społecznej według grup mieszkańców (2010-2016)	<i>Stationary social welfare facilities by groups of residents (2010-2016)</i>	10(92)	100
DZIAŁ X. KULTURA. TURYSTYKA. SPORT	CHAPTER X. CULTURE. TOURISM. SPORT		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	101
Kultura	Culture		
Książki i broszury wydane (2010-2016)	<i>Books and pamphlets published (2010-2016)</i>	1 (93)	104
Gazety i czasopisma wydane (2010-2016)	<i>Newspapers and magazines published (2010-2016)</i>	2 (94)	104
Biblioteki publiczne (z filiami) [2010-2016]	<i>Public libraries (with branches) [2010-2016]</i>	3 (95)	105
Muzea (2010-2016)	<i>Museums (2010-2016)</i>	4 (96)	105
Galerie sztuki (2010-2016)	<i>Art galleries (2010-2016)</i>	5 (97)	105
Teatry i instytucje muzyczne (2010-2016)	<i>Theatres and music institutions (2010-2016)</i>	6 (98)	106
Centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby, świetlice (2010-2016)	<i>Centres of culture, cultural centres and establishments, clubs and community centres (2010-2016)</i>	7 (99)	106
Kina stałe (2010-2016)	<i>Fixed cinemas (2010-2016)</i>	8 (100)	107
Wybrane instytucje kultury dostępne dla osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach inwalidzkich (2010-2016)	<i>Selected cultural institutions accessible to the disabled moving on wheelchairs (2010-2016)</i>	9 (101)	107

		Tablica Table	Strona Page
Turystyka	Tourism		
Baza noclegowa turystyki (2010-2016)	Tourist accommodation establishments (2010-2016)	10 (102)	108
Turyści zagraniczni korzystający z bazy noclegowej turystyki (2010-2016)	Foreign tourists accommodated in tourist accommodation establishments (2010-2016)	11 (103)	110
Hotele w 2016 r.	Hotels in 2016	12 (104)	110
Placówki gastronomiczne w bazie noclegowej turystyki w 2016 r.	Catering outlets in tourist accommodation establishments in 2016 ...	13 (105)	111
Sport	Sport		
Kluby sportowe (2010, 2012, 2014, 2016)	Sports clubs (2010, 2012, 2014, 2016)	14 (106)	111
DZIAŁ XI. LEŚNICTWO	CHAPTER XI. FORESTRY		
Uwagi ogólne	General notes	x	112
Powierzchnia gruntów leśnych (2010-2016)	Forest land (2010-2016)	1 (107)	113
Pożary w lasach (2010-2016)	Forest fires (2010-2016)	2 (108)	113
DZIAŁ XII. PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO	CHAPTER XII. INDUSTRY AND CONSTRUCTION		
Uwagi ogólne	General notes.....	x	114
Przemysł	Industry		
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) [2010-2016]	Sold production of industry (current prices) [2010-2016]	1 (109)	116
Produkcja sprzedana przemysłu według liczby zatrudnionych w podmiotach gospodarczych w przemyśle (ceny bieżące) [2010-2016].....	Sold production of industry by number of paid employees in economic entities in industry (current prices) [2010-2016].....	2 (110)	117
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle (2010-2016)	Average paid employment in industry (2010-2016)	3 (111)	118
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w przemyśle (2010-2016)	Average monthly gross wages and salaries in industry (2010-2016)	4 (112)	119
Budownictwo	Construction		
Produkcja budowlano-montażowa według grup (ceny bieżące) [2010-2016]	Construction and assembly production by groups (current prices) [2010-2016]	5 (113)	120
Produkcja budowlano-montażowa według rodzajów obiektów budowlanych (ceny bieżące) [2010-2016]	Construction and assembly production by type of constructions (current prices) [2010-2016]	6 (114)	120
Budynki oddane do użytkowania (2010-2016)	Buildings completed (2010-2016).....	7 (115)	122
Budynki oddane do użytkowania według rodzajów budynków (2010-2016)	Buildings completed by type of buildings (2010-2016)	8 (116)	123
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie (2010-2016)	Average paid employment in construction (2010-2016)	9 (117)	125
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w budownictwie (2010-2016)	Average monthly gross wages and salaries in construction (2010-2016)	10 (118)	125

		Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ XIII. TRANSPORT	CHAPTER XIII. TRANSPORT		
Uwagi ogólne	General notes	x	126
Drogi publiczne powiatowe i gminne o twardej nawierzchni (2010-2016)	Hard surface powiat and gmina public roads (2010-2016)	1 (119)	127
Ścieżki rowerowe i bus-pasy (2011-2016)	Cycle ways and bus lanes (2011-2016)	2 (120)	127
Pojazdy samochodowe i ciągniki zarejestrowane (2010-2016)	Registered road vehicles and tractors (2010-2016)	3 (121)	127
Pojazdy samochodowe i ciągniki zarejestrowane po raz pierwszy (2010-2016)	Registered road vehicles and tractors for the first time (2010-2016)	4 (122)	128
Komunikacja miejska – dzienne linie komunikacyjne (2013-2016)	Urban transport – daily line of communication (2013-2016)	5 (123)	128
Wypadki drogowe (2010-2016)	Road traffic accidents (2010-2016)	6 (124)	128
DZIAŁ XIV. HANDEL I GASTRONOMIA	CHAPTER XIV. TRADE AND CATERING		
Uwagi ogólne	General notes	x	129
Sklepy według form organizacyjnych i stacje paliw (2010-2016)	Shops by organizational forms and petrol stations (2010-2016)	1 (125)	130
Placówki gastronomiczne (2010-2016)	Catering establishments (2010-2016)	2 (126)	131
Targowiska (2010-2016)	Marketplaces (2010-2016)	3 (127)	131
DZIAŁ XV. FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW	CHAPTER XV. FINANCES OF ENTERPRISES		
Uwagi ogólne	General notes	x	132
Przychody, koszty i wynik finansowy przedsiębiorstw (2011-2016)	Revenues, costs and financial results of enterprises (2011-2016)	1 (128)	136
Przedsiębiorstwa według uzyskanych wyników finansowych (2011-2016)	Enterprises by obtained financial results (2011-2016)	2 (129)	137
Relacje ekonomiczne w przedsiębiorstwach (2011-2016)	Economic relations in enterprises (2011-2016)	3 (130)	137
Aktywa obrotowe przedsiębiorstw (2011-2016)	Current assets of enterprises (2011-2016)	4 (131)	138
Kapitały (fundusze) własne przedsiębiorstw (2011-2016)	Share equity (funds) of enterprises (2011-2016)	5 (132)	138
Kapitał zakładowy spółek (2011-2016)	Initial capital of companies (2011-2016)	6 (133)	139
Zobowiązania przedsiębiorstw (2011-2016)	Liabilities of enterprises (2011-2016)	7 (134)	139

		Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ XVI. FINANSE PUBLICZNE	CHAPTER XVI. PUBLIC FINANCE		
Uwagi ogólne	General notes	x	140
Dochody budżetu miasta według rodzajów (2011-2016)	Municipal budget revenue by type (2011-2016)	1 (135)	143
Dochody budżetu miasta według działów(2011-2016)	Municipal budget revenue by divisions (2011-2016)	2 (136)	144
Wydatki budżetu miasta według rodzajów (2011-2016)	Municipal budget expenditure by type (2011-2016)	3 (137)	144
Wydatki budżetu miasta według działów (2011-2016)	Municipal budget expenditure by divisions (2011-2016)	4 (138)	145
Dochody i wydatki budżetu miasta na 1 mieszkańca (2011-2016)	Municipal budget revenue and expenditure per capita (2011-2016)	5 (139)	145
DZIAŁ XVII. INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE	CHAPTER XVII. INVESTMENTS. FIXED ASSETS		
Uwagi ogólne	General notes	x	146
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach (ceny bieżące) [2010-2016]	Investment outlays in enterprises (current prices) [2010-2016]	1 (140)	148
Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach (bieżące ceny ewidencyjne) [2010-2016]	Gross value of fixed assets in enterprises (current book-keeping prices) [2010-2016]	2 (141)	149
DZIAŁ XVIII. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ	CHAPTER XVIII. ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY		
Uwagi ogólne	General notes	x	150
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON (2010-2016)	Entities of the national economy in the REGON register (2010-2016)	1 (142)	151
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON według form prawnych i sekcji (2010-2016)	Entities of the national economy in the REGON register by legal forms and sections (2010-2016)	2 (143)	152
Spółki handlowe według form prawnych i sekcji (2010-2016)	Commercial companies by legal status and sections (2010-2016) ..	3 (144)	154

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH

SYMBOLS

Kreska (–)	-	zjawisko nie wystąpiło <i>magnitude zero</i>
Zero: (0)	-	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5 / <i>magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit</i>
(0,0)	-	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. / <i>magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit</i>
Kropka (.)	-	zupelny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych / <i>data not available or not reliable</i>
Znak x	-	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe / <i>not applicable</i>
Znak Δ	-	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji; ich pełne nazwy podano w uwagach ogólnych, ust. 13 na str. 16 <i>categories of applied classification are presented in abbreviated form; their full names are given in the general notes, item 13 on page 16</i>
Znak #	-	oznacza, że dane nie mogą być opublikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej <i>data may not be published due to the necessity of maintaining statistical confidentiality in accordance with the Law on Public Statistics</i>
„W tym” „Of which”	-	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy / <i>indicates that not all elements of the sum are given</i>
Comma (,)	-	used in figures represents the decimal point.

SKRÓTY

ABBREVIATIONS

tys.	=	tysiąc	dam ³	=	dekametr sześcienny <i>cubic decametre</i>	Kk	=	Kodeks karny
thous.	=	<i>thousand</i>	hm ³	=	hektometr sześcienny <i>cubic hectometre</i>	kl.	=	klasa
mln	=	<i>million</i>	kWh	=	kilowatogodzina <i>kilowatt-hour</i>	nr (Nr)	=	numer
zł	=	złoty	MWh	=	megawatogodzina <i>megawatt-hour</i>	No.	=	<i>number</i>
zł	=	złoty	GWh	=	gigawatogodzina <i>gigawatt-hour</i>	poz.	=	pozycja
szt.	=	sztuka	GJ	=	gigadżul <i>gigajoule</i>	pkt	=	punkt
pcs	=	piece	TJ	=	teradżul <i>terajoule</i>	tabl.	=	tablica <i>table</i>
egz.	=	egzemplarz	°C	=	stopień Celsjusza <i>centigrade</i>	ust.	=	ustęp
kpl	=	komplet	h	=	godzina <i>hour</i>	Dz. U.	=	Dziennik Ustaw
wol.	=	wolumin	d	=	doła	i in.	=	i inni
vol.	=	<i>volume</i>	24h	=	24 hours	itp.	=	i tym podobne
kg	=	kilogram <i>kilogram</i>	r.	=	rok	etc.	=	<i>and the like</i>
t	=	tona <i>tonne</i>	t/r	=	ton rocznie	m.in.	=	między innymi
mm	=	milimetr <i>millimetre</i>	t/y	=	<i>tonnes per year</i>	i.a.	=	<i>among others</i>
cm	=	centymetr <i>centimetre</i>	art.	=	artykuł <i>article</i>	np.	=	na przykład
m	=	metr <i>metre</i>	cd.	=	ciąg dalszy	e.g.	=	<i>for example</i>
km	=	kilometr <i>kilometre</i>	cont.	=	<i>continued</i>	tj.	=	to jest
m ²	=	metr kwadratowy <i>square metre</i>	dok.	=	dokończenie	i.e.	=	<i>that is</i>
ha	=	hektar <i>hectare</i>	cont.	=	<i>continued</i>	ozn.	=	oznacza
km ²	=	kilometr kwadratowy <i>square kilometre</i>	Lp.	=	liczba porządkowa	i.e.	=	<i>that is</i>
m ³	=	metr sześcienny <i>cubic metre</i>	No.	=	<i>number</i>			

UWAGI OGÓLNE

1. Prezentowane w Roczniku dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – dotyczą **całej gospodarki narodowej**.

2. Dane prezentuje się:

1) w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczych we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007, wprowadzona z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885) z późniejszymi zmianami.

W ramach PKD 2007 wyodrębniono „**Przemysł**” jako dodatkowe grupowanie, które obejmuje sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

Pod pojęciem „**Pozostałe usługi**” ujęte są sekcje: „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna”, „Działalność z zakresu usług administrowania i działalność wspierająca”, „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”, „Edukacja”, „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna”, „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją” oraz „Pozostała działalność usługowa”;

2) według **sektorów własności**:

- sektor publiczny – grupujący własność państwową (Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych), własność jednostek samorządu terytorialnego oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora publicznego,
- sektor prywatny – grupujący własność prywatną krajową (osób fizycznych i pozostałych jednostek prywatnych), własność zagraniczną (osób zagranicznych) oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora prywatnego i brakiem przewagi sektorowej w kapitale (mieniu) podmiotu.

„Własność mieszaną” określana jest głównie dla spółek i wyznaczana na podstawie struktury kapitału (mienia) deklarowanego we wniosku rejestracyjnym spółki.

3. Prezentowane informacje przedstawione zostały stosownie do zakresu prowadzonych badań, uwzględniających podmioty klasyfikowane według kryterium **liczby pracujących** i – jeśli nie zaznaczono inaczej –

GENERAL NOTES

1. Data presented in the Yearbook, unless otherwise indicated, concern the **entire national economy**.

2. Data are presented:

1) according to the **Polish Classification of Activities – PKD 2007**, compiled on the basis of the Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev.2 PKD 2007 was introduced on 1 I 2008 by the decree of the Council of Ministers, dated 24 XII 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885) with later amendments.

The item “**Industry**” was introduced as an additional grouping, including sections “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” as well as “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”.

The item “**Other services**” was introduced including sections: “Professional, scientific and technical activities”, “Administrative and support service activities”, “Public administration and defence; compulsory social security”, “Education”, “Human health and social work activities”, “Arts, entertainment and recreation” and “Other service activities”;

2) according to **ownership sectors**:

- public sector – grouping state ownership (of the State Treasury and state legal persons), the ownership of local government units as well as “mixed ownership” with a predominance of capital (property) of public sector entities,
- grouping private domestic ownership (of natural persons and other private entities), foreign ownership (of foreign persons) as well as “mixed ownership” with a predominance of capital (property) of private sector entities and lack of predominance of public or private sector in capital (property) of the entity.

“Mixed ownership” is defined mainly for companies and determined on the basis of the capital (property) structure as declared in a company’s registration application.

3. Information is presented in compliance with the scope of conducted surveys, considering entities classified according to the criterion of the **number of persons employed**, and (unless otherwise indicated) include entities employ-

obejmują podmioty o liczbie pracujących:

- do 9 osób,
- od 10 do 49 osób,
- 50 osób i więcej.

4. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – opracowano zgodnie z **każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.

5. Dane w podziale według sekcji i działów PKD 2007 oraz według sektorów instytucjonalnych opracowano – jeśli nie zaznaczono inaczej – tzw. metodą przedsiębiorstw.

Metoda przedsiębiorstw (podmiotowa) oznacza przyjmowanie całych podmiotów gospodarki narodowej za podstawę grupowania wszystkich danych charakteryzujących ich działalność według poszczególnych poziomów klasyfikacyjnych i podziałów terytorialnych.

6. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj.: osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą (produkcyjną i usługową) na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.

7. Dane w **cenach bieżących** odpowiadają uzyskanym dochodom, poniesionym wydatkom lub wartości wyrobów, usług itp. W tablicach, w których nie określono cen, dane liczbowe wyrażono w cenach bieżących.

Do wyceny produkcji – jeśli nie zaznaczono inaczej – przyjęto kategorię **cen bazowej**.

Cena bazowa definiowana jest jako kwota pieniędzy otrzymywana przez producenta (w tym także przez jednostkę handlową) od nabywcy za jednostkę produktu (wyrobu lub usługi), pomniejszona o podatki od produktu oraz o ewentualne rabaty i opusty, powiększona o dotacje otrzymywane do produktu.

Podatki od produktów obejmują: podatek od towarów i usług – VAT (od produktów krajowych i z importu), podatki i cła od importu (łącznie z podatkiem akcyzowym) oraz inne podatki od produktów, jak podatek akcyzowy od produktów krajowych i podatki od niektórych rodzajów usług (np. od gier losowych i zakładów wzajemnych oraz do 2010 r. zryczałtowany podatek od towarów i usług od okazjonalnych przewoźców osób autobusami zarejestrowanymi za granicą).

8. **Liczby względne (wskaźniki, odsetki)** obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

Wskaźniki dynamiki – w przypadku zmian metodycznych, zmian kategorii ceny przyjmowanej do wyceny produkcji, zmian systemu cen stałych oraz zmian systemu wag do obliczania wskaźników cen w po-

ing:

- up to 9 persons,
- from 10 to 49 persons,
- 50 persons and more.

4. Data, unless otherwise indicated, are compiled in accordance with **the respective organizational status of units of the national economy**.

5. Data according to NACE Rev. 2 sections and divisions as well as by institutional sectors, are compiled, unless otherwise indicated, using the enterprise method.

In the **enterprise (entity) method**, the entire organizational unit of entities in the national economy is the basis for grouping all data describing their activity according to individual classification levels and territorial divisions.

6. The term **entities of the national economy** is understood as legal entities, i.e.: legal persons, organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity.

The term **economic entities** is understood as entities conducting economic activity (production and service) on their own-account in order to earn a profit.

7. Data in **current prices** correspond to obtained revenue, incurred expenditures or the value of products, services, etc. In tables in which prices are not defined, data are expressed in current prices.

In order to evaluate production, unless otherwise indicated, the **basic price** category was implemented.

Basic price is defined as the amount of money received by a producer (trade entities included) from a buyer for a unit of product (good or service), decreased by the tax on the product as well as by applicable rebates and deductions, and increased by subsidies received for the product.

Taxes on products include: the value added tax – VAT (on domestic products and on imports), taxes and customs duties on imports (including the excise tax) as well as other taxes on products, such as the excise tax on domestic products and taxes on selected types of services (e.g., on games of chance and mutual betting and until 2010 lump sum tax on goods and services from occasional transports of passengers in buses with foreign registration).

8. **Relative numbers (indices, percentages)** are, as a rule, calculated on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.

Indices – in the case of methodological changes, changes in price categories used in the evaluation of production, changes in the system of constant prices as well as changes in the system of weights for calculating price indices

szczególnych okresach – obliczono w warunkach porównywalnych. Wskaźniki jednopodstawowe obliczono metodą nawiązania łańcuchowego.

9. Do przeliczeń danych według liczby ludności – jeśli nie zaznaczono inaczej – przyjęto liczbę ludności według krajowej definicji zamieszkania, opracowaną metodą bilansową.

Przy **przeliczaniu na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.)** danych według stanu w końcu roku (np. łóżka w szpitalach, środki trwałe) przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku (np. ruch naturalny ludności, produkcja, spożycie) – według stanu w dniu 30 VI.

Do przeliczeń przyjęto liczbę ludności opracowaną – jeśli nie zaznaczono inaczej – na bazie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011, z tym że dla 2010 r. według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2011 r.

10. Niektóre informacje za ostatni rok zostały podane na podstawie danych nieostatecznych i mogą ulec zmianie w następnych publikacjach Urzędu Statystycznego.

11. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”.

12. Informacje statystyczne pochodzące ze źródeł spoza Urzędu Statystycznego opatrzone odpowiednimi notami, przy przyjęciu zasady, że jako źródłodawcę podaje się instytucję przekazującą informacje prezentowane w tablicy za ostatni rok.

13. W publikacji zastosowano skróty nazw niektórych poziomów klasyfikacyjnych; zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

skrót <i>abbreviation</i>	pełna nazwa <i>full name</i>
	MIĘDZYNARODOWA STATYSTYCZNA KLASYFIKACJA CHOROÓB I PROBLEMÓW ZDROWOTNYCH (X Rewizja) INTERNATIONAL STATISTICAL CLASSIFICATION OF DISEASES AND RELATED HEALTH PROBLEMS (ICD – 10 Revision)
Choroby krwi i narządów krwiotwórczych <i>Diseases of blood and blood-forming organs</i>	Choroby krwi i narządów krwiotwórczych oraz niektóre choroby przebiegające z udziałem mechanizmów autoimmunologicznych <i>Diseases of the blood and blood-forming organs and certain disorders involving the immune mechanism</i>
Wady rozwojowe wrodzone <i>Congenital anomalies</i>	Wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenia i aberracje chromosomowe <i>Congenital malformations, deformations and chromosomal abnormalities</i>
Objawy i stany niedokładnie określone <i>Symptoms and ill-defined conditions</i>	Objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań klinicznych i laboratoryjnych jednostek chorobowych, gdzie indziej niesklasyfikowane <i>Symptoms, sign and abnormal clinical and laboratory findings, not elsewhere classified</i>

in individual periods are calculated in comparable conditions. Single base indices are calculated using the chain-base index method.

9. For the purpose of calculating data by population number, unless otherwise indicated, the population number according to the national definition of residence, compiled using the balance method, was adopted.

When **computing per capita data (1000 population, etc.)** as of the end of a year (e.g., beds in hospitals, fixed assets), the population as of 31 XII was adopted, whereas data describing the magnitude of a phenomenon within a year (e.g., vital statistics, production, consumption) – as of 30 VI.

For calculations, it was assumed to use the number of population calculated, unless otherwise indicated, on the basis of Population and Housing Census 2011, but for 2010 by the administrative division valid as of 31 XII 2011.

10. Selected information for the last year presented on the basis of preliminary data may change in subsequent publications of the Statistical Office.

11. Due to the rounding of data, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item “total”.

12. Statistical information originating from sources other than the Statistical Office is indicated in the appropriate note, with the institution providing the information presented in the table for the last year given as the source.

13. The names of some classification levels used in the publication have been abbreviated; the list of abbreviations used and their full names are given below:

skrót
abbreviation

pełna nazwa
full name

POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI – PKD 2007
NOMENCLATURE DES ACTIVITÉS DE COMMUNAUTÉ EUROPÉENNE – NACE rev. 2

sekcje sections

Handel; naprawa pojazdów samochodowych <i>Trade; repair of motor vehicles</i>	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle <i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles</i>
Zakwaterowanie i gastronomia <i>Accommodation and catering</i>	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi <i>Accommodation and food service activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości X	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości <i>Real estate activities</i>
Administrowanie i działalność wspierająca X	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca <i>Administrative and support service activities</i>

działy divisions

Produkcja skór i wyrobów skórzanych X	Produkcja skór i wyrobów ze skór wyprawionych <i>Manufacture of leather and related products</i>
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny <i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker</i>	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania <i>Manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials</i>
Produkcja wyrobów farmaceutycznych <i>Manufacture of pharmaceutical products</i>	Produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych <i>Manufacture of basic pharmaceutical products and pharmaceutical preparations</i>
Produkcja wyrobów z metali <i>Manufacture of metal products</i>	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń <i>Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment</i>
Produkcja maszyn i urządzeń X	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana <i>Manufacture of machinery and equipments n.e.c</i>
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep X	Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli <i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>
Budowa budynków X	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków <i>Construction of buildings</i>
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej X	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej <i>Civil engineering</i>

Wyjaśnienia metodyczne dotyczące podstawowych pojęć i metod opracowania danych liczbowych zamieszczono w uwagach ogólnych do poszczególnych działów. Rozszerzone wyjaśnienia dotyczące poszczególnych dziedzin statystyki Czytelnik znajdzie w publikacjach tematycznych oraz w serii „Zeszyty metodyczne i klasyfikacje”.

Methodological explanations concerning basic definitions and methods of compiling statistical data are enumerated in the general notes to individual chapters. More detailed information pertaining to particular fields of statistics can be found in subject matter publications as well as in the series “Zeszyty metodyczne i klasyfikacje” (Methodological Papers and Classifications).

I. LUBLIN NA TLE WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO I KRAJU W 2016 R.

LUBLIN AGAINST BACKGROUND OF THE LUBELSKIE VOIVODSHIP AND POLAND IN 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lublin Lublin	Województwo lubelskie Lubelskie voivodship	Polska Poland	SPECIFICATION
Ludność ^a na 1 km ²	2309	85	123	Population ^a per 1 km ²
Udział kobiet w ogólnej liczbie ludności ^a w %	53,9	51,5	51,6	Participation of females in the grand total of population ^a in %
Liczba kobiet na 100 mężczyzn ^a	117	106	107	Females per 100 males ^a
Małżeństwa na 1000 ludności	4,85	4,99	5,03	Marriages per 1000 population
Rozwody na 1000 ludności	1,94	1,47	1,65	Divorces per 1000 population
Urodzenia żywe na 1000 ludności	10,03	9,21	9,95	Live births per 1000 population
Zgony na 1000 ludności	9,60	10,43	10,10	Deaths per 1000 population
Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych	2,93	3,51	3,98	Infant deaths per 1000 live births
Przyrost naturalny na 1000 ludności	0,43	-1,23	-0,15	Natural increase per 1000 population
Saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności	-0,65	-1,90	-0,04	Net migration for permanent residence per 1000 population
Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję w %	56,4	72,9	66,5	Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes by the Police in %
Pracujący ^{ab} na 1000 ludności	353	180	240	Employed persons ^{ab} per 1000 population
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto ^b w zł	4169,46	3815,95	4290,52	Average monthly gross wages and salaries ^b in zł
Bezrobotni zarejestrowani ^a według płci w %:				Registered unemployed persons ^a by sex in %:
mężczyźni	51,8	50,6	46,7	males
kobiety	48,2	49,4	53,3	females
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a w %	7,2	10,3	8,2	Registered unemployment rate ^a in %
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^c	96,6	57,0	73,5	Population connected to wastewater treatment plants in % of total population ^c
Odpady komunalne zebrane ^d (w ciągu roku) na 1 mieszkańca w kg	306	196	303	Municipal waste collected ^d (during the year) per capita in kg
Ludność w miastach – w % ogółu ludności – korzystająca z sieci:				Population in urban areas – in % of total urban area population – using with systems:
wodociągowej	95,4	94,6	96,5	water supply
kanalizacyjnej	91,7	88,8	90,0	sewage
gazowej	87,2	69,9	71,4	gas supply
Zużycie w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca w miastach:				Consumption in households per capita in urban area:
wody w m ³	34,9	30,5	34,2	water in m ³
energii elektrycznej w kWh	687,5	640,5	737,3	electricity in kWh
gazu sieciowego w kWh	1732,8	1312,8	1522,8	gas from gas supply in kWh
Zasoby mieszkaniowe ^{ae} :				Inhabited dwellings ^{ae} :
na 1000 ludności:				per 1000 population:
mieszkania	439,1	359,9	371,3	dwellings
izby	1568,2	1384,9	1419,6	rooms
przeciętna powierzchnia użytkowa w m ² :				average useful floor area in m ² :
1 mieszkania	60,1	77,1	73,8	per dwelling
na 1 osobę	26,4	27,7	27,4	per capita
przeciętna liczba osób na:				average number of persons per:
1 mieszkanie	2,28	2,78	2,69	dwelling
1 izbę	0,64	0,72	0,70	room

^a Stan w dniu 31 XII. ^b Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób i zatrudnionych za granicą. ^c Ludność korzystająca – dane szacunkowe, ludność ogółem – na podstawie bilansów. ^d Dane szacunkowe. ^e Na podstawie bilansów.

^a As of 31 XII. ^b By actual workplace and kind of activity; excluding economic entities employing up to 9 persons and persons employed abroad. ^c Population connected to – estimated data, the total population – based on balances. ^d Estimated data. ^e Based on balances.

I. LUBLIN NA TLE WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO I KRAJU W 2016 R. (dok.)

LUBLIN AGAINST BACKGROUND OF THE LUBELSKIE VOIVODSHIP AND POLAND IN 2016 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lublin <i>Lublin</i>	Województwo lubelskie <i>Lubelskie voivodship</i>	Polska <i>Poland</i>	SPECIFICATION
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000: ludności	6,7	3,3	4,3	Dwellings completed per 1000: population
zawartych małżeństw	1392	659	844	marriages contracted
Liczba uczniów przypadająca na: szkołę podstawową	383	128	170	Number of pupils per: primary school
gimnazjum	217	127	139	lower secondary school
Liczba miejsc w domach i zakładach pomocy społecznej ^{ab} na 10 tys. ludności	26,6	26,0	29,8	Places in social welfare homes and facilities ^{ab} per 10 thous. population
Księgozbiór bibliotek publicznych ^a na 1000 ludności w wol.	2859	2951	3356	Public library collections ^a per 1000 population in vol.
Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	221	174	159	Borrowers of public libraries collections per 1000 population
Wypożyczenia księgozbioru z bibliotek publicznych na 1 czytelnika w woluminach	20,4	19,1	18,1	Public library loans per borrower in volumes
Zwiedzający muzea i wystawy na 1000 ludności	1432	602	939	Museums and exhibitions visitors per 1000 population
Widzowie w kinach stałych na 1000 ludności	3003	844	1349	Audience in fixed cinemas per 1000 population
Miejsca noclegowe w bazie noclegowej turystyki ^c na 10 tys. ludności	95	115	195	Number of beds in tourist accommodation establishments ^c per 10 thous. population
Lesistość ^a w %	11,2	23,3	29,5	Forest cover ^a in %
Produkcja sprzedana przemysłu ^d (ceny bieżące) na 1 mieszkańca w zł	32846	15137	31439	Sold production of industry ^d (current prices) per capita in zł
Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej ^{de} (ceny bieżące) na 1 mieszkańca w zł	2781	1170	2006	Sales of construction and assembly production ^{de} (current prices) per capita in zł
Drogi publiczne gminne i powiatowe o twardej nawierzchni ^a : na 100 km ²	305,0	74,1	78,7	Hard surface powiat and gmina public roads ^a : per 100 km ²
na 10 tys. ludności	13,2	87,2	64,0	per 10 thous. population
Samochody osobowe zarejestrowane ^a na 1000 ludności	506	542	564	Registered passenger cars ^a per 1000 population
Liczba ludności na 1 sklep ^a	298	116	105	Population per shop ^a
Dochody budżetu miast na prawach powiatu na 1 mieszkańca w zł	5380	5261	5900	Revenue budgets of powiats per capita in zł
Wydatki budżetu miast na prawach powiatu na 1 mieszkańca w zł	5418	5242	5703	Expenditure budgets of powiats per capita in zł
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach ^d według lokalizacji inwestycji (bieżące ceny) na 1 mieszkańca w zł	3861	1795	.	Investment outlays in enterprises ^d according to investment location (current prices) per capita in zł
Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach ^{ad} (bieżące ceny ewidencyjne) na 1 mieszkańca w zł	50830	26282	.	Gross value of fixed assets in enterprises ^{ad} (current book-keeping prices) per capita in zł
Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON ^{af} na 10 tys. ludności	1306	816	1103	Entities of the national economy recorded in the REGON register ^{af} per 10 thous. population

^a Stan w dniu 31 XII. ^b łącznie z filiami. ^c Stan w dniu 31 VII. ^d Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^e Zrealizowanej przez podmioty budowlane — według siedziby zarządu. ^f Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a As of 31 XII. ^b Including branches. ^c As of 31 VII. ^d Data concern economic entities employing more than 9 persons. ^e Realized by construction units — by a seat of board. ^f Excluding persons tending private farms.

II. LUBLIN NA TLE MIAST LICZĄCYCH 300 TYS. I WIĘCEJ MIESZKAŃCÓW W 2016 R.

LUBLIN AND CITIES WITH 300 THOUS. AND OVER INHABITANTS IN 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Lublin	Bydgoszcz	Gdańsk	Kraków	Łódź	Poznań	Szczecin	Warszawa	Wrocław
Powierzchnia w km ² (stan w dniu 31 XII) <i>Area in km² (as of 31 XII)</i>	147	176	262	327	293	262	301	517	293
Ścieki przemysłowe i komunalne oczyszczane w % wymagających oczyszczenia ^a <i>Industrial and municipal waste water treated in % of requiring treatment ^a</i>	100,0	92,6	100,0	100,0	100,0	99,9	95,9	100,0	100,0
Emisja zanieczyszczeń powietrza przez zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza na 1 km ² w t: <i>Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality per 1 km² in t:</i>									
pyłowych <i>particulates</i>	0,5	0,7	1,0	2,3	0,4	0,8	0,9	1,2	0,8
gazowych (bez dwutlenku węgla) <i>gases (excluding carbon dioxide)</i>	7,7	27,5	25,4	49,2	22,8	24,8	13,5	37,8	10,0
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodni- czych prawnie chroniona (stan w dniu 31 XII) na 1 mieszkańca w m ² <i>Legally protected areas possessing unique environmental value (as of 31 XII) per capita in m²</i>	74,3	172,0	141,2	63,7	39,5	20,5	42,4	69,7	28,8
Przestępstwa stwierdzone w zakończonych postę- powaniach przygotowawczych na 1000 ludności <i>Ascertained crimes in completed preparatory pro- ceedings per 1000 population</i>	21	19	24	31	24	31	27	28	36
Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych w % <i>Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes in %</i>	56,4	60,1	47,3	58,0	44,1	47,9	65,2	43,1	42,7
Ludność (stan w dniu 31 XII) w tys. <i>Population (as of 31 XII) in thous.</i>	340,5	353,9	463,8	765,3	696,5	540,4	404,9	1754,0	637,7
w tym kobiety <i>of which females</i>	183,7	187,5	244,0	408,2	379,4	288,5	212,5	948,6	340,1
Kobiety na 100 mężczyzn (stan w dniu 31 XII) <i>Females per 100 males (as of 31 XII)</i>	117	113	111	114	120	115	110	118	114
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII) <i>Population per 1 km² of total area (as of 31 XII)</i>	2309	2011	1770	2342	2375	2063	1347	3391	2178
Ludność w wieku (stan w dniu 31 XII) w tys.: <i>Population of age (as of 31 XII) in thous.:</i>									
0 – 14 <i>0 – 14</i>	47,8	46,7	66,7	106,0	85,6	75,5	53,5	264,8	87,4
15 – 64 <i>15 – 64</i>	230,5	238,0	308,7	516,6	460,8	361,6	274,1	1147,7	429,0
65 lat i więcej / and more..... <i>65 and over</i>	62,3	69,3	88,3	142,7	150,1	103,3	77,2	341,5	121,3

^a Odprowadzone do wód lub do ziemi

^a Discharged into waters or into the ground.

II. LUBLIN NA TLE MIAST LICZĄCYCH 300 TYS. I WIĘCEJ MIESZKAŃCÓW W 2016 R. (cd.)

LUBLIN AND CITIES WITH 300 THOUS. AND OVER INHABITANTS IN 2016 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Lublin	Bydgoszcz	Gdańsk	Kraków	Łódź	Poznań	Szczecin	Warszawa	Wrocław
Małżeństwa na 1000 ludności <i>Marriages per 1000 population</i>	4,85	4,89	5,32	5,33	4,51	5,81	4,92	4,99	4,83
Rozwody na 1000 ludności <i>Divorces per 1000 population</i>	1,94	1,94	2,02	1,88	1,91	2,10	2,02	1,79	1,67
Urodzenia żywe na 1000 ludności <i>Live births per 1000 population</i>	10,03	9,12	11,86	11,56	8,79	11,37	9,18	12,00	11,15
Zgony na 1000 ludności..... <i>Deaths per 1000 population</i>	9,60	10,42	10,42	9,38	13,83	10,37	10,56	10,58	10,14
Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych <i>Infant deaths per 1000 population</i>	2,93	6,17	3,46	2,72	3,91	3,90	3,76	3,38	3,38
Przyrost naturalny na 1000 ludności <i>Natural increase per 1000 population</i>	0,43	-1,30	1,44	2,18	-5,04	1,00	-1,38	1,41	1,01
Saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności ... <i>Net migration for permanent residence per 1000 population</i>	-0,65	-2,28	2,68	2,37	-1,19	-3,34	0,25	4,35	3,18
Pracujący ^a (stan w dniu 31 XII): <i>Employed persons ^a (as of 31 XII):</i>									
w tys. <i>in thous.</i>	120,1	122,4	163,5	326,2	233,8	244,1	111,1	896,4	267,9
w tym kobiety <i>of which females</i>	64,9	62,4	82,9	169,4	124,4	124,8	59,2	474,8	139,2
na 1000 ludności <i>per 1000 population</i>	353	346	353	426	336	452	274	511	420
Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) <i>Registered unemployed persons (as of 31 XII)</i>									
w tys. <i>in thous.</i>	12,7	8,0	8,0	16,2	26,9	6,6	8,1	33,2	10,2
w tym kobiety <i>of which females</i>	6,1	4,4	4,5	8,2	13,1	3,6	4,2	16,6	5,2
Stopa bezrobocia rejestrowanego (stan w dniu 31 XII) w % <i>Registered unemployment rate (as of 31 XII) in %</i>	7,2	4,8	3,5	3,5	7,9	1,9	4,7	2,6	2,7
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto ^b w zł <i>Average monthly gross wages and salaries ^b in zł</i>	4169	3951	5119	4635	4230	4771	4539	5740	4801

^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, rolników indywidualnych oraz fundacji, stowarzyszeń, partii politycznych, związków zawodowych, organizacji społecznych, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego oraz duchownych.
^b Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; bez zatrudnionych poza granicami kraju, fundacji, stowarzyszeń i innych organizacji.

^a By actual workplace and kind of activity, excluding economic entities employing up to 9 persons, individual farmers as well as foundations, associations, political parties, trade unions, social organizations, organizations of employers, economic and professional councils as well as clergy. ^b Excluding economic entities employing up to 9 persons; excluding persons employed abroad, foundations, associations and other organizations.

II. LUBLIN NA TLE MIAST LICZĄCYCH 300 TYS. I WIĘCEJ MIESZKAŃCÓW W 2016 R. (cd.)

LUBLIN AND CITIES WITH 300 THOUS. AND OVER INHABITANTS IN 2016 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Lublin	Bydgoszcz	Gdańsk	Kraków	Łódź	Poznań	Szczecin	Warszawa	Wrocław
Ludność w miastach – w % ogółu ludności – korzystająca z sieci: <i>Population in urban areas – in % of total urban area population – using with systems:</i>									
wodociągowej <i>water supply</i>	95,4	96,9	100,0	99,7	94,9	97,9	96,2	95,9	96,6
kanalizacyjnej <i>sewage</i>	91,7	93,1	96,4	91,8	87,5	94,7	87,9	93,3	92,8
gazowej <i>gas supply</i>	87,2	81,5	76,9	72,5	82,0	79,6	86,3	76,6	78,0
Zużycie w gospodarstwach domowych : <i>Consumption in households:</i>									
wody z wodociągów: <i>water from water supply systems:</i>									
w hm ³ <i>in hm³</i>	11,9	12,0	17,7	34,1	26,7	21,8	14,0	81,5	27,5
na 1 mieszkańca w m ³ <i>per capita in m³</i>	34,9	33,7	38,3	44,7	38,2	40,2	34,5	46,6	43,2
energii elektrycznej: <i>electricity:</i>									
w GWh <i>in GWh</i>	234,3	217,3	411,3	731,0	554,1	437,7	287,7	1595,4	536,9
na 1 mieszkańca w kWh <i>per capita in kWh</i>	687,5	612,3	888,4	958,7	793,1	808,3	709,5	912,2	842,8
na 1 odbiorcę w kWh <i>per consumer in kWh</i>	1587,0	1511,2	1952,6	1865,7	1688,1	1737,8	1672,2	1782,2	1806,0
gazu sieciowego <i>gas from gas supply</i>									
w GWh <i>in GWh</i>	590,5	452,0	667,5	1530,2	765,1	1124,8	744,7	3281,6	1311,7
na 1 mieszkańca w kWh <i>per capita in kWh</i>	1732,8	1273,2	1441,8	2007,0	1095,0	2076,9	1837,0	1876,4	2058,8
na 1 odbiorcę w kWh <i>per consumer in kWh</i>	4769,9	3840,7	4911,8	6060,0	2914,0	6578,8	5399,4	5087,4	6293,0
Zasoby mieszkaniowe (stan w dniu 31 XII): <i>Dwellings stocks (as of 31 XII)</i>									
mieszkania : <i>dwellings:</i>									
w tys. <i>in thous.</i>	149,5	148,9	216,1	369,2	354,0	254,1	175,2	932,6	311,0
na 1000 ludności <i>per 1000 population</i>	439,1	420,7	466,0	482,4	508,2	470,2	432,6	531,7	487,7
izby w tys. <i>rooms in thous.</i>	533,9	511,5	718,6	1162,8	1089,9	886,7	629,6	2959,5	1191,0
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ² <i>average usable floor space per dwelling in m²</i>	60,1	57,9	59,4	57,7	54,1	64,6	63,9	58,9	69,9

II. LUBLIN NA TLE MIAST LICZĄCYCH 300 TYS. I WIĘCEJ MIESZKAŃCÓW W 2016 R. (cd.)

LUBLIN AND CITIES WITH 300 THOUS. AND OVER INHABITANTS IN 2016 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Lublin	Bydgoszcz	Gdańsk	Kraków	Łódź	Poznań	Szczecin	Warszawa	Wrocław
Oddane do użytkowania: Completed:									
mieszkania: dwelling:									
w tys. in thous.	2,3	0,9	5,1	9,4	2,1	2,9	3,0	20,1	8,5
na 1000 ludności per 1000 population	6,7	2,4	11,0	12,3	3,0	5,4	7,3	11,5	13,3
na 1000 zawartych małżeństw per 1000 contracted marriages	1392	497	2064	2305	656	926	1481	2304	2754
izby: rooms:									
w tys. in thous.	7,0	2,5	13,7	24,4	6,6	8,8	8,6	53,7	24,3
na 1000 ludności per 1000 population	20,6	7,0	29,7	32,0	9,5	16,3	21,3	30,7	38,1
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ² average usable floor space per dwelling in m ²	63,2	59,4	59,7	57,5	77,9	65,6	62,3	59,3	58,9
Uczniowie i studenci szkół (stan na początku roku szkolnego) w tys.: Pupils and students of schools (as of beginning of the school year) in thous.:									
podstawowych primary	20,3	19,0	27,0	41,4	35,2	32,3	22,5	108,0	33,5
gimnazjach lower secondary	9,3	8,7	11,3	18,2	16,2	14,6	10,1	45,0	13,7
ponadgimnazjalnych upper secondary	19,6	16,7	17,2	33,0	23,2	27,4	16,1	64,0	23,6
policealnych post-secondary	6,9	4,3	6,5	11,7	6,3	9,7	4,6	13,7	9,7
wyższych ^a w tys. higher education institutions ^a in thous.	64,3	31,6	73,3	154,3	74,0	112,0	37,3	239,5	119,6
Przedszkola (stan w dniu 30 IX) Nursery schools (as of 30 IX)	139	102	159	306	214	238	95	715	167

^a Stan w dniu 30 XI; bez filii, wydziałów zamiejscowych i punktów konsultacyjnych.

^a As of 30 XI; excluding sections, branch departments and consultative units.

II. LUBLIN NA TLE MIAST LICZĄCYCH 300 TYS. I WIĘCEJ MIESZKAŃCÓW W 2016 R. (cd.)

LUBLIN AND CITIES WITH 300 THOUS. AND OVER INHABITANTS IN 2016 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Lublin	Bydgoszcz	Gdańsk	Kraków	Łódź	Poznań	Szczecin	Warszawa	Wrocław
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego (stan w dniu 30 IX) w tys. <i>Children attending pre-primary education establishments (as of 30 IX) in thous.</i>	13,0	11,3	15,4	29,1	21,4	20,0	12,6	73,0	23,0
Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w wieku 3-6 lat <i>Percentage of children aged 3-6 in pre-primary education</i>	96,3	86,0	81,4	93,0	87,8	89,9	85,7	92,9	86,4
Liczba ludności na 1 przychodnię (stan w dniu 31 XII) <i>Number of population per out-patients departments (as of 31 XII)</i>	1150	2023	2080	1163	1026	1027	1406	1404	1248
Apteki ogólnodostępne ^a (stan w dniu 31 XII) <i>Public pharmacies ^a (as of 31 XII)</i>	162	135	190	310	308	299	158	653	290
Liczba ludności na 1 aptekę <i>Population per 1 pharmacy</i>	2102	2622	2441	2469	2261	1807	2563	2686	2199
Żłobki ^b (stan w dniu 31 XII) <i>Nurseries ^b (as of 31 XII)</i>	27	10	28	138	42	86	30	249	116
Kluby dziecięce (stan w dniu 31 XII) <i>Children's clubs (as of 31 XII)</i>	10	6	24	16	8	6	10	26	5
Miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych ^b (stan w dniu 31 XII) <i>Places in nurseries and children's clubs ^b (as of 31 XII)</i>	1631	1090	1687	5683	2411	3473	1612	9758	4859
Dzieci przebywające (w ciągu roku) w żłobkach i klubach dziecięcych ^b <i>Children staying (during the year) in nurseries and children's clubs ^b</i>	2100	1835	2559	7988	5182	4813	2391	14537	6744
Biblioteki publiczne (łącznie z filiami; stan w dniu 31 XII) <i>Public libraries (including branches; as of 31 XII)</i>	42	32	29	62	80	41	36	201	38
Liczba ludności (stan w dniu 31 XII) na 1 bibliotekę (łącznie z filiami) <i>Number of population (as of 31 XII) per library (including branches)</i>	8106	11061	15992	10933	7410	13180	11247	6619	16351
Księgozbiór bibliotek publicznych (łącznie z filiami) na 1000 ludności <i>Public library collections (including branches) per 1000 population in vol.</i>	2859	2641	1431	2175	2763	3039	4344	3767	1649

^a Bez aptek w stacjonarnych zakładach opieki zdrowotnej, np. w szpitalach, w sanatoriach. ^b łącznie z oddziałami żłobkowymi.

^a Excluding pharmacies in in-patient health care facilities, e.g. in hospitals and sanatoria. ^b Including nursery wards.

II. LUBLIN NA TLE MIAST LICZĄCYCH 300 TYS. I WIĘCEJ MIESZKAŃCÓW W 2016 R. (dok.)

LUBLIN AND CITIES WITH 300 THOUS. AND OVER INHABITANTS IN 2016 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Lublin	Bydgoszcz	Gdańsk	Kraków	Łódź	Poznań	Szczecin	Warszawa	Wrocław
Kina stałe (stan w dniu 31 XII) <i>Fixed cinemas (as of 31 XII)</i>	9	4	7	14	8	11	5	31	9
Miejsca na widowni w kinach stałych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności <i>Seats in fixed cinemas (as of 31 XII) per 1000 population</i>	16,3	16,1	18,8	19,4	10,9	33,0	12,0	17,3	21,0
Miejsca noclegowe ^a (stan w dniu 31 VII) w tys. <i>Number of beds ^a (as of 31 VII) in thous.</i>	3,2	3,3	15,6	30,1	6,8	9,1	6,8	28,8	11,1
Korzystający z noclegów ^a w tys. <i>Tourists accommodated ^a in thous.</i>	255,8	191,4	884,2	2277,6	539,0	846,7	374,0	3315,5	1117,8
w tym turyści zagraniczni w % <i>of which foreign tourists in %</i>	25,8	20,5	37,7	49,2	19,0	23,5	36,7	38,9	31,7
Stopień wykorzystania miejsc noclegowych ^a w % <i>Occupancy rate of bed places ^a in %</i>	36,8	36,2	50,1	51,2	36,8	42,7	45,8	54,1	49,9
Dochody budżetu miasta na 1 mieszkańca w zł <i>Municipal budget revenue per capita in zł</i>	5380	5019	6035	6099	5594	6007	5555	8418	6340
Wydatki budżetu miasta na 1 mieszkańca w zł <i>Municipal budget expenditure per capita in zł</i>	5418	4819	5790	6123	5497	5949	4975	7885	6206
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON ^b (stan w dniu 31 XII): <i>Entities of the national economy in the REGON register ^b (as of 31 XII):</i>									
ogółem <i>total</i>	44474	42926	75402	134514	92711	110531	68839	419352	116440
w tym: <i>of which:</i>									
przesiębiorstwa państwowe <i>state owned enterprises</i>	2	3	1	8	1	3	2	51	–
spółki handlowe <i>commercial companies</i>	6985	5484	12797	26848	12783	25464	10000	126071	23713
w tym z udziałem kapitału zagranicznego <i>of which with foreign capital participation</i>	875	632	1887	4590	2059	3822	2372	29204	4281
osoby fizyczne prowadzące działalność go- spodarczą <i>natural persons conducting economic activity</i>	29966	28780	48083	82729	63619	66539	46642	226972	71091
na 1000 mieszkańców <i>per 1000 population</i>	131	121	163	176	133	205	170	239	183

^a Z uwzględnieniem imputacji dla jednostek, które odmówiły udziału w badaniu. ^b Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a Including the imputation for units which refused to participate in the survey. ^b Excluding persons tending private farms in agriculture.

DZIAŁ I

GEOGRAFIA. METEOROLOGIA

CHAPTER I

GEOGRAPHY. METEOROLOGY

TABL. 1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE LUBLINA
GEOGRAPHIC LOCATION OF LUBLIN

WYSZCZEGÓLNIENIE	W stopniach, minutach i sekundach <i>In degrees, minutes and seconds</i>	W km <i>In km</i>	SPECIFICATION
Najdalej wysunięte punkty granicy miasta:			<i>Furthest extended points of the city's border:</i>
na północ	51° 17' 47.6145"	x	<i>in the north</i>
na południe	51° 08' 23.3145"	x	<i>in the south</i>
na zachód	22° 27' 15.4141"	x	<i>in the west</i>
na wschód	22° 40' 24.7533"	x	<i>in the east</i>
Rozciągłość ^a :			<i>Extent ^a:</i>
z południa na północ	09' 24.3000"	17,3	<i>from south to north</i>
z zachodu na wschód	13' 09.3392"	15,4	<i>from west to east</i>

^a Rozciągłość liczona po linii łączącej skrajne punkty granicy miasta.

Ź r ó d ł o: dane Wydział Geodezji Urzędu Miasta w Lublinie.

^a Extent measured of a line connecting extreme points of the city.

S o u r c e: data Geodesy of the City of Lublin.

TABL. 2. NAJWYŻEJ I NAJNIŻEJ POŁOŻONE PUNKTY LUBLINA
THE HIGHEST AND THE LOWEST POINTS OF LUBLIN

WYSZCZEGÓLNIENIE	Nazwa <i>Name</i>	Wzniesienie nad poziom morza w m <i>Elevation above sea level in m</i>	SPECIFICATION
Najwyżej położony punkt	Al. Kraśnicka -ul. Orkana	236,5	<i>Highest point</i>
Najniżej położony punkt	Dolina rz. Bystrzycy	162,8	<i>Lowest point</i>

Ź r ó d ł o: dane Wydział Geodezji Urzędu Miasta w Lublinie.

S o u r c e: data Geodesy of the City of Lublin.

TABL. 3. WYBRANE ODLEGŁOŚCI DROGOWE ^a Z LUBLINA
SELECTED ROAD DISTANCES ^a FROM LUBLIN

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Odległość drogowa <i>Road distance</i>	Odległość w linii prostej <i>Distance in a straight line</i>
	w km	<i>in km</i>
Do przejść i punktów granicznych na: <i>To border crossing and points in:</i>		
wschodzie: <i>the east:</i>		
Ogrodniki	408	326
Terespol	149	116
Zosin	134	115
zachodzie: <i>the west:</i>		
Zgorzelec	630	527
południu: <i>the south:</i>		
Barwinek	252	211
Cieszyn	419	324
północy: <i>the north:</i>		
Bezledy	431	364
Świnoujście	817	635
Do stolic: <i>To capitals:</i>		
Warszawa	171	153
Wilno	548	423
Mińsk	515	448
Kijów	603	565
Bratysława	687	522
Praga	749	588
Berlin	737	644

^a Dane przybliżone.

^a Approximated data.

TABL. 4. **DANE METEOROLOGICZNE – STACJA METEOROLOGICZNA LUBLIN**
METEOROLOGICAL DATA – THE METEOROLOGICAL STATION LUBLIN

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
Średnia temperatura powietrza w °C	7,5	8,3	8,1	8,1	9,0	9,4	8,7	Average air temperature in °C
Roczne sumy opadów w mm	751	502	503	650	790	532	698	Total annual precipitation in mm
Średnia prędkość wiatru w m/s	3,0	3,2	3,2	3,1	2,9	3,0	2,9	Average wind velocity in m/s
Usłonecznienie w h	1689	1906	1786	1649	1828	2012	1872	Insolation in h
Średnie zachmurzenie w oktantach ^a	5,5	5,0	5,4	5,5	5,4	5,2	5,4	Average cloudiness in octants ^a
Średnie miesięczne temperatury powietrza:								Average monthly air temperatures:
I	-8,6	-1,3	-2,2	-4,1	-3,0	0,6	-4,2	I
II	-2,6	-4,7	-7,5	-1,3	1,2	0,4	3,0	II
III	2,6	2,5	4,1	-2,5	6,0	4,7	3,5	III
IV	8,8	10,0	9,2	7,9	9,7	7,9	8,9	IV
V	13,8	13,6	14,7	14,8	13,4	12,4	14,4	V
VI	17,3	18,0	16,8	17,8	15,6	16,7	18,3	VI
VII	20,8	17,9	20,8	18,5	20,3	19,3	18,9	VII
VIII	19,4	18,2	18,5	18,6	17,8	21,8	17,8	VIII
IX	11,8	14,6	14,4	11,5	14,2	14,6	15,2	IX
X	5,2	7,5	7,7	9,8	9,2	6,8	6,7	X
XI	6,0	2,0	5,2	5,1	4,2	4,7	2,2	XI
XII	-5,0	1,5	-4,0	1,3	-0,2	3,3	-0,2	XII
Miesięczne sumy opadów atmosferycznych:								Total monthly atmospheric precipitation:
I	25	30	43	62	67	51	35	I
II	32	24	19	34	15	14	61	II
III	20	12	27	55	43	45	59	III
IV	29	34	31	46	54	28	35	IV
V	170	54	34	106	240	114	33	V
VI	61	79	68	113	77	18	52	VI
VII	79	167	58	88	76	43	138	VII
VIII	115	31	45	17	90	7	45	VIII
IX	128	5	38	41	29	90	12	IX
X	7	27	87	7	24	47	116	X
XI	54	1	24	63	23	48	48	XI
XII	33	39	28	19	54	28	64	XII

^a Stopień zachmurzenia nieba od 0 (niebo bez chmur) do 8 (niebo całkowicie pokryte chmurami).

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

^a Degree of cloudiness from 0 (no clouds) to 8 (total cloud cover).

Source: data of the Institute of Meteorology and Water Management.

Uwagi ogólne

Dział prezentuje statystyczną charakterystykę problemów zagrożenia i ochrony środowiska oraz gospodarki wodnej.

1. Informacje o stanie geodezyjnym i kierunkach wykorzystania powierzchni miasta ujmowane są według form władania i grup rejestrowych w oparciu o ewidencję gruntów wprowadzoną rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1034).

2. Informacje o **poborze wody** dotyczą:

- 1) w pozycji „na cele produkcyjne (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem)” – jednostek organizacyjnych wnoszących opłaty za pobór z ujęć własnych rocznie 5 dam³ i więcej wody podziemnej albo 20 dam³ i więcej wody powierzchniowej lub odprowadzających rocznie 20 dam³ i więcej ścieków;
- 2) w pozycji „eksploatacja sieci wodociągowej” — wszystkich jednostek nadzorujących pracę sieci wodociągowej (w tym również spółdzielni mieszkaniowych, spółek wodnych, zakładów usług wodnych, zakładów pracy itd.).

3. Dane o **ściekach** dotyczą ścieków odprowadzonych do wód lub do ziemi przez jednostki określone w ust. 2, pkt 1) i 2).

Jako **ścieki wymagające oczyszczania** przyjęto ścieki odprowadzane siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód lub do ziemi, lub do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami chłodniczymi; jak również łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych), z innych jednostek oraz z gospodarstw domowych.

Dane o **ściekach oczyszczanych** dotyczą ścieków oczyszczanych mechanicznie, chemicznie, biologicznie oraz z podwyższonym usuwaniem biogenów i odprowadzonych do wód lub do ziemi.

Mechaniczne oczyszczanie ścieków polega na poddaniu procesowi usuwania jedynie zanieczyszczeń nierozpuszczalnych, tj. ciał stałych i tłuszczów ulegających osadzeniu lub flotacji, przy użyciu krat, sit, piaskowników, odtłuszczaczy współpracujących z osadnikami Imhoffa.

Chemiczne oczyszczanie ścieków polega na wytrącaniu niektórych związków rozpuszczalnych względnie ich neutralizacji metodami chemicznymi, takimi jak koagulacja, sorpcja na węglu aktywnym itp.

Biologiczne oczyszczanie ścieków następuje w procesie mineralizacji przez drobnoustroje w środowisku wodnym w sposób naturalny (np. poprzez rolnicze wykorzystanie ścieków, zraszanie pól, stawy rybne) lub w urządzeniach sztucznych (złoża biologiczne, osad czynny) i polega na usuwaniu ze ścieków zanieczyszczeń organicznych oraz związków biogenych i refrakcyjnych.

General notes

Chapter presents statistical characteristics of threats to environment, environment protection and water management.

1. Information regarding the **geodesic status and use of city land** is classified according to ownership and register groups, according to a land register as a result of the decree of the Minister of the Regional Development and Construction from 29 III 2001 in regard to the registration of land and buildings (uniform text Journal of Laws 2016 item 1034).

2. Information regarding **water withdrawal** concerns:

- 1) in the item "for production purposes (excluding agriculture, forestry, hunting and fishing)" — organisational entities making payments for the annual withdrawal of 5 dam³ or more of under-ground water, or 20 dam³ or more of surface water from their own sources, or discharging 20 dam³ or more of wastewater annually;
- 3) in the item "exploitation of water supply network" — all entities supervising the work of the water supply network (including housing cooperatives, water companies, water service plants, workplaces, etc.).

3. Data regarding **wastewater** concern wastewater discharged into waters or into the ground by entities described in item 2, points 1) and 2).

Wastewater requiring treatment is understood as wastewater discharged by means of channel or open ditch systems directly into waters or into the ground, or sewage systems of entities engaged in production (including polluted cooling water and water from mine drainage and constructions), other entities as well as households.

Data regarding **treated wastewater** concern wastewater treated mechanically, chemically, biologically, and with increased biogen removal, discharged into waters or into the ground.

Mechanical treatment of wastewater is understood as the process of removing only non-soluble pollutants, i.e., solid bodies and fats subject to settlement or floatation, through the use of grates, filters, grit chambers, grease traps in conjunction with Imhoff tanks.

Chemical treatment of wastewater consists in precipitating certain soluble compounds, or their neutralization through chemical methods, such as coagulation, sorption on active carbon, etc.

Biological treatment of wastewater occurs through mineralisation processes caused by microorganisms in the natural water environment (e.g. through agricultural use of wastewater, field irrigation, fish ponds) or in artificial facilities (biofilters, activated sludge) and consists in the removal of organic pollutants or biogenous and refractive compounds from sewage.

Podwyższone usuwanie biogenów w ściekach następuje w oczyszczalniach ścieków o wysokoefektywnych technologiach oczyszczania (głównie biologicznych, a także chemicznych) umożliwiających zwiększoną redukcję azotu i fosforu.

4. Dane o komunalnych oczyszczalniach ścieków dotyczą oczyszczalni, które oczyszczają ścieki odprowadzone do oczyszczalni siecią kanalizacyjną, niezależnie od formy własności zarówno oczyszczalni jak i sieci kanalizacyjnej, na której oczyszczalnia pracuje. Dane nie dotyczą oczyszczalni przydomowych lub oczyszczających ścieki wyłącznie dowożone (czyli oczyszczalni nie pracujących na sieci kanalizacyjnej).

Dane o **ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków** podano na podstawie badań Głównego Urzędu Statystycznego w oparciu o szacunek liczby ludności korzystającej z oczyszczalni oczyszczających ścieki z miast i wsi.

5. Informacje o emisji i redukcji zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza dotyczą jednostek organizacyjnych ustalonych przez Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych na podstawie określonej wysokości opłat wniesionych w 1986 r. za roczną emisję substancji zanieczyszczających powietrze według stawek określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 12 X 2015 r. w sprawie opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska (Dz. U. 2015 poz. 1875).

Ustalona zbiorowość badanych jednostek utrzymywana corocznie, co w zasadzie zapewnia porównywalność, może być powiększana jedynie w szczególnych przypadkach, np. o jednostki nowo uruchomione lub rozbudowane o wysokiej skali progowej emisji zanieczyszczeń.

Dane o **emisji pyłów** dotyczą: pyłów ze spalania paliw, cementowo-wapienniczych i materiałów ogniotrwałych, krzemowych, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowych, sadzy oraz innych rodzajów zanieczyszczeń pyłowych.

Dane o **emisji gazów** dotyczą: dwutlenku siarki, tlenu węgla, dwutlenku węgla, tlenków azotu, węglowodorów oraz innych rodzajów zanieczyszczeń gazowych.

Dane o emisji pyłów i gazów obejmują emisję zorganizowaną (z urządzeń technologicznych i ogrzewczych) oraz niezorganizowaną (z hałd, składowisk, w toku przetadunku, z hal produkcyjnych itp.).

6. Ochrona przyrody polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody (m.in. dziko występujących oraz objętych ochroną gatunkową roślin, zwierząt i grzybów, zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia, siedlisk przyrodniczych); formami ochrony przyrody są: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Podstawą prawną regulującą ustanowienie form ochrony przyrody jest ustawa z dnia 16 IV 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 2134, z późniejszymi zmianami); formy te tworzone są w drodze rozporządzenia Rady Ministrów lub Ministra Środowiska, zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska, uchwały sejmiku województwa lub rady gminy.

Increased biogen removal from sewage occurs in treatment plants with highly efficient treatment technologies (mostly biological, and also chemical) allowing for an increased reduction in nitrogen and phosphorus content.

4. Data on municipal wastewater treatment plants concern those of them, which are used to treat wastewater drained off to treatment plants by sewage systems, regardless of the form of ownership of the plants or sewage systems. Data do not include household sewage plants or treatment plants processing only transported wastewater (i.e., wastewater treatment plants not working within sewage network).

Data concerning **the population using waste treatment plants** is given on the basis of surveys of the Central Statistical Office based on estimates of the number of population using wastewater treatment plants treating urban and rural waste.

5. Information regarding emission and reduction of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality concerns organizational entities established by the Minister of the Environmental Protection and Natural Resources on the basis of the defined amount of fees borne in 1986 for the annual emission of substances polluting the air, according to rates defined in the decree of the Council of Ministers, dated 12 X 2015, regarding payments for economic use of the environment (Journal of Laws 2015 item 1875).

The established group of surveyed entities maintained annually which, in principle, assures comparability may only be increased in specific cases, e.g. by newly established or expanded entities with a high step scale of pollutant emission.

Data regarding **particulate emissions** concern: particulates from the combustion of fuels, particulates from cement and lime, fire-resistant materials, silicates, artificial fertilizers, carbon and graphite, soot, as well as other types of particulates.

Data regarding **gas emissions** concern: sulphur dioxide, carbon monoxide, carbon dioxide, nitrogen oxides, hydrocarbons, as well as other types of gaseous pollutants.

Data regarding particulate and gas emission include organised emission (from technological and heating facilities) and non-organised emission (from waste dumps and landfills, in the course of reloading, from production halls etc.).

6. Nature protection consists of maintaining, sustainable use and renovation of nature resources, objects and elements (among others, plants, animals and fungi originally existing in environment as well as subjected to species protection, wandering and migratory animals, habitats); forms of nature protection are: national parks, nature reserves, landscape parks, protected landscape areas, documentation sites, ecological areas, landscape-nature complexes, Natura 2000 areas, monuments of nature, plant animal and fungi species protection.

The legal basis regulating establishing forms of nature protection is the Law on Nature Protection, dated 16 IV 2004 (uniform text Journal of Laws 2016 item 2134, with later amendments); the forms are created by way of the decree of the Council of Ministers or the Minister of the Environment, the regulation of regional director for environmental protection, the resolution of voivodship regional council or gmina council.

Rezerwy przyrody obejmują wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska: roślin, zwierząt i grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej.

Obszary chronionego krajobrazu obejmują tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełniącą funkcję korytarzy ekologicznych.

Pomniki przyrody są to pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie.

7. Informacje o odpadach za lata 2010 – 2012 opracowane zostały w oparciu o Ustawę z dnia 27 IV 2001 r. o odpadach. Dane o odpadach od 2013 r. opracowano w oparciu o Ustawę z dnia 14 XII 2012 r. o odpadach (Dz. U. 2013 poz. 21).

Odpady oznaczają każdą substancję lub przedmiot, których posiadacz pozbywa się, zamierza się pozbyć lub do których pozbycia się jest obowiązany.

Informacje o odpadach opracowane zostały zgodnie z katalogiem odpadów wprowadzonym rozporządzeniem Ministra Środowiska 9 XII 2014 r. (Dz. U. poz. 1923).

Dane od 2014 roku dotyczące odpadów odzyskanych i nieszkodliwionych obejmują odpady zagospodarowane przez wytwórcę we własnym zakresie. Dane za lata poprzednie dotyczą odpadów odzyskanych i nieszkodliwionych zarówno we własnym zakresie, jak i przekazanych innym odbiorcom w celu odzysku lub nieszkodliwienia.

Przez **odzysk odpadów** rozumie się jakiegokolwiek proces, którego głównym wynikiem jest to, aby odpady służyły użytecznemu zastosowaniu przez zastąpienie innych materiałów. Pełna definicja odzysku odpadów zawarta jest w ustawie z dnia 14 XII 2012 r. (Dz. U. 2013 poz. 21).

Przez nieszkodliwienie odpadów rozumie się proces niebędący odzyskiem, nawet jeżeli wtórnym skutkiem takiego procesu jest odzysk substancji lub energii.

Magazynowanie odpadów to czasowe przechowywanie odpadów, które obejmuje: wstępne magazynowanie odpadów przez ich wytwórcę, tymczasowe magazynowanie odpadów przez prowadzącego zbieranie odpadów, magazynowanie odpadów przez prowadzącego przetwarzanie odpadów.

Przez **odpady składowane** należy rozumieć odpady umieszczone na składowiskach i w obiektach nieszkodliwienia odpadów wydobywczych (w tym hałdach i stawach osadowych) własnych i innych.

Dane o **odpadach dotychczas składowanych (nagromadzonych)** dotyczą ilości odpadów zdeponowanych na terenach własnych zakładów w wyniku składowania w roku sprawozdawczym i w latach poprzednich.

8. Dane o **nakładach na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej oraz ich efektach rzeczowych** prezentuje się

Nature reserves include areas having essential value for the environmental, scientific, cultural and landscape reasons in natural or slightly changed state – ecosystems, refuges and natural sites. They also protect habitats of plants, animals, fungi and formations and elements of inanimate nature.

Protected landscape areas include areas protected for the sake of distinguishing landscape characterised by various ecosystem types. These areas are to be valuable because of their functions satisfying the needs of tourism and recreation and functions of ecological corridors.

Monuments of nature are single objects of animate and inanimate nature of special environmental, scientific, cultural, historical or landscape value and of distinctive individual features such as trees of impressive size, native and alien bushes, sources, waterfalls, exurgents, stones, ravines, erratic boulders and caves.

7. Information on waste for 2010 – 2012 was elaborated on the basis of the Law on waste of 27 IV 2001. Data on waste since 2013 was elaborated on the basis of the Law on Waste of 14 XII 2012 (Journal of Laws 2013, item 21).

Waste shall mean any substance or object which the holder thereof discards or intends or is required to discard.

Information regarding waste was compiled with the waste catalogue introduced by the decree of the Minister of the Environment dated 9 XII 2014 (Journal of Laws item 1923).

From 2014 data on waste recovered and disposed included waste treated by waste producer on its own. Data on waste recovered and disposed for previous years included waste treated both by waste producer on its own and transferred to other recipient for recovery or disposal.

Recovery of waste shall mean any operation the principal result of which is waste serving a useful purpose by replacing other materials. Full definition of waste recovery is included in the Law dated 14 XII 2012 (Journal of Laws 2013 item 21).

Disposal of waste shall mean any operation which is not recovery even when the operation has as a secondary consequence the reclamation of substances or energy.

Waste storage means a temporary waste accumulation, which includes: preliminary storage of waste by its producer, temporary storage of waste by the unit collecting waste, storage of waste by the unit processing waste.

Landfilled waste is understood as waste transferred to own and other landfill areas and facilities servicing the extractive industries (including heaps and settling ponds).

Data regarding **landfilled up to now (accumulated) waste** concern the quantity of waste deposited on the grounds of the plants generating it as a result depositing it during the reporting and previous years.

8. Data regarding **outlays on fixed assets and tangible effects of investments in environmental protection and water management** are presented in

zgodnie z Polską Klasyfikacją Statystyczną dotyczącą Działalności i Urzędzeń Związanych z Ochroną Środowiska, wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 III 1999 r. (Dz. U. Nr 25, poz. 218). Klasyfikacja ta opracowana została na podstawie Międzynarodowej Standardowej Statystycznej Klasyfikacji EKG/ONZ dotyczącej Działalności i Urzędzeń Związanych z Ochroną Środowiska i Europejskiego Systemu Zbierania Informacji Ekonomicznych dotyczących Ochrony Środowiska (SERIEE) wdrożonego przez Unię Europejską.

Prezentowane dane dotyczą: osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, w których liczba pracujących przekracza 9 osób (z wyłączeniem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie oraz osób fizycznych i spółek cywilnych prowadzących działalność gospodarczą – prowadzących księgi przychodów i rozchodów), jednostek prowadzących działalność zaklasyfikowaną według PKD 2007 do sekcji „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”, a także spółek wodno-ściekowych bez względu na liczbę pracujących

9. Podziału nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej oraz uzyskanych efektów rzeczowych według województw dokonano na podstawie faktycznej lokalizacji inwestycji.

accordance with the Polish Statistical Classification of Environmental Protection and Facilities, introduced on the basis of the decree of the Council of Ministers, dated 2 III 1999 (Journal of Laws No. 25, item 218). This classification was compiled on the basis of ECE/UN Single European Standard Statistical Classification of Environmental Protection Activities and Facilities as well as with European System for the collection of Economic Information on the Environment (SERIEE), implemented by the European Union.

The presented data refer to: legal persons and organisational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity employing more than 9 persons (with the exception of private farms in agriculture as well as natural persons and civil land partnerships conducting economic activity – keeping the so-called revenues and expenses books), budgetary entities conducting economic activity classified according to NACE Rev. 2 to the section “Public administration and defence; compulsory social security” as well as water and sewage companies, regardless of the number of employees.

9. The division of outlays on fixed assets and tangible effects of investments in environmental protection and water management by voivodship is made on the basis of the actual location of the investment.

TABL. 1 (5). **STAN GEODEZYJNY I KIERUNKI WYKORZYSTANIA POWIERZCHNI** ^a
Stan w dniu 1 I
GEODESIC STATUS AND USE OF LAND ^a
As of 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016		2017		SPECIFICATION
	w ha in ha		przyrost (+) lub ubytek (-) w ha w stosunku do 2016 r. increase (+) or decrease (-) in ha in relation to 2016	na 1000 miesz- kańców ^a w ha per 1000 population ^a in ha	
Powierzchnia ogólna ^b	14747	14747	-	43,3	Total area ^b
Użytki rolne	5301	5292 ^c	-9	15,5	Agricultural land
w tym:					of which:
grunty orne	4461	4430	-31	13,0	arable land
sady	128	126	-2	0,4	orchards
łąki trwałe	362	361	-1	1,1	permanent meadows
pastwiska trwałe	76	77	+1	0,2	permanent pastures
grunty rolne zabudowane	246	244	-2	0,7	land agricultural built-up
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	1739	1715	-24	5,0	Forest land as well as woody and bushy land
las	1676	1676	-	4,9	forests
grunty zadrzewione i zakrzewione	63	39	-24	0,1	woody and bushy land
Grunty pod wodami powierzchniowymi	390	389	-1	1,1	Lands under surface waters
płynącymi	387	386	-1	1,1	flowing
stojącymi	3	3	-	0,0	standing
Grunty zabudowane i zurbanizowane.....	6901	6938	+37	20,4	Built-up and urbanized areas
tereny:					areas:
mieszaniowe	1939	1963	+24	5,8	residential
przemysłowe	576	590	+14	1,7	industrial
inne zabudowane	1360	1352	-8	4,0	other built-up
zurbanizowane niezabudowane	504	484	-20	1,4	urbanized non-built-up
rekreacji i wypoczynku	554	552	-2	1,6	recreational and rest
komunikacyjne	1966	1995	+29	5,9	transport
w tym:					of which:
drogi	1601	1610	+9	4,7	roads
kolejowe	325	325	-	1,0	railway
użytki kopalne	2	2	-	0,0	minerals
Nieuzytki	26	26	-	0,1	Wasteland
Tereny różne ^d	390	387	-3	1,1	Miscellaneous land ^d

^a Stan ludności w dniu 31 XII 2016 r. ^b Obszar łądowy (łącznie z wodami śródlądowymi). ^c Łącznie z gruntami zadrzewionymi i zakrzewionymi na użytkach rolnych, ujmowanymi do 2016 r. w pozycji „grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione”. ^d Grunty przeznaczone do rekultywacji oraz niezagospodarowane grunty zrekultywowane, wały ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego.

Ź r ó d ł o: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

^a Population as of 31 XII 2016. ^b Land area (including inland waters). ^c Including woody and bushy land on agricultural land, classified until 2016 in the items "forest land as well as woody". ^d Land designated for reclamation, unused reclaimed land, embankments, not designated for car traffic.

S o u r c e: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 2 (6). **POBÓR WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI**
WATER WITHDRAWAL FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³							
OGÓŁEM	22,2	21,6	21,4	20,8	20,2	20,4	20,2	TOTAL
na cele:								for purposes of:
Produkcyjne (poza rolnictwem, łowiectwem, leśnictwem oraz rybołówstwem i rybactwem) — z ujęć własnych	3,4	3,5	3,5	3,3	2,9	2,9	3,0	Production (excluding agriculture, hunting, forestry and fishing) — from own intakes
w tym wody:								of which waters:
powierzchniowe	0,7	0,7	0,7	0,3	0,2	0,4	0,5	surface
podziemne	2,7	2,8	2,8	2,9	2,7	2,5	2,5	underground
Eksploatacji sieci wodociągowej ^a	18,8	18,1	17,9	17,5	17,4	17,5	17,2	Exploitation of water supply network ^a
wody: powierzchniowe	–	–	–	–	–	–	–	waters: surface
podziemne	18,8	18,1	17,9	17,5	17,4	17,5	17,2	underground

^a Pobór wody na ujęciach przed włączeniem do sieci.

^a Water withdrawal by intakes before entering the water system.

TABL. 3 (7). **ZUŻYCIE WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI**
WATER CONSUMPTION FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³							
OGÓŁEM	19,3	19,4	19,2	18,5	18,1	18,5	18,8	TOTAL
na cele:								for purposes:
Przemysłowe ^a	3,0	3,2	3,2	2,7	2,6	2,7	3,0	Industrial ^a
Eksploatacji sieci wodociągowej ^b	16,3	16,2	16,0	15,8	15,5	15,8	15,8	Exploitation of water-line system ^b
w tym gospodarstwa domowe	12,9	12,8	12,6	12,4	12,0	12,2	11,9	of which households
Na 1 mieszkańca w m ³	55,2	55,5	55,3	53,4	52,8	54,3	55,1	Per capita in m ³

^a Poza rolnictwem i leśnictwem. ^b Bez zużycia wody na cele przemysłowe przez wodociągi stanowiące własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych.

^a Excluding agriculture and forestry. ^b Excluding water consumption for industrial purposes from water-line system of gminas, voivodship waterworks and water companies.

TABL. 4 (8). **ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE^a WYMAGAJĄCE OCZYSZCZENIA ODPROWADZANE DO WÓD LUB DO ZIEMI**
INDUSTRIAL AND MUNICIPAL^a WASTEWATER REQUIRING TREATMENT DISCHARGED INTO WATERS OR INTO THE GROUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³							
OGÓŁEM	17,8	17,6	17,5	17,2	16,9	17,0	17,2	TOTAL
oczyszczane	17,8	17,6	17,5	17,2	16,9	17,0	17,2	treated
z podwyższonym usuwaniem biogenów	17,8	17,6	17,5	17,2	16,9	17,0	17,2	with increased biogene removal (disposal)
nieoczyszczane	–	–	0,0	–	–	–	0,0	untreated
Na 1 mieszkańca w m ³	50,8	50,6	50,2	49,5	49,1	49,7	50,4	Per capita in m ³
Na 1 km ² w dam ³	121,0	120,1	118,9	116,7	114,7	115,5	116,7	Per 1 km ² in dam ³

^a Od 2010 r. dane nieporównywalne z danymi za lata poprzednie ze względu na zmianę metodologii badania ścieków komunalnych.

^a Since 2010 data are not comparable with data for previous years due to change in the methodology of municipal wastewater.

TABL. 5 (9). **OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW KOMUNALNYCH** ^α
Stan w dniu 31 XII
MUNICIPAL WASTEWATER TREATMENT PLANTS ^α
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
Liczba	1	1	1	1	1	1	1	Number
z podwyższonym usuwaniem biogenów ..	1	1	1	1	1	1	1	with increased biogene removal (disposal)
Przepustowość w dam ³ /d:								Capacity in dam ³ /24h
z podwyższonym usuwaniem biogenów	120	120	120	120	120	120	120	with increased biogene removal (disposal)
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków:								Population using wastewater treatment:
w tys.	329,6	332,4	335,2	332,2	331,7	331,5	329,0	in thous.
w % ogółu ludności	94,3	95,4	96,4	96,7	97,1	97,3	96,6	in % of total population

^α Pracujące na sieci kanalizacyjnej; patrz uwagi ogólne ust. 4 na str. 29.

^α Treatment plants working on sewerage system; see general notes item 4 on page 29.

TABL. 6 (10). **EMISJA I REDUKCJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIE UCIAŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA**
EMISSION AND REDUCTION OF AIR POLLUTANTS FROM PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
Emisja zanieczyszczeń:								Emission of pollutants:
w tys. t:								in thous. t:
pyłowych	0,4	0,3	0,3	0,4	0,2	0,1	0,1	particulates
w tym pyły ze spalania paliw	0,4	0,3	0,3	0,4	0,2	0,1	0,0	of which particulates from the combustion of fuels
gazowych (bez dwutlenku węgla)	2,9	2,3	2,5	3,5	3,4	1,9	1,1	gases (excluding carbon dioxide)
w tym: dwutlenek siarki	1,8	1,4	1,6	2,3	2,1	1,2	0,3	of which: sulphur dioxide
tlenek węgla	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	carbon monoxide
tlenki azotu	0,8	0,7	0,7	0,9	0,8	0,5	0,5	nitrogen oxides
na 1 km ² w t:								per km ² in t:
pyłowych	2,8	2,3	2,1	2,6	1,6	0,8	0,5	particulates
gazowych (bez dwutlenku węgla)	19,4	15,7	17,2	24,0	22,8	13,1	7,7	gases (excluding carbon dioxide)
Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w tys. t:								Pollutants retained in pollutant reduction systems in thous. t:
pyłowe	14,1	8,9	9,5	21,9	18,5	4,4	7,0	particulates
gazowe (bez dwutlenku węgla)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	gases (excluding carbon dioxide)
Redukcja przemysłowych zanieczyszczeń powietrza w % zanieczyszczeń wytworzonych:								Reduction of industrial air pollutants by plants generating substantial air pollution in % of pollutants produced:
pyłowe	97,2	96,3	96,8	98,3	98,7	97,5	99,0	particulates
gazowe (bez dwutlenku węgla)	0,0	0,0	0,0	0,8	1,0	1,5	3,3	gases (excluding carbon dioxide)

TABL. 7 (11). **OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU**
 Stan w dniu 31 XII
PROTECTION OF NATURE AND LANDSCAPE
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona:								Legally protected areas possessing unique environmental value:
w ha	2530,0	2530,0	2530,0	2530,0	2530,0	2530,0	2530,0	in ha
rezerваты przyrody ^a	24,4	24,4	24,4	24,4	24,4	24,4	24,4	nature reserves ^a
obszary chronionego krajobrazu ^b	2505,6	2505,6	2505,6	2505,6	2505,6	2505,6	2505,6	areas of protected landscape ^b
w % powierzchni ogólnej miasta	17,2	17,2	17,2	17,2	17,2	17,2	17,2	in % of total urban area
na 1 mieszkańca w m ²	72,4	72,6	72,8	73,6	74,0	74,3	74,3	per capita in m ²
Pomniki przyrody w szt.	33	29	40	40	42	57	55	Monuments of nature in pcs

^a Bez otuliny. ^b Bez powierzchni rezerwatów i innych form ochrony przyrody położonych na terenie obszarów chronionego krajobrazu.

^a Excluding buffer zones. ^b Excluding nature reserves and other forms of nature protection within areas of protected landscape.

TABL. 8 (12). **ODPADY ^a WYTWORZONE I DOTYCHCZAS SKŁADOWANE (NAGROMADZONE)**
WASTE ^a GENERATED AND LANDFILLED UP TO NOW (ACCUMULATED)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
Odpady wytworzone (w ciągu roku):								Waste generated (during the year)
w tys. t	121,9	195,3	511,3	724,3	138,9	220,8	175,9	in thous. t
poddane odzyskowi ^b	111,2	194,0	509,5	718,6	11,7	3,6	4,5	recovered ^b
unieszkodliwione ^b	5,0	0,8	0,9	0,6	4,0	14,0	4,5	treated ^b
przekazane innym odbiorcom	121,9	202,3	166,5	transferred to other recipients
magazynowane czasowo	5,7	0,5	0,9	5,1	1,3	0,9	0,4	temporarily stored
na 1 km ² w t	829	1329	3478	4927	945	1502	1197	per km ² in t
W % wytworzonych:								In % generated:
poddane odzyskowi ^b	91,2	99,3	99,6	99,2	8,4	1,6	2,6	recovered ^b
unieszkodliwione ^b	4,1	0,4	0,2	0,1	2,9	6,3	2,6	treated ^b
przekazane innym odbiorcom	87,8	91,6	94,7	transferred to other recipients
magazynowane czasowo	4,7	0,3	0,2	0,7	0,9	0,4	0,2	temporarily stored
Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^c ; stan w końcu roku) w tys. t ...	887,7	887,7	887,7	887,7	887,7	887,7	887,7	Waste landfilled up to now (accumulated ^c ; end of year) in thous. t

^a Z wyłączeniem odpadów komunalnych; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 30. ^b We własnym zakresie przez wytwórcę. ^c Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych.

^a Excluding municipal waste; see general notes, item 7 on page 30. ^b By waste producer on its own. ^c On own landfills (heaps, settling ponds).

TABL. 9 (13). **NAKLADY ^a NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA (ceny bieżące)**
OUTLAYS ON FIXED ASSETS ^a FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT BY DIRECTIONS OF INVESTING (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł							
Ochrona środowiska	29995,2	26573,3	59541,4	64399,4	104041,3	77366,8	18059,6	Environmental protection
w tym:								of which:
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	994,1	1380,4	11751,6	3138,2	216,0	5602,9	11189,1	Protection of air and climate
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	16125,5	15220,4	37829,1	48593,9	87271,5	52626,0	5902,5	Wastewater management and protection of waters
Gospodarka odpadami, ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych	8073,2	9925,8	9918,2	8591,1	1966,1	6608,4	413,2	Waste management, protection and restoration of the value in use of oil, protection of underground and surface waters
Gospodarka wodna	2873,0	5105,0	20912,9	30772,4	30143,3	21080,4	5013,8	Water management
w tym nakłady na ujęcia i doprowadzenia wody	2873,0	5105,0	20830,1	30772,4	30143,3	21080,4	5013,8	of which outlays on water intakes and systems
<i>a</i> Według lokalizacji inwestycji. <i>a</i> By investments localization.								

TABL. 10 (14). **NAKLADY ^a NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA (ceny bieżące)**
OUTLAYS ON FIXED ASSETS ^a FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT BY THE SOURCE OF FINANCING (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł							
Ochrona środowiska	29995,2	26573,3	59541,4	64399,4	104041,3	77366,8	18059,6	Environmental protection
Środki własne	16329,0	14087,4	23369,3	20306,1	10968,7	47351,5	8442,0	Own resources
Z budżetu: centralnego	–	159,9	–	–	6090,9	4217,0	–	From the budget: central
województwa	900,6	30,0	–	699,0	110,6	–	–	voivodship
gminy	62,4	35,0	27,5	21,0	88,1	62,4	54,4	gmina
Z zagranicy	6562,0	–	–	59,0	12899,4	98,9	–	From abroad
Fundusze ekologiczne (pożyczki, kredyty i dotacje)	2988,2	9063,0	28119,4	30543,3	29754,8	19176,4	2150,0	Ecological funds (loans, credits and allocations)
Kredyty i pożyczki krajowe (w tym bankowe)	–	–	–	339,2	38137,8	6305,7	7400,0	Credits and domestic loans (of which banks)
Inne środki (w tym nakłady niefinansowe)	3153,0	3198,0	8025,2	12431,8	5991,0	154,9	13,2	Other resources (of which unfinancial outlays)
Gospodarka wodna	2873,0	5105,0	20912,9	30772,4	30143,3	21080,4	5013,8	Water management
Środki własne	924,0	3512,0	9149,6	8054,5	5433,9	13652,1	4988,7	Own resources
Z budżetu: centralnego	–	–	–	–	–	–	–	From the budget: central
województwa	–	–	–	–	–	–	–	voivodship
gminy	–	34,0	144,1	21,6	11,5	56,1	25,1	gmina
Z zagranicy	1737,0	–	–	–	–	–	–	From abroad
Fundusze ekologiczne (pożyczki, kredyty i dotacje)	–	1045,0	6647,7	16270,6	2085,1	2335,2	–	Ecological funds (loans, credits and allocations)
Kredyty i pożyczki krajowe (w tym bankowe)	–	–	–	215,1	21970,3	5037,0	–	Credits and domestic loans (of which banks)
Inne środki (w tym nakłady niefinansowe)	212,0	514,0	4971,5	6210,6	642,5	–	–	Other resources (of which unfinancial outlays)

a Według lokalizacji inwestycji. *b* Przemysłowych i komunalnych.

a By investments localization. *b* Industrial and municipal.

TABL. 11 (15). **EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**
TANGIBLE EFFECTS OF INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
OCHRONA ŚRODOWISKA ENVIRONMENTAL PROTECTION								
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu								Protection of air and climate
Zdolność przekazanych do eksploatacji urządzeń do redukcji zanieczyszczeń w t/r:								Ability of completed systems to reduce pollutants in t/y:
pyłowych	–	–	–	12854	–	–	32	particulates
gazowych	–	–	–	860	–	1305	892	gases
Gospodarka ściekowa i ochrona wód								Wastewater management and protection of waters
Sieć kanalizacyjna w km odprowadzająca:								Sewerage system in km for the transport of:
ścieki	6,7	1,6	7,9	18,7	66,7	31,2	2,1	wastewater
wody opadowe	1,0	–	0,2	0,4	8,2	2,1	–	wastewater basins
GOSPODARKA WODNA WATER MANAGEMENT								
Sieć wodociągowa w km	3,8	3,5	13,5	28,0	23,8	12,9	0,4	Water-line system in km

DZIAŁ III SAMORZĄD TERYTORIALNY

Uwagi ogólne

1. Z dniem 1 I 1999 r. (na mocy ustawy z dnia 24 VII 1998 r., Dz. U. Nr 96, poz. 603) wprowadzono nowy zasadniczy trójstopniowy podział terytorialny państwa, którego jednostkami są: gminy, powiaty i województwa.

Gmina jest podstawową jednostką terytorialnego podziału kraju. Jednostkami pomocniczymi w gminach są m.in. sołectwa, których organizację i zakres działania określa właściwa rada gminy odrębnym statutem.

2. Kadencja Rady Miasta trwa 4 lata, licząc od dnia wyborów.

3. Charakterystykę demograficzno-zawodową radnych w jednostkach samorządu terytorialnego oparto o wyniki sprawozdawczości, aktualizującej dane o radnych zawarte w obwieszczeniach terytorialnych komisji wyborczych z wyborów samorządowych.

Grupowania radnych organów jednostek samorządu terytorialnego według grup zawodów dokonano na podstawie Klasyfikacji Zawodów i Specjalności na potrzeby rynku pracy wprowadzonej rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 VIII 2014 r. (Dz. U. 2014 poz. 1145).

CHAPTER II TERRITORIAL SELF-GOVERNMENT

General notes

1. On 1 I 1999 a new fundamental three-tier territorial division of the country (Journal of Laws No. 96, item 603, dated 24 VII 1998) was introduced, the entities of which are: gminas, powiats and voivodships.

The gmina is the basic unit of the country's territorial structure. Auxiliary entities in gminas are, among others, village administrator's offices. Their organization and scope of activity is outlined by individual gmina councils in a separate statute.

2. The term of the City Council 4 years, counting from the day of election

3. The demographic and professional characteristic of councillors in local self-government entities is based on reporting results, updating information concerning councillors included in announcements of local election commissions.

The grouping of councillors of organs of local self-government entities by groups of occupations is made on the basis of the Polish Classification of Occupations and Specializations for Labour Market Needs, which was introduced by a decree of the Minister of Labour and Social Policy, dated 7 VIII 2014 (Journal of Laws 2014 item 1145).

TABL. 1 (16). **RADNI WEDŁUG PŁCI I WIEKU**
 Stan w dniu 31 XII
COUNCILLORS BY SEX AND AGE
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
OGÓŁEM TOTAL								
OGÓŁEM	31	31	31	31	31	31	31	TOTAL
w tym kobiety	6	6	6	6	6	7	8	of which women
WEDŁUG WIEKU BY AGE								
29 lat i mniej	3	2	2	2	2	1	1	29 and less
30—39	5	6	6	6	8	6	5	30—39
40—49	} 19	10	8	6	7	8	9	40—59
50—59		8	9	9	8	9	8	40—59
60 lat i więcej	4	5	6	8	6	7	8	60 and more

TABL. 2 (17). **RADNI WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA**
 Stan w dniu 31 XII
COUNCILLORS BY EDUCATIONAL LEVEL
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
Wyższe	28	29	30	30	29	29	29	Tertiary
Średnie	3	2	1	1	2	2	2	Secondary

TABL. 3 (18). **RADNI WEDŁUG GRUP ZAWODÓW** ^a
 Stan w dniu 31 XII
COUNCILLORS BY OCCUPATIONAL GROUPS ^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
Parlamentarzyści, wyżsi urzędnicy i kierownicy	14	14	14	17	12	13	11	Legislators, senior officials and managers
Specjaliści	10	10	10	7	12	12	15	Professionals
Technicy i inny średni personel	1	1	1	1	1	1	1	Technicians and associate professionals
Pracownicy biurowi	3	3	3	3	1	1	1	Clerks

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 38; w podziale według grup zawodów nie uwzględniono radnych będących bezrobotnymi, niepracującymi i uczącymi się; emeryci i renciści ujmowani są według zawodu wykonywanego przed przejściem na emeryturę lub rentę.

^a See general notes, item 3 on page 38; in the division by occupational groups, data do not include unemployed, not working and studying councillors; retirees and pensioners are classified by performed occupation before taking retirement.

DZIAŁ IV

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Uwagi ogólne

1. W dziale prezentuje się dane statystyczne o przestępstwach stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych, na podstawie systemu statystyki Komendy Głównej Policji.

2. Dane o przestępstwach stwierdzonych opracowano według klasyfikacji Kodeksu karnego z 1997 r. obowiązującego od 1 IX 1998 r. (ustawa z dnia 6 VI 1997 r., tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1137, z późniejszymi zmianami) i Kodeksu karnego skarbowego obowiązującego od 17 X 1999 r. (ustawa z dnia 10 IX 1999 r., jednolity tekst Dz. U. 2016 poz. 2137) lub innych ustaw szczególnych.

3. **Przestępstwo stwierdzone** jest to zdarzenie, co do którego w zakończonym postępowaniu przygotowawczym potwierdzono, że jest przestępstwem. Przestępstwo – zgodnie z Kodeksem karnym z 1997 r. – jest to zbrodnia lub występki ścigany z oskarżenia publicznego lub z oskarżenia prywatnego, zgodnie z Kodeksem karnym skarbowym jest to przestępstwo skarbowe.

U w a g a. Do 2012 r. prezentowane dane zawierały informacje o przestępstwach stwierdzonych przez Policję, jak również stwierdzonych w śledztwach własnych prowadzonych w prokuraturach. Od 2013 r. dane dotyczą spraw prowadzonych przez Policję lub powierzonych przez prokuratora w całości do prowadzenia przez Policję.

Dane o przestępstwach stwierdzonych od 2014 r. nie obejmują czynów karalnych popełnionych przez nieletnich. Zgodnie z obowiązującą metodologią stwierdzenie popełnienia czynów karalnych przez nieletnich dokonywane jest w postępowaniu sądowym po uprzednim przekazaniu przez Policję akt w sprawach nieletnich do sądu rodzinnego.

4. **Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw** jest to stosunek liczby przestępstw wykrytych w danym roku (łącznie z wykrytymi po podjęciu z umorzenia) do liczby przestępstw stwierdzonych w danym roku, powiększonej o liczbę przestępstw stwierdzonych w podjętych postępowaniach, a umorzonych w latach poprzednich z powodu niewykrycia sprawców.

5. **Straż Miejska** działa na podstawie ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych (tekst jednolity, Dz. U. 2016 poz. 706 z późniejszymi zmianami) i aktów wykonawczych do ustawy. Prezydent Miasta Lublin ma prawo powoływać i odwoływać Komendanta Straży Miejskiej oraz sprawować nadzór nad jej działaniem. W zakresie fachowym nadzór nad działalnością Straży sprawuje Komendant Główny Policji, poprzez Komendanta Wojewódzkiego Policji. Straż wykonuje zadania w zakresie ochrony porządku publicznego wynikające z ustaw i aktów prawa miejscowego.

CHAPTER IV

PUBLIC SAFETY

General notes

1. The chapter presents statistical data concerning ascertained crimes in completed preparatory proceedings, on the basis of the statistics system of the National Police Headquarters.

2. Data concerning ascertained crimes have been prepared in accordance with the classification of the Criminal Code of 1997, valid since 1 IX 1998 (the law dated 6 VI 1997, uniform text Journal of Laws 2016 item 1137, with later amendments), the Penal Fiscal Code valid since 17 X 1999 (the law dated 10 IX 1999, uniform text Journal of Laws 2016 item 2137) or other specific laws.

3. An **ascertained crime** is an event, which after the completion of preparatory proceedings was confirmed as a crime. In connection with the Criminal Code of 1997, crime is a felony or misdemeanour prosecuted upon by public accusation or private accusation, in connection with the Penal Fiscal Code – is a fiscal offence.

N o t e. Until 2012 presented data contained information on crimes ascertained by the Police, as well as ascertained in investigations conducted by the prosecutor's offices. Since 2013 data concern cases conducted by the Police or entrusted by the prosecutor entirely to the Police conduction.

Data about ascertained crimes since 2014 do not include punishable acts committed by juveniles. In accordance with the existing methodology, the specification of the number of juveniles committing punishable acts takes place during court proceedings after the Police provides records in juvenile cases to the family court.

4. **The rate of detectability of delinquents** is the relation of the number of detected crimes in a given year (including those detected after resumption following discontinuance) to the total number of crimes ascertained in a given year, plus the number of crimes recorded in commenced proceedings and discontinued in previous years due to undetected delinquents.

5. The **Municipal Police** operates on the basis of Law on Communities Guards (uniform text Journal of Laws 2016 item 706, with later amendments) dated 29 August 1997 and executive acts to Law. Mayor of Lublin City has the right to appoint and remove the Commander of the Municipal Police and supervise its operation. The activity of Municipal Police is supervised by the Police Chief, through the Voivodship Police Chief. The Municipal Police performs tasks related to the protection of public order arising from the acts and acts of local law.

TABL. 1 (19). **PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH**
ASCERTAINED CRIMES IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
OGÓŁEM	12756	13336	12049	11131	9548	7711	7124	GRAND TOTAL
w tym:								of which:
Przestępstwa o charakterze kryminalnym	10901	10795	9913	9052	6915	5855	5152	Crimes with the criminal character
Przestępstwa o charakterze gospodarczym	934	1474	1099	1182	1900	1125	1223	Crimes with the commercial character
Przestępstwa drogowe	671	750	811	664	498	520	499	Road crimes

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

Source: data of the National Police Headquarters.

TABL. 2 (20). **WSKAŹNIKI WYKRYWALNOŚCI SPRAWCÓW PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH**
RATES OF DETECTABILITY OF DELINQUENTS IN ASCERTAINED CRIMES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
	w %		in %					
OGÓŁEM	48,7	54,7	54,4	52,6	57,7	52,7	56,4	TOTAL
w tym:								of which:
Przestępstwa o charakterze kryminalnym	41,5	46,3	47,3	45,9	48,3	44,9	48,1	Crimes with the criminal character
Przestępstwa o charakterze gospodarczym	90,6	90,9	85,0	72,8	79,4	66,0	67,5	Crimes with the commercial character
Przestępstwa drogowe	98,2	97,5	98,5	97,3	96,2	96,7	97,0	Road crimes

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

Source: data of the National Police Headquarters.

TABL. 3 (21). **WYBRANE ZAGADNIENIA DZIAŁALNOŚCI SŁUŻB STRAŻY MIEJSKIEJ**
SELECTED ACTIVITIES OF MUNICIPAL POLICE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
Przeprowadzone kontrole	127325	109265	96860	55207	91638	88652	97920	The inspections carried out
Ujawnione wykroczenia	21178	20980	32542	25924	26034	20527	14848	Disclosed offences
Udzielone pouczenia	8950	9078	8016	5975	6105	7711	5051	Given cautions
Mandaty karne	12443	11997	19927	16756	17102	12324	10369	Mandatory fines
na kwotę w tys. zł	1291,3	1169,4	2666,7	1749,9	1939,3	1428,0	1155,3	the amount in thous. zł
Interwencje	23546	22757	23845	27774	33108	32939	33795	Interventions
Wnioski o ukaranie	181	170	483	2027	1468	1122	170	Motions for penalization
Osoby ujęte i przekazane policji	57	45	53	85	122	72	54	People recognized and handed to the police
Zabezpieczenie imprez	371	327	268	446	391	570	428	The security of events

Źródło: dane Straży Miejskiej Miasta Lublin – <http://www.986.pl>.

Source: data of the Municipal Police of Lublin – <http://www.986.pl>.

Uwagi ogólne

1. Tablice działu opracowano na podstawie:

- 1) bilansów stanu i struktury ludności na terenie gminy. Bilanse ludności sporządzane są dla okresów międzypisowych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego, przy uwzględnieniu zmian w danym okresie spowodowanych ruchem naturalnym (urodzenia, zgony) i migracjami ludności (zameldowania i wymeldowania z innych gmin i z zagranicy na pobyt stały oraz czasowy), a także przesunięciami adresowymi ludności z tytułu zmian administracyjnych;
 - 2) rejestrów Ministerstwa Cyfryzacji – o migracjach wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały oraz czasowy (od 2006 r. źródłem danych jest rejestr PESEL – Powszechny Elektroniczny System Ewidencji Ludności);
 - 3) sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego – o zarejestrowanych małżeństwach, urodzeniach i zgonach;
 - 4) sprawozdawczości sądów – o prawomocnie orzeczonych rozwodach.
- 2) rejestrów Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji – o migracjach wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały;
 - 3) sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego – o zarejestrowanych małżeństwach, urodzeniach i zgonach;
 - 4) sprawozdawczości sądów okręgowych – o prawomocnie orzeczonych separacjach i rozwodach.

2. Bilans ludności jest opracowywany dla dwóch kategorii zamieszkania – według **krajowej** oraz **międzynarodowej definicji zamieszkania**. Różnica dotyczy kryteriów w zakresie migracji czasowych uwzględnianych w każdym z bilansów – w przypadku:

1) **krajowej definicji zamieszkania** – uwzględniane są migracje czasowe wewnętrzne, tj. różnica między liczbą osób, które czasowo wyjechały z gminy na ponad 3 miesiące (do 2005 r. – ponad 2 miesiące) do innego miejsca w kraju a liczbą osób przybyłych z innego miejsca w kraju na okres ponad 3 miesiące (do 2005 r. – ponad 2 miesiące); do ludności gminy nie są zatem zaliczani imigranci przebywający w Polsce czasowo, natomiast są zaliczani stali mieszkańcy Polski przebywający czasowo za granicą (bez względu na okres ich czasowego przebywania / nieobecności);

2) **międzynarodowej definicji zamieszkania (rezydenci)** – uwzględniane są długookresowe migracje czasowe zarówno wewnętrzne jak i zagraniczne, tj. różnica między liczbą osób, które wyjechały z gminy na co najmniej 12 miesięcy do innego miejsca w kraju lub za granicę a liczbą osób przybyłych do gminy z innego miejsca w kraju lub z za-

General notes

1. Chapter tables were compiled on the basis of:

- 1) the balances of the size and structure of the population in a gmina. Population balances are compiled for periods between censuses on the basis of the last census, taking into account changes in a given period connected with vital statistics (births, deaths) and migration of the population (registering and cancelling registration for permanent as well as temporary residence from other gminas and from abroad) as well as address changes of the population due to changes in the administrative division;
 - 2) the registers of the Ministry of Digital Affairs – on internal and international migration of population for permanent and temporary residence (since 2006 the source of these data is PESEL register – Common Electronic System of Population Register);
 - 3) documentation of Civil Status Offices – regarding registered marriages, births and deaths;
 - 4) documentation of courts – regarding the legally valid decisions in actions for divorce.
- 2) the registers of the Ministry of the Interior and Administration on internal and international migration of population for permanent residence;
 - 3) documentation of Civil Status Offices regarding registered marriages, births and deaths;
 - 4) documentation of regional courts – regarding legally valid decisions in actions for separations and divorces.

2. The balance of the population is being developed for the two categories of residence – according to **national** and **international definition of residence**. The difference concerns the criteria for the migration for temporary stay taken into account in each of the balance sheets – in the case of:

1) **national definition of residence** – includes internal migration for temporary stay, i.e. the difference between the number of persons who temporarily left the gmina for more than 3 months (until 2005 – more than 2 months) to another place in the country and the number of persons who arrived from somewhere else in the country for more than 3 months (until 2005 – more than 2 months). For the population of the gmina therefore are not counted immigrants staying in Poland temporarily, but are counted Polish permanent residents temporarily staying abroad (regardless of the period of their temporary presence / absence);

2) **the international definition of residence (residents)** – includes long-term temporary migration both – internal and international, i.e. the difference between the number of persons who left the gmina for at least 12 months to another place in the country or abroad and the number of persons who arrived to the community from elsewhere in the country or from abroad

granicy (imiigranci bez karty stałego pobytu) na co najmniej 12 miesięcy. Do rezydentów gminy zalicza się zatem wszystkie osoby mieszkające lub zamierzające mieszkać na jej terenie nie krócej niż 1 rok. Rezydenci (ludność rezydująca) to kategoria stanu ludności opracowana na potrzeby statystyki międzynarodowej zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1260/2013 z dnia 20 XI 2013 r. w sprawie statystyk europejskich w dziedzinie demografii.

Prezentowane w dziale dane o ludności i w zakresie współczynników demograficznych opracowano zgodnie z krajową definicją zamieszkania.

3. Dane o ludności, a także współczynniki demograficzne oraz przeliczenia na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) opracowano przy przyjęciu liczby ludności zbilansowanej w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 (dla lat 2010 i 2011 zastosowano podział administracyjny z dnia 31 XII 2011 r.).

4. Dane o **ruchu naturalnym ludności** w podziale terytorialnym opracowano:

- małżeństwa – według miejsca zameldowania na pobyt stały męża przed ślubem (w przypadku gdy mąż przed ślubem mieszkał za granicą, przyjmuje się miejsce zameldowania żony przed ślubem);
- separacje – według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo (w przypadku gdy osoba wnosząca powództwo mieszka za granicą, przyjmuje się miejsce zamieszkania współmałżonka; w przypadku zgodnego wniosku stron przyjmuje się miejsce zamieszkania męża);
- rozwody – według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo (w przypadku gdy osoba wnosząca powództwo mieszka za granicą, przyjmuje się miejsce zamieszkania współmałżonka);
- urodzenia – według miejsca zameldowania na pobyt stały matki noworodka;
- zgony – według miejsca zameldowania na pobyt stały osoby zmarłej.

Współczynniki reprodukcji ludności:

- **współczynnik dzietności** oznacza liczbę dzieci, które urodziłaby przeciętnie kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego (15–49 lat) przy założeniu, że w poszczególnych fazach tego okresu rodziłaby z intensywnością obserwowaną w badanym roku, tzn. przy przyjęciu cząstkowych współczynników płodności z tego okresu za niezmiennie,
- **współczynnik reprodukcji brutto** przedstawia liczbę córek urodzonych przeciętnie przez kobietę przy założeniu, że kobieta w wieku rozrodczym będzie rodzic z częstością, jaką charakteryzują się wszystkie kobiety rodzące w roku, dla którego oblicza się współczynnik reprodukcji (niezmiennie współczynniki płodności),
- **współczynnik dynamiki demograficznej** jest to stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów w danym okresie.

Przyrost naturalny ludności stanowi różnicę między liczbą urodzeń żywych i zgonów w danym okresie.

5. Przez **niemowlęta** rozumie się dzieci w wieku poniżej 1 roku.

6. Dane o **migracjach ludności** opracowano na podstawie informacji o zameldowaniach na pobyt stały. Informacje te nie uwzględniają zmian

(immigrants without residence card) for at least 12 months. For residents of the gmina, therefore, are included all persons living or intending to live in the area of gmina for not less than 1 year. Residents (resident population) are the category of the state population developed for international statistics in accordance with Regulation of the European Parliament and of the Council (EU) No. 1260/2013 of 20 XI 2013 on European statistics on demography.

Presented in the section data on the population in terms of demographic rates are developed according to the national definition of residence.

3. Data about population as well as demographic rates and indicators per capita (per 1000 of population etc.) was prepared assuming the number of population balanced on the basis of results of the Population and Housing Census 2011 (for 2010-2011 was applied the administrative division of the country obligatory as of 31 XII 2011).

4. Data regarding the **vital statistics** according to territorial division were compiled as follows:

- marriages – according to the husband's place of permanent residence before the marriage (in cases when the husband lived abroad before the marriage, the wife's place of residence before the marriage is used);
- separations – according to the plaintiff's place of residence (in case when person filling petition residing abroad, place of residence of a spouse has been taken; in cases unanimous petition of both of persons – residence of husband is used);
- divorces – according to the plaintiff's place of residence (in case when person filling petition residing abroad, place of residence of a spouse has been taken);
- births – according to the mother's place of permanent residence;
- deaths – according to the place of permanent residence of the deceased.

Reproduction rates:

- **total fertility rate** refers to the number of children which would be born to the average woman during the course of her entire reproductive period (15–49 years of age) assuming that in particular phases of this period she would give births with an intensity observed during a given year, i.e., in assuming age specific fertility rates for this period to be constant,
- **gross reproduction rate** refers to the number of daughters which would be born to the average woman assuming that a woman during her reproductive age will give births with an intensity which is characteristic for all women giving births in the year for which the reproduction rate is calculated (constant fertility rates),
- **demographic dynamics rate** is the ratio of the number of live births to the number of deaths in a given period.

Natural increase of the population accounts for the difference between the number of live births and deaths in a given period.

5. **Infant** is a child under the age of 1.

6. Data regarding **migration of the population** were compiled on the basis of information regarding the registration for permanent residence. This

adresu w obrębie tej samej gminy (miasta), z wyjątkiem gmin miejsko-wiejskich, dla których został zachowany podział na tereny miejskie i wiejskie.

7. Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego i migracji ludności w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności według stanu w dniu 30 VI.

information does not include changes of address within the same gmina (town), with the exception of urban-rural gminas for which the division into urban and rural areas has been kept.

7. Rates concerning vital statistics and migration of the population according to territorial division were calculated as the ratio of the number of defined events to the number of population as of 30 VI

TABL. 1 (22). **LUDNOŚĆ**
POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
STAN W DNIU 30 VI AS OF 30 VI								
OGÓŁEM	349994	349060	348120	346987	343144	341368	340745	TOTAL
mężczyźni	161293	160835	160158	159594	157991	157160	156905	males
kobiety	188701	188225	187962	187393	185153	184208	183840	females
STAN W DNIU 31 XII AS OF 31 XII								
OGÓŁEM	349483	348567	347678	343598	341722	340727	340466	TOTAL
mężczyźni	161063	160476	159975	158236	157392	156990	156805	males
kobiety	188420	188091	187703	185362	184330	183737	183661	females
Kobiety na 100 mężczyzn	117	117	117	117	117	117	117	Females per 100 males
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej	2370	2364	2358	2330	2317	2310	2309	Population per 1 km ² of total area

TABL. 2 (23). **LUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI I WIEKU**
Stan w dniu 31 XII
POPULATION BY SEX AND AGE
As of 31 XII

WIEK AGE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016		
							ogółem total	mężczyźni males	kobiety females
OGÓŁEM	349483	348567	347678	343598	341722	340727	340466	156805	183661
TOTAL									
0—2 lata	10698	10542	10143	9921	9687	9809	10146	5155	4991
years									
3—6	12638	13133	13697	13686	13830	13665	13132	6646	6486
7—12	17215	17050	17061	17361	17680	18341	19084	9612	9472
13—15	9289	9029	8885	8628	8543	8259	8204	4165	4039
16—18	11302	10484	10052	9396	9312	9100	8878	4463	4415
19—24	34713	32552	30272	25643	22786	20541	19094	9521	9573
25—29	31041	31371	30869	29652	28436	27189	25713	12333	13380
30—34	28946	28958	29360	30219	30558	30854	31224	15236	15988
35—39	25596	26460	26873	27221	27454	27878	28011	13815	14196
40—44	20990	21337	22157	22780	23714	24533	25421	12406	13015
45—49	20901	20636	20232	20100	20035	20161	20541	9877	10664
50—54	25766	24252	22763	21527	20698	20112	19909	9295	10614
55—59	27521	27404	27226	26641	25742	24498	23122	10322	12800
60—64	22571	23551	24375	25073	25397	25750	25732	10979	14753
65—69	14843	15444	16746	18132	19427	20714	21610	8806	12804
70—74	12948	13018	12931	12921	13094	13256	13831	5233	8598
75—79	10439	10541	10670	10842	10893	11163	11283	4150	7133
80—84	7433	7780	7949	8012	8145	8140	8348	2770	5578
85 lat i więcej	4633	5025	5417	5843	6291	6764	7183	2021	5162
and more									

TABL. 3 (24). **LUDNOŚĆ WEDŁUG BIOLOGICZNYCH GRUP WIEKU**
Stan w dniu 31 XII
POPULATION BY BIOLOGICAL AGE GROUPS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	349483	348567	347678	343598	341722	340727	340466	T O T A L
0–14 lat	46700	46690	46766	46701	46865	47289	47750	0–14 years
15–64	252487	250069	247199	241147	237007	233401	230461	15–64
65 lat i więcej	50296	51808	53713	55750	57850	60037	62255	65 and more
Mężczyźni	161063	160476	159975	158236	157392	156990	156805	Males
0–14 lat	23628	23618	23668	23623	23775	23963	24186	0–14 years
15–64	118888	117852	116523	114062	112228	110828	109639	15–64
65 lat i więcej	18547	19006	19784	20551	21389	22199	22980	65 and more
Kobiety	188420	188091	187703	185362	184330	183737	183661	Females
0–14 lat	23628	23072	23098	23078	23090	23326	23564	0–14 years
15–64	133599	132217	130676	127085	124779	122573	120822	15–64
65 lat i więcej	31749	32802	33929	35199	36461	37838	39275	65 and more

TABL. 4 (25). **RUCH NATURALNY LUDNOŚCI**
VITAL STATISTICS

L A T A Y E A R S	Małżeństwa	Marriages	Separacje	Rozwody	Urodzenia żywe	Zgony		Przyrost natu- ralny
	ogółem	w tym wyzna- niowe ^a				ogółem	w tym niemowląt	
	total	of which reli- gious ^a	Separations	Divorces	Live births	total	of which in- fants	Natural in- crease
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS								
2010	1956	1345	45	573	3524	3201	15	323
2011	1736	1132	37	648	3471	3263	17	208
2012	1670	1110	24	717	3413	3170	12	243
2013.....	1483	971	43	1017	3171	3136	11	35
2014.....	1520	979	26	716	3310	3158	9	152
2015.....	1616	1023	14	732	3459	3258	8	201
2016	1651	1052	17	660	3417	3272	10	145
NA 1000 LUDNOŚCI ^b PER 1000 POPULATION ^b								
2010	5,59	3,84	0,13	1,64	10,07	9,15	4,26	0,92
2011	4,97	3,24	0,11	1,86	9,94	9,35	4,90	0,60
2012	4,80	3,19	0,07	2,06	9,80	9,11	3,52	0,70
2013.....	4,27	2,80	0,12	2,93	9,14	9,04	3,47	0,10
2014.....	4,43	2,85	0,08	2,09	9,65	9,20	2,72	0,44
2015.....	4,73	3,00	0,04	2,14	10,13	9,54	2,31	0,59
2016	4,85	3,09	0,05	1,94	10,03	9,60	2,93	0,43

^a Ze skutkami cywilnymi. ^b W przypadku zgonów niemowląt – na 1000 urodzeń żywych.

^a With civil law consequences. ^b In case of infant deaths – per 1000 live births.

TABL. 5 (26). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG WIEKU NOWOŻEŃCÓW W 2016 R.**
MARRIAGES BY AGE OF BRIDEGROOMS AND BRIDES CONTRACTED IN 2016

MĘŻCZYŹNI W WIEKU MALES AT AGE	Ogółem Total	Kobiety w wieku Females at age							
		19 lat i mniej and less	20—24	25—29	30—34	35—39	40—49	50—59	60 lat i więcej and more
OGÓŁEM	1651	11	305	698	355	123	79	43	37
TOTAL									
19 lat i mniej	1	—	1	—	—	—	—	—	—
and less									
20—24	172	8	119	41	3	—	1	—	—
25—29	627	—	144	418	56	7	2	—	—
30—34	437	2	35	185	180	33	2	—	—
35—39	188	—	5	45	80	46	12	—	—
40—49	123	—	1	7	35	29	44	7	—
50—59	45	1	—	2	1	8	14	16	3
60 lat i więcej	58	—	—	—	—	—	4	20	34
and more									

TABL. 6 (27). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG POPRZEDNIEGO STANU CYWILNEGO NOWOŻEŃCÓW W 2016 R.**
MARRIAGES BY PREVIOUS MARITAL STATUS OF BRIDEGROOMS AND BRIDES CONTRACTED IN 2016

POPRZEDNI STAN CYWILNY MĘŻCZYŹN PREVIOUS MARITAL STATUS OF MALES	Ogółem Total	Poprzedni stan cywilny kobiet Previous marital status of females		
		panny single	wdowy widows	rozwidzione divorced
OGÓŁEM	1651	1430	21	200
TOTAL				
Kawalerowie	1386	1306	3	77
Single				
Wdowcy	33	8	7	18
Widowers				
Rozwiedzeni	232	116	11	105
Divorced				

TABL. 7 (28). **ROZWODY WEDŁUG WIEKU MAŁŻONKÓW W MOMENCIE WNIESIENIA POWÓDZTWA W 2016 R.**
DIVORCES BY AGE OF SPOUSES AT THE MOMENT OF FILLING PETITION FOR DIVORCE IN 2016

MĘŻCZYŹNI W WIEKU MALES AT AGE	Ogółem Total	Kobiety w wieku Females at age						
		24 lat i mniej and less	25—29	30—34	35—39	40—49	50—59	60 lat i więcej and more
OGÓŁEM	660	15	87	158	137	165	71	27
TOTAL								
24 lat i mniej	8	6	1	—	1	—	—	—
<i>and less</i>								
25—29	44	8	29	7	—	—	—	—
30—34	147	—	44	80	18	4	1	—
35—39	151	1	8	53	77	11	1	—
40—49	182	—	4	16	35	118	9	—
50—59	87	—	1	2	5	30	43	6
60 lat i więcej	41	—	—	—	1	2	17	21
<i>and more</i>								

TABL. 8 (29). **URODZENIA ŻYWE**
LIVE BIRTHS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
Urodzenia	3524	3471	3413	3171	3310	3459	3417	<i>Births</i>
Mażeńskie	2952	2885	2848	2600	2666	2808	2785	<i>Legitimate</i>
chłopcy	1510	1454	1419	1359	1371	1420	1395	<i>males</i>
dziewczęta	1442	1431	1429	1241	1295	1388	1390	<i>females</i>
Pozamażeńskie	572	586	565	571	644	651	632	<i>Illegitimate</i>
chłopcy	310	285	293	276	342	342	321	<i>males</i>
dziewczęta	262	301	272	295	302	309	311	<i>females</i>

TABL. 9 (30). **URODZENIA ŻYWE WEDŁUG KOLEJNOŚCI URODZENIA DZIECKA ORAZ WIEKU MATKI** ^a
LIVE BIRTHS BY BIRTH ORDER AND AGE OF MOTHER ^a

LATA YEARS WIEK MATKI AGE OF MOTHER	Ogółem Total	Kolejność urodzenia dziecka u matki Birth order					6 i dalsze and over	
		1	2	3	4	5		
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS								
OGÓŁEM	2010	3524	1847	1257	295	83	28	14
TOTAL	2011	3471	1811	1245	305	76	23	11
	2012	3413	1710	1237	330	91	26	19
	2013	3171	1715	1105	254	57	21	19
	2014	3310	1741	1157	307	64	28	13
	2015	3459	1662	1306	352	100	25	14
	2016	3417	1688	1277	327	79	21	25
19 lat i mniej		83	75	7	1	–	–	–
and less								
20—24		315	233	71	9	2	–	–
25—29		1046	674	305	51	14	2	–
30—34		1344	554	613	140	22	6	9
35—39		520	128	242	104	29	9	8
40—44		104	23	38	20	12	4	7
45 lat i więcej		5	1	1	2	–	–	1
and more								
W ODSETKACH IN PERCENT								
OGÓŁEM	2010	100,0	52,4	35,7	8,4	2,4	0,8	0,4
TOTAL	2011	100,0	52,2	35,9	8,8	2,2	0,7	0,3
	2012	100,0	50,1	36,2	9,7	2,7	0,8	0,6
	2013	100,0	54,1	34,8	8,0	1,8	0,7	0,6
	2014	100,0	52,6	35,0	9,3	1,9	0,8	0,4
	2015	100,0	48,0	37,8	10,2	2,9	0,7	0,4
	2016	100,0	49,4	37,4	9,6	2,3	0,6	0,7
19 lat i mniej		100,0	90,4	8,4	1,2	–	–	–
and less								
20—24		100,0	74,0	22,5	2,9	0,6	–	–
25—29		100,0	64,4	29,2	4,9	1,3	0,2	–
30—34		100,0	41,2	45,6	10,4	1,6	0,4	0,7
35—39		100,0	24,6	46,5	20,0	5,6	1,7	1,5
40—44		100,0	22,1	36,5	19,2	11,5	3,8	6,7
45 lat i więcej		100,0	20,0	20,0	40,0	0,0	0,0	20,0
and more								

^a W podziale według kolejności urodzenia dziecka nie uwzględniono urodzeń o nieustalonej kolejności urodzenia

^a Data on the number of births by order exclude cases in which birth order is unknown.

TABL. 10 (31). **PŁODNOŚĆ KOBIEŃ I WSPÓŁCZYNNIKI REPRODUKCJI LUDNOŚCI**
FEMALE FERTILITY AND REPRODUCTION RATES OF POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Płodność — urodzenia żywe na 1000 kobiet w wieku lat: Fertility — live births per 1000 women aged:							
15—49 ^{ab}	38,49	38,37	38,11	35,84	38,63	41,06	41,09
15—19 ^a	9,63	12,71	11,42	9,60	10,87	11,70	11,03
20—24	28,13	26,33	25,16	26,02	31,00	34,09	37,74
25—29	81,96	79,90	74,89	68,29	70,94	68,39	75,33
30—34	78,35	77,38	77,82	74,54	77,24	87,57	84,85
35—39	36,59	34,71	35,77	32,61	37,51	39,86	36,72
40—44	7,27	6,64	8,80	7,20	7,83	9,22	8,09
45—49 ^b	0,09	0,37	0,09	0,57	0,38	0,77	0,47
Współczynniki: Rates:							
Dzietności ogólnej	1,201	1,179	1,159	1,0836	1,1619	1,241	1,258
Total fertility							
Reprodukcji brutto	0,581	0,589	0,578	0,5249	0,5606	0,609	0,626
Gross reproduction							
Dynamiki demograficznej	1,101	1,064	1,077	1,0112	1,0481	1,062	1,044
Demographic dynamics							

a, b łącznie z urodzeniami z matek w wieku: a – poniżej 15 lat, b – 50 lat i więcej.

a, b Including births from mothers aged: a – below 15, b – 50 and more.

TABL. 11 (32). **ZGONY WEDŁUG PŁCI I WIEKU ZMARŁYCH**
DEATHS BY SEX AND AGE OF DECEASED

WIEK ZMARŁYCH AGE OF DECEASED	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016		
							ogółem total	mężczyźni of which males	kobiety females
OGÓŁEM	3201	3263	3170	3136	3158	3258	3272	1675	1597
TOTAL									
0—4 lata	18	19	15	15	11	9	12	12	—
years									
5—9	1	2	3	4	1	1	1	—	1
10—14	2	—	1	2	3	2	—	—	—
15—19	6	4	6	6	5	9	3	2	1
20—24	22	15	9	16	7	2	5	3	2
25—29	23	17	20	14	18	19	15	14	1
30—34	16	27	29	27	15	19	21	19	2
35—39	38	30	40	33	46	28	27	19	8
40—44	53	45	45	58	50	45	44	34	10
45—49	114	86	75	60	69	65	60	46	14
50—54	152	151	124	121	103	96	83	57	26
55—59	258	263	241	229	233	193	171	111	60
60—64	299	319	295	286	268	291	268	178	90
65—69	260	301	285	290	305	316	381	236	145
70—79	353	358	317	328	318	339	345	198	147
75—79	444	437	390	387	396	392	400	204	196
80—84	517	502	523	518	504	499	463	200	263
85 lat i więcej	625	687	752	742	806	933	973	342	631
and more									

TABL. 12 (33). **ZGONY WEDŁUG PRZYCZYŃ^a W 2015 R.**
DEATHS BY CAUSES^a IN 2015

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Na 100 tys. lud- ności Per 100 thous. population	Z liczby ogółem Of total number	
			mężczyźni males	kobiety females
OGÓŁEM	3258	954	1653	1605
TOTAL				
Choroby zakaźne i pasożytnicze	11	3	8	3
<i>Infectious and parasitic diseases</i>				
Nowotwory	894	262	469	425
<i>Neoplasms</i>				
Choroby krwi i narządów krwiotwórczych ^Δ	1	0	1	–
<i>Diseases of blood and blood-forming organs^Δ</i>				
Zaburzenia wydzielania wewnętrznego, stanu odżywiania i przemiany metabolicznej	40	12	21	19
<i>Endocrine, nutritional and metabolic diseases</i>				
Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania	7	2	6	1
<i>Mental and behavioural disorders</i>				
Choroby układu nerwowego i narządów zmysłów	41	12	19	22
<i>Diseases of the nervous system and sense organs</i>				
Choroby układu krążenia	1460	428	643	817
<i>Diseases of the circulatory system</i>				
Choroby układu oddechowego	195	57	107	88
<i>Diseases of the respiratory system</i>				
Choroby układu trawiennego	103	30	66	37
<i>Diseases of the digestive system</i>				
Choroby układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej	5	1	2	3
<i>Diseases of the musculoskeletal system and connective tissue</i>				
Choroby układu moczowo-płciowego	50	15	31	19
<i>Diseases of the genitourinary system</i>				
Stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym	5	1	2	3
<i>Conditions originating in the perinatal period</i>				
Wady rozwojowe wrodzone ^Δ	7	2	6	1
<i>Congenital anomalies^Δ</i>				
Objawy i stany niedokładnie określone ^Δ	317	93	189	128
<i>Symptoms and ill-defined conditions^Δ</i>				
Urazy i zatrucia według zewnętrznej przyczyny	122	36	83	39
<i>Injuries and poisonings by external cause</i>				

^a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).
^a In accordance with the "International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD — 10 Revision)".

TABL. 13 (34). **ZGONY NIEMOWLĄT WEDŁUG PŁCI I WIEKU**
INFANT DEATHS BY SEX AND AGE

L A T A Y E A R S WIEK ZMARŁYCH AGE OF DECEASED	Ogółem Total	Na 1000 urodzeń ży- wych Per 1000 live births	Z liczby ogółem Of total number	
			chłopcy males	dziewczęta females
OGÓŁEM				
TOTAL				
2010	15	4,257	6	9
2011	17	4,898	5	12
2012	12	3,516	9	3
2013	11	3,469	3	8
2014	9	2,719	4	5
2015	8	2,313	5	3
2016	10	2,927	10	–
0 dni	3	0,878	3	–
days				
1—6	4	1,171	4	–
7—29 dni	2	0,585	2	–
days				
1—11 miesięcy	1	0,293	1	–
month				

TABL. 14 (35). **ZGONY NIEMOWLĄT WEDŁUG PRZYCZYN^a W 2015 R.**
INFANT DEATHS BY CAUSES^a IN 2015

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Na 1000 urodzeń żywych Per 1000 live births	Z liczby ogółem Of total number	
			chłopcy males	dziewczęta females
OGÓŁEM	8	2,313	8	3
TOTAL				
Stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym	5	1,446	2	3
Conditions originating in the preinatal period				
Wady rozwojowe wrodzone ^Δ	3	0,867	3	–
Congenital anomalies ^Δ				

^a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).

^a In accordance with the "International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD — 10 Revision)".

TABL. 15 (36). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE I ZAGRANICZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY**
INTERNAL AND INTERNATIONAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE

L A T A Y E A R S	Napływ ^a Inflow ^a				Odływ ^b Outflow ^b				Saldo mi- gracji Net migra- tion
	ogółem total	z miast from urban areas	ze wsi from rural areas	z zagranicy from abroad	ogółem total	do miast to urban areas	na wieś to rural areas	za granicę to abroad	
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS									
2010.....	2482	1200	1250	32	3795	1535	2189	71	-1313
2011.....	2631	1210	1393	28	3755	1451	2217	87	-1124
2012.....	2564	1192	1332	40	3521	1387	2080	54	-957
2013.....	2946	1369	1546	31	3817	1419	2250	148	-871
2014.....	2788	1244	1521	23	3731	1456	2129	146	-943
2015 ^c	2720	1235	1485	.	3414	1279	2135	.	-694
2016.....	2952	1246	1481	225	3175	1145	2007	23	-223
NA 1000 LUDNOŚCI PER 1000 POPULATION									
2010.....	7,09	3,43	3,57	0,09	10,84	4,39	6,25	0,20	-3,75
2011.....	7,54	3,47	3,99	0,08	10,81	4,16	6,35	0,25	-3,22
2012.....	7,37	3,42	3,83	0,11	10,11	3,98	5,97	0,16	-2,75
2013.....	8,49	3,95	4,46	0,09	11,00	4,09	6,48	0,43	-2,51
2014.....	8,12	3,63	4,43	0,07	10,87	4,24	6,20	0,43	-2,75
2015 ^c	7,97	3,62	4,35	x	10,00	3,75	6,25	x	-2,03
2016.....	8,66	3,66	4,35	0,66	9,32	3,36	5,89	0,07	-0,65

^a Zameldowania. ^b Wymeldowania. ^c Tylko migracje wewnętrzne.
^a Registrations. ^b Cancelled registrations. ^c Only internal migration.

TABL. 16 (37). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG KIERUNKÓW**
INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY DIRECTION

L A T A Y E A R S	Napływ ^a Inflow ^a			Odływ ^b Outflow ^b		
	ogółem total	z tego samego województwa from the same voivodship	z innego województwa from other voivodship	ogółem total	do tego samego województwa to the same voivodship	do innego województwa to other voivodship
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS						
2010.....	2450	1826	624	3724	2486	1238
2011.....	2603	1990	613	3668	2439	1229
2012.....	2524	1936	588	3467	2244	1223
2013.....	2915	2215	700	3669	2420	1249
2014.....	2765	2124	641	3585	2346	1239
2015.....	2720	2090	630	3414	2272	1142
2016.....	2727	2122	605	3152	2154	998

^a Zameldowania. ^b Wymeldowania.
^a Registrations. ^b Cancelled registrations.

TABL. 16 (37). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG KIERUNKÓW (dok.)**
INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY DIRECTION (cont.)

L A T A Y E A R S	Napływ ^a Inflow ^a			Odływ ^b Outflow ^b		
	ogółem total	z tego samego województwa from the same voivodship	z innego województwa from other voivodship	ogółem total	do tego samego województwa to the same voivodship	do innego województwa to other voivodship
NA 1000 LUDNOŚCI PER 1000 POPULATION						
2010.....	7,00	5,22	1,78	10,64	7,10	3,54
2011.....	7,46	5,70	1,76	10,51	6,99	3,52
2012.....	7,25	5,56	1,69	9,96	6,45	3,51
2013.....	8,40	6,38	2,02	10,57	6,97	3,60
2014.....	8,06	6,19	1,87	10,45	6,84	3,61
2015.....	7,97	6,12	1,85	10,00	6,66	3,35
2016.....	8,00	6,23	1,78	9,25	6,32	2,93

^a Zameldowania. ^b Wymeldowania.
^a Registrations. ^b Cancelled registrations.

TABL. 17 (38). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG PŁCI I WIEKU MIGRANTÓW**
INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY SEX AND AGE OF MIGRANTS

L A T A Y E A R S	WIEK MIGRANTÓW AGE OF MIGRANTS	Napływ ^a Inflow ^a			Odływ ^b Outflow ^b			Saldo migracji Net migration		
		ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety Females
OGÓŁEM	2010	2450	1041	1409	3724	1741	1983	-1274	-700	-574
TOTAL	2011	2603	1099	1504	3668	1709	1959	-1065	-610	-455
	2012	2524	1093	1431	3467	1623	1844	-943	-530	-413
	2013	2915	1253	1662	3669	1735	1934	-754	-482	-272
	2014	2765	1226	1539	3585	1651	1934	-820	-425	-395
	2015	2720	1217	1503	3414	1650	1764	-694	-433	-261
	2016	2727	1185	1542	3152	1529	1623	-425	-344	-81
	0— 4 lata/ years	244	122	122	274	145	129	-30	-23	-7
	5— 9	127	56	71	227	122	105	-100	-66	-34
	10—14	63	40	23	146	86	60	-83	-46	-37
	15—19	74	29	45	129	70	59	-55	-41	-14
	20—24	204	75	129	149	61	88	55	14	41
	25—29	716	256	460	379	143	236	337	113	224
	30—34	487	237	250	456	222	234	31	15	16
	35—39	234	109	125	356	168	188	-122	-59	-63
	40—44	147	80	67	266	141	125	-119	-61	-58
	45—49	96	49	47	150	79	71	-54	-30	-24
	50—54	60	26	34	131	79	52	-71	-53	-18
	55—59	51	18	33	117	56	61	-66	-38	-28
	60—64	56	25	31	142	61	81	-86	-36	-50
	65 lat i więcej	168	63	105	230	96	134	-62	-33	-29
	and more									

^a Zameldowania. ^b Wymeldowania.
^a Registrations. ^b Cancelled registrations.

DZIAŁ VI RYNEK PRACY

Uwagi ogólne

Pracujący

1. Dane opracowano na podstawie sprawozdawczości z badań prowadzonych poprzez przedsiębiorstwa i jednostki sfery budżetowej oraz szacunków (m.in. w zakresie gospodarstw indywidualnych w rolnictwie).

2. Dane o **pracujących** dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód; do pracujących zalicza się:

- 1) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie lub wybór lub stosunek służbowy);
- 2) pracodawców i pracujących na własny rachunek, a mianowicie:
 - a) właścicieli, współwłaścicieli i dzierżawców gospodarstw indywidualnych w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin),
 - b) właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin; z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie,
 - c) inne osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody;
- 3) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 4) agentów (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów);
- 5) członków spółdzielni produkcji rolniczej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych);
- 6) duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

3. Dane dotyczące **pracujących według stanu** podano bez przeliczenia niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych, przy przyjęciu zasady jednorazowego ujmowania tych osób w **głównym miejscu pracy**.

Bezrobocie

1. Dane o **bezrobotnych zarejestrowanych** obejmują osoby, które zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytu-

CHAPTER VI LABOUR MARKET

General notes

Employment

1. Data were compiled on the basis of reports from enterprises and budgetary sphere entities as well as estimates (i.a. in regard to private farms in agriculture).

2. Data regarding **employment** concern persons performing work providing earnings or income and include:

- 1) employees hired on the basis of an employment contract (labour contract, posting, appointment, election or service relation);
- 2) employers and own-account workers, i.e.:
 - a) owners, co-owners, and leaseholders of private farms in agriculture (including contributing family workers),
 - b) owners and co-owners (including contributing family workers; excluding partners in companies who do not work in them) of entities conducting economic activity other than that related to private farms in agriculture,
 - c) other self-employed persons, e.g., persons practising learned professions;
- 3) outworkers;
- 4) agents (including contributing family workers and persons employed by agents);
- 5) members of agricultural production co-operatives (agricultural producers' co-operatives and cooperatives established on their basis as well as agricultural farmers' cooperatives);
- 6) clergy fulfilling priestly obligations.

3. Data concerning **employment on a given day** are presented without converting part-time paid employees into full-time paid employees, each person being listed once according to the **main job**.

Unemployment

1. Data regarding **registered unemployed persons** include persons who, in accordance with the Law dated 20 IV 2004 on Promoting Employment

cyjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (jednolity tekst Dz. U. 2016, poz. 645, z późniejszymi zmianami), określone są jako bezrobotne.

Pod pojęciem **bezrobotnego** należy rozumieć osobę, która ukończyła 18 lat, a nie ukończyła 60 lat w przypadku kobiet i 65 lat w przypadku mężczyzn, jest osobą niezatrudnioną i niewykonyującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź jeśli jest osobą niepełnosprawną – zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieuczącą się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych (lub przystępującą do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły) lub szkół wyższych w systemie studiów niestacjonarnych, zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, z dodatkowymi wyłączeniami dotyczącymi źródeł dochodów, zapisanymi w ustawie.

2. Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

Stopę bezrobocia rejestrowanego podaje się z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (będących składową cywilnej ludności aktywnej zawodowo) wyszacowanych na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2010.

Dane od 2010 r. nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie.

3. Informacje o wydatkach Funduszu Pracy podaje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (jednolity tekst Dz. U. 2016, poz. 645, z późniejszymi zmianami).

Warunki pracy

1. Informacje o **wypadkach przy pracy** obejmują wszystkie wypadki przy pracy, jak również wypadki traktowane na równi z wypadkami przy pracy, niezależnie od tego, czy wykazana została niezdolność do pracy. Informacje o wypadkach przy pracy w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego dotyczą tylko pracowników cywilnych.

Dane o wypadkach przy pracy, poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie, uzyskiwane są ze statystycznej karty wypadku przy pracy.

Za jeden wypadek przy pracy liczy się wypadek każdej pracującej osoby poszkodowanej w wypadku indywidualnym, jak również w wypadku zbiorowym.

and Labour Market Institutions, in force since 1 VI 2004 (uniform text Journal of Laws 2016, item 645, with later amendments), are classified as unemployed.

*An **unemployed person** is understood as a person who is at least 18 years old and is less than 60 in case of women and less than 65 in case of men, is not employed and not performing any other kind of paid work who is capable of work and ready to take full-time employment obligatory for a given job or service (or in case he/she is a disabled person – capable and ready to take work comprising no less than a half of working time), not attending a school with the exception of schools for adults (or taking extra curriculum exam within the scope of this school programme exam) or tertiary schools in part-time programme, looking for employment or other kind of paid work and registered in a powiat labour office, appropriate for his/her permanent stay, with additional provisions concerning the sources of income, included in the mentioned law.*

***2.** The **registered unemployment rate** is calculated as the relation of the number of registered unemployed persons to the economically active civilian population, i.e., excluding persons in active military service as well as employees of budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.*

The registered unemployment rate is given considering employed persons on private farms in agriculture (as part of the economically active civilian population) estimated on the basis of the Agricultural Census 2010.

Data since 2010 are not strictly comparable to those for previous years.

***3.** Information concerning Labour Fund expenditures are given according to Law dated 20 IV 2004, on Promotion of Employment and Labour Market Institutions, in force since 1 VI 2004 (uniform text Journal of Laws 2016, item 645, with later amendments).*

Work conditions

***1.** Information regarding **accidents at work** includes all accidents at work, as well as accidents treated equally to accidents at work, regardless of proved inability to work. Information regarding accidents at work in budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety concerns only civilian employees.*

Data regarding accidents at work, excluding private farms in agriculture, are obtained from statistical reports of accidents at work.

Each accident, regardless whether the person injured was injured during an individual or mass accident, is counted as a single accident at work.

2. Za **wypadek przy pracy** uważa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:

- 1) podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych oraz czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia;
- 2) w czasie pozostawania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

3. Szczegółowe objaśnienia i informacje z zakresu warunków pracy zawierają publikacje GUS z serii „Informacje i opracowania statystyczne” — „Wypadki przy pracy” oraz „Warunki pracy”.

Wynagrodzenia

1. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenia** (nominalne) przypadające na 1 zatrudnionego obliczono przyjmując:

- 1) wynagrodzenia osobowe, bez wynagrodzeń osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, a także osób zatrudnionych za granicą,
- 2) wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach,
- 3) dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej,
- 4) honoraria wypłacone niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, np. dziennikarzom, realizatorom filmów, programów radiowych i telewizyjnych.

Dane o przeciętnych wynagrodzeniach dotyczą osób pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

2. Dane o wynagrodzeniach podaje się **w ujęciu brutto**, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych oraz ze składkami na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe i chorobowe) płaconymi przez ubezpieczonego pracownika.

2. **Accident at work** is understood as a sudden event, caused by external reason which leads to injury or death, which happened in connection with work:

- 1) during or in connection with performance of ordinary activities or instructions by the employee and activities for the employers, even without instructions;
- 2) when the employee remains at the disposal of the employer on the way between the seat of the employer and the place of performing the duty, which is a result of work relations.

3. Detailed explanations and information concerning work conditions are contained in CSO's publications from series "Statistical information and report" — "Accidents at Work" and "Working Conditions".

Wages and salaries

1. **The average monthly (nominal) wages and salaries** per paid employee were calculated assuming:

- 1) personal wages and salaries, excluding wages and salaries of persons engaged in outwork as well as apprentices and persons employed abroad,
- 2) payments from profit and balance surplus in cooperatives,
- 3) annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities,
- 4) fees paid to selected groups of employees for performing work in accordance with a labour contract, e.g., to journalists, film producers, radio and television programme producers.

Data regarding average wages and salaries concern full-time paid employees as well as part-time paid employees, the wages and salaries of whom have been converted into those of full-time paid employees.

2. Data regarding wages and salaries are given **in gross terms**, i.e. including deductions for personal income taxes and employee's contributions to compulsory social security (retirement, pension and illness).

Pracujący
Employment

TABL. 1 (39). **PRACUJĄCY** ^a
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS ^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
							ogółem total	w tym kobiety of which females
OGÓŁEM TOTAL	114788	114844	115167	116278	116158	117822	120132	64885
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	188	153	149	102	97	144	144	68
Przemysł <i>Industry</i>	16128	16056	15535	15668	15881	16488	16898	5174
w tym przetwórstwo przemysłowe <i>of which manufacturing</i>	12357	12317	12067	11906	12265	12989	13436	4463
Budownictwo <i>Construction</i>	8085	8447	7807	7136	6510	5789	5719	751
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles</i> ^Δ	18607	18409	18022	18724	19533	19674	20352	10884
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	6224	6013	6111	6049	5403	6070	6357	1717
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering</i> ^Δ	1512	1587	1667	1612	1609	1762	1821	1245
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	3175	3306	3410	3491	3544	3638	4193	1649
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	5343	5502	6166	6105	6223	6425	6356	4329
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	2930	2873	2468	2479	2445	2501	2487	1131
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	2470	2427	2394	2350	1919	2027	2203	1160
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	4774	5035	6090	6066	5787	5728	5082	2362
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	10129	9954	10205	10435	10557	10707	10806	6890
Edukacja <i>Education</i>	20105	20038	19910	20469	20607	20586	20740	14489
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	13070	13073	13218	13531	13773	13936	14563	11639
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	1612	1664	1709	1709	1891	2001	2040	1197
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	436	307	306	352	379	346	371	200

^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, rolników indywidualnych oraz fundacji, stowarzyszeń, partii politycznych, związków zawodowych, organizacji społecznych, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego oraz duchownych.

^a By actual workplace and kind of activity; excluding economic entities employing up to 9 persons, individual farmers as well as foundations, associations, political parties, trade unions, social organizations, organizations of employers, economic and professional councils as well as clergy.

TABL. 2 (40). **PRACUJĄCY^a WEDŁUG SEKTORÓW EKONOMICZNYCH**
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS^a BY ECONOMIC SECTORS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010		2011		2012		2013		2014		2015		2016	
	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females
OGÓŁEM..... TOTAL	120860	63156	121095	63039	121418	64135	122708	65538	122588	66218	124252	67270	126623	68424
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	4953	2435	4975	2451	4971	2456	4918	2434	4913	2437	4960	2476	4960	2466
Przemysł i budownictwo <i>Industry i construction</i>	24213	6518	24503	6381	23342	6082	22804	5887	22391	5745	22277	5759	22617	5925
Handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^Δ ; transport i gospo- darka magazynowa; zakwatero- wanie i gastronomia ^Δ ; informacja i komunikacja <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ; transport and storage, accommo- dation and catering^Δ; information and communication</i>	29518	13112	29315	13022	29210	13208	29876	13657	30089	14375	31144	14863	32723	15495
Działalność finansowa i ubezpie- czeniowa; obsługa rynku nieru- chomości ^Δ <i>Financial and insurance activities; real estate activities</i>	8273	4956	8375	4992	8634	5432	8584	5417	8668	5489	8926	5562	8843	5460
Pozostałe usługi ^b <i>Other services^b</i>	53903	36135	53927	36193	55261	36957	56526	38143	56527	38172	56945	38610	57480	39078

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego z rolnictwem indywidualnym, według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. ^b Sekcje: Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna; Administracja i działalność wspierająca^Δ; Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne, Edukacja; Opieka zdrowotna i pomoc społeczna; Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją; Pozostała działalność usługowa.

^a Excluding economic entities employing up to 9 persons and excluding budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety, by actual workplace and kind of activity, with employed persons in private farms in agriculture. ^b Sections: Professional, scientific and technical activities; Administrative and support service activities; Public administration and defence; compulsory social security; Education; Human health and social work activities; Arts, entertainment and recreation; Other service activities.

TABL. 3 (41). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE ^a WEDŁUG SEKTORÓW EKONOMICZNYCH**
AVERAGE PAID ^a BY ECONOMIC SECTORS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
OGÓŁEM..... TOTAL	123657	123904	122171	120839	116435	116809	118736
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo..... <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	54	42	45	33	61	69	81
Przemysł i budownictwo..... <i>Industry i construction</i>	35369	35682	34213	33564	31615	30173	30741
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia ^Δ ; informacja i komunikacja..... <i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ; transport and storage, accommodation and catering ^Δ; infor- mation and communication</i>	28292	28221	28618	28264	26027	26161	26497
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Financial and insurance activities; real estate activities</i>	8464	8276	7745	} 58978	} 58733	} 60406	} 61417
Pozostałe usługi ^b <i>Other services ^b</i>	51479	51683	51551				

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; bez zatrudnionych poza granicami kraju, fundacji, stowarzyszeń i innych organizacji. ^b Sekcje: Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna; Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ; Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne, Edukacja; Opieka zdrowotna i pomoc społeczna; Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją; Pozostała działalność usługowa.

^a Excluding economic entities employing up to 9 persons; excluding persons employed abroad, foundations, associations and other organizations. ^b Sections: Professional, scientific and technical activities; Administrative and support service activities; Public administration and defence; compulsory social security; Education; Human health and social work activities; Arts, entertainment and recreation; Other service activities.

Bezrobocie

Unemployment

TABL. 4 (42). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI, STOPA BEZROBOCIA ORAZ OFERTY PRACY**
 Stan w dniu 31 XII
 REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS, UNEMPLOYMENT RATE AS WELL AS JOB OFFERS
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS								
Bezrobotni zarejestrowani	16080	16102	17124	17422	14771	13938	12733	Registered unemployed persons
mężczyźni	7984	7816	8532	8936	7602	7168	6594	males
kobiety	8096	8286	8592	8486	7169	6770	6139	females
Oferty pracy	98	117	288	372	789	425	288	Job offers
Bezrobotni na 1 ofertę pracy	164	138	59	47	19	33	44	Unemployed persons per a job offer
W % OGÓŁU BEZROBOTNYCH IN % OF TOTAL UNEMPLOYED PERSONS								
Dotychczas niepracujący	20,5	20,2	18,9	17,6	16,5	14,8	14,6	Previously not employed
Zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	6,3	4,1	4,1	4,0	3,6	3,4	3,5	Terminated for company reasons
Posiadający prawo do zasiłku	10,5	10,2	10,5	9,3	9,0	9,9	9,8	Possessing benefit rights
Długotrwale bezrobotni	38,0	42,9	42,7	46,5	51,3	47,0	49,5	Long-term unemployed persons
W % IN %								
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a	9,6	9,4	9,9	10,0	8,6	7,9	7,2	Registered unemployment rate ^a

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 56.
^a See general notes, item 2 on page 56.

TABL. 5 (43). **BEZROBOTNI NOWO ZAREJESTROWANI I WYREJESTROWANI ^a**
 NEWLY REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS AND PERSONS REMOVED FROM UNEMPLOYMENT ROLLS ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
Bezrobotni nowo zarejestrowani	20050	17339	17892	17569	15514	16477	15502	Newly registered unemployed persons
z liczby bezrobotnych:								of number of unemployed persons:
Kobiety	9806	8624	8611	8300	7470	8068	7487	Females
Dotychczas niepracujący	5274	4212	3873	3514	2864	3011	2561	Previously not employed
Zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	993	309	521	669	480	384	426	Terminated for company reasons
Bezrobotni wyrejestrowani	18754	17317	16870	17271	18165	17310	16707	Persons removed from unemployment rolls
z liczby bezrobotnych:								of number of unemployed persons:
Kobiety	9068	8434	8305	8406	8787	8467	8118	Females
Z tytułu podjęcia pracy	6851	6722	7086	8613	8747	8821	8523	Received jobs

^a W ciągu roku.
^a During the year.

TABL. 6 (44). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY**
 Stan w dniu 31 XII
 REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL, DURATION OF UNEMPLOYMENT AND WORK SENIORITY
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010		2011		2012		2013		2014		2015		2016	
	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females
OGÓŁEM TOTAL														
OGÓŁEM TOTAL	16080	8096	16102	8286	17124	8592	17422	8486	14771	7169	13938	6770	12733	6139
WEDŁUG WIEKU BY AGE														
24 lata i mniej and less	2342	1246	2114	1103	2211	1122	2040	1014	1444	726	1193	629	1075	578
25—34	5525	3026	5585	3180	5797	3307	5584	3010	4477	2413	4150	2254	3672	2063
35—44	3040	1528	3177	1655	3582	1816	3799	1929	3445	1773	3357	1728	3179	1603
45—54	3284	1669	3152	1583	3142	1514	3266	1537	2755	1304	2565	1189	2266	1016
55 lat i więcej and more	1889	627	2074	765	2392	833	2733	996	2650	953	2673	970	2541	879
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA BY EDUCATIONAL LEVEL														
Wyższe Tertiary	3539	2157	3618	2247	4008	2507	3924	2392	3420	2057	3430	2092	3017	1829
Policealne oraz średnie zawodowe Post-secondary as well as vocational secondary	3809	2055	3798	2067	3942	2057	4117	2099	3435	1752	3143	1597	2883	1439
Średnie ogólnokształcące General secondary	1902	1080	1882	1124	2010	1159	2021	1126	1668	930	1573	880	1519	844
Zasadnicze (zawodowe) Basic vocational	2866	1129	2850	1173	3021	1176	3115	1161	2645	969	2443	886	2172	775
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe Lower secondary, primary and in- complete primary	3964	1675	3954	1675	4143	1693	4245	1708	3603	1461	3349	1315	3142	1252
WEDŁUG CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY^{bc} BY DURATION OF UNEMPLOYMENT^{bc}														
3 miesiące i mniej months and less	4604	2185	3986	1929	4141	1856	3670	1630	3260	1489	3230	1499	2966	1352
3—6	2470	1302	2321	1203	2685	1362	2459	1201	1712	877	1869	925	1517	734
6—12	2902	1370	2885	1463	2980	1411	3190	1444	2223	1013	2282	1073	1953	927
12—24	2997	1492	3159	1636	3030	1615	3433	1637	2798	1278	2105	1008	2170	1081
Powyżej 24 miesięcy More than 24 months	3107	1747	3751	2055	4288	2348	4670	2574	4778	2512	4452	2265	4127	2045

a Bez wykształcenia gimnazjalnego. b Od momentu rejestracji w urzędzie pracy. c Przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 3—6 uwzględniono osoby, które pozostawały bez pracy 3 miesiące i 1 dzień do 6 miesięcy.

a Excluding lower secondary education. b From the date of registering in a labour office. c Intervals were shifted upward, e.g., in the interval 3—6 persons remaining unemployed from 3 months and 1 day to 6 months were included.

TABL. 6 (44). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY (dok.)**
 Stan w dniu 31 XII
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL, DURATION OF UNEMPLOYMENT AND WORK SENIORITY (cont.)
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010		2011		2012		2013		2014		2015		2016	
	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females
WEDŁUG STAŻU PRACY ^a BY WORK SENIORITY ^a														
Bez stażu pracy..... No work seniority	3296	1826	3250	1807	3243	1832	3071	1664	2435	1311	2061	1105	1859	982
Ze stażem pracy: With work seniority:														
1 rok i mniej..... and less	2921	1536	3239	1702	3669	1897	3857	1938	3334	1686	3241	1602	3078	1539
1—5.....	3199	1615	3127	1635	3380	1725	3358	1600	2819	1342	2689	1322	2503	1264
5—10.....	1890	954	1945	990	2089	1000	2176	1047	1885	938	1926	975	1710	868
10—20.....	2607	1258	2438	1206	2507	1208	2590	1258	2200	1035	2069	965	1884	837
20—30.....	1729	765	1668	791	1757	778	1810	785	1597	712	1492	659	1302	542
powyżej 30 lat more than 30 years	438	142	435	155	479	152	560	194	501	145	460	142	397	107

^a Przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 5—10 uwzględniono osoby ze stażem pracy 5 lat i 1 dzień do 10 lat.

^a Intervals were shifted upward, e.g., in the interval 5—10 persons with work seniority from 5 years and 1 day to 10 years.

TABL. 7 (45). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI KORZYSTAJĄCY Z AKTYWNYCH FORM PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU ^a**
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BENEFITTING FROM LABOUR
MARKET PROGRAMME ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
Podejmujący zatrudnienie przy pracach interwencyjnych.....	144	30	64	89	65	144	122	Persons undertaking employment in intervention works
w tym kobiety	80	19	38	43	32	84	67	of which females
Podejmujący zatrudnienie przy robotach publicznych	2	—	—	—	—	—	—	Persons undertaking employment in public works
w tym kobiety	1	—	—	—	—	—	—	of which females
Rozpoczynający szkolenie	943	281	270	285	156	197	109	Persons starting training
w tym kobiety	429	144	127	124	63	59	27	of which females

^a W ciągu roku.

^a During the year.

TABL. 8 (46). **WYDATKI FUNDUSZU PRACY**
EXPENDITURES OF LABOUR FUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
	w mln zł		in mln zł					
O G Ó Ł E M	52,8	31,2	36,1	43,5	39,5	39,7	44,5	TOTAL
w tym:								of which:
Zasiłki dla bezrobotnych	16,8	16,8	17,9	20,8	18,1	16,7	14,7	Unemployment benefits
Szkolenia.....	1,7	0,1	0,3	0,3	0,1	0,4	0,3	Training
Prace interwencyjne	1,0	0,8	0,3	0,6	0,9	1,0	0,8	Intervention works
Środki na podjęcie działalności gospodar- czej i wyposażenia stanowisk pracy	15,6	3,4	7,5	10,8	8,9	8,9	10,3	Means for starting of economic activity and equipping of workseat
Stypendia za okres stażu.....	13,7	7,4	7,5	8,2	8,8	9,6	10,9	Scholarships for intership period

Warunki pracy

Work conditions

TABL. 9 (47). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)**
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a (excluding private farms in agriculture)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	1326	1249	1200	1272	1254	1268	1370	TOTAL
na 1000 pracujących	8,38	7,97	8,43	8,25	8,19	8,67	per 1000 persons employed
W wypadkach:								In occupational accidents:
śmiertelnych	2	3	3	4	1	2	1	fatal
ciężkich	4	3	3	8	2	3	1	serious
lżejszych	1320	1243	1194	1260	1251	1263	1365	lighter
Z liczby ogółem: kobiety	572	539	553	580	594	603	655	Of total females
Liczba dni niezdolności do pracy	54757	53471	51327	55084	46774	50823	62251	The number of days incapacity to work
na jednego poszkodowanego ^b	41,4	42,9	42,9	43,4	37,3	40,1	45,5	per one persons injured ^b

^a Zgłoszone w danym roku. ^b Bez osób poszkodowanych w wypadkach śmiertelnych oraz bez liczby dni niezdolności do pracy dla tych osób.

^a Registered in a given year. ^b Without persons injured in fatal accidents and without the number of days incapacity to work these persons.

TABL. 10 (48). **ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA ° WEDŁUG GRUP ZAGROŻEŃ**
Stan w dniu 31 XII
PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS ° BY GROUPS OF DANGERS
As of 31 XII

L A T A Y E A R S	Ogółem Grand total		Zagrożenie związane Hazard connected with					
			ze środowiskiem pracy work environment		z uciążliwością pracy strenuous conditions		z czynnikami mechanicznymi mechanical factors	
	ogółem grand total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors
w osobach in persons								
2010	4517	3661	3150	2335	993	970	374	356
2011	5059	4361	3349	2729	1293	1243	417	389
2012	5679	5067	4026	3464	1191	1182	462	421
2013	5570	4941	3917	3323	1263	1259	390	359
2014	5899	5349	3857	3344	1500	1499	542	506
2015	5066	4489	3318	2832	1188	1143	560	514
2016	4644	4049	3187	2650	898	884	559	515

a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 11 (49). **ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA ° CZYNNIKAMI SZKODLIWYMI I NIEBEZPIECZNYMI DLA ZDROWIA**
Stan w dniu 31 XII
PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS ° TO AGENTS HARMFUL AND HAZARDOUS TO HEALTH
As of 31 XII

L A T A Y E A R S	Zagrożenie związane Hazard connected with										
	ze środowiskiem pracy work environment								z uciążliwością pracy strenuous conditions		z czynni- kami mechanicz- nymi mechanical factors
	ogółem total	w tym of which							razem total	w tym z nie- dostatecznym oświetleniem stanowisk pracy of which threats caused by insufficient lights	
substancje chemiczne chemical sub- stances		pyły przemysłowe hazardous industrial dusts	hałas noise	wibracja vibrations	mikroklimat gorący hot microcli- mates	mikroklimat zimny cold microcli- mates	osobozagrozenia threats per capita				
2010	3910	171	814	1871	75	19	25	1028	144	376	
2011	3455	123	1065	1097	69	33	30	1360	179	454	
2012	4329	161	1652	1236	127	54	130	1280	181	476	
2013	4140	124	1771	1198	92	92	39	1315	156	401	
2014	4059	223	1747	1242	94	5	29	1544	82	542	
2015	3621	316	1090	1229	110	5	16	1243	76	564	
2016	3425	132	972	1330	109	62	21	966	95	563	

a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; excluding economic entities employing up to 9 persons.

Wynagrodzenia

Wages and salaries

TABL. 12 (50). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO ^a WEDŁUG SEKTORÓW EKONOMICZNYCH**
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES ^a BY ECONOMIC SECTORS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
O G Ó Ł E M TOTAL	3489,07	3606,97	3710,80	3820,91	3955,65	4060,17	4169,46
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo..... <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	2346,91	2225,20	2265,19	2622,98	2572,95	2214,13	2393,21
Przemysł i budownictwo..... <i>Industry i construction</i>	3870,27	3985,42	4121,32	4198,65	4392,12	4529,79	4559,15
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia ^Δ ; informacja i komunikacja..... <i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ; transport and storage, accommodation and catering ^Δ; information and communication</i>	2566,91	2728,77	2827,19	2924,23	2997,66	3050,79	3218,42
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Financial and insurance activities; real estate activities</i>	4054,04	4124,17	4504,01	4036,34	4146,59	4264,85	4387,06
Pozostałe usługi ^b <i>Other services ^b</i>	3642,34	3743,53	3810,90				

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; bez zatrudnionych poza granicami kraju, fundacji, stowarzyszeń i innych organizacji. ^b Sekcje: Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna; Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ; Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne, Edukacja; Opieka zdrowotna i pomoc społeczna; Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją; Pozostała działalność usługowa.

^a Excluding economic entities employing up to 9 persons; excluding persons employed abroad, foundations, associations and other organizations. ^b Sections: Professional, scientific and technical activities; Administrative and support service activities; Public administration and defence; compulsory social security; Education; Human health and social work activities; Arts, entertainment and recreation; Other service activities.

DZIAŁ VII

INFRASTRUKTURA KOMUNALNA.
MIESZKANIA

Uwagi ogólne

Infrastruktura komunalna

1. Informacje o urządzeniach i usługach komunalnych opracowano **metodą rodzaju działalności**, tj. według kryterium przeznaczenia urządzeń, niezależnie od przeważającego rodzaju działalności podmiotu gospodarczego.

Dane o urządzeniach komunalnych dotyczą urządzeń czynnych.

2. Informacje o **długości sieci wodociągowej i gazowej** dotyczą sieci rozdzielczej, tj. bez połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i innych obiektów. Informacje o długości sieci gazowej uwzględniają również dane o sieci przesyłowej (magistralnej), tj. o przewodach doprowadzających gaz do sieci rozdzielczej.

Dane o **długości sieci kanalizacyjnej**, oprócz przewodów ulicznych uwzględniają kolektory, tj. przewody odbierające ścieki z sieci ulicznej; nie uwzględniają natomiast kanałów przeznaczonych wyłącznie do odprowadzania wód opadowych.

Przez **przyłącza wodociągowe, kanalizacyjne i gazowe** prowadzące do budynków mieszkalnych (łącznie z budynkami zbiorowego zamieszkania, jak np.: hotele pracownicze, domy studenckie i internaty, domy opieki społecznej) rozumie się odgałęzienia łączące poszczególne budynki z siecią rozdzielczą lub w przypadku kanalizacji — z siecią ogólnospławną.

Dane dotyczące przyłączy gazowych dotyczą również połączeń prowadzących do budynków niemieszkalnych.

3. **Zródliczny** jest to urządzenie zainstalowane do ulicznego przewodu wodociągowego, służące do pobierania wody przez ludność bezpośrednio z tego przewodu.

Dane o zużyciu wody z wodociągów w gospodarstwach domowych obejmują ilość wody pobranej z sieci wodociągowej za pomocą urządzeń zainstalowanych w budynku.

4. Dane o **korzystających z wodociągu i kanalizacji** obejmują ludność zamieszkałą w budynkach mieszkalnych dołączonych do określonej sieci.

Dane o **korzystających z gazu** dotyczą ludności w mieszkaniach wyposażonych w instalację gazu z sieci.

Dane o ludności korzystającej z wodociągu, kanalizacji i gazu obejmują również ludność w budynkach zbiorowego zamieszkania.

CHAPTER VII

MUNICIPAL INFRASTRUCTURE.
DWELLINGS

General notes

Municipal infrastructure

1. Information regarding municipal installations and services was compiled using the **kind of activity method**, i.e., according to the criterion of installation designation, regardless of the predominate kind of activity of the economic entity.

Data regarding municipal installations concern operative installations.

2. Information regarding the **length of the water supply and gas supply networks** concerns distribution network, i.e., excluding connections leading to residential buildings and other constructions. Information regarding the length of gas supply network has included also data on the transmission (main) network, i.e. conduits providing gas to the distribution network.

Data regarding the **length of the sewage system**, apart from street conduits, include collectors, i.e., conduits receiving sewerage from the street network; while they do not include sewers designed exclusively for draining run-off.

Water-line, sewage and gas-line connections leading, to residential buildings (including buildings with multiple residents, e.g.: employee boarding houses, student dormitories and boarding schools, social welfare homes) are understood as branches linking individual buildings with the distribution system or, in the case of the sewage system, with the main drainage system.

Data on gas supply connections have concerned also connections leading to non-residential buildings.

3. As **street spring** we mean a device connected with the water supply system, used by population as direct source of water supply.

Data regarding consumption of water in house-holds includes quantity of water collected from water-line system by facilities installed in building.

4. Data regarding the **users of water-line systems and sewage systems** include the population living in residential buildings connected to a defined system.

Data regarding the gas users concern the population in dwellings equipped with gas installations connected to the gas-line system.

Data regarding the population using the water-line system, the sewage system and the gas-line system also include the population in collective accommodation facilities.

5. Dane o **liczbie odbiorców i zużyciu energii elektrycznej** dotyczą gospodarstw domowych, obejmują także gospodarstwa domowe, których głównym źródłem utrzymania jest dochód z użytkowanego gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie.

Dane o **liczbie odbiorców gazu** podano łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych.

Dane o **zużyciu gazu** odnoszą się do wszystkich gospodarstw domowych.

Zużycie energii elektrycznej i gazu z sieci w gospodarstwach domowych ustala się na podstawie zaliczkowego systemu opłat.

6. Informacje z zakresu **ciepłownictwa** obejmują budynki mieszkalne oraz urzędy i instytucje ogrzewane centralnie za pośrednictwem sieci przesyłowej rozumianej jako układ instalacji połączonych i współpracujących ze sobą, służących do przesyłania i dystrybucji czynnika grzejącego do odbiorcy.

Dane w tabl. 4 dotyczą budynków i lokali ogrzewanych przy pomocy urządzeń jednostek gospodarki komunalnej i mieszkaniowej oraz spółdzielni mieszkaniowych i zakładów pracy, niezależnie od źródeł wytwarzania energii cieplnej (własnych lub obcych).

Kotłownia to budynek lub pomieszczenie wraz z ustawionymi w nim kotłami oraz urządzeniami służącymi do wytwarzania energii cieplnej na cele grzewcze lub ogrzewania i równoczesnego dostarczania ciepłej wody.

7. Dane o **odpadach komunalnych** dotyczą odpadów powstających w gospodarstwach domowych, a także u innych wytwórców odpadów (bez odpadów niebezpiecznych), które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

8. Dane o **nieczystościach ciekłych** dotyczą nieczystości pochodzących z gospodarstw domowych (budynków mieszkalnych), budynków użyteczności publicznej oraz budynków jednostek prowadzących działalność gospodarczą – w przypadku gdy nie są odprowadzane siecią kanalizacyjną.

9. **Parki spacerowo-wypoczynkowe** są to tereny zieleni o powierzchni co najmniej 2 ha, urządzone i konserwowane z przeznaczeniem na cele wypoczynkowe ludności, wyposażone w drogi, place, aleje spacerowe, ławki itp.

Zieleńce są to obiekty o powierzchni poniżej 2 ha, w których funkcji dominuje wypoczynek.

Tereny zieleni osiedlowej występują przy zabudowie mieszkaniowej, pełnią funkcję wypoczynkową, izolacyjną i estetyczną.

5. Data regarding the **number of consumers and the consumption of electricity**, concern households, include also households, in which the main source of maintenance is income from a private farm in agriculture.

Data regarding the **number of consumers using gas from gas supply** include consumers using collective gas-meters.

Data regarding the **consumption of gas** from gas supply, concern all the households.

The **consumption of electricity and gas from the gas-line network** in households is established on the basis of an estimated system of payments.

6. Information within the range of **heating** regards dwellings as well as offices and institutions with central heating within transmission thermal-line — with is considered as a system of conduits leading heating medium to distribution line.

Data in table 4 apply to the buildings and premises heated by installations operated by communal and housing organizations and by housing coops or enterprises, regardless of the sources supplying the thermal energy (own and other).

Boiler-house is a building or space with boilers and installations used for production of thermal energy to heating or both heating and supplying warm water.

7. Data on **municipal waste** concern the waste produced in households, and also at other waste producers (excluding hazardous waste), which in respect of their character or composition is similar to the waste produced in households.

8. Data on **liquid waste** concern waste which comes from households (dwellings), public buildings and buildings of units running a business — in case they are not discharged by sewage system.

9. **Strolling and recreational parks** are green areas of at least 2 ha in size, maintained for the recreational needs of the population, featuring roads, squares, walkways, benches, etc.

Lawns are areas of less than 2 ha in size, in which recreational activity dominates.

Green areas of the housing estates are located in residential areas and are used for the purposes of recreation, isolation and aesthetic visual appearance.

Mieszkania

1. Informacje o **zasobach mieszkaniowych i mieszkaniach oddanych do użytku** dotyczą mieszkań, a także izb i powierzchni użytkowej w tych mieszkaniach, znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Dane nie obejmują lokali zbiorowego zamieszkania (hoteli pracowniczych, domów studenckich i internatów, domów opieki społecznej i in.) i pomieszczeń nieprzeznaczonych na cele mieszkalne, a z różnych względów zamieszkałych (pomieszczeń inwentarskich, barakowozów, statków, wagonów i in.).

Mieszkanie jest to lokal składający się z jednej lub kilku izb łącznie z pomieszczeniami pomocniczymi, wybudowany lub przebudowany dla celów mieszkalnych, konstrukcyjnie wydzielony (trwałymi ścianami) w obrębie budynku, do którego to lokalu prowadzi niezależne wejście z klatki schodowej, ogólnego korytarza, wspólnej sieni bądź bezpośrednio z ulicy, podwórza lub ogrodu.

Izba jest to pomieszczenie w mieszkaniu oddzielone od innych pomieszczeń stałymi ścianami, o powierzchni co najmniej 4 m², z bezpośrednim oświetleniem dziennym, tj. oknem lub oszklonymi drzwiami w ścianie zewnętrznej budynku. Za izbę uważa się zarówno pokój, jak i kuchnię – jeśli odpowiada warunkom określonym w definicji.

Dane o **liczbie izb w mieszkaniach** uwzględniają także izby użytkowane wyłącznie do prowadzenia działalności gospodarczej, jeżeli izby te znajdowały się w obrębie mieszkania konstrukcyjnego i nie miały dodatkowego, oddzielnego wejścia z ulicy, podwórza lub z ogólnie dostępnej części budynku.

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

2. **Bilanse zasobów mieszkaniowych** sporządza się dla okresów międzypisowych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego (od 2010 r. — wyniki spisu 2011), przyjmując za podstawę mieszkania zamieszkałe i niezamieszkałe oraz uwzględniając przyrosty i ubytki zasobów mieszkaniowych.

3. Dane o **zasobach mieszkaniowych** opracowano na podstawie:

- wyników spisów powszechnych oraz Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań według stanu w dniu 31 III 2011 r.;
- bilansu zasobów mieszkaniowych według stanu w dniu 31 XII, w każdorazowym podziale administracyjnym.

4. Pod względem rodzaju podmiotów władających sklasyfikowano mieszkania na stanowiące własność:

- 1) **spółdzielni mieszkaniowych** – mieszkania własnościowe (zajmowane na podstawie spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego) lub lokatorskie (zajmowane na podstawie stosunku najmu);
- 2) **gmin** (komunalne) – mieszkania stanowiące własność gminy lub powiatu (lokalnej wspólnoty samorządowej), a także mieszkania prze-

Dwellings

1. Information regarding **dwelling stocks and completed dwellings** concerns dwellings, as well as rooms and the usable floor space in these dwellings, located in residential and non-residential buildings. Data do not include collective accommodation facilities (employee hostels, student dormitories and boarding schools, social welfare homes and others) and spaces not designed for residential purposes, but which for various reasons are inhabited (animal accommodations, caravans, ships, wagons and others).

A dwelling is a premise comprising one or several rooms including auxiliary spaces, built or remodelled for residential purposes, structurally separated (by permanent walls) within a building, into which a separate access leads from a staircase, passage, common hall or directly from the street, courtyard or garden.

A room is a space in a dwelling separated from other spaces by permanent walls, with an area of at least 4 m², with direct day lighting, i.e., with a window or door containing a glass element in an external wall of the building. A kitchen area is treated as a room if it meets the conditions described in the definition.

Data regarding the **number of rooms in dwellings** also include rooms used exclusively for conducting economic activity, if these rooms are located within a construction of dwelling and do not have an additional, separate access from the street, courtyard or from a common space in the building.

The usable floor space of a dwelling is the total usable floor space of the rooms, kitchen, foyers, bathrooms, and all other spaces comprising the dwelling.

2. **The balances of dwelling stocks** are estimated for the periods between censuses on the basis of results from last census (since 2010 — the results of 2011 census), assuming inhabited and uninhabited dwellings as a basis and considering increases and decreases of dwelling stocks.

3. Data regarding **dwelling stocks** have been compiled on the basis of:

- the results of censuses as well as the Population and Housing Census as of 31 III 2011;
- the balance of dwelling stocks, as of 31 XII, in each administrative division.

4. As regards the type of ownership, dwellings were classified as owned by:

- 1) **housing cooperatives** – member-owned dwellings (occupied on the basis of the cooperative ownership right to a residential premise), and condominiums (occupied on the basis of a contract of tenancy);
- 2) **gminas** (municipal) – dwellings owned by a gmina or a powiat (local self-government community), and also dwellings transferred to a gmina,

kazane gminie, ale pozostające w dyspozycji jednostek użyteczności publicznej, takich jak: zakłady opieki zdrowotnej, ośrodki pomocy społecznej, jednostki systemu oświaty, instytucje kultury;

- 3) **zakładów pracy** (sektora publicznego i prywatnego);
- 4) **Skarbu Państwa** – mieszkania pozostające w zasobie lub zarządzie Agencji Nieruchomości Rolnych, Wojskowej Agencji Mieszkaniowej oraz organów administracji państwowej, np. ministerstw;
- 5) **osób fizycznych** – mieszkania, do których prawo własności posiada osoba fizyczna (jedna lub więcej), przy czym osoba ta:

- może być właścicielem całej nieruchomości np. indywidualny dom jednorodzinny,
- może posiadać udział w nieruchomości wspólnej, jako właściciel lokalu mieszkalnego, np. znajdującego się w budynku wielomieszkaniowym objętym wspólnotą mieszkaniową. Zaliczono tu również mieszkania w budynkach spółdzielni mieszkaniowych, dla których zostało ustanowione odrębne prawo własności na rzecz osoby fizycznej (osób fizycznych) ujawnione w księdze wieczystej.

Pojęcie **wspólnoty mieszkaniowej** odnosi się do budynku wielomieszkaniowego, w którym część lub wszystkie lokale stanowią wyodrębnioną własność, potwierdzoną wpisem do księgi wieczystej. Wspólnotę mieszkaniową tworzy ogół właścicieli lokali (mieszkalnych i użytkowych) w danym budynku;

- 6) **towarzystw budownictwa społecznego**;
- 7) **innych podmiotów** – mieszkania stanowiące własność instytucji budujących dla zysku – przeznaczone na sprzedaż, ale jeszcze niesprzedane osobom fizycznym lub na wynajem, mieszkania stanowiące własność instytucji wyznaniowych, stowarzyszeń, fundacji, partii, związków zawodowych itp.

5. Dane o **mieszkaniach, których budowę rozpoczęto** dotyczą mieszkań: w nowych budynkach mieszkalnych, w budynkach niemieszkalnych, uzyskanych w wyniku rozbudowy budynków (w części stanowiącej rozbudowę), uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych.

6. Informacje o **mieszkaniach, powierzchni użytkowej mieszkań** oraz o **izbach oddanych do użytku** dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych.

Informacje o efektach:

- **budownictwa spółdzielczego** dotyczą mieszkań oddanych do użytku przez spółdzielnie mieszkaniowe, z przeznaczeniem dla osób będących członkami tych spółdzielni;
- **budownictwa komunalnego (gminnego)** dotyczą mieszkań realizowanych w całości z budżetu gminy (głównie o charakterze socjalnym lub interwencyjnym);
- **budownictwa zakładowego** dotyczą mieszkań oddanych do użytku przez zakłady pracy (sektora publicznego i prywatnego), z przeznaczeniem na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych pracowników

but remaining at the disposal of public utilities such as: health care establishments, social aid centres, units of education system, cultural institutions;

- 3) **workplaces** (of public and private sector);
- 4) **State Treasury** – dwellings remaining in the stock or under the management of Agricultural Property Agency, Military Housing Agency and organs of state administration, e.g. ministries;
- 5) **natural persons** – dwellings, which are owned a natural person (one or more), while this person:

- can be an owner of a whole real estate for example an individual detached house,
- can have a share in the common real estate, as the owner of dwelling for example located in a block of flats included in a condominium. There are also included dwellings in building of housing co-operatives for which a separate ownership right benefit of a natural person (natural persons) exposed in a real-estate register, was established.

The notion of **condominium** refers to a block of flats, in which a part or all dwellings constitute separate ownerships, confirmed by an entry in the land and mortgage register. Condominium is created by all owners of dwellings (residential and business premises) in a given building;

- 6) **public building society**;
- 7) **other entities** – dwellings owned by institutions, constructing for profit – for sale, but not yet sold to natural persons or for rental, dwellings owned by religious institutions, associations, foundations, political parties, labour unions etc.

5. Data regarding **dwellings which construction has begun**, concern dwellings: in new residential buildings, in non-residential buildings, dwellings created as a result of enlarging building (the enlarged portion), created as a result of adapting non-residential spaces.

6. Information regarding **dwellings, usable floor space of dwellings** as well as regarding **rooms completed** concerns dwellings in newly built and expanded buildings (the enlarged portion) as well as dwellings obtained as a result of adapting non-residential spaces.

Information regarding the results of:

- **co-operative construction** concerns dwellings completed by housing co-operatives, designed for persons being members of these co-operatives;
- **municipal (gmina) construction** concerns dwellings realized in full from the gmina budget (primarily with a public assistance or intervention character);
- **company construction** concerns dwellings completed by companies (of the public and private sectors), designed for meeting the residential needs of the employees of these companies (excluding dwellings com-

tych zakładów (bez mieszkań oddanych do użytku przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą zaliczanych do budownictwa indywidualnego);

— **budownictwa przeznaczonego na sprzedaż lub wynajem** dotyczą mieszkań oddanych do użytku przez różnych inwestorów w celu osiągnięcia zysku (bez mieszkań oddanych do użytku przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą zaliczanych do budownictwa indywidualnego);

— **budownictwa społecznego czynszowego** dotyczą mieszkań realizowanych przez towarzystwa budownictwa społecznego (działające na zasadzie non profit), z wykorzystaniem kredytu z Banku Gospodarstwa Krajowego;

— **budownictwa indywidualnego** dotyczą mieszkań oddanych do użytku przez osoby fizyczne (prowadzące i nieprowadzące działalności gospodarczej), fundacje, kościoły i związki wyznaniowe, z przeznaczeniem na użytek własny inwestora lub na sprzedaż i wynajem.

7. Informacje o dokonanych **transakcjach kupna/sprzedaży nieruchomości** potwierdzone aktem notarialnym pochodzą od organów prowadzących rejestr cen i wartości nieruchomości, tj. od starostw powiatowych i prezydentów miast na prawach powiatu.

pleted by natural persons conducting economic activity included in private construction);

— **construction for sale or rent** concerns dwellings completed by various investors in order to achieve a profit (excluding dwellings completed by natural persons conducting economic activity included in private construction);

— **public building society** concerns dwellings built by public building societies (operating on a non profit basis) utilizing credit granted by the Bank of National Economy;

— **private construction** concerns dwellings completed by natural persons (conducting or not conducting economic activity), foundations, churches and religious associations, designed for the own use of the investor or for sale and rent.

7. Data regarding **purchase/sale transactions of real estates confirmed by notarial act** come from bodies managing register of real estate prices and values, i.e. from Powiat Starosty and presidents of cities with powiat status.

Infrastruktura komunalna
Municipal infrastructure

TABL. 1 (51). **WODOCIĄGI I KANALIZACJA**
Stan w dniu 31 XII
WATER SUPPLY AND SEWAGE SYSTEMS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
Sieć rozdzielcza w km								Distribution network in km
Wodociągowa	586,2	582,0	594,4	604,9	611,6	626,5	635,3	Water supply:
Kanalizacyjna ^a	563,1	572,4	572,4	588,5	622,9	652,6	660,5	Sewage ^a
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych szt.								Connections leading to residential buildings in pcs
Wodociągowe	17336	17367	17949	18163	18382	18593	18838	Water supply system
Kanalizacyjne	10727	10738	11268	11474	11895	12866	13330	Sewage system
Zdroje uliczne	120	120	111	111	108	106	104	Street outlets
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych (w ciągu roku) w hm ³	12,8	12,8	12,6	12,4	12,0	12,2	11,9	Consumption of water from water supply system in households (during the year) in hm ³
na 1 mieszkańca w m ³	36,8	36,7	36,3	35,7	35,0	35,6	34,9	per capita in m ³

^a Łącznie z kolektorami.

^a Including collectors.

TABL. 2 (52). **ODBIORCY ORAZ ZUŻYCIENIE ENERGII ELEKTRYCZNEJ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
CONSUMERS AND CONSUMPTION OF ELECTRICITY IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
Odbiorcy (stan w dniu 31 XII) w tys.	140,5	141,1	142,1	144,0	144,0	145,5	147,6	Consumers (as of 31 XII) in thous.
Zużycie (w ciągu roku):								Consumption (during the year):
W GWh	251,9	249,3	245,3	243,8	238,6	236,3	234,3	In GWh
W kWh:								In kWh:
na 1 mieszkańca	719,6	714,1	704,7	702,5	695,4	692,2	687,5	per capita
na 1 odbiorcę ^a	1792,3	1766,6	1727,0	1692,9	1656,9	1624,3	1587,0	per consumer ^a

^a Do przeliczeń przyjęto liczbę odbiorców według stanu w dniu 31 XII.

Źródło: dane Ministerstwa Gospodarki.

^a The number of consumers as of 31 XII was used in calculations.

Source: data of the Ministry of Economy.

TABL. 3 (53). **SIEĆ GAZOWA ORAZ ODBIORCY I ZUŻYCIE GAZU Z SIECI W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
Stan w dniu 31 XII
GAS SUPPLY SYSTEM AS WELL AS CONSUMERS AND CONSUMPTION OF GAS FROM GAS SUPPLY SYSTEM IN HOUSEHOLDS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
Sieć rozdzielcza i przesyłowa w km	594,1	605,7	615,6	630,8	635,5	698,9	714,4	Distribution and transmission network in km
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	16077	19009	19357	19770	20105	20340	20563	Connections leading to residential and non-residential buildings
Odbiorcy gazu ^a z sieci w tys.	111,4	113,5	114,7	121,7	122,3	122,7	123,8	Consumers of gas from gas supply system ^a in thous.
Zużycie gazu z sieci (w ciągu roku) GWh ^b	56,7	51,9	51,7	54,6	<u>542,9</u> 49,1	555,5	590,5	Consumption of gas from gas supply system (during the year) GWh ^b
na 1 mieszkańca w kWh ^c	161,9	148,7	148,6	157,5	<u>1582,2</u> 143,2	1627,3	1732,8	per capita in kWh ^c

^a Łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych. ^b, ^c Do 2014 r. (mianownik) w jednostkach naturalnych: ^b — hm³, ^c — m³.
^a Including consumers using collective gas-meter. ^b, ^c Until 2014 (denominator) in natural units: ^b — hm³, ^c — m³.

TABL. 4 (54). **OGRZEWNICTWO**
Stan w dniu 31 XII
HOUSE-HEATING
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
Sieć ciepła w km	459	459	462	471	474	486	481	Heating network in km
w tym przesyłowa	263	265	269	277	278	280	282	of which transmission
Kotłownie	76	94	87	84	176	176	158	Boiler rooms
Sprzedaz energii ciepłej (w ciągu roku) w TJ	3514	3991	4187	4106	2982	2631	3141	Sale of heating energy (during the year) in TJ
Kubatura budynków ogrzewanych centralnie w dam ³	37829	38694	38808	39267	42289	43995	43998	Cubature of buildings with central heating in dam ³
w tym budynków mieszkalnych.....	24564	25050	24358	24661	24751	25143	25502	of which residential buildings

TABL. 5 (55). **LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z SIECI WODOCIĄGOWEJ, KANALIZACYJNEJ I GAZOWEJ**
POPULATION USING WATER SUPPLY, SEWAGE AND GAS SUPPLY SYSTEMS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
Ludność w tys. — korzystająca ^a z:								Population in thous. — using ^a :
wodociągu	332,1	329,2	330,9	327,2	325,6	324,9	324,8	water supply system
kanalizacji	314,6	312,0	314,0	310,9	310,3	311,9	312,2	sewage system
gazu	306,3	303,7	303,3	300,0	298,8	297,4	296,9	gas supply system
Ludność — w % ogółu ludności ^b — korzystająca ^a z:								Population — in % of total population ^b — using ^a :
wodociągu	95,0	95,1	95,2	95,2	95,3	95,3	95,4	water supply system
kanalizacji	90,0	90,1	90,3	90,5	90,8	91,5	91,7	sewage system
gazu	87,6	87,8	87,2	87,3	87,4	87,3	87,2	gas supply system

^a Dane szacunkowe. ^b Na podstawie bilansów.
^a Estimated data. ^b Based on balances.

TABL. 6 (56). **ODPADY KOMUNALNE I NIECZYSTOŚCI CIEKŁE** ^a
MUNICIPAL WASTE AND LIQUID WASTE ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
Odpady komunalne zebrane ^b w tys. t	111,6	112,0	115,3	111,6	106,1	106,5	104,5	Municipal waste collected ^b in thous. t
zmieszane	104,3	105,3	106,9	101,6	86,8	84,6	81,6	mixed
w tym z gospodarstw domowych	87,2	73,3	74,7	69,3	59,3	56,9	59,1	of which from households
zebrane selektywnie	7,3	6,7	8,5	10,0	19,3	21,9	22,9	collected separately
makulatura	0,4	0,2	1,3	1,5	3,7	4,2	4,6	waste-paper
szkło	0,5	0,2	0,8	1,6	4,2	4,5	3,9	glass
tworzywa sztuczne	0,3	0,2	0,3	0,3	1,1	1,1	1,7	plastic
metale	–	0,0	0,0	0,5	0,7	0,7	0,9	metals
inne	6,1	6,1	6,1	6,2	9,6	11,3	11,8	other
Nieczystości ciekłe ^c wywiezione (w ciągu roku) w dam ³	102	134	122	131	137	133	110	Liquid waste ^c removed (during the year) in dam ³
w tym z gospodarstw domowych	74	103	91	98	99	95	84	of which from households

^a Patrz uwagi ogólne do działu, ust. 7-8 na str. 68. ^b Dane szacunkowe. ^c Gromadzone przejściowo w zbiornikach bezodpływowych.

^a See general notes, item 7-8 on page 68. ^b Estimated data. ^c Collected temporarily in cesspools.

TABL. 7 (57). **TERENY ZIELENI OGÓLNODOSTĘPNEJ I OSIEDLOWEJ**
Stan w dniu 31 XII
GENERALLY ACCESSIBLE GREEN AREAS AND GREEN AREAS OF HOUSING ESTATES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
OGÓŁEM:								TOTAL:
w ha	870,6	845,2	845,7	836,3	836,7	833,2	793,1	in ha
w % powierzchni	5,9	5,7	5,7	5,7	5,7	5,7	5,4	in % of Lublin area space
na 1 mieszkańca w m ²	24,9	24,2	24,3	24,3	24,5	24,5	23,3	per capita in Lublin in m ²
Tereny zieleni ogólnodostępnej w ha:								Generally accessible green areas in ha:
parki spacerowo-wypoczynkowe	190,5	176,4	176,4	176,4	176,4	176,4	176,4	strolling-recreational parks
Zieleńce	102,3	105,0	105,0	105,0	105,0	105,0	105,1	lawns
Tereny zieleni osiedlowej w ha	577,8	563,8	564,3	554,9	555,3s	551,8	511,7	Green areas of housing estates in ha

Mieszkania

Dwellings

TABL. 8 (58). **ZASOBY MIESZKANIOWE** ^α

Stan w dniu 31 XII
DWELLING STOCKS ^α
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
Mieszkania w tys.	138,5	139,9	142,0	144,3	145,5	147,3	149,5	Dwellings in thous.
Izby w tys.	496,6	502,0	509,5	517,1	521,5	527,1	533,9	Rooms in thous.
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	8239,6	8348,4	8496,1	8639,2	8726,5	8842,9	8982,5	Usable floor space of dwellings in thous. m ²
Przeciętna:								Average:
liczba izb w mieszkaniu	3,59	3,59	3,59	3,58	3,58	3,58	3,57	number of rooms in a dwelling
powierzchnia użytkowa w m ² :								usable floor space in m ² :
1 mieszkania	59,5	59,7	59,8	59,9	60,0	60,0	60,1	per dwelling
na 1 osobę	23,6	24,0	24,4	25,1	25,5	26,0	26,4	per person
liczba osób na:								number of persons:
1 mieszkanie	2,52	2,49	2,45	2,38	2,35	2,31	2,28	per dwelling
1 izbę	0,70	0,69	0,68	0,66	0,66	0,65	0,64	per room

TABL. 9 (59). **MIESZKANIA W ZASOBACH MIESZKANIOWYCH WYPOSAŻONE W INSTALACJE** ^α

Stan w dniu 31 XII
DWELLINGS IN DWELLING STOCKS FITTED WITH INSTALLATIONS ^α
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
	w % ogółu mieszkań zamieszkanyc in % of total inhabited dwellings							
Wodociąg	99,0	99,0	99,0	99,0	99,0	99,0	99,0	Water supply system
Ustęp.....	97,6	97,6	97,7	97,7	97,8	97,8	97,8	Lavatory
Łazienka.....	95,8	95,8	95,9	96,0	96,0	96,1	96,2	Bathroom
Gaz z sieci.....	87,0	87,0	87,2	87,4	87,4	87,4	87,1	Gas from gas supply system
Centralne ogrzewanie	90,2	90,3	90,4	90,6	90,7	90,9	91,1	Central heating

^α Dane szacunkowe.

^α Estimated data.

TABL. 10 (60). **DODATKI MIESZKANIOWE WYPŁACONE W 2016 R.**
HOUSING ALLOWANCES PAID OUT IN 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Dodatki wypłacone użytkownikom lokali Dwellings allowances paid out user to						
		gminnych gminas	spółdziel- czych cooperatives	wspólnot mieszka- niowych housing community	prywatnych private	towarzystw budownictwa społecznego public building society	innych others	
a – liczba wypłaconych dodatków number of allowances								
b – kwota dodatków w tys. zł amount of allowances in thous. zł								
c – przeciętna wysokość dodatku w zł average value of allowances in zł								
OGÓŁEM	a	47661	16074	18406	5282	6280	1135	484
TOTAL	b	10181,8	4065,5	3236,6	881,1	1582,5	299,6	116,7
	c	213,6	252,9	175,8	166,8	252,0	263,9	241,0
		W % OGÓŁU IN % OF TOTAL						
OGÓŁEM	a	100,0	33,7	38,6	11,1	13,2	2,4	1,0
TOTAL	b	100,0	39,9	31,8	8,7	15,5	2,9	1,1

TABL. 11 (61). **GOSPODARKA GRUNTAMI POD BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE**
ADMINISTRATION OF GROUNDS FOR DWELLING CONSTRUCTION

LATA YEARS	Powierzchnia gruntów przekazanych inwestorom pod budownictwo Area of grounds transferred to investors for dwelling construction			Grunty w zasobie gminy pod budownictwo mieszkaniowe Gminas' stock of grounds for dwelling construction			
	ogółem total	w tym of which		wielorodzinne multi-family		jednorodzinne single-family	
		spółdzielcze co-operative	osób fizycznych of natural per- sons	razem total	w tym uzbrojone of which developed	razem total	w tym uzbrojone of which developed
	w ha in ha						
2010	1,4	–	1,2	8,8	7,6	16,7	4,9
2011	1,5	–	0,4	3,9	0,2	16,1	4,5
2012	5,7	–	3,4	16,8	3,2	16,0	5,6
2013	5,2	1,3	1,1	18,6	8,0	15,1	5,6
2014	4,4	–	2,7	20,8	8,3	14,4	6,8
2015	1,5	–	1,1	20,4	8,3	13,5	6,6
2016	2,4	–	2,4	20,4	8,3	11,1	6,5

TABL. 12 (62). **MIESZKANIA, KTÓRYCH BUDOWĘ ROZPOCZĘTO**
DWELLINGS IN WHICH CONSTRUCTION HAS BEGUN

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	1951	1698	1479	1389	1940	3339	2267	T O T A L
Spółdzielcze	415	402	129	100	84	259	196	Co-operative
Komunalne (gminne)	–	–	64	–	–	120	–	Municipal (gmina)
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem ..	1191	978	962	744	1194	2259	1533	For sale or rent
Spółeczne czynszowe	120	–	–	–	124	–	–	Public building society
Indywidualne	225	318	324	545	538	701	538	Private

TABL. 13 (63). **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA**
DWELLINGS COMPLETED

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
Mieszkania	1751	1493	2194	2407	1336	1836	2298	Dwellings
Spółdzielcze	478	318	411	437	49	–	328	Co-operative
Komunalne (gminne)	36	119	–	–	64	–	–	Municipal (gmina)
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem ..	838	779	1262	1448	782	1063	1474	For sale or rent
Spółeczne czynszowe	84	70	–	–	–	113	–	Public building society
Indywidualne	315	207	521	522	441	660	496	Private
Mieszkania na 1000 zawartych mał- żeństw	895	860	1314	1623	879	1136	1392	Dwellings per 1000 marriages contracted
Izby	6024	5611	7973	8057	4711	5902	7031	Rooms
Spółdzielcze	1531	1038	1319	1359	143	–	877	Co-operative
Komunalne (gminne)	100	333	–	–	192	–	–	Municipal (gmina)
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem ..	2567	2866	4263	4444	2439	3085	4254	For sale or rent
Spółeczne czynszowe	255	196	–	–	–	317	–	Public building society
Indywidualne	1571	1178	2391	2254	1937	2500	1900	Private
Powierzchnia użytkowa mieszkań w m²..	122884	114709	159102	153251	95084	121639	145302	Usable floor space of dwellings <i>in m²</i>
Spółdzielcze	27281	21372	22449	23739	2610	–	18563	Co-operative
Komunalne (gminne)	1626	5059	–	–	3087	–	–	Municipal (gmina)
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	50551	52250	78699	80788	45271	63796	84611	For sale or rent
Spółeczne czynszowe	3677	2975	–	–	–	4843	–	Public building society
Indywidualne	39749	33053	57954	48724	44116	53000	42128	Private
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m².....	70,2	76,8	72,5	63,7	71,2	66,3	63,2	Average usable floor space per dwelling in <i>m²</i>
Spółdzielcze	57,1	67,2	54,6	54,3	53,3	–	56,6	Co-operative
Komunalne (gminne)	45,2	42,5	–	–	48,2	–	–	Municipal (gmina)
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	60,3	67,1	62,4	55,8	57,9	60,0	57,4	For sale or rent
Spółeczne czynszowe	43,8	42,5	–	–	–	42,9	–	Public building society
Indywidualne	126,2	159,7	111,2	93,3	100,0	80,3	84,9	Private

TABL. 14 (64). **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG LICZBY IZB**
DWELLINGS COMPLETED BY NUMBER OF ROOMS

L A T A Y E A R S	Ogółem Grand total	W budynkach indywidualnych In private buildings					W budynkach poza indywidualnymi In non-private buildings				
		razem total	w % razem — mieszkania o liczbie izb in % of total — dwellings with specified number of rooms				razem total	w % razem — mieszkania o liczbie izb in % of total — dwellings with specified number of rooms			
			1	2	3	4 i więcej and more		1	2	3	4 i więcej and more
2010	1751	315	1,6	6,3	20,3	71,8	1436	3,9	23,9	40,7	31,5
2011	1493	207	–	2,9	6,3	90,8	1286	2,0	16,7	37,2	44,1
2012	2194	521	2,3	6,1	25,0	66,6	1673	0,6	15,8	47,4	36,2
2013	2407	522	0,6	11,7	20,3	67,4	1885	3,0	19,1	51,7	26,2
2014	1336	441	0,9	15,0	19,5	64,2	895	1,0	22,7	49,8	26,5
2015	1836	660	1,8	18,2	30,6	49,4	1176	3,1	32,0	42,6	22,3
2016	2298	496	4,2	25,4	17,2	53,2	1802	6,4	33,3	37,1	23,2

TABL. 15 (65). **ZAWARTE TRANSAKCJE KUPNA-SPRZEDAŻY LOKALI, NIERUCHOMOŚCI GRUNTOWYCH I ZABUDOWANYCH W 2016 R.**
REACHED PURCHASE-SALE TRANSACTIONS OF THE PREMISES, LAND REAL ESTATES AND BUILT-UP REAL ESTATES IN 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE	Zawarte umowy w formie aktu notarialnego Reached con- tracts by form of notarial act	Wartość w tys. zł Value in thous. zł	Powierzchnia w m ² Area in m ²	Średnia cena 1 m ² powierzch- ni w zł Average price per 1 m ² of area in zł	SPECIFICATION
LOKALE ^a PREMISES ^a					
Mieszkalne	2947	793451	160051	4957	Residential
Niemieszkalne	390	56376	15750	3579	Non-residential
NIERUCHOMOŚCI GRUNTOWE ^b LAND REAL ESTATES ^b					
Grunty przeznaczone pod zabudowę:					Land designated for development:
mieszkaniową	52837	186925	283	housing
przemysłową	6228	39460	158	industrial
inną	61685	344131	179	another
Użytki rolne	4396	104815	42	Agricultural land
NIERUCHOMOŚCI ZABUDOWANE ^b BUILT-UP REAL ESTATES ^b					
Nieruchomości zabudowane budynkami mieszkalnymi	103374	265609	389	Real estates built-up with residential build- ings
Nieruchomości zabudowane budynkami pełniącymi inne funkcje niż zagrodowa i mieszkaniowa	73475	198074	371	Real estates built-up with buildings not functioning as farmstead and residential buildings

^a Powierzchnia użytkowa. ^b Rodzaj prawa do działki – własność.
^a The usable floor space. ^b Type of the right to parcel – ownership.

DZIAŁ VIII

EDUKACJA I WYCHOWANIE

Uwagi ogólne

1. System edukacji w Polsce funkcjonuje zgodnie z ustawą z dnia 7 IX 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1943, z późniejszymi zmianami) oraz ustawą z dnia 27 VII 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1842, z późniejszymi zmianami).

2. Prezentowane dane obejmują:

1) placówki wychowania przedszkolnego, tj. przedszkola (łącznie ze specjalnymi), oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych oraz zespoły wychowania przedszkolnego i punkty przedszkolne; od roku szkolnego 2004/05 dzieci 6-letnie są objęte obowiązkiem odbycia rocznego przygotowania przedszkolnego w placówkach wychowania przedszkolnego (w latach szkolnych 2011/12–2015/16 dotyczyło to dzieci 5-letnich);

2) szkoły dla dzieci i młodzieży oraz dla dorosłych:

– 6-letnie szkoły podstawowe oraz 3-letnie gimnazja, w których nauka jest obowiązkowa; w latach szkolnych 2009/10–2013/14 oraz w roku szkolnym 2016/17 dzieci 6-letnie na wniosek rodziców mogą rozpocząć naukę w I klasie szkoły podstawowej; w roku szkolnym 2014/15 obowiązkiem szkolnym zostały objęte dzieci 6-letnie urodzone w pierwszej połowie 2008 r., a w roku szkolnym 2015/16 dzieci 6-letnie urodzone w 2009 r. oraz dzieci 7-letnie urodzone w drugiej połowie 2008 r. Dzieci urodzone w 2009 r., które w roku szkolnym 2015/16 rozpoczęły naukę w I klasie szkoły podstawowej, w roku szkolnym 2016/17 mogą kontynuować naukę w I klasie; w roku szkolnym 2016/17 obowiązkiem szkolnym objęto dzieci 7-letnie;

– szkoły ponadgimnazjalne;

– szkoły policealne;

– szkoły wyższe (łącznie ze szkołami resortu obrony narodowej oraz spraw wewnętrznych i administracji);

3. Dane obejmują szkoły i placówki prowadzone przez jednostki administracji centralnej (rządowej), jednostki samorządu terytorialnego (gminy, powiaty i województwa) oraz inne osoby prawne i fizyczne

4. Szkoły (z wyjątkiem szkół wyższych) i placówki mogą być publiczne, niepubliczne oraz niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych. Szkoła niepubliczna może uzyskać uprawnienia szkoły publicznej, jeżeli realizuje minimum programowe oraz stosuje zasady klasyfikowania i promowania uczniów ustalone przez Ministra Edukacji Narodowej, umożliwiające

CHAPTER VIII

EDUCATION

General notes

1. The educational system in Poland functions according to the Education System Law dated 7 IX 1991 (uniform text Journal of Laws 2016 item 1943, with later amendments) and the Higher Education Law dated 27 VII 2005 (uniform text Journal of Laws 2016 item 1842, with later amendments).

2. The presented data include:

1) pre-primary education establishments, i.e. nursery schools (including special nursery schools), pre-primary sections of primary schools and pre-primary education groups and pre-primary points; since the 2004/05 school year an obligatory 1 year pre-primary education has been introduced in pre-primary education establishments for children at the age of 6 (in the school years 2011/12–2015/16 it concerned children at the age of 5);

2) schools for children, youth and adults:

– 6-year primary schools and 3-year lower secondary schools, where education is obligatory; in the school year 2009/10–2013/14 and in the 2016/17 school year children at the age of 6, at the request of parents, have been allowed to start education in the first class of primary school; in the 2014/15 school year, the first class of primary school has been obligatory for children at the age of 6 born in the first half of 2008 and in the 2015/16 school year for children at the age of 6 born in 2009, and children born in the second half of 2008 (at the age of 7). Children born in 2009, who joined first class of primary education in the 2015/16 school year, are allowed to continue their education in the first class in the 2016/17 school year; in the 2016/17 school year children at the age of 7 have been subjected to obligatory education.

– upper secondary schools;

– post-secondary schools;

– higher education institutions (including academies of the Ministry of National Defence and the Ministry of the Interior and Administration);

3. Data include schools and establishments managed by central (government) administration units and local government units (gminas, powiats and voivodships), as well as by other legal and private persons.

4. Schools (with the exception of higher education institutions) and establishments can be public, non-public and non-public with the competence of a public school. A non-public school can obtain the competence of a public school, if it implements the minimum programme as well as applies the principles of classifying and promoting pupils and students as established

uzyskanie świadectw lub dyplomów państwowych. Jednostki administracji centralnej (rządowej) i jednostki samorządu terytorialnego mogą prowadzić tylko szkoły publiczne. Szkoły podstawowe i gimnazja mogą być tylko publiczne lub niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych.

Szkoły wyższe mogą być publiczne i niepubliczne; uczelnie niepubliczne tworzone są na podstawie zezwolenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

5. Szkoły dla dzieci i młodzieży (łącznie ze specjalnymi): obejmują:

- 1) szkoły podstawowe, w tym szkoły sportowe i mistrzostwa sportowe, szkoły artystyczne niedające uprawnień zawodowych realizujące jednocześnie program szkoły podstawowej;
- 2) gimnazja, w tym szkoły sportowe i mistrzostwa sportowe;
- 3) 3-letnie szkoły specjalne przysposabiające do pracy;
- 4) 2–3-letnie zasadnicze szkoły zawodowe;
- 5) 3-letnie licea ogólnokształcące, w tym szkoły sportowe i mistrzostwa sportowe ;
- 6) 4-letnie technika;
- 7) ogólnokształcące szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe (bez szkół specjalnych), które prezentuje się z wyłączeniem szkół realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne.

6. W roku szkolnym 2012/13 zakończono nabór do niektórych typów szkół ponadgimnazjalnych funkcjonujących w latach szkolnych:

- 2002/03–2013/14 – 3-letnich liceów profilowanych,
- 2004/05–2013/14 – 2-letnich uzupełniających liceów ogólnokształcących i 3-letnich techników uzupełniających dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych.

7. Szkoły policealne – kształcące w formie dziennej, wieczorowej i zaocznej – obejmują:

- 1) szkoły policealne (1-, 1,5- lub 2-letnie), łącznie ze specjalnymi;
- 2) kolegia pracowników służb społecznych (3-letnie) – od roku szkolnego 2005/06;
- 3) funkcjonujące w latach szkolnych:
 - 1990/91–2015/16 nauczycielskie kolegia języków obcych (3-letnie),
 - 1991/92–2015/16 kolegia nauczycielskie (3-letnie),
 w których absolwentom nie nadawano tytułu licencjata.

8. Szkoły wyższe realizują kształcenie w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Informacje z zakresu szkół wyższych:

- 1) do roku szkolnego 2015/16 prezentowano łącznie z nauczycielskimi kolegiami języków obcych i kolegiami nauczycielskimi, w których absolwentom nadawano tytuł licencjata;
- 2) obejmują cudzoziemców studiujących w Polsce;
- 3) nie obejmują Polaków studiujących za granicą.

by the Ministry of National Education, allowing students to obtain state certificates or diplomas. Central (government) administration entities and local self-government entities can administer public schools only. Primary schools and lower secondary schools can be public schools or non-public schools with the competence of public schools only.

Tertiary education can be public and non-public; non-public higher education institutions are established on the basis of a permit of the Minister of Science and Higher Education.

5. Schools for children and youth (including special schools) include:

- 1) primary schools, of which sports schools and athletic schools, art schools not leading to professional certification simultaneously conducting a primary school programme;
- 2) lower secondary schools, of which sports schools and athletic schools;
- 3) year special job-training schools;
- 4) 2–3-year basic vocational schools;
- 5) 3-year general secondary schools, of which sports schools and athletic schools;
- 6) 4-year technical secondary schools;
- 7) general art schools leading to professional certification (excluding special schools), excluding schools providing art education only.

6. Since the 2012/13 school year recruitment has been terminated in some types of upper secondary schools, which were functioning in the period of:

- 2002/03–2013/14 – 3-year specialized secondary schools,
- 2004/05–2013/14 – 2-year supplementary general secondary schools and 3-year supplementary technical secondary schools for graduates of basic vocational schools.

7. Post-secondary schools – educating in day, evening and weekend form – include:

- 1) post-secondary schools (1-, 1,5- or 2-year), including special schools;
- 2) colleges of social work (3-year) – since the 2005/06 school year;
- 3) functioning in the school years:
 - 1990/91 – 2015/16 foreign language teacher training colleges (3-year),
 - 1991/92 – 2015/16 teacher training colleges (3-year),
 in which graduates did not receive the title of licentiate.

8. Tertiary education (university level) includes full-time and part-time programmes. Data regarding tertiary education :

- 1) until 2015/16 academic year include foreign language teacher training colleges and teacher training colleges in which graduates received the title of licentiate;
- 2) include foreigners studying in Poland;
- 3) do not include Poles studying abroad.

Studentów i absolwentów wykazano zgodnie z siedzibą poszczególnych szkół wyższych łącznie z filiami, wydziałami i instytutami zamiejscowymi oraz punktami konsultacyjnymi. Dane nie obejmują szkół resortu obrony narodowej oraz szkół resortu spraw wewnętrznych i administracji.

9. Szkoły dla dorosłych – kształcące w formie stacjonarnej, zaocznej i na odległość – obejmują:

- 1) szkoły podstawowe dla dorosłych;
- 2) gimnazja dla dorosłych;
- 3) licea ogólnokształcące dla dorosłych;
- 4) funkcjonujące w latach szkolnych:
 - 2002/03–2014/15 – 2–3-letnie zasadnicze szkoły dla dorosłych oraz 3-letnie licea profilowane dla dorosłych,
 - 2004/05–2013/14 – 2-letnie uzupełniające licea ogólnokształcące dla dorosłych dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych,
 - 2004/05–2015/16 – 3-letnie technika uzupełniające dla dorosłych na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej,
 - do roku szkolnego 2015/16 – 4-letnie technika dla dorosłych.

10. Szkoły specjalne organizowane są dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym dla młodzieży niepełnosprawnej. Kształcenie może być realizowane w systemie szkolnym lub w formie indywidualnej. Kształcenie specjalne odbywa się w szkołach ogólnodostępnych (w których tworzone są oddziały specjalne lub klasy integracyjne i ogólnodostępne), w funkcjonujących samodzielnie szkołach specjalnych oraz w specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych, innych placówkach oświatowo-wychowawczych lub placówkach wykonujących działalność leczniczą.

11. Dane o nauczycielach akademickich dotyczą zatrudnionych na stanowiskach: profesora, docenta, adiunkta, asystenta oraz zatrudnionych na pozostałych stanowiskach dydaktycznych: starszego wykładowcy, wykładowcy, lektora, instruktora, a także dyplomowanego bibliotekarza i dyplomowanego pracownika dokumentacji i informacji naukowej.

12. Dane dotyczące:

- 1) wychowania przedszkolnego i szkół (poza szkołami wyższymi) podano według stanu na początku roku szkolnego; dane o absolwentach – na koniec roku szkolnego;
- 2) szkół wyższych prezentuje się według stanu w dniu 30 XI; studenci są wykazywani tyle razy, na ilu kierunkach studiują; dane o absolwentach dotyczą liczby wydanych dyplomów ukończenia studiów wyższych. Absolwenci wykazani są z poprzedniego roku akademickiego.

13. Prezentowane informacje, z wyjątkiem danych o szkołach wyższych, opracowano na podstawie systemu informacji oświatowej administrowanego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej.

Data on students and graduates is given according to the seats of higher education institutions including branch sections, faculties and institutes operating in a place different than the place of their seat and consultative points. Data do not include Academies of the Ministry of National Defence and Academies of the Ministry of the Interior and Administration.

9. Schools for adults – educating in full-time, in weekend and in distance form – include:

- 1) primary schools for adults;
- 2) lower secondary schools for adults;
- 3) general secondary schools for adults;
- 4) functioning in the school year:
 - 2002/03–2014/15 – 2–3-year basic vocational schools for adults and 3-year specialized secondary schools for adults,
 - 2004/05–2013/14 – 2-year supplementary secondary schools for adults for graduates of basic vocational schools,
 - 2004/05–2015/16 – 3-year supplementary technical schools for adults based on the programme of basic vocational school,
 - until 2015/16 school year – 4-year technical secondary schools for adults.

10. Special schools are organized for disabled children and youth with special educational needs. Education may be conducted within the school system or individually. Education occurs in mainstream schools (in which special or integrational and mainstream sections are established), in special schools operating independently, in as well as in special educational care centres, other educational institutions or the unit performing health care activities.

11. Data regarding academic teachers concern the positions of: professor, assistant professor, tutor and assistant lecturer as well as other didactic positions: senior lecturer, lecturer, lector, instructor and also qualified librarian and qualified scientific documentation and information staff.

12. Data regarding:

- 1) pre-primary education and schools (excluding higher education institutions) concern the beginning of the school year; data concerning graduates – the end of the school year;
- 2) tertiary education is presented as of 30 XI; students are indicated correspondingly on the number of fields of education with they study; data regarding graduates concern the number of diplomas issued at the end of studies. Graduates are shown from the previous academic year.

13. The information presented, excluding the data on higher education institutions, has been completed on the basis of the Educational Information System, administered by the Ministry of National Education.

TABL. 1 (66). **EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA**
EDUCATION BY LEVEL

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
SZKOŁY SCHOOLS								
Szkoły:								Schools:
podstawowe	51	51	51	52	52	53	53	primary
gimnazja	37	37	38	38	40	40	42	lower secondary
specjalne przysposabiające do pracy	1	1	1	1	1	1	1	special job-training
zasadnicze zawodowe	14	13	13	12	11	11	11	basic vocational
licea ogólnokształcące	34	35	36	36	37	36	37	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące .	1	1	1	–	–	–	–	supplementary general secondary
licea profilowane	6	5	4	2	–	–	–	specialized secondary
technika	20	20	22	22	21	22	21	technical secondary
technika uzupełniająca	1	1	1	1	–	–	–	supplementary technical secondary
artystyczne ogólnokształcące ^a	4	4	4	4	4	4	4	general art ^a
policealne	59	56	52	51	46	53	52	post-secondary
wyższe	9	9	9	9	9	9	9	Tertiary
dla dorosłych	27	36	41	34	21	19	17	for adults
gimnazja	1	2	4	4	3	3	1	lower secondary
zasadnicze zawodowe	1	2	2	2	–	–	–	basic vocational
licea ogólnokształcące	11	13	15	16	16	16	16	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	9	13	13	6	–	–	–	supplementary general secondary
licea profilowane	1	1	1	1	–	–	–	specialized secondary
technika uzupełniająca	4	5	6	5	2	–	–	supplementary technical secondary

^a Dające uprawnienia zawodowe.

^a Leading to professional certification.

TABL. 1 (66). **EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA (cd.)**
EDUCATION BY LEVEL (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
UCZNIOWIE I STUDENCI PUPILS AND STUDENTS								
Wychowanie przedszkolne ^a	2762	2414	2699	2741	2004	1194	2959	Pre-primary education ^a
Szkoły:								Schools:
podstawowe	18192	18382	18476	18663	19881	21431	20319	primary
gimnazja	9792	9652	9497	9253	9127	9072	9288	lower secondary
specjalne przysposabiające do pracy	84	81	71	73	76	81	86	special job-training
zasadnicze zawodowe	1535	1414	1299	1269	1230	1302	1236	basic vocational
licea ogólnokształcące	11454	11049	10671	10222	10120	9878	9836	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące .	34	32	17	–	–	–	–	supplementary general secondary
licea profilowane	370	240	121	26	–	–	–	specialized secondary
technika	5707	5464	5499	5770	5915	6083	6249	technical secondary
technika uzupełniająca	57	70	41	28	–	–	–	supplementary technical secondary
artystyczne ogólnokształcące ^b	469	476	474	473	462	451	448	general art ^b
policealne	9946	10741	11054	8704	7316	6603	6909	post-secondary
wyższe	87258	83750	79700	73926	71271	68601	65447	Tertiary
dla dorosłych	3112	3155	2938	2445	2304	2017	1819	for adults
gimnazja	49	100	93	73	79	79	28	lower secondary
zasadnicze zawodowe	10	39	40	9	–	–	–	basic vocational
licea ogólnokształcące	1823	1781	2049	2166	2184	1938	1791	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	840	851	435	78	–	–	–	supplementary general secondary
licea profilowane	79	70	37	30	–	–	–	specialized secondary
technika uzupełniająca	311	314	284	89	41	–	–	supplementary technical secondary

^a Dotyczy dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją w oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych i przedszkolach, ujętych również w tabl. 17 na str. 93.
^b Dające uprawnienia zawodowe.

^a Concerns children aged 6 attending pre-school sections of primary and nursery schools, also described in table 17 on page 93. ^b Leading to professional certification.

TABL. 1 (66). **EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA (dok.)**
EDUCATION BY LEVEL (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	SPECIFICATION
	ABSOLWENCI GRADUATES						
Szkoły:							Schools:
podstawowe	3046	2978	2888	2922	2840	2967	Primary
gimnazja	3002	3075	3135	2922	2961	2852	lower secondary
specjalne przysposabiające do pracy	21	21	17	21	12	17	special job-training
zasadnicze zawodowe	462	403	409	307	311	326	basic vocational
licea ogólnokształcące	3724	3665	3696	3469	3236	3036	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące .	5	–	–	–	–	–	supplementary general secondary
licea profilowane	126	100	89	25	–	–	specialized secondary
technika ^a	1304	1256	1040	1089	1090	1127	technical secondary ^a
technika uzupełniająca	14	14	13	28	–	–	supplementary technical secondary
artystyczne ogólnokształcące ^b	62	70	75	72	69	74	general art ^b
policealne	2457	2443	3205	2505	2055	1932	post-secondary
wyższe	25511	24506	23248	21290	19748	18004	tertiary
dla dorosłych	614	646	674	605	520	510	for adults
gimnazja	30	1	23	26	21	13	lower secondary
zasadnicze zawodowe	–	21	17	–	–	–	basic vocational
licea ogólnokształcące	298	356	383	541	462	497	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	236	202	189	13	–	–	supplementary general secondary
licea profilowane	24	10	–	–	–	–	specialized secondary
technika uzupełniająca	26	56	62	25	37	–	supplementary technical secondary

^a Łącznie z ponadpodstawowymi średnimi szkołami zawodowymi. ^b Dające uprawnienia zawodowe.

^a Including vocational secondary (post-primary) schools. ^b Leading to professional certification. ^c Including vocational secondary (post-primary) schools.

TABL. 2 (67). **KSZTAŁCENIE W SZKOŁACH SPECJALNYCH**
EDUCATION IN SPECIAL SCHOOLS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
UCZNIOWIE PUPILS								
Szkoły:								Schools:
podstawowe	282	263	277	293	290	268	291	primary
gimnazja	184	181	187	190	166	166	160	lower secondary
specjalne przysposabiające do pracy	84	81	71	73	76	81	86	special job-training
zasadnicze zawodowe	219	219	211	230	224	219	186	basic vocational
licea ogólnokształcące ^a	59	49	42	20	25	19	18	general secondary ^a
licea profilowane	33	37	25	14	–	–	–	specialized secondary
ABSOLWENCI GRADUATES								
Szkoły:								Schools:
podstawowe	55	49	50	36	56	43	.	primary
gimnazja	51	41	51	57	56	47	.	lower secondary
specjalne przysposabiające do pracy	21	21	17	21	12	17	.	special job-training
zasadnicze zawodowe	67	47	60	49	48	70	.	basic vocational
licea ogólnokształcące ^a	13	5	9	1	11	7	.	general secondary ^a
licea profilowane	7	12	11	14	–	–	.	specialized secondary

^a Do roku szkolnego 2012/13 łącznie z liceami uzupełniającymi.

^a Until 2012/13 school year including supplementary general secondary schools.

TABL. 3 (68). **SZKOŁY ARTYSTYCZNE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY**
LEVEL ART SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
SZKOŁY ARTYSTYCZNE NIE DAJĄCE UPRAWNIENIŃ ZAWODOWYCH LEVEL ART SCHOOLS NOT LEADING TO PROFESSIONAL CERTIFICATION								
Szkoły	4	4	4	4	4	4	4	Schools
Uczniowie	356	380	406	504	515	575	589	Pupils
w tym kobiety	214	231	245	317	319	361	365	of which females
Absolwenci	42	36	55	59	54	73	.	Graduates
w tym kobiety	25	23	35	40	36	42	.	of which females
SZKOŁY ARTYSTYCZNE DAJĄCE UPRAWNIENIA ZAWODOWE LEVEL ART SCHOOLS LEADING TO PROFESSIONAL CERTIFICATION								
Szkoły	8	8	8	8	8	8	8	Schools
w tym kształcące wyłącznie w zakresie przedmiotów artystycznych	4	4	4	4	4	4	4	of which schooling only in the art subjects
Uczniowie	712	715	729	774	740	724	732	Students
w tym kobiety	470	488	481	526	513	508	520	of which females
Absolwenci	74	93	99	98	97	106	.	Graduates
w tym kobiety	50	62	73	69	74	72	.	of which females

TABL. 4 (69). **SZKOŁY PODSTAWOWE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY**
PRIMARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
Szkoły	51	51	51	52	52	53	53	Schools
Oddziały	846	849	867	882	950	1040	1023	Sections
Uczniowie	18192	18382	18476	18663	19881	21431	20319	Pupils
w tym kobiety	8924	9131	9130	9188	9836	10658	10084	of which females
w tym I klasa	3168	3457	3196	3354	4318	4524	2046	of which 1st grade
Absolwenci	3046	2978	2888	2922	2840	2967	.	Graduates
w tym kobiety	1478	1488	1422	1472	1420	1437	.	of which females
Liczba uczniów na:								Number of pupils per:
1 szkołę	357	360	362	359	382	404	383	school
1 oddział	22	22	21	21	21	21	20	section

TABL. 5 (70). **GIMNAZJA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY**
LOWER SECONDARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
Szkoły	37	37	38	38	40	40	42	Schools
Oddziały	432	427	416	407	399	405	413	Sections
Uczniowie	9792	9652	9497	9253	9127	9072	9288	Pupils
w tym kobiety	4798	4714	4630	4456	4467	4436	4553	of which females
w tym I klasa	3278	3222	3158	3006	3082	3054	3169	of which 1st grade
Absolwenci	3002	3075	3135	2922	2961	2852	.	Graduates
w tym kobiety	1484	1561	1569	1439	1476	1384	.	of which females
Liczba uczniów na:								Number of pupils per:
1 szkołę	265	261	250	244	228	227	221	school
1 oddział	23	23	23	23	23	22	22	section

TABL. 6 (71). **ZASADNICZE SZKOŁY ZAWODOWE DLA MŁODZIEŻY**
BASIC VOCATIONAL SCHOOLS FOR YOUTH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
Szkoły	14	13	13	12	11	11	11	Schools
Oddziały	74	70	64	62	62	66	63	Sections
Uczniowie	1535	1414	1299	1269	1230	1302	1236	Students
w tym kobiety	515	443	365	358	392	402	369	of which females
w tym I klasa	600	570	469	503	458	535	467	of which 1st grade
Absolwenci	462	403	409	307	311	326	.	Graduates
w tym kobiety	152	146	131	75	102	111	.	of which females

TABL. 7 (72). **LICEA OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA MŁODZIEŻY** ^α
GENERAL SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH ^α

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
Szkoły	35	36	37	36	37	36	37	Schools
Oddziały	419	407	393	379	380	371	377	Sections
Uczniowie	11488	11081	10688	10222	10120	9878	9836	Students
w tym kobiety	6924	6673	6493	6354	6277	6225	6142	of which females
w tym I klasa	3879	3616	3520	3351	3482	3339	3339	of which 1st grade
Absolwenci	3729	3665	3696	3469	3236	3036	.	Graduates
w tym kobiety	2287	2193	2212	2161	1979	1927	.	of which females

^α Do roku szkolnego 2012/13 łącznie z liceami uzupełniającymi.

^α Until 2012/13 school year including supplementary general secondary schools.

TABL. 8 (73). **TECHNIKA DLA MŁODZIEŻY** ^α
TECHNICAL SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH ^α

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
Szkoły	21	21	23	23	21	22	21	Schools
Oddziały.....	244	240	229	239	246	259	271	Sections
Uczniowie.....	5764	5534	5540	5798	5915	6083	6249	Students
w tym kobiety	2041	1948	1988	2141	2165	2225	2258	of which females
w tym I klasa.....	1656	1631	1754	1885	1821	1875	1846	of which 1st grade
Absolwenci.....	1318	1270	1053	1117	1090	1127	.	Graduates
w tym kobiety	522	459	390	409	412	446	.	of which females

^α Do roku szkolnego 2013/14 łącznie z technikami uzupełniającymi.

^α Until 2012/13 school year including supplementary technical secondary schools.

TABL. 9 (74). **SZKOŁY POLICEALNE**
POST-SECONDARY SCHOOLS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
Szkoły	59	56	52	51	46	53	52	Schools
Oddziały	348	397	414	328	319	305	327	Sections
Uczniowie	9946	10741	11054	8704	7316	6603	6909	Students
w tym kobiety	6465	7316	8023	6276	5373	4950	5138	of which females
Absolwenci.....	2457	2443	3205	2505	2055	1932	.	Graduates
w tym kobiety	1853	1845	2469	2031	1656	1534	.	of which females

TABL. 10 (75). **SZKOŁY WYŻSZE**
HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Szkoły Schools	Studenci Students	Absolwenci ^a Graduates ^a	SPECIFICATION
OGÓŁEM				TOTAL
2010/11	9	87258	25511	
2011/12	9	83750	24506	
2012/13	9	79700	23248	
2013/14	9	73929	21290	
2014/15	9	71271	19748	
2015/16	9	68601	18004	
2016/17	9	65447	.	
Uniwersytety	2	31935	9071	Universities
Wyższe szkoły techniczne	1	9371	2592	Technical universities
Wyższe szkoły rolnicze	1	8414	2286	Agricultural academies
Akademie medyczne	1	6868	1514	Medical academies
Pozostałe szkoły wyższe	4	8859	2541	Other higher education institutions

^a W podziale według typów szkół – z roku szkolnego 2015/16.

^a According to type of school – for 2015/16 school year.

TABL. 11 (76). **STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG SYSTEMÓW STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**
STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY SYSTEMS AND TYPE OF SCHOOLS

TYPY SZKÓŁ	Ogółem <i>Total</i>	Studia <i>Study</i>		TYPE OF SCHOOLS	
		stacjonarne <i>full-time programmes</i>	niestacjonarne <i>part-time programmes</i>		
OGÓŁEM TOTAL					
OGÓŁEM	2010/11	87258	54584	32674	TOTAL
	2011/12	83750	54673	29077	
	2012/13	79700	54793	24907	
	2013/14	73926	52627	21299	
	2014/15	71271	52753	18518	
	2015/16	68601	52647	15954	
	2016/17	65447	50595	14852	
Uniwersytety		31935	28679	3256	<i>Universities</i>
Wyższe szkoły techniczne		9371	7368	2003	<i>Technical universities</i>
Wyższe szkoły rolnicze		8414	6907	1507	<i>Agricultural academies</i>
Akademie medyczne		6868	4977	1891	<i>Medical academies</i>
Pozostałe szkoły wyższe		8859	2664	6195	<i>Other higher education institutions</i>
W tym KOBIETY Of which FEMALES					
OGÓŁEM	2010/11	54234	34328	19906	TOTAL
	2011/12	52430	34716	17714	
	2012/13	49759	34914	14845	
	2013/14	45661	33236	12425	
	2014/15	43586	33110	10476	
	2015/16	41493	32782	8711	
	2016/17	39483	31379	8104	
Uniwersytety		21536	19222	2314	<i>Universities</i>
Wyższe szkoły techniczne		2779	2422	357	<i>Technical universities</i>
Wyższe szkoły rolnicze		5385	4530	855	<i>Agricultural academies</i>
Akademie medyczne		4725	3803	922	<i>Medical academies</i>
Pozostałe szkoły wyższe		5058	1402	3656	<i>Other higher education institutions</i>

TABL. 12 (77). **ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG SYSTEMÓW STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**
GRADUATES OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY SYSTEMS AND TYPE OF SCHOOLS

TYPY SZKÓŁ	Ogółem <i>Total</i>	Studia <i>Study</i>		TYPE OF SCHOOLS	
		stacjonarne <i>full-time programmes</i>	niestacjonarne <i>part-time programmes</i>		
OGÓŁEM TOTAL					
OGÓŁEM	2010/11	25511	15338	10173	TOTAL
	2011/12	24506	15169	9337	
	2012/13	23248	15019	8229	
	2013/14	21290	14589	6701	
	2014/15	19748	14003	5745	
	2015/16	18004	13735	4269	
Uniwersytety		9071	7882	1189	<i>Universities</i>
Wyższe szkoły techniczne		2592	2047	545	<i>Technical universities</i>
Wyższe szkoły rolnicze		2286	2006	280	<i>Agricultural academies</i>
Akademie medyczne		1514	1308	206	<i>Medical academies</i>
Pozostałe szkoły wyższe		2541	492	2049	<i>Other higher education institutions</i>
W tym KOBIETY Of which FEMALES					
OGÓŁEM	2010/11	17378	10109	7269	TOTAL
	2011/12	16938	10285	6653	
	2012/13	16025	10275	5750	
	2013/14	14480	9926	4554	
	2014/15	13552	9601	3951	
	2015/16	11907	9216	2691	
Uniwersytety		6668	5757	911	<i>Universities</i>
Wyższe szkoły techniczne		970	765	205	<i>Technical universities</i>
Wyższe szkoły rolnicze		1489	1348	141	<i>Agricultural academies</i>
Akademie medyczne		1138	1045	93	<i>Medical academies</i>
Pozostałe szkoły wyższe		1642	301	1341	<i>Other higher education institutions</i>

TABL. 13 (78). **STUDIA PODYPLOMOWE I STUDIA DOKTORANCKIE**
POSTGRADUATE AND DOCTORAL STUDIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
STUDIA PODYPLOMOWE ^a								
POSTGRADUATE STUDIES ^a								
Słuchacze ogółem	7015	7247	6333	5271	4751	4562	4954	Total students
w tym kobiety	5175	5374	4893	4072	3649	3648	3996	of which females
Wydane świadectwa	6655	5430	5265	4635	3750	3383	3297	Issued certificates
w tym kobietom	4796	3953	3909	3494	2807	2538	2550	of which for females
STUDIA DOKTORANCKIE ^a								
DOCTORAL STUDIES ^a								
Uczestnicy studiów – ogółem	2513	2785	3003	3178	3086	3135	3005	Students of studies – total
stacjonarnych	1469	1854	2169	2454	2527	2701	2635	full-time programmes
w tym kobiety	1418	991	1185	1394	1422	1470	1415	of which females
niestacjonarnych	1044	931	834	724	559	434	370	part-time programmes
w tym kobiety	612	565	511	451	329	236	204	of which females
Liczba otwartych przewodów doktorskich	448	454	370	835	199	307	418	Number of open PhD courses
w tym kobiety	262	251	178	412	115	180	239	of which females

^a Łącznie z instytucjami naukowo-badawczymi.

^a Including research institutes.

TABL. 14 (79). **CUDZOZIEMCY ^a – STUDENCI I ABSOLWENCI WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**
FOREIGNERS ^a – STUDENTS AND GRADUATES BY STUDY FORMS AND TYPE OF SCHOOLS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Studenci		Absolwenci ^b		SPECIFICATION	
	Students		Graduates ^b			
	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety		
	total	of which females	total	of which females		
OGÓŁEM	2010/11	1448	705	152	80	TOTAL
	2011/12	1765	872	234	127	
	2012/13	2385	1215	352	200	
	2013/14	3082	1640	440	240	
	2014/15	4474	2354	598	333	
	2015/16	5662	2886	855	489	
	2016/17	6172	3071	.	.	
studia: stacjonarne		4597	2332	631	405	full-time programmes
niestacjonarne		1575	739	224	84	part-time programmes
Uniwersytety		2085	1288	382	233	Universities
Wyższe szkoły techniczne		737	178	73	27	Technical universities
Wyższe szkoły rolnicze		165	104	21	13	Agricultural academies
Akademie medyczne		1387	630	155	64	Medical academies
Pozostałe szkoły wyższe		1798	871	224	152	Other higher education institutions

^a Ujęci również w pozostałych tablicach dotyczących studentów i absolwentów. ^b W podziale według typów szkół – z roku szkolnego 2015/16.

^a Also shown in the other tables regarding students and graduates. ^b According to type of school – for 2015/16 school year.

TABL. 15 (80). **NAUCZYCIELE AKADEMICY^a W SZKOŁACH WYŻSZYCH**
ACADEMIC TEACHERS^a IN HIGHER SCHOOLS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	5883	5804	5838	5791	5678	5551	5571	T O T A L
w tym:								of which:
profesorowie.....	1202	1171	1173	1167	1149	1120	1107	professors
docenci	12	8	10	10	12	12	8	associate professors
adiunkci	2744	2710	2738	2700	2649	2563	2525	tutors
asystenci.....	1063	1047	1070	1130	1147	1145	1185	assistants

^a Pełnozatrudnieni.

^a Full-time employed.

TABL. 16 (81). **SZKOŁY DLA DOROSŁYCH**
SCHOOLS FOR ADULTS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Szkoly Schools	Oddziały Sections	Uczniowie Students		Absolwenci Graduates		
			ogółem total	w tym kobiety of which fe- males	ogółem total	w tym kobiety of which fe- males	
Gimnazja	2015/16	3	8	79	26	13	3
Lower secondary schools	2016/17	1	6	28	11	.	.
Licea ogólnokształcące	2015/16	16	82	1938	818	497	239
General secondary schools	2016/17	16	86	1791	760	.	.

TABL. 17 (82). **WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE**
PRE-PRIMARY EDUCATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
Placówki	142	163	171	170	169	163	176	Establishments
Przedszkola	113	123	134	135	137	137	139	Nursery schools
w tym specjalne	1	1	1	1	2	3	3	of which special
Punkty przedszkolne.....	7	11	9	8	8	8	7	Pre-primary points
Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	22	29	28	27	24	18	30	Pre-primary sections in primary schools
Miejsca.....	11014	11508	12230	12717	12973	12815	13014	Places
Przedszkola	10818	11276	12037	12531	12814	12464	12886	Nursery schools
w tym specjalnych	48	60	60	60	72	84	84	of which special
Punkty przedszkolne.....	196	232	193	186	159	169	128	Pre-primary points
Dzieci	11307	11917	12235	12773	12457	11770	12993	Children
w tym w wieku 6 lat	2762	2414	2699	2741	2004	1194	2959	of which aged 6
Przedszkola	10405	10507	10974	11389	11466	11106	11817	Nursery schools
w tym specjalne	52	60	53	50	60	65	62	of which special
w tym w wieku 6 lat	2147	1756	1988	2048	1523	913	2071	of which aged 6
Punkty przedszkolne.....	84	128	100	105	72	70	66	Pre-primary points
Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	818	1282	1161	1279	919	594	1110	Pre-primary sections in primary schools
w tym w wieku 6 lat	615	658	711	693	481	279	872	of which aged 6
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku:								Children attending pre-primary education establishments per 1000 children aged:
3– 6 lat	877	884	870	911	874	828	963	3– 6
6 lat	943	800	840	826	588	326	913	6
Dzieci w przedszkolach								Children attending nursery schools:
1000 dzieci w wieku:								1000 children aged:
3– 6 lat	806	781	780	812	804	780	875	3– 6
6 lat	733	582	619	617	449	250	639	6
1 przedszkole	92	85	82	84	84	81	85	Nursery school
100 miejsc	96	93	91	91	89	89	92	100 places

DZIAŁ IX

OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA

Uwagi ogólne

1. Dane o ochronie zdrowia – jeśli nie zaznaczono inaczej – podaje się łącznie z danymi o placówkach podległych resortom obrony narodowej, spraw wewnętrznych i administracji oraz do 2011 r. – Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego; z wyłączeniem ochrony zdrowia w zakładach karnych.

2. Ustawa z dnia 15 IV 2011 r. o działalności leczniczej (jednolity tekst Dz. U. 2016 poz. 1638), która zastąpiła ustawę o zakładach opieki zdrowotnej – określa m.in. zasady wykonywania działalności leczniczej oraz zasady funkcjonowania placówek leczniczych.

3. Prezentowane w dziale dane dotyczą placówek (do 2011 r. – zakłady opieki zdrowotnej) wykonujących działalność leczniczą w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (przychodnie łącznie z ośrodkami zdrowia, poradniami, ambulatoriami i izbami chorych oraz zakładami badań diagnostycznych i medycznymi laboratoriami diagnostycznymi)

Na mocy wymienionej ustawy działalność lecznicza może być też wykonywana przez praktyki zawodowe (indywidualne lub grupowe) – lekarzy, lekarzy dentyistów oraz pielęgniarek lub położnych.

4. **Porady udzielone przez lekarzy i lekarzy dentyistów** w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej podano łącznie z badaniami profilaktycznymi, bez porad lekarskich udzielonych w izbach przyjęć szpitali ogólnych i orzeczeniami wojskowych komisji lekarskich.

5. Dane dotyczące **ratownictwa medycznego i pomocy doraźnej** obejmują działalność jednostek zgłoszonych do systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne (zespoły ratownictwa medycznego, szpitalne oddziały ratunkowe, lotnicze pogotowie ratunkowe, izby przyjęć).

6. Dane o **aptekach ogólnodostępnych** nie obejmują aptek działających w strukturze i na potrzeby szpitali.

7. Zgodnie z ustawą z dnia 4 II 2011 r. o opiece nad dziećmi do lat 3 (jednolity tekst Dz. U. 2016 poz. 157), opieka może być organizowana w formie żłobka, klubu dziecięcego, sprawowana przez dziennego opiekuna oraz nianię.

8. **Karta Dużej Rodziny** na mocy ustawy z dnia 5 XII 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 785) przysługuje, niezależnie od dochodów, rodzinom z co najmniej trójką dzieci:

- 1) poniżej 18 lat,
- 2) poniżej 25 lat, w przypadku gdy dziecko uczy się w szkole lub w szkole wyższej,
- 3) bez ograniczeń wiekowych w przypadku dziecka posiadającego orzeczenie o niepełnosprawności.

CHAPTER IX

HEALTH CARE AND SOCIAL WELFARE

General notes

1. The data concerning health care – unless otherwise stated – are given including health care units subordinated to the Ministry of National Defence, the Ministry of the Interior and Administration and until 2011 – the Internal Security Agency; excluding health care in prisons.

2. The Law on Health Care Activities, dated 15 IV 2011 (uniform text Journal of Laws 2016 item 1638), replacing the Law on Care Health Facilities – specifies, among others, the rules of performing health care activities and of the functioning of health care units.

3. Presented in the section data (for 2011 – health care institutions) performing medical activities in the following areas out-patient health care (out-patients departments including health centres, clinics, ambulatory departments and infirmaries, diagnostic facilities and medical diagnostic laboratories).

Under that law, medical activity can be carried out also by professional practices (individual or group) – doctors, dentists and nurses or midwives .

4. **Consultations provided by doctors and dentists** are presented together with preventive examinations, excluding consultation provided by doctors in admission rooms in general hospitals with the opinions of military medical commissions.

5. Data concerning **emergency medical services and first-aid** includes units covered by the State Emergency Medical Services system (ambulance emergency rescue teams, hospital emergency wards, medical air rescue, admission rooms).

6. **Generally available pharmacies** do not include pharmacies, which operate in the structure and for needs of hospitals.

7. According to the law on childcare for children younger than 3 years, dated 4 II 2011 (uniform text Journal of Laws 2016 item 157), care can be organized in nurseries, children's clubs, provided by day carer and nanny.

8. **Large Family Card** basis on the law dated 5 XII 2014 of Large Family Card (uniform text Journal of Laws 2016 item 785). The card can be obtained, regardless of the received income, by families with at least three children:

- 1) up to the age of 18,
- 2) up to the age of 25 in case when children learn at school or higher education institution,
- 3) without age limits in the case of children with a certificate of disability.

Karta wydawana jest bezpłatnie każdemu członkowi rodziny (również rodziny zastępczej i rodzinnego domu dziecka) spełniającej wymienione warunki. Posiadacze karty mają zapewnione zniżki, przede wszystkim, przy zakupie towarów i usług konsumpcyjnych.

9. Dane dotyczące wspierania rodziny oraz pieczy zastępczej, począwszy od danych za 2012 rok, prezentowane są zgodnie z ustawą z dnia 9 VI 2011 r. o wspieraniu rodziny oraz systemie pieczy zastępczej (jednolity tekst Dz. U. 2017 poz. 697).

10. Dane o świadczeniach i dodatkach z programu „Rodzina 500+” prezentowane są na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (jednolity tekst Dz. U. 2016 poz. 195).

Świadczenie finansowane jest z budżetu państwa.

11. Placówka wsparcia dziennego wspiera funkcje opiekuńcze i wychowawcze rodziny. Może być prowadzona w formie:

- 1) opiekuńczej, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych, zapewnia dziecku opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań,
- 2) specjalistycznej – organizuje zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne; realizuje indywidualny program korekcyjny, program psychokorekcyjny lub psychoprophylaktyczny, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię,
- 3) pracy podwórkowej – realizowanej przez wychowawcę, polegającej na działaniach animacyjnych i socjoterapeutycznych,
- 4) w połączonych formach.

12. Rodzina piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Zapewnia pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka, przygotowanie dziecka do samodzielnego i odpowiedzialnego życia, zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

- 1) rodziny zastępcze,
- 2) rodzinne domy dziecka.

13. Instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie:

- 1) placówki opiekuńczo-wychowawczej,
- 2) regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej,
- 3) interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego,

14. Dane o **domach i zakładach pomocy społecznej** dotyczą placówek, dla których organami prowadzącymi są: jednostki samorządu terytorialnego, stowarzyszenia, organizacje społeczne, kościoły i związki wyznaniowe, fundacje, osoby fizyczne i prawne. Rodzaje domów i zakładów prezentuje się zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r. (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 930).

The Card is issued free of charge to each member of the family (including foster family and foster home) meeting the conditions specified. The holders of the Card can take advantage of discounts while purchasing consumer goods and services.

9. Data concerning family support and foster care are presented according to the Law on Family Support and Foster Care System, dated 9 VI 2011 (uniform text Journal of Laws 2017 item 697).

10. Data on benefits and supplements under “Family 500+” programme are presented according to the Law on State Aid in Raising Children dated 11 II 2016 (Journal of Law item 195).

Benefit is financed from the state budget.

11. Day-support centre – supports the family in its care and education functions. It may be operated in the form of:

- 1) care centre, including interest circles, day-rooms, clubs, educational centres, provides a child with: care and education, assistance in learning, organisation of leisure time, entertainment and sport classes and development of interests,
- 2) specialist centre – organises socio-therapeutic, therapeutic, corrective, compensating and speech therapy classes, implement an individual corrective programme, a psychocorrective or psychopreventive programme, in particular pedagogic, psychological and sociotherapy,
- 3) street work – carries out motivating and sociotherapeutic activities,
- 4) in a combination of the forms.

12. Family foster care shall be exercised in case when it is impossible for the parents to provide care and education for a child. It guarantees a work with a family to make possibility for a child to return to its family, or when it is impossible – efforts aimed at child’s adoption; preparation of a child to live an independent and responsible life; satisfaction of children’s emotional needs, in particular the needs related to welfare, healthcare, education, culture and recreation.

The forms of family foster care are the following:

- 1) foster families,
- 2) foster homes.

13. Institutional foster care shall be exercised in the form of:

- 1) care and education centre,
- 2) regional care and therapy centre,
- 3) pre-adoptive intervention centre,

14. Data concerning social welfare homes and facilities are related to the institutions for which the founding bodies are: local government entities, associations, social organizations, churches and religious associations, foundations, natural and legal persons. Types of social welfare homes and facilities are presented in accordance with the Act on Social Assistance of 12 III 2004 (uniform text Journal of Laws 2016 item 930).

TABL. 1 (83). **AMBULATORYJNA OPIEKA ZDROWOTNA ^a**
OUT-PATIENT HEALTH CARE ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
Przychodnie (stan w dniu 31 XII)	279	276	296	290	296	Out-patients departments (as of 31 XII)
Praktyki lekarskie ^b (stan w dniu 31 XII)	38	32	39	40	34	Medical practices ^b (as of 31 XII)
Porady udzielone ^c w tys.	4952,5	5054,2	5098,9	5390,9	5133,1	Consultations provided ^c in thous.
lekarskie ^d	4085,0	4212,2	4263,0	4503,9	4313,7	doctors ^d
w tym specjalistyczne	2386,0	2427,2	2465,6	2689,2	2528,5	of which specialized
stomatologiczne	867,5	842,0	835,9	887,0	819,4	dental

^a Patrz uwagi ogólne, ust.4 na str. 94. ^b Dane obejmują praktyki, które podpisały kontrakty z NFZ lub z przychodniami. ^c Łącznie z poradami finansowanymi przez pacjentów (środki niepubliczne). ^d Bez porad udzielonych w izbach przyjęć szpitali ogólnych.

^a See general notes, item 4 on page 94. ^b Data concern medical practices that have signed contract with National Health Fund or with out-patients departments. ^c Including consultations paid by patients (non-public funds). ^d Excluding consultation provided by doctors in admission rooms in general hospitals.

TABL. 2 (84). **RATOWNICTWO MEDYCZNE I POMOC DORAŻNA ^a**
Stan w dniu 31 XII
EMERGENCY MEDICAL SERVICES AND FIRST AID ^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
Zespoły ratownictwa medycznego	12	12	12	12	12	12	12	Ambulance emergency rescue teams
podstawowe	7	7	7	7	7	7	7	basic
specjalistyczne	5	5	5	5	5	5	5	specialization
Szpitalne oddziały ratunkowe	5	5	5	4	5	4	4	Hospital emergency wards
Izby przyjęć ^b	3	3	9	4	4	6	6	Admission room ^b
Wyjazdy na miejsce zdarzenia ^c								Calls to the incident places ^c
w tys.	42,9	43,0	42,7	44,7	46,4	48,2	48,4	in thous.
na 1000 ludności	122,7	123,1	122,6	128,8	135,2	141,1	141,9	per 1000 population
Osoby, którym udzielono świadczenia zdrowotne ^c :								Person who received health care benefits ^c :
w tys.	42,9	43,0	42,7	44,7	46,4	48,2	48,4	in thous.
w tym:								of which
dzieci i młodzież w wieku 0 – 18 lat	2,1	3,0	2,4	2,8	3,1	3,2	3,1	children and youth at the age of 0 – 18
w wieku 65 lat i więcej	16,9	17,0	17,2	18,3	18,9	20,3	20,2	aged 65 and more
na 1000 ludności	122,7	123,1	122,6	128,8	135,2	141,1	141,9	per 1000 population

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 94. ^b Komórki organizacyjne szpitali zgłoszone do współpracy z ratownictwem medycznym. ^c W ciągu roku.

^a See general notes, item 5 on page 94. ^b Organizational cells of hospitals applied to co-operate with emergency medical system. ^c During the year.

TABL. 3 (85). **APTEKI OGÓLNODOSTĘPNE** ^a
 Stan w dniu 31 XII
PUBLIC PHARMACIES ^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
Apteki	170	169	170	174	171	166	162	Pharmacies
w tym prywatne	168	168	169	173	170	165	161	of which private
Liczba ludności na:								Population per:
1 aptekę	2056	2063	2045	1975	1998	2053	2102	pharmacy
Farmaceuci pracujący w aptekach	509	511	516	531	516	528	537	Pharmacists employed in pharmacies

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 94.

^a See general notes, item 6 on page 94.

TABL. 4 (86). **ŻŁOBKI I KLUBY DZIECIĘCE**
 Stan w dniu 31 XII
NURSERY AND CHILDREN'S CLUBS
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
Żłobki	8	8	10	12	16	18	27	Nurseries
Oddziały żłobkowe przy przedszkolach .	–	–	–	–	–	–	–	Nursery wards of nursery schools
Kluby dziecięce	3	3	4	7	9	10	Children's clubs
Miejsca	719	842	886	1119	1249	1316	1631	Places
w żłobkach	719	799	847	1060	1139	1193	1460	in nurseries
w klubach dziecięcych	43	39	59	110	123	171	in children's clubs
Dzieci przebywające (w ciągu roku)	1092	1275	1321	1568	1856	1905	2100	Children staying (during the year)
w żłobkach	1092	1226	1260	1520	1750	1753	1922	in nurseries
w klubach dziecięcych	49	61	48	106	152	178	in children's clubs
Miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w miastach	67,2	79,9	87,4	112,8	128,9	134,2	160,8	Places in nurseries and children's clubs per 1000 children up to the age of 3 in urban areas
Dzieci w żłobkach i klubach dziecięcych:								Children in nurseries and children's clubs:
na 1000 dzieci w wieku do lat 3	66,6	77,1	86,3	106,9	118,1	129,6	151,0	per 1000 children up to the age of 3
na 100 miejsc	99,2	96,6	98,8	94,8	91,6	96,6	93,9	per 100 places

TABL. 5 (87). **WSPIERANIE RODZINY W 2016 R.**
FAMILY SUPPORT IN 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016	SPECIFICATION
Świadczenie wychowawcze ^a :		Child-raising benefit ^a
przeciętna miesięczna liczba rodzin otrzymujących świadczenie	20042	average monthly numer of families receiving benefit
przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które rodziny otrzymują świadczenie	28615	average monthly numer of children to which families receive benefits
wypłaty świadczenia w tys. zł	128346,0	benefit payments in thous. zł
Dodatek wychowawczy ^a :		Child-rising suplement ^a
przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka otrzymują dodatek	361	average monthly numer of children to which foster families and foster homes receive benefits
wypłaty świadczenia w tys. zł	1606,2	benefit payments in thous. zł
Dodatek do zryczałtowanej kwoty ^a :		Lump sum suplement ^a :
przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego otrzymują dodatek	19	average monthly numer of children to which family care and education centres receive benefits
wypłaty świadczenia w tys. zł	83,1	benefit payments in thous. zł
Rodziny posiadające Kartę Dużej Rodziny	2566	Family Large Family Card holder

^a W ramach programu "Rodzina 500+"; dane dotyczą okresu od 1 IV do 31 XII.

^a Within the "Family 500+" programme; data concern the period - 1 IV-31 XII.

TABL. 6 (88). **PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO**
Stan w dniu 31 XII
DAY-SUPPORT CENTRES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
	placówki centres							wychowankowie residents							
OGÓŁEM	30	29	28	27	26	23	24	801	734	761	697	681	665	669	TOTAL
Opiekuńcze	23	22	21	20	19	17	17	615	561	587	525	516	497	489	General care
Specjalistyczne	7	7	7	5	5	5	6	186	173	174	146	143	154	166	Specialized
W połączonych formach	.	.	.	2	2	1	1	.	.	.	26	22	14	14	In a combination of the forms

TABL. 7 (89). **RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA** ^a
 Stan w dniu 31 XII
 FAMILY FOSTER CARE ^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
Rodziny zastępcze	351	338	351	341	343	335	336	Foster families
Spokrewnione z dzieckiem	310	297	253	246	250	247	242	Related foster families
dzieci ^b	382	372	319	310	310	300	302	children ^b
Niezawodowe	32	32	90	86	84	79	83	Non-professional foster families
dzieci ^b	38	40	116	110	102	100	102	children ^b
Zawodowe ^c	9	9	8	9	9	9	11	Professional foster families ^c
dzieci ^b	26	29	35	35	35	35	30	children ^b
Rodzinne domy dziecka	-	-	-	-	-	Foster homes

^a Od 2012 r. niektóre dane nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie z powodu zmiany przepisów prawnych. ^b W latach 2010 i 2011 – w wieku do 18 lat, od 2012 r. – w wieku do 25 lat.

^A Since 2012 some data are not fully comparable with data for previous years due to changes of the provisions of the law. ^b Until 2011 up to the age of 18, in 2012 up to the age of 25.

TABL. 8 (90). **INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA**
 INSTITUTIONAL FOSTER CARE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
	placówki centres							wychowankowie residents							wolontariusze volunteers							
	stan w dniu 31 XII							as of 31 XII														
Placówki opiekuńczo- -wychowawcze	8	9	9	17	17	17	17	237	242	244	249	239	240	229	24	27	42	53	77	67	69	Care and education centres
interwencyjne	-	-	1	1	1	1	1	-	-	38	32	32	26	23	-	-	-	-	-	-	-	intervention
rodzinne	2	3	3	3	3	3	3	12	19	23	23	21	24	19	1	4	4	2	3	5	9	family
socjalizacyjne	4	4	4	7	7	7	7	115	110	108	112	115	116	109	23	23	38	43	61	45	54	socialization
łączące zadania placówek ^a	2	2	1	6	6	6	6	110	113	75	82	71	74	78	-	-	-	8	13	17	6	combining tasks of the centres ^a

^a Łączące zadania placówek interwencyjnych, socjalizacyjnych i specjalistyczno-terapeutycznych; do 2011 r. – placówki wielofunkcyjne.

^a Combining tasks of the intervention, socialization and specialist therapy centres; until 2011 – multi-functional centres.

TABL. 9 (91). **POMOC SPOŁECZNA STACJONARNA** ^a
 Stan w dniu 31 XII
 STATIONARY SOCIAL WELFARE ^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
Domy i zakłady (bez filii)	15	16	17	17	17	17	17	Homes and facilities (excluding branches)
Miejsca ^b	827	839	891	893	888	907	904	Places ^b
na 10 tys. ludności	23,7	24,1	25,6	26,0	26,0	26,6	26,6	per 10 thous. population
Mieszkańcy ^b	800	809	819	839	813	824	797	Residents ^b
w tym kobiety	442	446	442	452	430	448	433	of which women
w tym do 18 lat	39	52	33	35	29	27	10	of which up to age 18
w tym umieszczeni w ciągu roku	529	475	482	374	373	429	397	of which placed within during the year
na 10 tys. ludności	22,9	23,2	23,6	24,4	23,8	24,2	23,4	per 10 thous. population
Osoby oczekujące na umieszczenie	109	94	119	163	184	162	168	Persons awaiting a place

^a Łącznie ze środowiskowymi domami samopomocy. ^b Łącznie z filiami.

^a Including community self-help homes. ^b Including branches.

TABL. 10 (92). **PLACÓWKI STACJONARNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ** ^a **WEDŁUG GRUP MIESZKAŃCÓW**
 Stan w dniu 31 XII
 STATIONARY SOCIAL WELFARE FACILITIES ^a BY GROUPS OF RESIDENTS
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
Domy i zakłady (bez filii) ^b	15	16	17	17	17	17	17	Homes and facilities (excluding branches) ^b
w których mogą przebywać:								in which may be:
Osoby w podeszłym wieku	7	6	6	6	6	6	6	Aged persons
Przewlekłe somatycznie chorzy	3	3	5	5	5	5	5	Chronically ill with somatic disorders
Dorośli niepełnosprawni intelektualnie	–	–	–	–	–	–	–	Mentally retarded
Niepełnosprawni fizycznie	2	2	2	2	2	2	2	Physically handicapped
Matki z małoletnimi dziećmi i kobiety w ciąży	2	2	2	2	2	2	2	Mothers with dependent children and pregnant women
Bezdomni	4	4	4	4	4	4	4	Homeless
Inne osoby	–	2	2	2	2	2	2	Other persons
Mieszkańcy w domach i zakładach ^c	800	809	819	839	813	824	797	Residents in homes and facilities ^c
dla:								for:
Osób w podeszłym wieku	344	241	206	193	194	208	215	Aged persons
Przewlekłe somatycznie chorych	130	208	295	306	301	302	299	Chronically ill with somatic disorders
Dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	19	18	19	19	19	19	19	Adults mentally retarded
Niepełnosprawnych fizycznie	103	102	102	104	104	105	100	Physically handicapped
Matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży	67	80	42	50	40	31	14	Mothers with dependent children and pregnant women
Bezdomnych	137	140	145	148	147	141	142	Homeless
Innych osób	–	20	10	19	8	18	8	Other persons

^a Łącznie ze środowiskowymi domami samopomocy. ^b W dalszym podziale placówki mogą być wykazane kilkakrotnie, gdyż jedna placówka może być przeznaczona dla kilku grup mieszkańców. ^c Łącznie z filiami.

^a Including community self-help homes. ^b In the division facilities may be shown several times, because one facility may be designed for few group of residents. ^c Including branches.

DZIAŁ X

KULTURA. TURYSTYKA. SPORT

Uwagi ogólne

Kultura

1. Do **księgozbioru** bibliotek publicznych zaliczono książki i broszury oraz gazety i czasopisma.

Za **czytelnika** uważa się osobę, która w ciągu roku sprawozdawczego została zarejestrowana w bibliotece i dokonała co najmniej jednego wypożyczenia.

2. W muzeach jako **muzealia** wykazano rzeczy ruchome i nieruchomości wpisane do inwentarza muzealiów.

3. Informacje dotyczące **galerii sztuki** obejmują jednostki, których podstawowym rodzajem działalności jest wystawiennictwo.

4. Informacje o **teatrach i instytucjach muzycznych** dotyczą profesjonalnych jednostek artystycznych i rozrywkowych prowadzących regularną działalność sceniczną.

W liczbie teatrów uwzględniono jednostki wyodrębnione pod względem prawnym, organizacyjnym i ekonomiczno-finansowym, prowadzące jednorodną działalność sceniczną, niezależnie od liczby posiadanych scen.

Jednostki pogrupowano wyodrębniając:

— działalność **teatrów dramatycznych**, obejmującą dramatyczne i lalkowe przedstawienia teatralne,

— działalność **teatrów muzycznych**, obejmującą działalność sceniczną oper, operetek, musicali i baletów (przedstawienia baletowe i musicalowe podano łącznie z operetkowymi),

— działalność **koncertową filharmonii, orkiestr i chórów**.

5. Informacje o **kinach** dotyczą działalności kin ogólnie dostępnych, tj. powołanych do publicznego udostępniania filmów w formie projekcji na seansach filmowych, bez względu na rodzaj stosowanego nośnika filmu (taśma światłoczuła, taśma magnetyczna eksploatowana w technice wideo, nośnik cyfrowy). Wśród kin stałych wyróżnia się **minipleksy** – posiadające od 3 do 7 sal i **multipleksy** – posiadające 8 sal i więcej.

CHAPTER X

CULTURE. TOURISM. SPORT

General notes

Culture

1. Books and pamphlets as well as newspapers and magazines constitute the **collection** of public libraries.

A **borrower** is a person who in the course of a reporting year was registered at a library and checked out at least one item.

2. Movable subjects and real estate registered in exhibit inventory are presented as **exhibits** in museums.

3. Information concerning **art galleries** includes entities, in which exhibiting is the basic type of activity.

4. Information regarding **theatres and music institutions** concerns professional, artistic and entertainment entities conducting regular performances.

Theatres include entities, independent in regard to their legal, organizational, economic and financial status, conducting uniform performing activity, regardless of the number of stages possessed.

Entities are grouped comprising:

— the activity of **dramatic theatres**, including dramatic and puppet theatrical performances,

— the activity of **music theatres**, including opera, operetta, musical and ballet performances (ballet and musical performances are presented together with operettas),

— the concert activity of **philharmonic orchestras, orchestras and choirs**.

5. Information regarding **cinemas** concerns the activity of public cinemas, i.e., established for the purpose of public film screenings, regardless of the film carrier used (light-sensitive, magnetic tape and digital). Among fixed cinemas one can distinguish **miniplexes** — equipped with 3 to 7 screens and **multiplekses** — equipped with 8 screens and more.

Turystyka

1. Termin turystyka — zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 692/2011 obowiązującym od 2012 r., oznacza czynności odwiedzających, którzy podejmują podróż do głównego miejsca docelowego położonego poza ich zwykłym otoczeniem, na okres krótszy niż rok, w dowolnym głównym celu, w tym w celu służbowym, wypoczynkowym lub innym celu osobistym, innym niż zatrudnienie przez podmiot miejscowy dla odwiedzanego miejsca.

Wszystkie kategorie podróżnych, które mieszczą się w zakresie pojęcia „turystyka” są określane mianem odwiedzających. W grupie tej wyróżnia się:

- turystów, tj. osoby, które spędziły co najmniej jedną noc poza miejscem stałego zamieszkania,
- odwiedzających jednodniowych, tj. osoby, które nie nocują w miejscu odwiedzanym.

2. Baza noclegowa turystyki dotyczy turystycznych obiektów noclegowych, tj. obejmuje obiekty hotelowe i pozostałe obiekty łącznie z pokojami gościnnymi i kwaterami agroturystycznymi.

Do obiektów hotelowych zaliczamy hotele, motele, pensjonaty i inne obiekty hotelowe (np. zajazdy, gościńce).

Pozostałe obiekty obejmują: domy wycieczkowe, schroniska, schroniska młodzieżowe, szkolne schroniska młodzieżowe, ośrodki wczasowe, ośrodki kolonijne, ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe, domy pracy twórczej, zespoły domków turystycznych, kempingi, pola biwakowe, hostele, zakłady uzdrowiskowe i pozostałe niesklasyfikowane (np. domy studenckie, internaty, ośrodki rekreacyjno-sportowe itp.).

3. W informacjach o obiektach i miejscach noclegowych turystyki nie uwzględnia się obiektów i miejsc w obiektach przejściowo nieczynnych z powodu przebudowy, remontu itp.

4. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych lub pokoi jest to stosunek liczby udzielonych noclegów lub pokoi w danym roku do nominalnej liczby miejsc noclegowych lub pokoi w danym roku. Przez nominalną liczbę miejsc noclegowych lub pokoi rozumie się sumę miejsc noclegowych lub pokoi przygotowanych dla turystów w każdym dniu działalności obiektu.

5. Turyści zagraniczni korzystający z turystycznych obiektów noclegowych rejestrowani są według kraju stałego zamieszkania. Turysta zagraniczny może być wykazywany wielokrotnie, jeśli w czasie jednorazowego pobytu w Polsce korzysta z kilku obiektów noclegowych.

6. Placówki gastronomiczne w obiektach turystycznych zbiorowego zakwaterowania obejmują zakłady i punkty gastronomiczne stałe i sezonowe. Do barów i kawiarni zaliczono także: winiarnie, piwiarnie, jadłodajnie itp.; do punktów gastronomicznych — także smażalnie, pijalnie, lodziarnie, bufety itp.

Tourism

1. Tourism in accordance with the Regulation (EU) No. 692/2011 of the European Parliament and of the Council in force since 2012, means the activity of visitors taking a trip to a main destination outside their usual environment, for less than a year, for any main purpose, including business, leisure or other personal purpose, other than to be employed by a resident entity in the place visited.

All categories of travellers which fall within the term "tourism" are defined as visitors. This group comprises:

- tourists, i.e., persons who spent at least one night away from their place of permanent residence,
- one-day visitors, i.e., persons who do not spend the night at the place visited.

2. Tourist accommodation facilities include tourist accommodation establishments, i.e. hotels and similar establishments and other facilities include rooms for rent and agrotourism lodgings.

Hotels and similar establishments covers hotels, motels, boarding houses and other hotel facilities (e.g. road houses, inns).

Other facilities covers: excursion hotels, shelters, youth hostels, school youth hostels, holiday centres, holiday youth centres, training-recreational centres, creative arts centres, complexes of tourist cottages, camping sites, tent camp sites, hostels, health establishments and other non-classified (e.g. student dormitories, boarding schools and recreational centres, etc.).

3. Facilities and places temporarily unavailable due to expansion, renovation, etc., are not included in data regarding **facilities and the number of bed places for tourists**.

4. Occupancy rate of bed places or rooms is a relation of the number of bed places or rooms in a given year to the nominal number of bed places or rooms in a given year. The nominal number of bed places or rooms shall mean total bed places or rooms prepared for tourists each day of a facility's operation.

5. Foreign tourists using tourist accommodation establishments are registered according to country of their permanent residence. A foreign tourist may be indicated more than once if during a single stay in Poland he/she uses more than one accommodation facility.

6. Catering establishments in collective tourists accommodation establishments include permanent and seasonal catering facilities and outlets. Catering facilities and cafes also include: wine houses, beer halls, canteens, etc.; catering outlets also include fry houses, drink bars, ice-cream parlours, snack bars, etc.

Sport

1. Informacje o uczniowskich klubach sportowych UKS i wyznaniowych klubach sportowych oraz klubach sportowych opracowywane są na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co dwa lata.

2. W kategorii **ćwiczących** jedna osoba może być wykazywana wielokrotnie, jeśli uprawia kilka rodzajów sportu. W zależności od wieku osoby ćwiczące zaliczane są do kategorii juniorów lub seniorów; dla poszczególnych rodzajów sportu stosuje się różne granice wieku.

3. W kategorii **trenerów i instruktorów sportowych** jedna osoba może być wykazywana wielokrotnie, jeśli prowadzi zajęcia w kilku rodzajach sportu.

Sport

1. Information regarding student sports clubs UKS and religious sports clubs as well as sports clubs has been compiled on the basis of periodic surveys conducted every two years.

2. In the category of **persons practising sports**, one person may be indicated more than once depending upon the number of sports practised. Persons practising sports are classified as either juniors or seniors, depending on age; various age groups are applied for individual sports.

3. In the category **coaches and sports instructors**, one person may be indicated more than once, depending upon the number of sports taught.

Kultura
Culture

 TABL. 1 (93). **KSIĄŻKI I BROSZURY WYDANE** ^a
BOOKS AND PAMPHLETS PUBLISHED ^a

L A T A Y E A R S	Ogółem <i>Total</i>	Wydaw- nictwa naukowe <i>Scientific publi- cations</i>	Podręczniki dla szkół wyższych <i>Univer- sity text- books</i>	Wydaw- nictwa zawo- dowe <i>Profes- sional publi- cations</i>	Podręczniki szkolne <i>School text- books</i>	Wydaw- nictwa popu- larne <i>Popular science</i>	Literatura piękna <i>Belles-lettres</i>	
							razem <i>total</i>	w tym dla dzieci i mło- dzieży <i>of which for children and youth</i>
2010	905	581	32	25	–	104	163	10
2011	1128	556	62	16	4	269	221	20
2012	1036	660	41	18	–	139	178	21
2013	1107	656	55	22	13	210	134	17
2014	950	564	39	42	3	181	99	22
2015	977	534	12	39	27	219	138	8
2016	931	531	24	56	4	149	146	21

^a Według miejsca wydania.

Ź r ó d ł ó: dane Biblioteki Narodowej.

^a According to published place.

S o u r c e: data of the National Library.

 TABL. 2 (94). **GAZETY I CZASOPISMA WYDANE** ^a
NEWSPAPERS AND MAGAZINES PUBLISHED ^a

L A T A Y E A R S	Ogółem <i>Total</i>	Ukazujące się <i>Published as specified</i>								nieregularnie <i>irregularly</i>
		w tygodniu <i>weekly</i>		w miesiącu <i>monthly</i>		1 raz <i>once</i>				
		6–2 razy <i>times</i>	1 raz <i>once</i>	3–2 razy <i>times</i>	1 raz <i>once</i>	na 2 miesiące <i>bi- monthly</i>	w kwar- tale <i>quar- terly</i>	w pół- roczu <i>half- -yearly</i>	W roku <i>yearly</i>	
2010	165	2	3	3	13	13	37	18	53	23
2011	166	2	2	2	15	16	37	23	43	26
2012	192	2	2	3	15	13	52	22	61	22
2013	171	2	2	2	16	11	52	26	41	19
2014	146	1	2	1	18	12	42	17	28	25
2015	153	1	2	–	11	13	46	19	33	28
2016	121	1	2	–	10	13	39	15	19	22

^a Według miejsca wydania.

Ź r ó d ł ó: dane Zakładu Statystyki Wydawnictw Biblioteki Narodowej.

^a According to published place.

S o u r c e: data of the Department of Publication Statistics of the National Library.

TABL. 3 (95). **BIBLIOTEKI PUBLICZNE (z filiami)**
PUBLIC LIBRARIES (with branches)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
Biblioteki (stan w dniu 31 XII)	35	37	40	41	42	42	42	Libraries (as of 31 XII)
Punkty biblioteczne (stan w dniu 31 XII)	5	5	–	–	–	–	–	Library service points (as of 31 XII)
Księgozbiór (stan w dniu 31 XII) w tys. wol.	826,8	836,3	873,0	902,2	925,9	948,1	973,6	Collection (as of 31 XII) in thous. vol.
Czytelnicy ^a w tys.	66,2	68,3	74,2	78,0	78,3	77,8	75,5	Borrowers ^a in thous.
Wypożyczenia ^{ab} :								Loans ^{ab} :
w tys. woluminów	1548,4	1537,4	1581,7	1621,1	1614,0	1607,6	1542,6	in thous. volumes
na 1 czytelnika w wol.	23,4	22,5	21,3	20,8	20,6	20,7	20,4	per borrower in vol.

^a Łącznie z punktami bibliotecznymi. ^b Bez wypożyczeń międzybibliotecznych.

^a Including library service points. ^b Excluding interlibrary lending.

TABL. 4 (96). **MUZEA**
MUSEUMS

L A T A Y E A R S	Muzea i oddziały muzealne ^a Museums and branches ^a	Muzealia ^a w tys. Museum exhibits ^a in thous.	Wystawy czasowe Temporary exhibitions		Zwiedzający Visitors	
			własne ^b own ^b	obce ^c external ^c	ogółem total	w tym młodzież szkolna ^d of which primary and secondary school students ^d
					w tys. in thous.	
2010	9	227,0	32	12	341,4	154,6
2011	9	229,8	38	10	298,7	117,8
2012	8	228,1	29	6	313,3	99,4
2013	6	210,0	26	12	353,9	122,8
2014	9	239,1	36	16	415,0	129,5
2015	10	244,0	35	29	432,2	171,7
2016	9	250,5	43	21	488,1	188,0

^a Stan w dniu 31 XII. ^b W kraju. ^c Krajowe i z zagranicy. ^d Zwiedzająca muzea w zorganizowanych grupach.

^a As of 31 XII. ^b In Poland. ^c Domestic and foreign. ^d Visiting museums in organized groups.

TABL. 5 (97). **GALERIE SZTUKI**
ART GALLERIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
Galerie (stan w dniu 31 XII)	8	7	7	6	6	7	7	Galleries (as of 31 XII)
Wystawy ^a	86	86	76	69	72	70	62	Exhibitions ^a
Ekspozycje ^a	87	93	76	69	72	70	62	Expositions ^a
Zwiedzający w tys.	39,3	32,2	40,0	47,1	49,3	46,1	46,6	Visitors in thous.

^a W kraju.

^a In Poland.

TABL. 6 (98). **TEATRY I INSTYTUCJE MUZYCZNE**
THEATRES AND MUSIC INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Institucje ^a <i>Institutions^a</i>	Miejsca na widowni w stałej sali ^a <i>Seating in fixed halls^a</i>	Przedstawienia i koncerty ^b <i>Performances and concerts^b</i>	Widzowie i słuchacze ^b w tys. <i>Audience^b in thous.</i>	SPECIFICATION
Teatry i instytucje muzyczne					Theatres and music institutions
2010	5	1534	823	164,9	
2011	5	1484	790	172,0	
2012	6	1679	860	174,2	
2013	6	1644	817	156,3	
2014	6	1644	973	170,2	
2015	7	1831	978	181,9	
2016	7	1818	963	195,2	
Teatry:					Theatres:
dramatyczne	3	612	406	57,5	dramatic
lalkowe	1	180	295	35,0	puppet
Teatry muzyczne	2	472	140	54,9	Musical theatres
Filharmonie	1	554	122	47,8	Philharmonic halls

^a Stan w dniu 31 XII. ^b Według siedziby.

^a As of 31 XII. ^b According to the seat.

TABL. 7 (99). **CENTRA KULTURY^a, DOMY I OŚRODKI KULTURY, KLUBY, ŚWIETLICE**
Stan w dniu 31 XII
CENTRES OF CULTURE^a, CULTURAL CENTRES AND ESTABLISHMENTS, CLUBS AND COMMUNITY CENTRES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
Institucje	15	13	12	12	14	14	13	<i>Institutions</i>
centra kultury	1	1	<i>centres of culture</i>
domy kultury	8	7	5	5	8	7	7	<i>cultural establishments</i>
ośrodki kultury	4	3	3	3	3	3	2	<i>cultural centres</i>
kluby	3	3	4	4	3	3	3	<i>clubs</i>
Pracownie specjalistyczne	35	33	43	42	44	<i>Specialised workshops</i>
Imprezy (w ciągu roku)	1683	1340	2977	2063	2287	2602	2940	<i>Events (during the year)</i>
Uczestnicy imprez (w ciągu roku) w tys. ...	367,1	543,0	383,4	278,0	302,5	285,5	334,2	<i>Event participants (during the year) in thous.</i>
Kursy (w ciągu roku)	59	75	540	375	409	47	48	<i>Courses (during the year)</i>
Absolwenci kursów (w ciągu roku)	1033	1257	10355	1386	2032	632	602	<i>Course graduates (during the year)</i>
w tym dzieci i młodzież ^b	268	413	449	296	505	231	188	<i>of which children and youth^b</i>
Zespoły artystyczne	180	63	72	73	82	109	82	<i>Artistic ensembles</i>
Członkowie zespołów artystycznych	1415	718	852	813	922	1249	862	<i>Members of artistic ensembles</i>
w tym dzieci i młodzież ^b	919	552	622	666	780	899	566	<i>of which children and youth^b</i>
Koła (kluby)	150	80	80	67	86	111	150	<i>Groups (clubs)</i>
Członkowie kół (klubów)	2360	2161	2099	1222	1454	1724	2594	<i>Members of groups (clubs)</i>
w tym dzieci i młodzież ^b	1542	543	629	5360	746	1069	1602	<i>of which children and youth^b</i>

^a W latach 2010-2014 ujmowane w grupie domów kultury lub ośrodków kultury. ^b Do 2013 r. dzieci i młodzież w wieku poniżej 15 lat.

^a In 2010-2014 presented among cultural establishments or cultural centres. ^b Until 2013 children and youth below the age of 15.

TABL. 8 (100). **KINA STAŁE**
FIXED CINEMAS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
Kina (stan w dniu 31 XII)	5	5	6	6	7	7	9	Cinemas (as of 31 XII)
w tym multiplexy	1	1	1	2	2	3	3	of which multiplexes
Sale projekcyjne (stan w dniu 31 XII)	12	12	13	20	21	29	32	Screens in fixed cinemas (as of 31 XII)
w tym multiplexy	8	8	8	16	16	25	25	of which multiplexes
Miejsca na widowni (stan w dniu 31 XII)	2574	2574	2598	3767	3835	5158	5558	Seats in fixed cinemas (as of 31 XII)
w tym multiplexy	1548	1548	1548	2767	2766	4439	4439	of which multiplexes
Seanse:								Screenings:
w tys.	18,0	18,3	23,1	20,5	30,7	35,7	45,3	in thous.
w tym filmy produkcji polskiej	2,9	3,9	2,8	3,4	5,3	5,6	7,8	of which Polish films
w tym multiplexy	16,3	16,6	16,8	18,4	28,5	33,5	42,8	of which multiplexes
na 1 kino	3593	3655	3856	3421	4383	5098	5031	per cinema
Widzowie:								Audience
w tys.	779,2	775,4	731,7	658,2	802,4	830,2	1023,2	in thous.
w tym na filmach produkcji polskiej	120,7	250,9	138,8	123,7	222,6	174,9	279,9	of which Polish films
w tym multiplexy	752,3	725,4	658,8	612,5	733,2	794,0	958,9	of which multiplexes
na 1 kino	155,8	155,1	121,9	109,7	114,6	118,6	113,7	per cinema
na 1 seans	43	42	32	32	26	23	23	per screening

TABL. 9 (101). **WYBRANE INSTYTUCJE KULTURY DOSTĘPNE DLA OSÓB NIEPEŁNO-SPRAWNYCH PORUSZAJĄCYCH SIĘ NA WÓZKACH INWALIDZKICH**
SELECTED CULTURAL INSTITUTIONS ACCESSIBLE TO THE DISABLED MOVING ON WHEELCHAIRS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010		2011		2012		2013		2014		2015		2016		SPECIFICATION
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % ogólnej liczby obiektów in % of total numbers of objects	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % ogólnej liczby obiektów in % of total numbers of objects	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % ogólnej liczby obiektów in % of total numbers of objects	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % ogólnej liczby obiektów in % of total numbers of objects	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % ogólnej liczby obiektów in % of total numbers of objects	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % ogólnej liczby obiektów in % of total numbers of objects	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % ogólnej liczby obiektów in % of total numbers of objects	
Biblioteki publiczne	18	51,4	20	54,1	23	57,5	25	61,0	25	59,5	26	61,9	26	61,9	Public libraries
Muzea	2	22,2	4	44,4	4	50,0	3	50,0	4	44,4	6	60,0	5	55,6	Museums
Galerie	1	12,5	–	–	–	–	3	50,0	3	50,0	3	42,9	3	42,9	Art galleries
Kina stałe	5	100,0	5	100,0	6	100,0	6	100,0	7	100,0	7	100,0	8	88,9	Fixed cinemas

Turystyka
 Tourism

 TABL. 10 (102). **BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI** ^a
 TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
Obiekty (stan w dniu 31 VII)	30 ^b	28	27	29	32	34	39	Facilities (as of 31 VII)
w tym całoroczne	26	26	25	27	30	32	37	of which open all year
Obiekty hotelowe	20	20	21	22	25	27	31	Hotels and similar facilities
hotele	13	14	15	16	19	21	24	hotels
motele	2	1	1	1	1	–	–	motels
pensjonaty	–	–	–	–	–	–	–	boarding houses
inne obiekty hotelowe	5	5	5	5	5	6	7	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	10 ^b	8	6	7	7	7	8	Other facilities
Miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII) .	2452 ^b	2468	2320	2250	2568	2874	3244	Number of beds (as of 31 VII)
w tym całoroczne	2200	2374	2216	2156	2452	2669	2879	of which open all year
Obiekty hotelowe	1929	2088	2034	1938	2261	2486	2681	Hotels and similar facilities
hotele	1361	1450	1552	1470	1801	1949	2222	hotels
motele	125	97	97	97	97	–	–	motels
pensjonaty	–	–	–	–	–	–	–	boarding houses
inne obiekty hotelowe	443	541	385	371	363	537	459	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	523 ^b	380	286	312	307	388	563	Other facilities

^a Od 2011 r. dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych; w 2016 r. z uwzględnieniem imputacji dla jednostek, które odmówiły udziału w badaniu.
^b Bez pokoi gościnnych. ^c Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

^a Since 2011 concern establishments possessing 10 and more bed places; in 2016 including the imputation for units which refused to participate in the survey. ^b Excluding rooms for rent. ^c Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

TABL. 10 (102). **BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI** ^a (dok.)
TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS ^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
Korzystający z noclegów	187961 ^b	198729	190685	193912	210892	221048	255823	Tourists accommodated
Obiekty hotelowe	176211	188314	183706	185123	202458	214809	247210	Hotels and similar facilities
hotele	145533	159064	154876	157915	178954	193482	225953	hotels
motele	8037	8147	8370	8453	6640	3189	–	motels
pensjonaty	–	–	–	–	–	–	–	boarding houses
inne obiekty hotelowe	22641	21103	20460	18755	16864	18138	21257	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	11750 ^b	10415	6979	8789	8434	6239	8613	Other facilities
Udzielone noclegi	283543 ^b	311268	293200	295158	326421	347609	400243	Nights spent (overnight stay)
Obiekty hotelowe	260706	287867	276790	276569	308419	331215	372182	Hotels and similar facilities
hotele	202365	229600	219618	222249	258955	284131	329547	hotels
motele	11810	12455	13853	13950	10772	5967	–	motels
pensjonaty	–	–	–	–	–	–	–	boarding houses
inne obiekty hotelowe	46531	45812	43319	40370	38692	41117	42635	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	22837 ^b	23401	16410	18589	18002	16394	28061	Other facilities

^a Od 2011 r. dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych; w 2016 r. z uwzględnieniem imputacji dla jednostek, które odmówiły udziału w badaniu.
^b Bez pokoi gościnnych. ^c Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

^a Since 2011 concern establishments possessing 10 and more bed places; in 2016 including the imputation for units which refused to participate in the survey. ^b Excluding rooms for rent. ^c Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

TABL. 11 (103). **TURYŚCI ZAGRANICZNI KORZYSTAJĄCY Z BAZY NOCLEGOWEJ TURYSTYKI** ^a
FOREIGN TOURISTS ACCOMMODATED IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	Turyści zagraniczni Foreign tourists	Noclegi udzielone turystom zagranicznym Nights spent (overnight stay) foreign tourists	SPECIFICATION
OGÓŁEM 2010 ^b	49471	71210	TOTAL
2011	50726	77182	
2012	53657	79999	
2013	53165	77202	
2014	56611	52664	
2015	57460	87383	
2016	65919	102050	
Obiekty hotelowe	63343	96757	Hotels and similar facilities
hotele	57825	87733	hotels
inne obiekty hotelowe	5518	9024	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	2576	5293	Other facilities

^a Od 2011 r. dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych; w 2016 r. z uwzględnieniem imputacji dla jednostek, które odmówiły udziału w badaniu.
^b Bez pokoi gościnnych.

^a Since 2011 concern establishments possessing 10 and more bed places; in 2016 including the imputation for units which refused to participate in the survey. ^b Excluding rooms for rent.

TABL. 12 (104). **HOTELE W 2016 R.**
HOTELS IN 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	Kategorie		Categories		SPECIFICATION
		*****	****	***	pozostałe i w trakcie kategoryzacji other and during categorization	
OGÓŁEM ^a	24	1	3	16	4	TOTAL ^a
Korzystający z noclegów w tys.	226,0	28,4		170,5	27,1	Tourists accommodated in thous.
w tym turyści zagraniczni	57,8	9,1		40,7	8,0	of which foreign tourist
Udzielone noclegi w tys.	329,5	45,3		240,8	43,5	Nights spent (overnight stay) in thous.
w tym turystom zagranicznym	87,7	18,5		58,2	11,0	of which foreign tourist
Wynajęte pokoje w tys.	236,8	36,8		170,8	29,2	Rented rooms in thous.
w tym turystom zagranicznym	62,0	15,6		39,4	7,0	of which foreign tourist
Stopień wykorzystania w %:						Occupancy rate in %:
miejsc noclegowych	40,8	#	31,8	44,7	34,4	of bed places
pokoi	53,9	#	50,0	56,7	45,1	of rooms

^a Stan w dniu 31 VII.

^a As of 31 VII.

TABL. 13 (105). **PLACÓWKI GASTRONOMICZNE W BAZIE NOCLEGOWEJ TURYSTYKI W 2016 R.**
Stan w dniu 31 VII
CATERING ESTABLISHMENTS IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS IN 2016
As of 31 VII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Restauracje Restaurants	Bary i kawiarnie Bars and coffee shops	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	29	14	TOTAL
Obiekty hotelowe	29	13	Hotels and similar facilities
hotele	25	11	hotels
*****	1	–	****
****	4	4	
***	16	7	***
**	1	–	**
*	2	–	*
w trakcie kategoryzacji	1	–	during categorization
inne obiekty hotelowe	4	2	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	–	1	Other facilities

Sport

Sport

TABL. 14 (106). **KLUBY SPORTOWE** ^a
Stan w dniu 31 XII
SPORTS CLUBS ^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2014	2016	SPECIFICATION
Jednostki organizacyjne	82	82	79	78	Organizational entities
Członkowie	7253	7611	7211	7405	Members
Ćwiczący	7376	7241	6635	7233	Exercisers
w tym do 18 lat.....	5196	5141	4886	5294	of which until 18
mężczyźni	5248	4989	4544	5374	males
kobiety	2128	2252	2091	1859	females
Sekcje sportowe	191	166	148	137	Sports sections
Trenerzy	133	122	143	173	Coaches
klasy M (mistrzowskiej)	5	2	5	.	M class (champion)
klasy I	31	21	21	.	I class
klasy II	97	99	117	.	II class
Instruktorzy sportowi	269	316	258	241	Sports instructors
Inne osoby prowadzące zajęcia sportowe	40	71	61	36	Other persons conducting sports activities

^a Łącznie z uczniowskimi klubami sportowymi UKS i wyznaniowymi klubami sportowymi.

^a Including Students Sports Clubs UKS and Religious Sports Clubs.

DZIAŁ XI LEŚNICTWO

Uwagi ogólne

1. Informacje w zakresie leśnictwa dotyczą:

1) **lasów publicznych** stanowiących własność:

a) Skarbu Państwa — zarządzanych oraz użytkowanych czasowo lub wieczyście przez:

— Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe (w skrócie „Lasy Państwowe”) nadzorowane przez Ministra Środowiska,

— jednostki ochrony przyrody (parki narodowe),

— jednostki organizacyjne innych ministrów, wojewodów, gmin lub związków komunalnych i Agencję Nieruchomości Rolnych,

b) gmin (w tym gmin mających również status miasta na prawach powiatu);

c) innych jednostek publicznych, np. szkół wyższych, instytucji naukowych itp.;

2) **lasów prywatnych** stanowiących własność:

a) osób fizycznych,

b) wspólnot gruntowych będących własnością wszystkich lub części mieszkańców wsi,

c) spółdzielni produkcji rolniczej,

d) innych osób prawnych.

2. Powierzchnia gruntów leśnych obejmuje powierzchnię lasów oraz gruntów związanych z gospodarką leśną.

Do **powierzchni lasów** zalicza się grunty o zwartej powierzchni co najmniej 0,1 ha:

— pokryte roślinnością leśną (powierzchnia zalesiona),

— przejściowo pozbawione roślinności leśnej (zręby, halizny, płazowiny, plantacje choinek i krzewów oraz poletka łowieckie).

Są to grunty przeznaczone do produkcji leśnej lub wchodzące w skład rezerwatów przyrody i parków narodowych albo wpisane do rejestrów zabytków.

3. Wskaźnik lesistości (lesistość) obliczono jako stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni geodezyjnej województwa.

CHAPTER XI FORESTRY

General notes

1. Information within the scope of forestry concerns:

1) **public forests** owned by:

a) the State Treasury — managed and utilized temporarily or perpetually by:

— State Forestry Organizational Entity "State Forests" (abbreviated as "State Forests") supervised by the Minister of Environment,

— nature protection units (national parks),

— organizational units supervised by different ministers, voivods, gminas or municipal associations and the Agricultural Property Agency of the State Treasury,

b) gminas (of which gminas which are also cities with powiat status);

c) other public units, e.g. higher education institutions, science institutions etc.;

2) **private forests** owned by:

a) natural persons,

b) land held in common by all or part of the residents of a village,

c) agricultural production co-operatives,

d) other legal persons.

2. Forest land includes areas of forest as well as land connected with silviculture.

Forest areas include land with a homogeneous area of at least 0,1 ha:

— covered by forest vegetation (wooded area),

— temporarily devoid of forest vegetation (felling sites, blanks, irregularly stocked open stands, coniferous tree and bush plantations, hunting grounds).

These areas are designated for silviculture production, comprising portions of nature reserves and national parks or are registered as nature monuments.

3. The forest cover indicator (forest cover) was calculated as the percentage ratio of forest area to the total geodesic area of the voivodship.

TABL. 1 (107). **POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH**

Stan w dniu 31 XII
FOREST LAND
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
Powierzchnia gruntów leśnych w ha.....	1673,6	1673,7	1673,7	1672,8	1672,8	1675,1	1685,3	Total forest land in ha
w tym lasy	1643,8	1643,7	1643,7	1643,0	1643,0	1644,9	1655,1	of which forests
Własność publiczna	1330,7	1330,8	1330,8	1330,0	1330,0	1332,2	1342,4	Public property
w tym własność Skarbu Państwa.....	1330,1	1330,2	1330,2	1329,4	1329,4	1330,3	1330,1	of which owned by the State Treasury
w tym w zarządzie Lasów Państwowych	1330,1	1330,2	1330,2	1329,4	1329,4	1330,3	1330,1	of which managed by State Forests
Własność prywatna.....	342,9	342,9	342,9	342,9	342,9	342,9	342,9	Private property
LESISTOŚĆ w %	11,1	11,1	11,1	11,1	11,1	11,2	11,2	FOREST COVER in %

TABL. 3 (108). **POŻARY W LASACH**

FOREST FIRES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
Pożary	1	–	1	2	–	3	2	Number of fires
w tym podpalenia	1	–	1	2	–	1	–	of which: arcons
Powierzchnia lasów dotkniętych pożarami w ha	0,10	–	0,50	0,02	–	7,02	0,02	Area of forest burned in ha
w tym podpalenia	0,10	–	0,50	0,02	–	0,01	–	of which: arcons
Przeciętna powierzchnia lasu objęta jednym pożarem w ha	0,10	–	0,50	0,01	–	2,34	0,01	Average forest areas burned by fire in ha

Źródło: dane Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej i Instytutu Badawczego Leśnictwa.

Source: data of the Main Office of the State Fire Service and the Forest Research Institute.

Uwagi ogólne**Przemysł**

1. Informacje w zakresie **przemysłu** dotyczą podmiotów gospodarczych zaliczonych zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności (PKD 2007) do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

2. Dane opracowano **metodą przedsiębiorstw**.

3. **Produkcja sprzedana** dotyczy całokształtu działalności podmiotu gospodarczego, tj. zarówno działalności przemysłowej, jak i nieprzemysłowej.

Produkcja sprzedana przemysłu obejmuje:

- 1) wartość sprzedanych wyrobów gotowych (niezależnie od tego, czy otrzymano za nie należne opłaty), półfabrykatów i części własnej produkcji;
- 2) wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. zarówno przemysłowych jak i nieprzemysłowych;
- 3) zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
- 4) wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
- 5) produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

4. Dane o **przeciętnym zatrudnieniu i przeciętnym wynagrodzeniu miesięcznym** dotyczą pracowników najemnych, tj. osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie lub wybór) lub stosunku służbowego i obejmują pracowników pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych — na terenie kraju — w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

General notes**Industry**

1. Information within the scope of **industry** concerns economic entities included, in accordance with NACE rev. 2, in the sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” as well as “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”.

2. Data were compiled using **the enterprise method**.

3. **Sold production** concerns the total activity of an economic entity, i.e., both industrial and non-industrial production.

Sold production of industry includes:

- 1) the value of finished products sold (regardless of whether or not payments due were received for them), semi-finished products and parts of own production;
- 2) the value of paid work and services rendered, i.e., both industrial and non-industrial;
- 3) lump sum agent fees in the case of concluding an agreement on commission terms and full agent fees in the case of concluding an agency agreement;
- 4) the value of products in the form of settlements in kind;
- 5) products designated for increasing the value of own fixed assets.

4. Data regarding **average employment and average monthly wages and salaries** concerns hired employees, i.e., persons employed on the basis of a work agreement (labour contract, appointment, promotion or selection) or service relation and includes full-time and part-time paid employees, within the country, calculated as full-time employment.

Budownictwo

1. Informacje w dziale dotyczą działalności podmiotów gospodarczych zaliczonych zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności (PKD 2007) do sekcji „Budownictwo”, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

2. Dane opracowano **metodą przedsiębiorstw**.

3. **Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej** dotyczy działalności zrealizowanej na terenie kraju i obejmuje roboty budowlane o charakterze inwestycyjnym, remontowym i konserwacyjnym oraz budownictwo tymczasowe na placach budów — wykonane siłami własnymi systemem zleceńowym przez podmioty budowlane na rzecz obcych zleceńodawców.

4. Podziału produkcji budowlano-montażowej według rodzajów obiektów budowlanych oraz podziału budynków oddanych do użytku według rodzajów budynków dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (PKOB).

5. Dane o **budynkach oddanych do użytku** (przez wszystkich inwestorów) dotyczą:

— w zakresie liczby budynków — budynków nowo wybudowanych,

— w zakresie kubatury budynków — budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

6. Dane o **przeciętnym zatrudnieniu i przeciętnym wynagrodzeniu miesięcznym** dotyczą pracowników najemnych, tj. osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie lub wybór) lub stosunku służbowego i obejmują pracowników pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych — na terenie kraju — w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

Construction

1. Information in the chapter concerns activities of economic entities included, in accordance with NACE rev. 2, in the section “Construction”, employing more than 9 persons.

2. Data were compiled using **the enterprise method**.

3. **Sales of construction and assembly production** concerns activity realized domestically and includes construction works with an investment and a restoration — conservation character as well as temporary construction on construction sites realized by construction entities on the basis of the contracts system for out side clients.

4. The division of construction and assembly production by type of construction as well as the division of buildings completed by type of buildings was made on the basis of the Polish Classification of Construction Objects (PKOB).

5. Data on **buildings completed** (by all investors) concerns:

— within the scope of the number of buildings — newly built buildings,

— within the scope of the cubic volume of buildings — newly built and expanded buildings (the expanded part only).

6. Data regarding **average employment and average monthly wages and salaries** concerns hired employees, i.e., persons employed on the basis of a work agreement (labour contract, appointment, promotion or selection) or service relation and includes full-time and part-time paid employees, within the country, calculated as full-time employment.

Przemysł
Industry

TABL. 1 (109). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU^a (ceny bieżące)**
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	w mln zł in mln zł						
OGÓŁEM TOTAL	7833,5	8396,3	9019,0	9644,9	9585,0	10912,3	11192,1
w tym: of which:							
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	3793,5	3985,8	4324,2	4674,5	4607,8	5744,3	6256,4
w tym: of which:							
Produkcja artykułów spożywczych Manufacture of food products	1002,3	1007,2	1016,0	1000,2	470,9	657,7	681,2
Produkcja napojów Manufacture of beverages	#	1044,4	1161,3	#	1180,9	1018,0	1018,7
Produkcja odzieży Manufacture of wearing apparel	35,3	31,2	27,9	27,8	29,0	25,3	46,3
Produkcja skór i wyrobów skórzanych ^Δ Manufacture of leather and related products	37,9	34,6	23,4	22,4	23,4	28,2	31,3
Produkcja papieru i wyrobów z papieru Manufacture of paper and paper products	#	91,6	108,7	136,3	146,8	#	152,5
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji Printing and reproduction of recorded media	112,6	53,4	46,1	56,3	70,2	76,1	91,4
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ Manufacture of pharmaceutical products ^Δ	96,0	116,7	133,3	159,9	177,9	279,8	#
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych Manufacture of other non-metallic mineral products	79,1	105,4	106,6	128,9	99,3	107,7	95,1
Produkcja metali Manufacture of basic metal	#	67,2	121,3	140,3	175,9	460,9	517,4
Produkcja wyrobów z metali ^Δ Manufacture of metal products ^Δ	287,9	461,9	502,6	467,1	683,0	657,1	620,5
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ Manufacture of machinery and equipment n.e.c.	211,5	229,0	234,3	358,4	414,7	690,6	664,9
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers	334,3	296,9	361,8	446,6	611,7	#	#
Produkcja mebli Manufacture of furniture	9,1	11,9	9,3	6,5	19,8	13,0	20,0

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.
^a Excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 2 (110). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU WEDŁUG LICZBY ZATRUDNIONYCH
W PODMIOTACH GOSPODARCZYCH W PRZEMYSŁE (ceny bieżące)**
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY BY NUMBER OF PAID EMPLOYEES
IN ECONOMIC ENTITIES IN INDUSTRY (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Podmioty o liczbie zatrudnionych Entities with following number of paid employees			
		49 i mniej 49 and less	50-249	250 i więcej 250 and more	
		w mln zł		in mln zł	
OGÓŁEM	2010	7833,5	509,8	1372,5	5951,3
TOTAL	2011	8396,3	608,3	1422,0	6366,0
	2012	9019,0	613,8	1625,2	6780,0
	2013	9644,9	587,1	1765,9	7291,9
	2014	9585,0	585,8	1812,8	7186,4
	2015	10912,3	645,3	2204,3	8062,7
	2016	11192,1	734,3	2264,4	8193,4
w tym przetwórstwo przemysłowe	2010	3793,5	465,9	1236,3	2091,3
of which manufacturing	2011	3985,8	550,7	1294,9	2140,2
	2012	4324,2	555,5	1480,1	2288,6
	2013	4674,5	542,0	1606,6	2526,0
	2014	4607,8	522,1	1686,2	2399,5
	2015	5744,3	593,8	2077,6	3072,8
	2016	6256,4	693,0	2134,8	3428,6

a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

a Excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 3 (111). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE W PRZEMYSŁE**^a
AVERAGE PAID EMPLOYMENT IN INDUSTRY^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
OGÓŁEM TOTAL	27723	26967	25920	25934	24811	25196	25384
w tym: of which:							
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	12991	12453	12194	12776	11752	12534	13095
w tym: of which:							
Produkcja artykułów spożywczych Manufacture of food products	3392	3349	3033	2782	1532	1851	1838
Produkcja napojów Manufacture of beverages	784	752	787	877	927	918	965
Produkcja odzieży Manufacture of wearing apparel	728	613	562	525	527	499	540
Produkcja skór i wyrobów skórzanych ^Δ Manufacture of leather and related products	347	321	139	135	160	165	198
Produkcja papieru i wyrobów z papieru Manufacture of paper and paper products	162	332	338	345	403	#	446
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji..... Printing and reproduction of recorded media	373	251	246	268	283	280	300
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ Manufacture of pharmaceutical products ^Δ	466	491	535	542	565	592	556
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych Manufacture of other non-metallic mineral products	361	372	348	368	328	307	238
Produkcja metali Manufacture of basic metal	#	287	330	319	327	565	607
Produkcja wyrobów z metali ^Δ Manufacture of metal products ^Δ	1136	1514	1445	1403	1615	1431	1599
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ Manufacture of machinery and equipment n.e.c.	1041	973	919	1698	1580	1724	1826
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ ... Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers	664	463	647	708	747	883	987
Produkcja mebli..... Manufacture of furniture	68	60	154	25	63	56	85

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; bez zatrudnionych poza granicami kraju.

^a Excluding economic entities employing up to 9 persons; excluding persons employed abroad.

TABL. 4 (112). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W PRZEMYŚLE** ^α
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN INDUSTRY ^α

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	w zł in zł						
OGÓŁEM TOTAL	4145,05	4297,12	4448,63	4488,86	4667,21	4791,61	4831,11
w tym: of which:							
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	2896,75	2977,11	3145,13	3295,89	3366,63	3614,72	3765,89
w tym: of which:							
Produkcja artykułów spożywczych Manufacture of food products	3057,54	3142,66	3394,38	3530,43	3148,59	3423,10	3693,35
Produkcja napojów Manufacture of beverages	4134,28	4047,52	4170,42	4492,62	4773,68	4744,53	4872,76
Produkcja odzieży Manufacture of wearing apparel	1437,81	1659,92	1745,64	1839,41	1947,39	2034,32	2141,48
Produkcja skór i wyrobów skórzanych ^Δ Manufacture of leather and related products	2194,07	2204,05	2387,77	2420,86	2466,98	2489,39	2596,89
Produkcja papieru i wyrobów z papieru Manufacture of paper and paper products	2530,61	3158,01	3856,63	3853,09	4067,62	#	4138,14
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji..... Printing and reproduction of recorded media	2953,35	2317,73	2433,60	2579,04	2609,69	2827,77	3048,67
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ Manufacture of pharmaceutical products ^Δ	3947,25	3621,27	3720,31	3509,18	3945,97	4100,79	4350,73
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych Manufacture of other non-metallic mineral products	2390,88	2343,23	2395,21	2483,56	2705,89	2814,93	2512,92
Produkcja metali Manufacture of basic metal	#	2852,64	3002,27	3174,01	3453,49	4572,58	4770,03
Produkcja wyrobów z metali ^Δ Manufacture of metal products ^Δ	3015,34	3083,15	3284,37	3468,70	3775,94	4115,57	4002,38
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ Manufacture of machinery and equipment n.e.c.	2909,73	3235,18	3400,34	3430,91	3460,03	3791,24	4085,90
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ ... Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers	3780,60	4002,07	3750,44	3866,83	4158,13	4229,74	4363,12
Produkcja mebli..... Manufacture of furniture	1995,47	2245,83	2238,69	1754,33	1878,97	1829,61	1983,14

^α Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; bez zatrudnionych poza granicami kraju.

^Δ Excluding economic entities employing up to 9 persons; excluding persons employed abroad.

Budownictwo
Construction

 TABL. 5 (113). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a WEDŁUG GRUP (ceny bieżące)**
 CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a BY GROUPS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
	w mln zł		in mln zł					
O G Ó Ł E M	1236,6	1691,8	1656,5	1378,4	1198,1	1056,8	947,5	TOTAL
Budowa budynków ^A	586,3	817,1	811,6	565,0	312,9	359,4	323,8	Construction of buildings
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^A	308,6	411,3	420,3	436,7	480,0	378,7	300,8	Civil engineering
Roboty budowlane specjalistyczne	341,6	463,3	424,6	376,6	405,2	318,7	322,9	Specialised construction activities

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie Lublina, siłami własnymi bez podwykonawców. Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the Lublin without subcontractors participation. Excluding economic entities employing up to 9 persons.

 TABL. 6 (114). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH (ceny bieżące)**
 CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a BY TYPE OF CONSTRUCTIONS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Roboty o charakterze inwestycyjnym	Roboty o charakterze remontowym	SPECIFICATION
		<i>Works with an investment character</i>	<i>Works with a renovation (restoration) character</i>	
		w mln zł in mln zł		
O G Ó Ł E M				TOTAL
2010	1236,6	775,5	461,1	
2011	1691,8	1276,8	415,0	
2012	1656,5	1307,6	348,9	
2013	1378,4	1055,1	323,2	
2014	1198,1	947,0	251,1	
2015	1056,8	843,5	213,3	
2016	947,5	815,0	132,5	
Budynki	568,0	478,0	90,0	Buildings
Budynki mieszkalne	270,4	256,0	14,4	Residential buildings
budynki mieszkalne jednorodzinne	8,7	7,0	1,7	one-dwelling buildings
budynki o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe	255,0	242,5	12,6	two- and more dwelling buildings
budynki zbiorowego zamieszkania	6,6	6,5	0,1	residences for communities

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie Lublina, siłami własnymi bez podwykonawców. Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the Lublin without subcontractors participation. Excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 6 (114). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH (dok.)**
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a BY TYPE OF CONSTRUCTIONS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Roboty o charakterze inwestycyjnym	Roboty o charakterze remontowym	SPECIFICATION
		<i>Works with an investment character</i>	<i>Works with a renovation (restoration) character</i>	
		w mln zł	in mln zł	
Budynki (dok.)				Buildings (cont.)
Budynki niemieszkalne	297,6	222,0	75,6	Non-residential buildings
hotele i budynki zakwaterowania tury- stycznego.....	3,3	2,6	0,7	hotels and similar buildings
budynki biurowe.....	40,6	33,6	6,9	office buildings
budynki handlowo-usługowe	99,1	49,0	50,2	wholesale and retail trade buildings
budynki transportu i łączności.....	1,8	0,4	1,4	traffic and communication buildings
budynki przemysłowe i magazynowe	101,5	94,3	7,2	industrial buildings and warehouses
ogólnodostępne obiekty kulturalne, bu- dynki o charakterze edukacyjnym, bu- dynki szpitali i zakładów opieki me- dycznej oraz budynki kultury fizycznej.	46,5	38,3	8,2	public entertainment, education, hospital or institutional care buildings
pozostałe budynki niemieszkalne	4,9	3,8	1,1	other non-residential buildings
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej.....	379,5	337,0	42,5	Civil engineering works
w tym:				of wich:
Infrastruktura transportu.....	129,2	99,4	29,9	Transport infrastructures
w tym autostrady, drogi ekspresowe, ulice i drogi pozostałe	81,3	51,6	29,7	of wich highways, streets and roads
Rurociągi, linie telekomunikacyjne i elektroenergetyczne.....	179,2	166,6	12,5	Pipelines, communication and electricity lines
rurociągi i linie telekomunikacyjne oraz linie elektroenergetyczne prze- syłowe	87,6	86,6	1,0	long-distance pipelines, communication and electricity power lines
rurociągi sieci rozdzielczej i linie kablów rozdzielcze	91,6	80,1	11,5	local pipelines and cables

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie Lublina, siłami własnymi bez podwykonawców. Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the Lublin without subcontractors participation. Excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 7 (115). **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA**
BUILDINGS COMPLETED

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
Budynki ^a	260	307	391	287	284	253	286	Buildings ^a
w tym budynki mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe	210	257	328	241	217	205	231	<i>of which one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings</i>
W tym budynki indywidualne ^b	185	182	264	192	190	167	160	Of which private buildings ^b
w tym:								<i>of which:</i>
mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe	174	168	245	185	177	160	144	<i>one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings</i>
niemieszkalne	11	14	18	7	13	6	16	<i>non-residential</i>
Kubatura ^c w dam ³	1100,8	1475,4	1665,4	1447,4	2811,3	2941,7	1868,7	Cubic volume ^c <i>in dam³</i>
w tym budynki mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe	635,0	579,2	847,2	931,5	552,7	706,9	821,6	<i>of which one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings</i>
W tym budynki indywidualne ^b	207,3	178,3	360,4	291,2	293,9	314,8	331,9	Of which private buildings ^b
w tym:								<i>of which:</i>
mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe	196,5	145,4	292,9	263,7	237,2	288,6	233,5	<i>one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings</i>
niemieszkalne	10,7	32,9	63,4	27,5	56,7	23,5	98,4	<i>non-residential</i>

^a Nowo wybudowane. ^b Realizowane przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe. ^c Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

^a *Newly built.* ^b *Realized by natural persons, foundations, churches and religious associations.* ^c *Of newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).*

TABL. 8 (116). **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG RODZAJÓW BUDYNKÓW**
BUILDING COMPLETED BY TYPE OF BUILDINGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
BUDYNKI^a BUILDINGS^a								
Budynki mieszkalne	210	257	330	241	217	206	231	Residential buildings
Budynki jednorodzinne oraz o dwóch mieszkańcach i wielomieszkańciami	210	257	328	241	217	205	231	One-dwelling buildings as well as two- and more dwelling buildings
w tym jednorodzinne	164	188	245	161	153	130	144	of which one-dwelling buildings
Budynki zbiorowego zamieszkania.....	–	–	2	–	–	1	–	Residences for communities
Budynki niemieszkalne.....	50	50	61	46	67	47	55	Non-residential buildings
w tym:								of which:
Hotele i budynki zakwaterowania tury- stycznego	–	1	3	2	–	–	1	Hotels and similar buildings
Budynki biurowe.....	2	3	3	6	14	6	3	Office buildings
Budynki handlowo-usługowe	15	19	27	17	25	19	18	Wholesale and retail trade buildings
Budynki garaży	8	5	–	6	5	–	7	Garage buildings
Budynki przemysłowe.....	6	3	4	3	6	6	8	Industrial buildings
Zbiorniki, silosy i budynki magazynowe	12	13	15	6	9	11	16	Reservoirs, silos and warehouses
Ogólnodostępne obiekty kulturalne oraz budynki muzeów i bibliotek	–	1	1	–	–	–	–	Public entertainment buildings, museums and libraries
Budynki szkół i instytucji badawczych	3	3	6	2	5	2	1	School, university and research buildings
Budynki szpitali i zakładów opieki me- dycznej.....	–	–	–	3	–	2	–	Hospital or institutional care buildings
Budynki kultury fizycznej	2	–	1	–	3	1	–	Sport halls
Budynki przeznaczone do sprawowania kultu religijnego i czynności religijnych....	1	1	1	–	–	–	1	Buildings used as places of worship and for religious activities

^a Nowo wybudowane.

^a Newly built.

TABL. 8 (116). **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG RODZAJÓW BUDYNKÓW (dok.)**
BUILDING COMPLETED BY TYPE OF BUILDINGS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
	KUBATURA ^a w dam ³ CUBIC VOLUME ^a in dam ³							
Budynki mieszkalne	635,0	579,2	871,0	931,5	552,7	709,6	821,6	Residential buildings
Budynki jednorodzinne oraz o dwóch mieszkania i wielomieszkanie.....	635,0	579,2	847,1	931,5	552,7	706,9	821,6	One-dwelling buildings as well as two- and more dwelling buildings
w tym jednorodzinne	140,6	150,4	197,8	132,3	123,3	107,3	121,7	of which one-dwelling buildings
Budynki zbiorowego zamieszkania.....	–	–	23,9	–	–	2,7	–	Residences for communities
Budynki niemieszkalne.....	465,8	896,2	794,4	515,9	2258,6	2232,1	1047,2	Non-residential buildings
w tym:								of which:
Hotele i budynki zakwaterowania tury- stycznego	–	3,1	12,9	10,8	–	7,8	4,1	Hotels and similar buildings
Budynki biurowe.....	12,8	101,7	50,6	80,2	175,2	163,0	19,4	Office buildings
Budynki handlowo-usługowe	81,7	104,3	478,5	234,6	1341,4	842,0	116,9	Wholesale and retail trade buildings
Budynki garaży	2,3	13,3	0,5	37,7	9,8	–	4,6	Garage buildings
Budynki przemysłowe.....	189,3	305,5	73,4	40,8	327,1	190,2	572,3	Industrial buildings
Zbiorniki, silosy i budynki magazynowe	53,2	278,3	46,0	47,8	41,1	563,4	277,3	Reservoirs, silos and warehouses
Ogólnodostępne obiekty kulturalne oraz budynki muzeów i bibliotek	–	2,3	20,2	–	1,2	177,6	–	Public entertainment buildings, museums and libraries
Budynki szkół i instytucji badawczych	115,9	75,3	80,7	18,6	248,4	81,1	48,1	School, university and research buildings
Budynki szpitali i zakładów opieki me- dycznej.....	–	–	–	44,9	3,3	108,3	–	Hospital or institutional care buildings
Budynki kultury fizycznej	8,9	–	11,2	–	104,7	98,7	–	Sport halls
Budynki przeznaczone do sprawowania kultu religijnego i czynności religijnych....	1,7	12,0	20,4	–	–	–	4,4	Buildings used as places of worship and for religious activities

^a Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

^a Of newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

TABL. 9 (117). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE W BUDOWNICTWIE** ^α
AVERAGE PAID EMPLOYMENT IN CONSTRUCTION ^α

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
OGÓŁEM TOTAL	7646	8716	8293	7630	6804	4977	5357
Budowa budynków ^Δ Construction of buildings	3228	3458	3200	2629	1918	1569	1453
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ Civil engineering	2038	2624	2692	2819	2735	1560	2094
Roboty budowlane specjalistyczne..... Specialised construction activities	2380	2634	2401	2182	2151	1849	1811

^α Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; bez zatrudnionych poza granicami kraju.

^α Excluding economic entities employing up to 9 persons; excluding persons employed abroad.

TABL. 10 (118). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W BUDOWNICTWIE** ^α
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN CONSTRUCTION ^α

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	w zł		in zł				
OGÓŁEM TOTAL	2873,98	3020,57	3098,31	3212,22	3389,01	3204,31	3270,47
Budowa budynków ^Δ Construction of buildings	2630,04	2689,91	2976,65	3206,89	3275,50	3296,18	3203,20
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ Civil engineering	3293,82	3603,02	3483,25	3474,96	3738,29	3093,53	3320,18
Roboty budowlane specjalistyczne..... Specialised construction activities	2845,32	2874,43	2828,88	2879,20	3046,11	3218,10	3265,16

^α Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; bez zatrudnionych poza granicami kraju.

^α Excluding economic entities employing up to 9 persons; excluding persons employed abroad.

DZIAŁ XIII TRANSPORT

Uwagi ogólne

1. Drogi publiczne ze względu na funkcje w sieci drogowej dzielą się według przepisów ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r. poz. 1440) na następujące kategorie:

- drogi krajowe,
- drogi wojewódzkie,
- drogi powiatowe,
- drogi gminne.

Do **dróg o nawierzchni twardej** zalicza się drogi o nawierzchni twardej ulepszonej (z kostki kamiennej, klinkieru, betonu, z płyt kamiennie-betonowych, bitumu) oraz drogi o nawierzchni nieulepszonej (tłuczniowej i brukowej).

2. Droga dla rowerów – ścieżka rowerowa – jest to niezależna droga lub jej część (np. pas drogi) przeznaczona do ruchu rowerów i oznaczona odpowiednimi znakami drogowymi. Droga dla rowerów jest konstrukcyjnie wydzielona spośród innych rodzajów dróg lub innych części tej samej drogi.

Bus-pas – jest to część jezdni przeznaczona dla autobusów i wydzielona z jezdni podłużnymi znakami drogowymi. Z bus-pasa mogą korzystać również taksówki i samochody przewożące kilkunastu pasażerów.

3. Informacje o pojazdach samochodowych i ciągnikach zarejestrowanych według stanu w dniu 31 XII prezentowane są według centralnej ewidencji pojazdów (CEPiK) prowadzonej przez Ministerstwo Cyfryzacji (do 26 XI 2015 r. – Ministerstwo Spraw Wewnętrznych). Dane nie obejmują pojazdów wyrejestrowanych, a od 2011 r. dane obejmują pojazdy posiadające pozwolenia czasowe wydane w końcu danego roku.

4. Dane o wypadkach drogowych obejmują zdarzenia mające związek z ruchem pojazdów na drogach publicznych, w wyniku których nastąpiła śmierć lub uszkodzenie ciała osób.

Za **śmiertelną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę zmarłą (w wyniku doznanych obrażeń) na miejscu wypadku lub w ciągu 30 dni.

Za **ranną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę, która doznała obrażeń ciała i otrzymała pomoc lekarską.

5. Informacje o komunikacji miejskiej naziemnej dotyczą **komunikacji autobusowej i trolejbusowej** i obejmują działalność przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej publicznych i prywatnych.

Przez **linię komunikacyjną** rozumie się trasę łączącą krańcowe punkty przebiegu wozów oznaczonych tym samym numerem lub znakiem literowym. Jako długość linii komunikacyjnych przyjęto sumę długości wszystkich stałych dziennych linii autobusowych i trolejbusowych, po których kursują wozy oznaczone odrębnymi numerami lub znakami literowymi.

CHAPTER XIII TRANSPORT

General notes

1. Public roads are divided according to the function they have in the road network, in accordance with the provisions of the Act of 21 March 1985 concerning public roads (OJ of 2016 item 1440), into the following categories:

- national roads,
- regional roads,
- district roads,
- communal road.

Hard surface roads include roads with improved hard surface (paved, made of clinker, concrete, stone and concrete plates, bitumen) as well as roads with non-improved surface (of broken stones and paving stones).

2. A road for bicycles – cycle way – is an independent road or its part (e.g. road lane) designed for bicycle traffic and marked by suitable road signs. A road for bicycles is constructively sectioned off from other kinds of road or other parts of the same road.

Bus line – this is a part of the roadway designed for buses and longitudinal road signs separated from the roadway. The bus lane can also use taxis and cars carrying a dozen or so passengers.

3. Data on road motor vehicles and tractors, registered as of 31 December have been presented according to central vehicle register maintained by the Ministry of Digital Affairs (until 26 XI 2015 – Ministry of Interior). Data does not include vehicles being devoid of car registration, and since 2011 data include vehicles having temporary permission given by the ending of reference year.

4. Data regarding road traffic accidents cover events connected with the movement of vehicles on public roads as a result of which death or injury occurred.

A **road traffic accident fatality** is understood as a person who died (as a result of injuries incurred) at the scene of the accident or within the course of 30 days.

A **road traffic accident injury** is understood as a person who incurred injuries and received medical attention.

5. Information regarding urban ground transport concerns **bus and trolley-bus communication** and includes the activity of public and private urban transport enterprises and companies.

Transport line is understood as a route connecting the extreme points of the route of vehicles designated with the same number or letter. The length of the transport lines is the sum of the length of all of the scheduled daytime bus and trolley-bus lines over which vehicles designated with separate numbers or letters travel.

TABL. 1 (119). **DROGI PUBLICZNE POWIATOWE I GMINNE O TWARDEJ NAWIERZCHNI**

Stan w dniu 31 XII
HARD SURFACE POWIAT AND GMINA PUBLIC ROADS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION	
	W KM		IN KM						
OGÓŁEM	410,9	411,9	411,1	414,7	411,8	443,7	449,8	TOTAL	
Powiatowe	128,6	129,3	131,8	131,2	129,8	131,5	143,6	Powiat	
Gminne	282,3	282,6	279,3	283,5	282,0	312,2	306,2	Gmina	
	W ODSETKACH		IN PERCENT						
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL	
Powiatowe	31,3	31,4	32,1	31,6	31,5	29,6	31,9	Powiat	
Gminne	68,7	68,6	67,9	68,4	68,5	70,4	68,1	Gmina	

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.
Source: data of the General Directorate of Domestic Roads and Motorways.

TABL. 2 (120). **ŚCIEŻKI ROWEROWE I BUS-PASY**

Stan w dniu 31 XII
CYCLE WAYS AND BUS LANES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
	w km		in km				
Ścieżki rowerowe	59,6	65,2	79,2	109,6	130,0	138,9	Cycle ways
na 10 tys. ludności	1,7	1,9	2,3	3,2	3,8	4,1	per 10 thous. population
Bus-pasy	-	-	1,2	1,2	2,2	2,3	Bus lanes

TABL. 3 (121). **POJAZDY SAMOCHODOWE I CIĄGNIKI ZAREJESTROWANE**

Stan w dniu 31 XII
REGISTERED ROAD VEHICLES AND TRACTORS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
OGÓŁEM	175896	185510	190648	196850	202730	210181	219008	TOTAL
w tym:								of which:
Samochody osobowe	135325	142819	147779	153551	158361	164618	172128	Passenger cars
Autobusy i trolejbusy	1430	1437	1456	1468	1452	1449	1456	Buses
Samochody ciężarowe i ciągniki siodłowe ^a	29110	30548	30583	30393	31069	31563	32281	Lorries and road tractors ^a
Ciągniki balastowe i rolnicze	3163	3302	3147	3237	3333	3406	3530	Ballast and agricultural tractors
Motocykle	5421	5879	6192	6574	6893	7453	7860	Motorcycles

^a łącznie z samochodami ciężarowo-osobowymi.
^a Including vans.

TABL. 4 (122). **POJAZDY SAMOCHODOWE I CIĄGNIKI ZAREJESTROWANE PO RAZ PIERWSZY**
REGISTERED ROAD VEHICLES AND TRACTORS FOR THE FIRST TIME

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	12004	11890	10906	11969	12551	13489	15397	T O T A L
w tym:								of which:
Samochody osobowe	8424	9158	8677	9665	9683	10753	12322	Passenger cars
Autobusy i trolejbusy	68	96	89	84	46	61	67	Buses
Samochody ciężarowe i ciągniki siodłowe ^α	2900	1956	1509	1590	2187	1873	2208	Lorries and road tractors ^α
Ciągniki balastowe i rolnicze	73	93	102	84	87	83	162	Ballast and agricultural tractors
Motocykle	480	520	439	466	479	637	565	Motorcycles

^α Łącznie z samochodami ciężarowo-osobowymi.

^α Including vans.

TABL. 5 (123). **KOMUNIKACJA MIEJSKA – DZIENNE LINIE KOMUNIKACYJNE** ^α

Stan w dniu 31 XII

URBAN TRANSPORT – DAILY LINE OF COMMUNICATION ^α

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
Sieć komunikacyjna – linie w km	722	724	737	805	Transport network – lines in km:
autobusowe	637	612	611	644	bus
trolejbusowe	85	112	126	161	trolleybus
Autobusy eksploatowane:					Buses operated:
w szt	233	244	193	237	in units
liczba miejsc w tys.	30,0	29,8	26,5	31,0	number of seats in thous.

^α Dane dotyczą przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^α Data concern urban transport enterprises and companies, employing more than 9 persons.

TABL. 6 (124). **WYPADKI DROGOWE** ^α
ROAD TRAFFIC ACCIDENTS ^α

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
Wypadki	272	245	256	229	224	199	221	Total accidents
Ofiary wypadków	341	337	320	290	276	232	292	Road traffic casualties
Śmiertelne	12	18	25	12	16	15	7	Fatalities
Ranni	329	319	295	278	260	217	285	Injured

^α Zarejestrowane przez Policję.

Ź r ó d ł o: dane Komendy Głównej Policji

^α Registered by the Police.

S o u r c e: data of the National Police Headquarters.

DZIAŁ XIV

HANDEL I GASTRONOMIA

Uwagi ogólne

1. Podziału **sklepów według form organizacyjnych** dokonano na podstawie wielkości powierzchni sprzedażowej sklepów i rodzaju sprzedawanych w nich towarów.

Domy towarowe i handlowe są to sklepy wielodziałowe, prowadzące sprzedaż szerokiego i uniwersalnego asortymentu, głównie towarów nieżywnościowych, o powierzchni sal sprzedażowych: domy towarowe – 2000 m² i więcej, domy handlowe – od 600 do 1999 m².

Supermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 400 m² do 2499 m² prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych oraz artykuły nieżywnościowe częstego zakupu.

Hipermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 2500 m² prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych i nieżywnościowych częstego zakupu, zwykle z parkingiem samochodowym.

Sklepy powszechne są to sklepy prowadzące sprzedaż głównie towarów żywnościowych codziennego użytku, o powierzchni sal sprzedażowych od 120 do 399 m².

Sklepy wyspecjalizowane są to sklepy prowadzące sprzedaż szerokiego asortymentu artykułów do kompleksowego zaspokojenia określonych potrzeb, np. ubioru, wyposażenia mieszkań, sklepy motoryzacyjne, meblowe, sportowe itp.

Do **pozostałych sklepów** zaliczono sklepy o powierzchni sal sprzedażowych do 119 m².

Podziału sklepów dokonano na podstawie faktycznej lokalizacji sklepu.

2. Do **placówek gastronomicznych** zaliczono zakłady i punkty gastronomiczne stałe i sezonowe, których przedmiotem działalności jest przygotowywanie oraz sprzedaż posiłków i napojów do spożycia na miejscu i na wynos. Sezonowe placówki gastronomiczne uruchamiane są okresowo i działają nie dłużej niż sześć miesięcy w roku kalendarzowym.

Do placówek gastronomicznych nie zalicza się ruchomych punktów sprzedaży detalicznej i automatów sprzedażowych.

3. **Targowiska** są to wyodrębnione tereny i budowle (plac, ulice, hale targowe) ze stałymi lub sezonowymi punktami sprzedaży drobnodetalicznej lub urządzeniami przeznaczonymi do prowadzenia handlu w wyznaczone dni tygodnia lub codziennie (bazaary).

Za targowiska sezonowe uznano te place i ulice, gdzie uruchamiane są na okres do 6 miesięcy punkty handlowe, w związku ze wzmożonym ruchem nabywców (np. ruch urlopowy) i działalność ta jest ponawiana w kolejnych sezonach.

CHAPTER XIV

TRADE AND CATERING

General notes

1. The division of **stores by organizational forms** was made on the basis of the area of the sales floor and the types of goods sold.

Department stores and trade stores are stores with multiple departments, selling a broad and universal assortment, primarily non-foodstuff goods, with a sales floor area of 2000 m² and more for department stores and from 600 to 1999 m² for trade stores.

Supermarkets are stores with a sales floor from 400 to 2499 m², selling goods in a self-service system and offering a wide assortment of foodstuff goods and frequently bought non-foodstuff goods.

Hipermarkets are stores with a sales floor above 2500 m², selling goods in a self-service system and offering a wide assortment of foodstuff goods and frequently bought non-foodstuff goods, usually with a parking place.

Grocery stores are stores primarily selling foodstuff goods for daily consumption, with a sales floor from 120 to 399 m².

Specialized stores are stores selling a wide assortment of articles to fully meet specific needs, (e.g. clothing, home furnishings, car parts, furniture, sporting goods, etc.).

Other stores include stores with a sales floor up to 119 m².

The division of shops was made on the basis of the actual location of a shop.

2. **Catering establishments** include permanent and seasonal catering establishments and outlets, the scope of activity of which is the preparation and sale of meals and beverages for on-site and take-out consumption. Seasonal catering establishments are open for a certain period of time and operate not longer than six months in a calendar year.

Mobile retail sales points and vending machines are not treated as catering establishments.

3. **Marketplaces** are specific areas and structures (squares, streets, market halls) with permanent or seasonal outlets for small-scale retail sales or with facilities designated for conducting trade on specific days of the week or weekly (bazaars).

Seasonal marketplaces are those squares and streets where trade outlets conduct activity for a period of 6 months, in connection with increased demand from buyers (e.g., holiday demand) and this activity is repeated in successive seasons.

TABL. 1 (125). **SKLEPY ^a WEDŁUG FORM ORGANIZACYJNYCH I STACJE PALIW**
Stan w dniu 31 XII
SHOPS ^a BY ORGANIZATIONAL FORM AND PETROL STATIONS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
LICZBA PLACÓWEK NUMBER OF ESTABLISHMENTS								
Sklepy	1023	983	967	973	1070	1157	1141	Shops
Domy towarowe i handlowe	11	10	7	6	7	7	6	Department and trade stores
Supermarkety	54	58	62	71	80	85	81	Supermarkets
Hipermarkety	9	8	10	10	11	11	10	Hypermarkets
Sklepy powszechne	70	49	49	44	51	63	55	General shops
Sklepy wyspecjalizowane	472	484	497	532	586	648	653	Specialized shops
Pozostałe sklepy ^b	407	374	342	310	335	343	336	Other shops ^b
Stacje paliw	49	45	46	45	44	46	48	Petrol stations
PRACUJĄCY EMPLOYED PERSONS								
Sklepy	7996	7819	7877	7995	9235	9599	9658	Shops
Domy towarowe i handlowe	166	165	149	97	143	137	95	Department and trade stores
Supermarkety	1510	1658	1642	1824	1957	1910	1892	Supermarkets
Hipermarkety	1968	1742	1843	1774	2092	2023	1967	Hypermarkets
Sklepy powszechne	580	437	437	396	403	507	470	General shops
Sklepy wyspecjalizowane	2548	2739	2841	2983	3598	3972	4100	Specialized shops
Pozostałe sklepy ^b	1224	1078	965	921	1042	1050	1134	Other shops ^b
Stacje paliw	255	226	240	219	214	209	231	Petrol stations
POWIERZCHNIA SPRZEDAŻOWA w tys. m² SALES AREA in thous. m²								
Sklepy	308,1	307,4	330,7	333,6	403,0	435,9	423,3	Shops
Domy towarowe i handlowe	15,5	15,1	10,6	10,2	12,0	12,0	9,4	Department and trade stores
Supermarkety	43,3	47,8	50,8	53,9	61,0	64,8	60,2	Supermarkets
Hipermarkety	71,5	64,3	80,6	80,8	93,4	93,7	85,5	Hypermarkets
Sklepy powszechne	14,2	10,3	10,4	9,6	10,7	12,6	10,6	General shops
Sklepy wyspecjalizowane	142,8	152,0	161,7	163,4	208,1	233,8	238,3	Specialized shops
Pozostałe sklepy ^b	20,8	18,0	16,6	15,7	17,7	19,0	19,3	Other shops ^b
Stacje paliw	x	x	x	x	x	x	x	Petrol stations

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób, według lokalizacji sklepu i stacji paliw. ^b Sklepy o powierzchni sal sprzedażowych do 119 m², prowadzące sprzedaż głównie towarów żywnościowych codziennego użytku oraz często nabywanych towarów nieżywnościowych, łącznie z aptekami ogólnodostępnymi.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons, by localization shop and petrol station. ^b Other shops which the sales area covers no more than 119 m² which conduct sales activity within the scope of common usage goods, including public pharmacies.

TABL. 2 (126). **PLACÓWKI GASTRONOMICZNE** ^a
 Stan w dniu 31 XII
 CATERING ESTABLISHMENTS ^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
Placówki gastronomiczne	144	130	127	116	130	144	168	Catering establishments
w tym restauracje.....	34	39	42	50	48	48	68	of which restaurants

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
^a Data concern enterprises employing more than 9 persons.

TABL. 3 (127). **TARGOWISKA**
 Stan w dniu 31 XII
 MARKETPLACES
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
Targowiska stałe	18	18	16	18	16	16	13	Permanent marketplaces
powierzchnia w tys. m ²	41,5	41,5	22,4	24,4	24,4	24,0	24,3	area in thous. m ²

DZIAŁ XV

FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW

Uwagi ogólne

1. Wyniki finansowe przedsiębiorstw prezentuje się w dostosowaniu do ustawy z dnia 29 IX 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity Dz.U. 2016 r. poz. 1047, z późniejszymi zmianami).

Dane w zakresie gospodarki finansowej przedsiębiorstw obejmują podmioty gospodarcze prowadzące księgi rachunkowe, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Dane nie obejmują podmiotów prowadzących działalność bankową, maklerską, ubezpieczeniową oraz towarzystw inwestycyjnych i emerytalnych, narodowych funduszy inwestycyjnych, szkół wyższych, a także samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, instytucji kultury posiadających osobowość prawną i gospodarstw indywidualnych w rolnictwie.

2. Przychody z całokształtu działalności (kwoty otrzymane i należne) obejmują:

- 1) przychody netto ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług), łącznie z dotacjami do produktów;
- 2) przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów (łącznie z kwotami należnymi z tytułu sprzedaży opakowań wielokrotnego użytku);
- 3) pozostałe przychody operacyjne, tj. przychody niezwiązane bezpośrednio z podstawową działalnością podmiotu, do których zalicza się: zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych (środków trwałych, środków trwałych w budowie, wartości niematerialnych i prawnych, inwestycji w nieruchomości i prawa), otrzymane nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny aktywa (środki pieniężne), odszkodowania, rozwiązane rezerwy, korekty odpisów aktualizujących wartość aktywów niefinansowych, przychody z działalności socjalnej, przychody z wynajmu lub dzierżawy środków trwałych albo inwestycji w nieruchomości i prawa;
- 4) przychody finansowe, tj. przychody z tytułu dokonanych przez podmiot operacji finansowych: kwoty należne z tytułu dywidend i udziałów w zysku, odsetki od udzielanych pożyczek, odsetki od lokat terminowych, odsetki za zwłokę, zysk ze zbycia inwestycji, zmniejszenia odpisów aktualizacyjnych wartości inwestycji wobec całkowitego lub częściowego ustania przyczyn powodujących trwałą utratę ich wartości, nadwyżkę dodatnich różnic kursowych nad ujemnymi.

CHAPTER XV

FINANCES OF ENTERPRISES

General notes

1. The financial results of enterprises are adjusted to the Accounting Act dated 29 IX 1994 (uniform text Journal of Laws 2016 item 1047, with later amendments).

Data regarding the financial management of enterprises include economic entities keeping accounting ledgers employing more than 9 persons.

Data do not include banks, brokerage houses, insurance companies, investment and pension societies, national investment funds, higher education institutions, independent public health care facilities, cultural institutions with legal personality and private farms in agriculture.

2. Revenues from total activity (sums received and due) include:

- 1) net sales revenues of products (goods and services), including subsidies on products;
- 2) net sales revenues of goods and materials (including sums due from the sale of re-use packages);
- 3) other operating revenues, i.e., revenues not directly connected with the basic activity of the entity, to which the following are included: profits from the sale of non-financial fixed assets (fixed assets, assets under construction, intangible fixed assets, investments in real estate and rights), assets (cash) received free of charge, including donated assets, as well as damages reversed provisions, adjustments of the depreciation value for non-financial assets, income from social activities, income from the rent or lease of fixed assets and investments in real estate and rights;
- 4) financial revenues, i.e., revenues from financial operations conducted by an entity: amounts due in respect of dividends and share in profits, interest on loans granted, interest on time deposits, default interest, profits from the sale of investments, reduction of depreciation write-offs relating to investments due to the fact that the reasons resulting in the permanent loss of their value have ceased to exist (whether partially or totally), surplus of foreign exchange gains over losses.

3. Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności obejmują:

- 1) koszt własny sprzedanych produktów (wyrobów i usług), tj. koszty ogółem pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów;
- 2) wartość sprzedanych towarów i materiałów według cen zakupu (nabycia);
- 3) pozostałe koszty operacyjne, do których zalicza się: stratę ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych, tj. nadwyżkę wartości sprzedanych składników majątku trwałego nad przychodami z ich sprzedaży, amortyzację oddanych w dzierżawę lub najem środków trwałych i środków trwałych w budowie, nieplanowane odpisy amortyzacyjne (odpisy z tytułu trwałej utraty wartości), poniesione kary, grzywny, odszkodowania, odpisane w części lub w całości wierzytelności w związku z postępowaniem upadłościowym, układowym i naprawczym, utworzone rezerwy na pewne lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa przyszłe zobowiązania (straty z transakcji gospodarczych w toku), odpisy aktualizujące wartość aktywów niefinansowych, koszty utrzymania obiektów działalności socjalnej, darowizny lub nieodpłatnie przekazane aktywa trwałe;
- 4) koszty finansowe, na które składają się w szczególności: odsetki od zaciągniętych kredytów i pożyczek, odsetki i dyskonto od wyemitowanych przez jednostkę obligacji, odsetki za zwłokę, strata ze zbycia inwestycji, odpisy z tytułu aktualizacji wartości inwestycji, nadwyżka ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi.

4. Przychody i koszty uzyskania przychodów ze sprzedaży: produktów, towarów i materiałów wpływające na wynik finansowy ustala się w wartości wyrażonej w rzeczywistych cenach sprzedaży z uwzględnieniem opustów w postaci rabatów i bonifikat, bez podatku od towarów i usług (VAT).

5. Wynik finansowy na działalności gospodarczej jest to suma wyniku finansowego na sprzedaży produktów, towarów i materiałów, wyniku na pozostałej działalności operacyjnej oraz wyniku na operacjach finansowych.

6. Wynik zdarzeń nadzwyczajnych (zyski i straty nadzwyczajne) to skutki finansowe zdarzeń powstających niepowtarzalnie, poza zwykłą działalnością jednostki i niezwiązanych z ogólnym ryzykiem jej prowadzenia, a w szczególności spowodowanych zdarzeniami losowymi.

W 2016 r. wszelkie skutki zdarzeń, które dotychczas wpływały na zyski i straty nadzwyczajne, są zaliczane odpowiednio do pozostałych przychodów operacyjnych i pozostałych kosztów operacyjnych.

7. Wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest to wynik finansowy na działalności gospodarczej, do 2015 r. korygowany o wynik zdarzeń nadzwyczajnych.

3. Costs of obtaining revenues from total activity include:

- 1) the cost of products sold (goods and services), i.e., the total costs decreased by the costs of generating benefits for the needs of the entity and corrected by the change in product inventories;
- 2) the value of goods and materials sold according to procurement (purchase) prices;
- 3) other operating costs, to which the following are included: loss on the sale of non-financial fixed assets, i.e., surplus of the value of sold fixed assets over the revenues from their sale, depreciation of leased or rented fixed assets and assets under construction, unplanned write-offs (write-offs by virtue of a permanent loss of value), penalties, fines, indemnities paid, partially or fully written off liabilities related to bankruptcy, composition, restructuring proceedings, reserves made for future certain liabilities or liabilities, which are likely to occur (loss on current business transaction in), write-offs updating the value of non-financial assets, costs of maintaining premises required for social activity, donations or fixed assets received free of charge;
- 4) financial costs, in particular, interest from contracted credits and loans, interest and discount on bonds issued by the entity, default interest, loss on the sale of investments, write-offs updating the value of investment, the surplus of foreign exchange losses over gains.

4. Revenues and costs of obtaining revenues from the sale of: products, goods and materials which have an influence on the financial result are expressed in actual sales prices taking into account discounts in the form of rebates and reductions, excluding the value added tax (VAT).

5. The financial result on economic activity is the sum of the financial result from the sale of products, goods and materials, the result on other operating activity as well as the result on financial operations.

6. Result on extraordinary events (extraordinary profits and losses) are the financial results of one-time events, outside the usual activity of an entity, and not connected with general risk of activity, and in particular, the result of coincidental events.

In 2016 all economic effects of the events which previously affected the extraordinary profits and losses are classified as other operating revenues or other operating costs, respectively.

7. The gross financial result (profit or loss) is the financial result on economic activity, until 2015 corrected by result on extraordinary events.

8. Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych.

9. Podatek dochodowy jest to podatek od osiągniętego zysku, który podmiot gospodarczy jest zobowiązany uiścić po uwzględnieniu przyznanych ulg. Obejmuje on:

- część bieżącą, tj. podatek wykazany w deklaracji podatkowej za dany okres sprawozdawczy,
- część odroczoną, tj. różnicę między stanem rezerw i aktywów z tytułu podatku odroczonego (w związku z przejściowymi różnicami między wynikiem finansowym brutto a podstawą opodatkowania, wynikającymi z odmienności momentu ujęcia przychodu i kosztu zgodnie z przepisami o rachunkowości a przepisami podatkowymi) na koniec i początek okresu sprawozdawczego.

10. Wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymuje się po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia.

11. Relacje ekonomiczne przedstawione w tabl. 3 obliczono następująco:

1) **wskaznik poziomu kosztów** jako relację kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności;

2) **wskaznik rentowności obrotu:**

- **brutto** jako relację wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności,
- **netto** jako relację wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności;

3) **wskaznik płynności finansowej:**

- **I stopnia** jako relację inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych,
- **II stopnia** jako relację inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych,
- **III stopnia** jako relację aktywów obrotowych (zapasów, należności krótkoterminowych, inwestycji krótkoterminowych oraz krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych) do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych.

12. Aktywa obrotowe obejmują: zapasy, należności krótkoterminowe, inwestycje krótkoterminowe (środki pieniężne i krótkoterminowe papiery wartościowe) i krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe.

Należności z tytułu dostaw i usług. są zaliczane do należności krótkoterminowych (bez względu na okres wymagalności zapłaty).

13. Kapitały (fundusze) własne ujmują się w księgach rachunkowych z podziałem na ich rodzaje i według zasad określonych przepisami

8. Obligatory encumbrances of gross financial result include income tax on legal and natural persons.

9. Income tax is the tax on earned profit which an economic entity is obligated to pay after considering abatements granted. It includes:

- the current part, i.e., the tax presented in the tax declaration for a given reporting period,
- the deferred part, i.e., a difference between the state of provisions and assets, by virtue of deferred tax (because of the temporary differences between the gross financial result and the basis for taxation resulting from the different moments of the income and cost statement, in accordance with the tax and accounting regulations) at the end and the beginning of the reporting period.

10. The net financial result (profit or loss) is derived after decreasing the gross financial result by obligatory encumbrances.

11. The economic relations presented in table 3 were calculated as follows:

1) **cost level indicator** as the relation of costs of obtaining revenues from total activity to revenues from total activity;

2) **turnover profitability rate:**

- **gross** as the relation of the gross financial result to revenues from total activity,
- **net** as the relation of the net financial result to revenues from total activity;

3) **financial liquidity ratio of:**

- **first degree** as the relation of short-term investments to short-term liabilities excluding special funds,
- **second degree** as the relation of short-term investments and short-term dues to short-term liabilities excluding special funds,
- **third degree** as the relation of current assets (stocks, short-term dues, short-term investments and short-term inter-period settlements) to short-term liabilities excluding special funds.

12. Current assets include: inventories, short-term dues, short-term investments (cash equivalents, short-term securities) and short-term inter-period settlements.

Dues from deliveries and services are included in short-term dues (irrespectively of its due date).

13. Share equity (funds) is recorded in accounting ledgers according to type and according to the principles defined in legal regulations, statute

prawa, postanowieniami statutu lub umowy o utworzeniu jednostki. Obejmują one: kapitał (fundusz) podstawowy, kapitał (fundusz) zapasowy, kapitał z aktualizacji wyceny, pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe, niepodzielony (nierozliczony) wynik finansowy z lat ubiegłych, wynik finansowy netto roku obrotowego oraz odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego.

Do 2015 r. obejmowały również należne wpłaty na kapitał podstawowy oraz udziały (akcje) własne.

Kapitał (fundusz) podstawowy to, w zależności od formy prawnej podmiotu gospodarczego:

- w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością (z o.o.), akcyjnych, komandytowo-akcyjnych – kapitał zakładowy,
- w przedsiębiorstwach państwowych – fundusz założycielski,
- w spółdzielniach – fundusz udziałowy,
- w spółkach komandytowych, jawnych, partnerskich, cywilnych – kapitał właścicieli.

Kapitał (fundusz) podstawowy w spółkach akcyjnych, spółkach z o.o. i w spółdzielniach, ujęty w wysokości określonej w umowie (statucie) wpisanej w rejestrze handlowym, jest pomniejszany o zadeklarowane, lecz niewniesione wkłady kapitałowe.

14. Zobowiązania przedsiębiorstw (kapitały obce) obejmują wszystkie zobowiązania z wszelkich tytułów, w tym również z tytułu kredytów bankowych i pożyczek. Ogół zobowiązań przedsiębiorstw dzieli się na zobowiązania: długoterminowe – gdy okres ich spłaty na dzień bilansowy jest dłuższy niż rok, krótkoterminowe – gdy okres ich spłaty na dzień bilansowy jest nie dłuższy niż rok.

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług są zaliczane do zobowiązań krótkoterminowych (bez względu na okres wymagalności zapłaty).

15. Dane dotyczące finansów przedsiębiorstw podano na podstawie rocznej sprawozdawczości finansowej (przed weryfikacją bilansu) łącznie z wynikami przedsiębiorstw, które zawiesiły działalność lub zostały zlikwidowane w ciągu roku.

resolutions or agreements regarding the establishment of the entity. They include: share capital (fund), supplementary capital (fund), reserve capital (fund) from revaluation, other reserve capital (fund), undistributed (unsettled) financial result from previous years, net financial result of the turnover year and write-offs from net profit for the turnover year.

Until 2015 it has also included share capital (fund) not paid up and entity's shares (stock).

Share capital (fund) is, depending on the legal form of the economic entity:

- *initial capital — in limited liability, joint stock, joint stock-limited companies,*
- *founders' capital — in state owned enterprises,*
- *participation fund — in co-operatives,*
- *owners' capital — in limited partnership, unlimited partnership professional partnership and civil law partnership companies.*

Core capital (fund) in joint stock companies and limited liability companies as well as in co-operatives, registered in the amount defined in the agreement (statute) recorded in the trade register, is decreased by the capital contribution declared but not transferred.

14. Liabilities of enterprises (outside capital) include all liabilities, including liabilities from bank credits and loans and are divided into: long-term liabilities — when their repayment period on the balance day is longer than one year, and short-term liabilities — when their repayment period on the balance day is not longer than one year.

Liabilities from deliveries and services are included in short-term liabilities (irrespective of its due date).

15. *Data concerning the finances of enterprises are presented on the basis of annual financial reports (before balance verification) together with the results of enterprises which suspended activities or were liquidated within the course of the year.*

TABL. 1 (128). **PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW**
REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	w mln zł		in mln zł			
Przychody z całokształtu działalności Revenues from total activity	36070,3	36147,9	35636,4	31129,8	31134,4	31680,7
w tym: of which:						
Przychody netto ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług)..... Net sales revenues of products (goods and services)	15075,3	15880,4	16702,2	16344,1	16452,6	16765,7
Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów..... Net sales revenues of goods and materials	19473,6	19335,2	18121,0	13871,3	13933,1	14245,7
Przychody finansowe	1110,9	409,9	323,3	212,3	284,5	171,5
Financial revenues						
Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności.... Costs of obtaining revenues from total activity	33819,8	34435,5	33706,5	28815,1	28692,3	29647,9
w tym: of which:						
Koszt własny sprzedanych produktów (wyrobów i usług)	15156,9	15701,7	16185,8	15468,4	15521,1	16387,8
Cost of products sold (goods and services)						
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	17339,5	17241,4	16198,2	12147,9	12082,7	12130,8
Value of goods and materials sold						
Koszty finansowe	368,4	330,3	318,6	333,7	276,0	271,0
Financial costs						
Wynik finansowy na działalności gospodarczej Financial result on economic activity	2250,5	1712,3	1929,9	2314,7	2442,1	x
Wynik zdarzeń nadzwyczajnych Result on extraordinary events	0,8	0,6	0,0	9,5	0,4	x
Zyski nadzwyczajne	1,0	0,7	0,2	9,9	0,4	x
Extraordinary profits						
Straty nadzwyczajne	0,2	0,1	0,1	0,4	0,0	x
Extraordinary losses						
Wynik finansowy brutto Gross financial result	2251,2	1712,9	1930,0	2324,2	2442,5	2032,8
Zysk brutto.....	2433,7	2004,5	2321,9	2542,0	2655,3	2264,4
Gross profit						
Strata brutto	182,5	291,6	391,9	217,8	212,8	231,7
Gross loss						
Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto ^a Obligatory encumbrances of gross financial result ^a	289,2	336,2	395,4	419,1	348,5	388,8
Wynik finansowy netto..... Net financial result	1962,0	1376,7	1534,6	1905,1	2094,1	1644,0
Zysk netto.....	2141,5	1654,7	1924,3	2126,8	2301,7	1866,6
Net profit						
Strata netto	179,5	278,0	389,7	221,8	207,6	222,7
Net loss						

^a Obejmują tylko podatek dochodowy.

^a Include only income tax.

TABL. 2 (129). **PRZEDSIĘBIORSTWA WEDŁUG UZYSKANYCH WYNIKÓW FINANSOWYCH**
ENTERPRISES BY OBTAINED FINANCIAL RESULTS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba przedsiębiorstw ogółem Total number of enterprises	680	665	699	703	662	664
Z wynikiem finansowym brutto w % ogółu: With gross financial result in percent of total:						
dodatnim (zysk) positive (profit)	83,7	78,8	81,1	82,2	81,7	79,7
ujemnym (strata) negative (loss)	16,3	20,9	18,5	17,8	18,3	20,0
zerowym (0) zero (0)	–	0,3	0,4	–	–	0,3
Z wynikiem finansowym netto w % ogółu: With net financial result in percent of total:						
dodatnim (zysk) positive (profit)	82,6	77,6	79,7	81,4	81,0	79,5
ujemnym (strata) negative (loss)	17,1	21,8	19,0	18,2	18,9	20,2
zerowym (0) zero (0)	0,3	0,6	1,3	0,4	0,2	0,3

TABL. 3 (130). **RELACJE EKONOMICZNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH**
ECONOMIC RELATIONS IN ENTERPRISES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	w %		in %			
Wskaźnik poziomu kosztów Cost level indicator	93,8	95,3	94,6	92,6	92,2	93,6
Wskaźnik rentowności obrotu: Turnover profitability rate:						
brutto gross	6,2	4,7	5,4	7,5	7,8	6,4
netto net	5,4	3,8	4,3	6,1	6,7	5,2
Wskaźnik płynności finansowej: Financial liquidity ratio of the:						
I stopnia first degree	48,1	61,4	59,8	60,8	38,4	34,2
II stopnia second degree	116,2	110,7	111,6	114,2	104,8	95,3
III stopnia third degree	153,1	148,3	148,3	153,6	140,8	132,8

TABL. 4 (131). **AKTYWA OBROTOWE PRZEDSIĘBIORSTW**

Stan w dniu 31 XII
CURRENT ASSETS OF ENTERPRISES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	w mln zł		in mln zł			
OGÓŁEM	12390,1	12741,2	12929,0	11992,7	11476,5	10822,8
TOTAL						
Zapasy	2581,4	2616,9	2710,7	2655,8	2669,4	2822,7
<i>Inventories</i>						
w tym:						
<i>of which:</i>						
materiały	400,9	428,1	477,1	569,8	598,4	622,4
<i>materials</i>						
półprodukty i produkty w toku	259,7	276,1	240,2	335,7	215,1	305,5
<i>semi-finished products and work in progress</i>						
produkty gotowe	277,0	261,9	321,0	285,9	340,9	276,8
<i>finished products</i>						
towary	1616,8	1623,6	1638,2	1440,4	1494,2	1593,5
<i>goods</i>						
Krótkoterminowe należności i roszczenia	5515,6	4236,7	4519,0	4164,0	5414,7	4996,7
<i>Short-term dues and claims</i>						
w tym z tytułu dostaw i usług	3814,6	3637,9	3813,6	3653,5	3868,1	4225,2
<i>of which from deliveries and services</i>						
Inwestycje krótkoterminowe	3891,3	5274,2	5214,5	4750,7	3127,9	2797,5
<i>Short-term investments</i>						
Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	401,9	613,4	484,9	422,2	264,5	205,9
<i>Short-term deferred expenditures</i>						

TABL. 5 (132). **KAPITAŁY (FUNDUSZE) WŁASNE PRZEDSIĘBIORSTW**

Stan w dniu 31 XII
SHARE EQUITY (FUNDS) OF ENTERPRISES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	w mln zł		in mln zł			
OGÓŁEM	22558,9	22788,6	22874,7	23173,0	23443,1	22948,2
TOTAL						
w tym:						
<i>of which:</i>						
kapitał (fundusz) podstawowy	13342,6	13533,7	13509,5	13183,4	13196,0	13345,6
<i>share capital (fund)</i>						
kapitał (fundusz) zapasowy	2974,7	4241,8	4535,6	4637,9	4815,6	4560,6
<i>supplementary capital (fund)</i>						
niepodzielony (nierozliczony) wynik finansowy z lat ubiegłych	2775,4	2439,5	2268,4	2482,0	2305,4	2320,1
<i>undistributed (unsettled) financial result from previous years</i>						
wynik finansowy netto roku obrotowego	1970,4	1378,1	1533,5	1904,0	2088,8	1644,2
<i>net financial result of the turnover year</i>						

TABL. 6 (133). **KAPITAŁ ZAKŁADOWY SPÓŁEK**
Stan w dniu 31 XII
SHARE CAPITAL OF COMPANIES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	w mln zł		in mln zł			
OGÓŁEM TOTAL	12038,2	12273,9	12338,8	12098,2	12131,2	12299,5
w tym mienie: of which estate:						
Skarbu Państwa of the State Treasury	22,9	22,8	22,8	22,4	21,2	21,6
państwowych osób prawnych of state legal persons	7,7	17,0	16,6	14,1	4,8	4,8
krajowych osób fizycznych of domestic natural persons	391,3	346,4	368,1	340,5	292,3	346,8
osób zagranicznych of foreign persons	383,5	390,3	351,7	309,5	313,6	376,8

TABL. 7 (134). **ZOBOWIĄZANIA PRZEDSIĘBIORSTW**
Stan w dniu 31 XII
LIABILITIES OF ENTERPRISES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	w mln zł		in mln zł			
OGÓŁEM TOTAL	9917,8	10282,1	11743,2	10926,1	10321,1	10272,0
Długoterminowe Long-term	1824,2	1690,4	2952,5	3050,4	2100,4	2010,1
w tym kredyty i pożyczki of which credits and loans	1545,2	1282,4	1681,5	1433,0	1196,5	1127,0
Krótkoterminowe Short-term	8093,6	8591,7	8790,8	7875,7	8220,7	8261,9
w tym: of which:						
kredyty i pożyczki credits and loans	2060,7	2474,9	2306,6	2352,7	2717,0	2504,3
zobowiązania z tytułu dostaw i usług liabilities from deliveries and services	3800,7	4080,9	4029,6	2934,5	3411,0	3710,8

DZIAŁ XVI

FINANSE PUBLICZNE

Uwagi ogólne

1. Finanse publiczne obejmują procesy związane z gromadzeniem środków publicznych oraz ich rozdysponowaniem, a w szczególności: gromadzenie dochodów i przychodów publicznych, wydatkowanie środków publicznych, finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego (gmin, miast na prawach powiatu, powiatów oraz województw), zaciąganie zobowiązań angażujących środki publiczne, zarządzanie środkami publicznymi, zarządzanie długiem publicznym oraz rozliczenia z budżetem Unii Europejskiej.

2. Prezentowane dane obejmują informacje dotyczące dochodów i wydatków budżetu miasta Lublin

3. Podstawę prawną określającą te procesy od 1 I 2010 r. stanowi ustawa z dnia 27 VIII 2009 r. o finansach publicznych (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1870, z późniejszymi zmianami) i przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. 2009 Nr 157, poz. 1241, z późniejszymi zmianami).

Podstawę prawną gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego stanowią również:

- ustawa z dnia 8 III 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 446, z późniejszymi zmianami),
- ustawa z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 814, z późniejszymi zmianami),
- ustawa z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie województwa (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 486, z późniejszymi zmianami),
- ustawa z dnia 13 XI 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 198, z późniejszymi zmianami),
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 I 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. 2016 poz. 1015),
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 III 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (tekst jednolity Dz. U. 2014 poz. 1053, z późniejszymi zmianami).

CHAPTER XVI

PUBLIC FINANCE

General notes

1. Public finance include the processes connected with accumulation and allocation of public funds, and in particular: collecting and accumulating revenue, spending public funds, financing of loan needs of the state budget and of the budgets of local self-government entities (i.e. gminas, cities with powiat status, powiats and voivodships), contracting liabilities involving public funds, managing public funds and public dept, as well as settlements with the European Union budget.

2. The presented data include information concerning the municipal (Lublin) budgets revenue and expenditure.

3. The legal basis defining these processes since 1 I 2010 is provided by the Law of 27 VIII 2009 on Public Finances (uniform text Journal of Laws 2016 item 1870, with later amendments) and regulations introducing the Law on Public Finances (Journal of Laws 2009 No. 157, item 1241, with later amendments).

The legal basis for the financial management of local government units is:

- the Law of 8 III 1990 on Gmina Local Government (uniform text Journal of Laws 2016 item 446, with later amendments),
- the Law of 5 VI 1998 on Powiat Local Government (uniform text Journal of Laws 2016 item 814, with later amendments),
- the Law of 5 VI 1998 on Voivodship Local Government (uniform text Journal of Laws 2016 item 486, with later amendments),
- the Law of 13 XI 2003 on Incomes of Local Government Units (uniform text Journal of Laws 2016 item 198, with later amendments),
- the Minister of Finances Regulation of 16 I 2014 on Budgetary Reporting (Journal of Laws 2016 item 1015),
- the Minister of Finances Regulation of 2 III 2010 on Detailed Classification of Incomes, Expenses, Revenues and Expenditures, and Funds from Foreign Resources (uniform text Journal of Laws 2014 item 1053, with later amendments).

4. Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego są określone w uchwale budżetowej przez właściwe organy stanowiące na rok kalendarzowy (budżetowy), w terminach i na zasadach określonych w ustawach ustrojowych oraz ustawie o finansach publicznych.

Miasto na prawach powiatu realizuje jednocześnie zadania z zakresu działania gminy oraz powiatu i sporządza jeden budżet, w którym określone są poszczególne dochody z uwzględnieniem źródeł dochodów gminy i powiatu oraz wydatki realizowane łącznie przez gminę i powiat.

5. Na **dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego** składają się:

1) dochody własne, tj.:

- a) udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa (tj. podatek dochodowy od osób prawnych i osób fizycznych),
- b) wpływy z podatków oraz opłat ustalanych i pobieranych na podstawie odrębnych ustaw, w tym podatek od nieruchomości, podatek rolny, leśny, podatek od środków transportowych, podatek od czynności cywilnoprawnych, opłata skarbową, opłata eksploatacyjna, opłata targowa,
- c) dochody z majątku, np. dochody z najmu i dzierżawy,
- d) środki pozyskane z innych źródeł na dofinansowanie zadań własnych;

2) dotacje:

- a) celowe z budżetu państwa na zadania: z zakresu administracji rządowej, własne, realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej,
- b) przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych nie podlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich,
- c) otrzymane z funduszy celowych (od 2011 r. są tylko państwowe fundusze celowe)
- d) pozostałe dotacje, w tym realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego;

3) subwencja ogólna z budżetu państwa przekazywana wszystkim jednostkom samorządu terytorialnego dla uzupełnienia ich własnych dochodów, w tym na zadania oświatowe.

6. **Wydatki jednostek samorządu terytorialnego** dzielą się na majątkowe (w tym inwestycyjne) i bieżące, do których zalicza się m.in.:

4. Revenue and expenditure of the budgets of local self-government entities are determined in the budgetary law passed by relevant councils for a period of one calendar year (a budgetary year) within the periods and in accordance with the principles set forth in statutory acts and in the Law of Public Finances.

City with powiat status realizes tasks of gmina as well as powiat. There is one budget drawn up every year, which consists of revenue (income received both by gmina and powiat) as well as expenditure realized jointly by gmina and powiat.

5. **Budget revenues of local self-government entities** comprise:

1) own revenue, i.e.:

- a) share in taxes which make the revenue of state budget (i.e.: corporate and personal income taxes)
- b) receipts from charges and taxes established and collected on the basis of separate acts, including the tax on real estate, the agricultural tax, forest tax, the tax on means of transport, the tax on civil law transactions, treasury fee, royalties for mineral exploration and marketplace stall trading fee,
- c) revenue from property, i.e. income from renting and leasing,
- d) funds from other sources for the additional financing of own tasks;

2) allocations:

- a) appropriated allocations from the state budget for: government administration-related tasks, own tasks, task fulfilled on the basis of agreements with bodies of the government administration
- b) provided under programmes financed from European funds and other not reimbursable foreign funds and payments from the budget of European funds,
- c) received from the appropriated funds (from 2011 state appropriated funds),
- d) other allocations, including allocations based on agreements with bodies of the government administration;

3) general subsidy from the state budget transferred to all local self-government budgets for supplementing their own revenue, of which for educational tasks.

6. **Expenditure of local government units** are divided into: property-related (including investment-related) and current expenditures, such as:

- 1) wydatki na wynagrodzenia (wraz z pochodnymi),
- 2) wydatki na zakup materiałów i usług,
- 3) dotacje m.in. dla jednostek organizacyjno-prawnych działających w budżetach jednostek samorządu terytorialnego,
- 4) wydatki na obsługę długu,
- 5) wydatki z tytułu udzielenia poręczeń i gwarancji.

7. Informacje dotyczące budżetów jednostek samorządu terytorialnego opracowano na podstawie sprawozdań Ministerstwa Finansów.

- 1) *expenditure on wages and salaries (including derivatives),*
- 2) *expenditure on the purchase of materials and services,*
- 3) *grants, among others, for organisational and legal units operating within local government units budgets,*
- 4) *expenditure on debt servicing,*
- 5) *expenditure related to granting endorsements and guarantees.*

7. Information concerning local self-government entities budgets is compiled on the basis of financial reports of the Ministry of Finance.

TABL. 1 (135). **DOCHODY BUDŻETU MIASTA WEDŁUG RODZAJÓW**
MUNICIPAL BUDGET REVENUE BY TYPE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
	w mln zł		in mln zł				
O G Ó Ł E M	1392,0	1537,8	1791,6	1829,4	1699,9	1833,1	T O T A L
Dochody własne	753,4	831,8	869,6	967,6	957,1	998,7	Own revenue
w tym:							<i>of which:</i>
Udziały w podatku dochodowym:							<i>Share in income tax:</i>
od osób prawnych	25,0	24,7	28,6	27,4	29,2	28,0	<i>corporate income tax</i>
od osób fizycznych	324,3	339,1	342,0	365,7	397,8	423,0	<i>personal income tax</i>
Podatek od nieruchomości	140,3	154,7	168,4	176,5	182,6	193,7	<i>Tax on real estate</i>
Podatek od środków transportowych	11,0	11,7	11,9	12,1	12,2	12,5	<i>Tax on means of transport</i>
Podatek od czynności cywilnoprawnych ...	19,6	15,2	17,6	21,4	22,3	19,8	<i>Tax on civil law transactions</i>
Opłata skarbową	6,8	7,1	6,9	7,5	6,9	7,1	<i>Treasury fee</i>
Dochody z majątku	33,3	81,4	89,0	125,7	62,4	68,4	<i>Revenue from property</i>
w tym dochody z najmu i dzierżawy oraz innych umów o podobnym charakterze	5,9	11,6	14,0	17,3	22,1	28,6	<i>of which income from renting and leasing as well as agreements with a similar character</i>
Dotacje ogółem	265,2	320,9	528,3	467,5	343,7	418,7	Allocations
Dotacje celowe	154,9	164,0	174,2	209,7	198,9	339,0	<i>Appropriated allocations</i>
z budżetu państwa	147,3	156,7	166,9	181,8	190,0	331,1	<i>from the state budget</i>
na zadania							<i>for tasks:</i>
z zakresu administracji rządowej	112,6	117,7	122,7	126,8	131,5	277,8	<i>for government administration tasks</i>
własne	34,7	38,4	44,0	54,6	57,9	52,8	<i>for own tasks</i>
realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej	0,1	0,6	0,2	0,3	0,5	0,5	<i>realized on the basis of agreements with government administration bodies</i>
na działania realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samo- rządu terytorialnego	4,8	4,3	0,1	0,2	0,2	0,2	<i>received for tasks realized on the basis of self-government agreements</i>
otrzymane z państwowych funduszy ce- lowych	0,9	2,6	7,2	27,7	7,4	7,6	<i>received from state appropriated funds</i>
Dotacje z paragrafów 200 i 620 ^a	110,3	156,9	354,2	257,8	143,7	30,0	<i>Allocations from paragraphs 200 i 620 ^a</i>
Subwencja ogólna z budżetu państwa	373,4	385,1	393,7	394,3	399,1	415,8	<i>General subsidies from the state budget</i>
w tym część oświatowa	338,7	363,4	373,3	374,8	382,4	398,6	<i>of which for educational tasks</i>

^a Klasyfikacji dochodów i wydatków budżetowych.
^a *Of the classification of budget revenue and expenditure.*

TABL. 2 (136). **DOCHODY BUDŻETU MIASTA WEDŁUG DZIAŁÓW**
MUNICIPAL BUDGET REVENUE BY DIVISION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
	w mln zł		in mln zł				
O G Ó Ł E M	1392,0	1537,8	1791,6	1829,4	1699,9	1833,1	TOTAL
w tym:							of which:
Transport i łączność	161,9	216,9	347,5	323,6	217,5	166,7	Transport and communication
Gospodarka mieszkaniowa	66,7	90,0	90,3	130,7	59,6	59,3	Dwelling economy
Działalność usługowa	4,9	9,1	3,5	4,7	6,2	4,8	Service activity
Administracja publiczna	5,8	4,9	7,7	9,8	10,8	6,9	Public administration
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	20,3	23,0	23,3	23,9	23,4	26,7	Public safety and fire care
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	563,0	593,3	625,0	648,1	697,9	732,2	Income taxes from legal persons, natural persons and other organizational units without legal personality and expenses associated with their intake
Oświata i wychowanie	15,2	16,8	25,0	29,3	28,9	36,7	Education
Ochrona zdrowia	9,9	10,2	11,4	11,7	9,5	9,4	Health care
Pomoc społeczna	117,5	124,0	131,4	136,2	138,2	284,4	Social assistance
Edukacyjna opieka wychowawcza	2,6	2,8	6,1	4,1	4,1	4,1	Educational care
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	18,3	31,5	37,2	53,1	51,9	48,4	Municipal economy and environmental protection
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	7,3	9,2	21,0	3,8	1,1	1,9	Culture and national heritage
Kultura fizyczna	5,3	4,6	49,6	35,2	20,0	5,8	Physical education

TABL. 3 (137). **WYDATKI BUDŻETU MIASTA WEDŁUG RODZAJÓW**
MUNICIPAL BUDGET EXPENDITURE BY TYPE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
	w mln zł		in mln zł				
O G Ó Ł E M	1499,0	1639,9	1865,2	2031,5	1806,0	1846,1	TOTAL
Wydatki bieżące	1191,0	1277,6	1302,7	1372,6	1442,1	1629,1	Current expenditure
w tym:							of which:
Dotacje	126,1	137,2	137,8	152,8	166,0	176,3	Allocations
w tym dla samorządowych zakładów budżetowych	5,4	4,9	3,7	3,2	2,2	1,7	of which for budgetary establishments
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	116,5	122,4	127,7	130,7	131,2	269,1	Benefits for natural persons
Wydatki bieżące jednostek budżetowych w tym:	901,3	967,1	995,4	1048,1	1108,0	1146,5	Budget revenues of local self-government entities
wynagrodzenia	480,5	504,2	518,2	535,5	561,4	575,4	of which:
wynagrodzenia	480,5	504,2	518,2	535,5	561,4	575,4	wages and salaries
poходne od wynagrodzeń ^a	77,5	88,6	93,7	96,9	102,1	105,2	derivatives from wages and salaries ^a
zakup materiałów i usług	279,4	304,6	329,4	359,9	386,1	413,7	purchase of materials and services
wydatki na obsługę długu	34,5	44,4	33,1	30,4	26,2	28,3	expenditures on debt servicing
Wydatki majątkowe	308,0	362,3	562,5	658,9	364,0	217,1	Property expenditure
w tym inwestycyjne ^b	272,3	344,6	542,0	625,9	339,9	194,0	of which investment expenditure ^b

^a Obejmują składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy oraz składkę na Fundusz Emerytur Pomostowych. ^b Łącznie z dotacjami na finansowanie zadań inwestycyjnych samorządowych zakładów budżetowych.

^a Include contributions to compulsory social security and the Labour Fund as well as contribution to the Bridging Pension Fund. ^b Including allocations for financing investment tasks of self-government budgetary establishments.

TABL. 4 (138). **WYDATKI BUDŻETU MIASTA WEDŁUG DZIAŁÓW**
MUNICIPAL BUDGET EXPENDITURE BY DIVISION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
	w mln zł		in mln zł				
OGÓŁEM	1499,0	1639,9	1865,2	2031,5	1806,0	1846,1	TOTAL
w tym:							of which:
Transport i łączność	377,8	379,8	518,4	616,4	418,4	336,8	Transport and communication
Gospodarka mieszkaniowa	17,0	27,7	28,0	25,4	27,8	31,1	Dwelling economy
Działalność usługowa	7,4	13,8	4,1	5,0	15,1	5,9	Service activity
Administracja publiczna	82,3	94,1	101,5	109,6	113,1	114,3	Public administration
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	27,0	29,4	33,6	30,6	31,0	36,2	Public safety and fire care
Obsługa długu publicznego	34,5	44,4	33,1	30,4	26,2	28,3	Public debt servicing
Oświata i wychowanie	497,3	541,6	551,7	562,9	558,9	573,0	Education
Ochrona zdrowia	17,9	18,2	17,1	19,4	17,3	17,5	Health care
Pomoc społeczna	195,5	204,2	212,3	221,1	225,1	373,0	Social assistance
Edukacyjna opieka wychowawcza	50,1	52,6	54,6	56,5	61,0	67,1	Educational care
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	63,1	88,4	105,1	98,6	100,4	98,6	Municipal economy and environmental protection
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	58,6	69,9	68,4	51,6	55,9	72,9	Culture and national heritage
Kultura fizyczna	27,9	35,6	101,0	161,5	113,0	48,8	Physical education

TABL. 5 (139). **DOCHODY I WYDATKI BUDŻETU MIASTA NA 1 MIESZKAŃCA**
MUNICIPAL BUDGET REVENUE AND EXPENDITURE PER CAPITA

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
	w mln zł		in mln zł				
Dochody ogółem	3988	4417	5163	5331	4980	5380	Total revenue
Dochody własne	2158	2390	2506	2820	2804	2931	Own revenue
Dotacje	760	922	1523	1362	1007	1229	Allocations
Subwencja ogólna	1070	1106	1135	1149	1169	1220	General subsidy
Wydatki ogółem	4294	4711	5376	5920	5291	5418	Total expenditure
Wydatki bieżące	3412	3670	3754	4000	4224	4781	Current expenditure
Wydatki majątkowe	882	1041	1621	1920	1066	637	Property expenditure
w tym inwestycyjne	780	990	1562	1824	996	569	of which investment expenditure

Uwagi ogólne

1. Informacje o nakładach inwestycyjnych opracowano według zasad systemu rachunków narodowych, zgodnie z zaleceniami „ESA 1995”.

Nakłady inwestycyjne są to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji.

Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

2. Nakłady inwestycyjne — jeśli nie zaznaczono inaczej — zaliczono do odpowiednich sekcji PKD 2007 zgodnie z zaklasyfikowaniem działalności inwestora (podmiotu gospodarki narodowej), z wyjątkiem nakładów na obiekty niezwiązane z jego podstawową działalnością, które zaliczono do odpowiednich sekcji według kryterium przeznaczenia obiektu (dotyczy np.: budynków i lokali mieszkalnych, obiektów przeznaczonych dla potrzeb edukacji, ochrony zdrowia, sportu i rekreacji).

Nakłady inwestycyjne na drogi publiczne, ulice i place zalicza się do sekcji „Transport i gospodarka magazynowa”.

3. Wartość nakładów inwestycyjnych poniesionych przez:

- osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej z liczbą pracujących powyżej 9 osób, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie) i spółki cywilne z liczbą pracujących powyżej 9 osób – o pracowano na podstawie sprawozdawczości,
- osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej z liczbą pracujących do 9 osób, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą i spółki cywilne z liczbą pracujących do 9 osób, gospodarstwa indywidualne w rolnictwie, a także wartość nakładów na indywidualne budownictwo: mieszkaniowe, rekreacyjne (nieprzystosowane do stałego zamieszkania) oraz budownictwo sakralne – ustalono szacunkowo.

Podstawę szacunku wartości nakładów inwestycyjnych na indywidualne budownictwo stanowi kubatura budynków oddanych do użytkowania. Nakłady roczne obejmują pełną wartość budynków oddanych do użytku w danym roku, tj. nie uwzględniają różnicy stanów budownictwa niezakończonych w końcu i na początku danego roku.

4. **Do środków trwałych** zalicza się kompletne i nadające się do użytku składniki majątkowe o przewidywanym okresie używania dłuższym niż rok, w tym również drogi publiczne, ulice i place łącznie z poboczami i podbudową, uzbrojenie terenu, zasadzenia wieloletnie, melioracje, budowle wodne, grunty i inwentarz żywy (stado podstawowe) oraz od 1 I 2002 r. spółdzielcze

General notes

1. Information regarding investment outlays was compiled according to the principles of the system of national accounts, according to recommendations of “European System of Accounts 1995” (ESA).

Investment outlays are financial or tangible outlays, the purpose of which is the creation of new fixed assets or the improvement (rebuilding, enlargement, reconstruction or modernization) of existing capital asset items, as well as outlays on so-called initial investments.

Investment outlays are divided into outlays on fixed assets and other outlays.

2. Investment outlays, unless otherwise indicated, are included into the appropriate sections of the NACE rev. 2 in accordance with the classification of the investor’s activity (entity of the national economy), with the exception of outlays on structures not connected with its basic activity, which were included into the appropriate sections according to the criteria of structure destination (concerning, e.g.: residential buildings and places, buildings for education, health care, sport and recreational purposes).

Investment outlays on public roads, streets and squares are included in the section “Transportation and storage”.

3. The value of investment outlays incurred by:

- legal persons and organizational entities without legal personality employing more than 9 persons as well as natural persons conducting economic activity (excluding private farms in agriculture) and civil law partnerships employing more than 9 persons, was compiled on the basis of statistical reports,
- legal persons and organizational entities without legal personality employing up to 9 persons, natural persons conducting economic activity and civil law partnerships employing up to 9 persons, private farms in agriculture as well as the value of outlays on private residential construction and private recreational construction (not adapted for permanent residence) and on sacral construction, was estimated.

The cubic volume of completed buildings accounts for the basis of the estimate regarding the value of investment outlays in private construction. Annual outlays include the total value of buildings completed in a given year, i.e., not including the difference between non-finished construction at the end and at the beginning of a given year.

4. **Fixed assets** include asset components and other objects completed and ready for usage with an expected period of utility exceeding 1 year, of which also public roads, streets and squares, together with shoulders and foundations, development of tracts of land, long-term plantings, meliorations, water structures, land and livestock (basic herd) as well as since 1 I 2002 co-

własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego i spółdzielcze prawo do lokalu niemieszkalnego (użytkowego).

Dane o środkach trwałych nie obejmują wartości gruntów uznanych od 1 I 1991 r. za środki trwałe zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 XII 1990 r. (Dz. U. Nr 90, poz. 529) oraz prawa użytkowania wieczystego gruntu uznanego od 1 I 2002 r. za środki trwałe zgodnie z ustawą o rachunkowości z dnia 29 IX 1994 r. (jednolity tekst Dz. U. 2016 r. poz. 1047) z późniejszymi zmianami.

5. Wartość brutto środków trwałych jest to wartość równa nakładom poniesionym na ich zakup lub wytworzenie, bez potrącenia wartości zużycia (umorzenia).

Przez **wartość brutto** środków trwałych w bieżących cenach ewidencyjnych według stanu w dniu 31 XII należy rozumieć:

- w zakresie środków trwałych przekazanych do eksploatacji:
 - przed 1 I 1995 r. — wartość w cenach odtworzenia z września 1994 r.,
 - po 1 I 1995 r. — wartość w cenach bieżących nabycia lub wytworzenia,
- w podmiotach stosujących Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), wprowadzone od 1 I 2005 r. — również wycenę według wartości godziwej.

6. Dane według sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności — jeśli nie zaznaczono inaczej — opracowano **metodą przedsiębiorstw**, co oznacza, że wszystkie środki trwałe danego podmiotu gospodarki narodowej zalicza się do tego poziomu klasyfikacyjnego, do którego zaliczono podmiot na podstawie przeważającego rodzaju działalności, np. w przedsiębiorstwie zaliczonym do sekcji „Przetwórstwo przemysłowe” wszystkie środki trwałe użytkowane zarówno w tym rodzaju działalności, jak i poza tą działalnością (budynki i lokale mieszkalne, obiekty służące edukacji, ochronie zdrowia itp.) zalicza się do sekcji „Przetwórstwo przemysłowe”. Wyjątek stanowią budynki mieszkalne w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, które ujęto w sekcji „Obsługa rynku nieruchomości^Δ”.

Wartość dróg publicznych, ulic i placów zaliczono do sekcji „Transport i gospodarka magazynowa”.

7. Wartość brutto środków trwałych:

- osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej z liczbą pracujących powyżej 9 osób, osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie) i spółek cywilnych z liczbą pracujących powyżej 9 osób – opracowano na podstawie sprawozdawczości,
- osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej z liczbą pracujących do 9 osób, osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą i spółek cywilnych z liczbą pracujących do 9 osób, gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, a także wartość indywidualnych budynków mieszkalnych (osób fizycznych) i rekreacyjnych nieprzystosowanych do stałego zamieszkania, wartość dróg publicznych, ulic i placów, melioracji podstawowych i szczegółowych – ustalono szacunkowo.

-operative ownership right to residential-premise and co-operative right to non-residential (utilitarian) premise.

Data regarding fixed assets do not include the value of land recognised, since 1 I 1991, as a fixed asset, in accordance with the decree of the Council of Ministers, dated 12 XII 1990 (Journal of Laws No. 90, item 529) as well as right of perpetual use of land, regarded as fixed assets since 1 I 2002, in accordance Act of Accounting dated 29 IX 1994 (unified text: Journal of Laws 2016 item 1047) with later amendments.

5. The **gross value of fixed assets** is the value equal to the outlays incurred on purchasing or manufacturing them, without deducting consumption value (depreciation).

The **gross value** of fixed assets **at current book-keeping prices** is understood, as of 31 XII:

- within the scope of fixed assets designated for exploitation:
 - before 1 I 1995 — the value at replacement prices of September 1994,
 - after 1 I 1995 — the purchase or manufacturing value at current prices,
- in units that use International Accounting Standards (IAS) implemented since 1 I 2005 — also revaluation according to fair value.

6. Data by sections of the NACE rev. 2, unless otherwise indicated, were compiled using the **enterprise method**, i.e., all fixed assets of a given entity of the national economy are included in that classification level to which the entity was included on the basis of the superior kind of activity, e.g., in an enterprise classified in the section “Manufacturing” all fixed assets used in manufacturing and outside this activity (residential buildings and places, buildings for education, health care, etc.) are included in the section “Manufacturing”. Exceptions are residential buildings on private farms in agriculture, which were classified in the section “Real estate activities”.

The value of public roads, streets and squares was included to section “Transport and storage”.

7. The gross value of fixed assets:

- of legal persons and organizational entities without legal personality employing more than 9 persons as well as natural persons conducting economic activity (excluding private farms in agriculture) and civil law partnerships employing more than 9 persons was compiled on the basis of statistical reports,
- of legal persons and organizational entities without legal personality employing up to 9 persons, natural persons conducting economic activity and civil law partnerships employing up to 9 persons, private farms in agriculture as well as the value of private residential buildings (natural persons) and recreational not adapted for permanent residence, the value of public roads, streets and squares, basic and detailed meliorations, was estimated.

TABL. 1 (140). **NAKLADY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a (ceny bieżące)**
INVESTMENT OUTLAYS IN ENTERPRISES^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	W MLN ZŁ		IN MLN ZŁ				
OGÓŁEM	1051,4	1529,5	1483,8	1213,6	1466,4	1643,5	1315,5
TOTAL							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	0,4	0,2	0,1	0,3	1,7	1,8	1,9
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>							
Przemysł i budownictwo	476,2	641,8	472,8	555,2	641,8	877,3	763,3
<i>Industry i construction</i>							
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia ^Δ ; informacja i komunikacja	259,5	421,5	663,1	261,4	487,9	409,5	319,5
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ; transport and storage, accommodation and catering^Δ; information and communication</i>							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości ^Δ	96,2	200,7	89,7	116,2	55,2	61,1	59,4
<i>Financial and insurance activities; real estate activities</i>							
Pozostałe usługi ^b	219,1	265,3	258,1	280,5	279,8	294,0	171,4
<i>Other services^b</i>							
	W %		IN %				
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
TOTAL							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>							
Przemysł i budownictwo	45,3	42,0	31,9	45,8	43,7	53,4	58,0
<i>Industry i construction</i>							
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia ^Δ ; informacja i komunikacja	24,7	27,6	44,7	21,5	33,3	24,9	24,3
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ; transport and storage, accommodation and catering^Δ; information and communication</i>							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości ^Δ	9,2	13,1	6,0	9,6	3,8	3,7	4,5
<i>Financial and insurance activities; real estate activities</i>							
Pozostałe usługi ^b	20,8	17,3	17,4	23,1	19,1	17,9	13,0
<i>Other services^b</i>							

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według lokalizacji inwestycji. ^b Sekcje: Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna; Administrowanie i działalność wspierająca^Δ; Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne, Edukacja; Opieka zdrowotna i pomoc społeczna; Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją; Pozostała działalność usługowa.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to investment location. ^b Sections: Professional, scientific and technical activities; Administrative and support service activities; Public administration and defence; compulsory social security; Education; Human health and social work activities; Arts, entertainment and recreation; Other service activities.

TABL. 2 (141). **WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH W PRZEDSIĘBIORSTWACH**^a (bieżące ceny ewidencyjne)

Stan w dniu 31 XII

GROSS VALUE OF FIXED ASSETS IN ENTERPRISES^a (current book-keeping prices)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	W MLN ZŁ		IN MLN ZŁ				
OGÓŁEM	12911,2	13788,8	16176,3	15372,2	15915,4	16974,9	17306,0
TOTAL							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	21,0	20,6	21,2	15,9	27,5	15,6	5,3
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>							
Przemysł i budownictwo	5986,5	6066,2	8570,0	7603,6	7657,3	8338,1	8419,4
<i>Industry i construction</i>							
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia ^Δ ; informacja i komunikacja	2498,4	3044,6	2995,8	2807,0	3158,1	3198,0	3329,6
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ; transport and storage, accommodation and catering^Δ; information and communication</i>							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości ^Δ	2856,6	2971,2	2623,7	2713,3	2714,0	2701,8	2772,5
<i>Financial and insurance activities; real estate activities</i>							
Pozostałe usługi ^b	1548,7	1686,2	1965,6	2232,4	2358,5	2721,5	2779,2
<i>Other services^b</i>							
	W %		IN %				
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
TOTAL							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	0,2	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	0,0
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>							
Przemysł i budownictwo	46,4	44,0	53,0	49,5	48,1	49,1	48,7
<i>Industry i construction</i>							
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia ^Δ ; informacja i komunikacja	19,4	22,1	18,5	18,3	19,8	18,9	19,2
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ; transport and storage, accommodation and catering^Δ; information and communication</i>							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości ^Δ	22,1	21,6	16,2	17,6	17,1	15,9	16,0
<i>Financial and insurance activities; real estate activities</i>							
Pozostałe usługi ^b	12,0	12,2	12,2	14,5	14,8	16,0	16,1
<i>Other services^b</i>							

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; podziału środków trwałych według sekcji PKD 2007 dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności. ^b Sekcje: Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna; Administrowanie i działalność wspierająca^Δ; Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne, Edukacja; Opieka zdrowotna i pomoc społeczna; Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją; Pozostała działalność usługowa.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; the division of fixed assets by NACE rev. 2 sections was made according to the abode of local kind-of-activity unit. ^b Sections: Professional, scientific and technical activities; Administrative and support service activities; Public administration and defence; compulsory social security; Education; Human health and social work activities; Arts, entertainment and recreation; Other service activities.

DZIAŁ XVIII

PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ

Uwagi ogólne

1. Prezentowane w tablicach dane dotyczące **podmiotów gospodarki narodowej** wpisanych do rejestru REGON i obejmują osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, zaklasyfikowane do poszczególnych sekcji PKD 2007 według przeważającego rodzaju działalności

Krajowy rejestr urzędowy podmiotów gospodarki narodowej, zwany dalej rejestrem REGON, jest rejestrem administracyjnym prowadzonym przez Prezesa GUS. Zasady prowadzenia rejestru określają przepisy ustawy z dnia 29 VI 1995 r. o statystyce publicznej (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1068) z późniejszymi zmianami oraz przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 XI 2015 r. (Dz. U. poz. 2009) w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń.

2. Podstawową funkcją rejestru REGON jest identyfikowanie podmiotów gospodarki narodowej, co jest realizowane poprzez nadawanie im unikatowych numerów identyfikacyjnych.

3. Rejestr REGON jest na bieżąco aktualizowany na podstawie danych o podmiotach gospodarki narodowej, przekazywanych drogą elektroniczną z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, Krajowego Rejestru Sądowego, Systemu Informacji Oświatowej oraz Centralnego Rejestru Podmiotów Krajowej Ewidencji Podatników, oraz – w przypadku pozostałych podmiotów – na podstawie wniosków zgłaszanych do właściwych urzędów statystycznych. Kompletność i aktualność rejestru uzależniona jest od terminowej realizacji ww. obowiązku. Ponadto od 2011 r. do aktualizacji rejestru wykorzystywane są informacje z Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL) dotyczące zgonów osób fizycznych, które były wpisane do rejestru REGON.

CHAPTER XVIII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY

General notes

1. The data presented in tables concerning **entities of the national economy** entered in the REGON register and include legal persons, organizational entities without legal personality and natural persons conducting economic activity, classified into particular NACE Rev. 2 sections according to the predominant kind of activity.

The National Official Business Register, hereinafter referred to as REGON, is an administrative register held by the President of the CSO. The rules for running the register are defined by the Law on Official Statistics, dated 29 VII 1995 (uniform text Journal of Laws 2016 item 1068) with later amendments and the provisions of the decree of the Council of Ministers of 30 XI 2015 (Journal of Laws item 2009) on the mode and methodology of running and updating the National Official Business Register, application, questionnaire, certificate specimens and detailed condition.

2. The basic function of the REGON register is identification of entities of the national economy, which is accomplished by assigning to them unique identification numbers.

3. The REGON register is updated on a current basis with the use of data on entities of the national economy transferred through the electronic system from the Central Registration and Information on Business, the National Court Register, the Educational Information System as well as the Central Business Entity Register of the National Taxpayer Register, and – for the remaining entities – on the basis of applications submitted to the relevant statistical offices. The completeness and correctness of the register is contingent on the timely compliance with the above-mentioned obligation. In addition, since 2011 the register has been updated with information from the Common Electronic System of Population (PESEL) on the deaths of natural persons, who were registered in the REGON.

TABL. 1 (142). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W REJESTRZE REGON**

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN THE REGON REGISTER REGISTER

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	41622	41187	42310	43334	43450^b	43922^b	44474^b	T O T A L
sektor publiczny	751	754	769	775	768	774	773	public sector
sektor prywatny	40871	40433	41541	42559	42656	42624	42909	private sector
z liczby ogółem:								of total number:
Przedsiębiorstwa państwowe.....	3	2	2	2	2	2	2	State owned enterprises
Spółki	7156	7305	7643	8048	8426	8977	9749	Companies
w tym:								of which:
handlowe.....	4218	4391	4741	5190	5604	6203	6985	commercial
cywilne	2936	2912	2900	2856	2820	2772	2762	civil
Spółdzielnie.....	193	193	191	189	190	187	185	Co-operatives
Fundacje	312	344	376	409	471	531	588	Foundations
Stowarzyszenia i organizacje społeczne...	1104	1118	1159	1197	1230	1273	1315	Associations and social organizations
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	30878	30205	30582	30980	30571	30341	29966	Natural persons conducting economic activity
Podmioty nowo zarejestrowane	4398	3790	4032	4167	3616	3812	3886	Entities newly registered
Podmioty wyrejestrowane	2440	4023	2715	2976	3373	3222	3253	Entities removed

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. ^b W podziale według sektorów własności nie uwzględniono podmiotów, dla których informacja o formie własności nie występuje w rejestrze REGON.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture. ^b The division by the ownership sectors does not include entities, which have not registered the form of ownership in the REGON register.

TABL. 2 (143). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W REJESTRZE REGON WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI**

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN THE REGON REGISTER BY LEGAL FORMS AND SECTIONS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej Legal persons and organizational entities without legal personality							Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą Natural persons conducting economic activity
		razem total	przedsiębiorstwa państwowe state owned enterprises	w tym of which					
				razem total	spółki handlowe commercial companies		spółki cywilne civil law partnerships	spółdzielnie co-operatives	
					jednosobowe Skarbu Państwa sole-shareholder companies of the State Treasury	z udziałem kapitału zagranicznego with foreign capital participation			
OGÓŁEM 2010	41622	10744	3	4218	5	481	2936	193	30878
TOTAL 2011	41187	10982	2	4391	1	501	2912	193	30205
..... 2012	42310	11728	2	4741	1	552	2900	191	30582
..... 2013	43334	12354	2	5190	1	618	2856	189	30980
..... 2014	43450	12879	2	5604	1	694	2820	190	30571
..... 2015	43922	13581	2	6203	1	749	2772	187	30341
..... 2016	44474	14508	2	6985	1	875	2762	185	29966
w tym: of which:									
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	168	79	–	48	–	10	4	2	89
Przemysł..... Industry	3287	1114	–	882	–	149	214	14	2173
w tym przetwórstwo przemysłowe..... of which manufacturing	3046	955	–	731	–	123	207	13	2091
Budownictwo Construction	3953	1111	–	807	–	73	247	49	2842
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	10549	3220	1	2031	–	334	1159	18	7329
Transport i gospodarka magazynowa Transport and storage	2738	327	–	234	–	78	92	1	2411
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	1064	369	–	195	–	30	163	1	695

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 2 (143). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W REJESTRZE REGON WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN THE REGON REGISTER BY LEGAL FORMS AND SECTIONS (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej Legal persons and organizational entities without legal personality							Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą Natural persons conducting economic activity
		razem total	przedsiębiorstwa państwowe state owned enterprises	w tym of which					
				razem total	spółki handlowe commercial companies		spółki cywilne civil law partnerships	spółdzielnie co-operatives	
					jednosobowe Skarbu Państwa sole-shareholder companies of the State Treasury	z udziałem kapitału zagranicznego with foreign capital participation			
Informacja i komunikacja Information and communication	1918	661	–	578	1	41	80	–	1257
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	1662	270	–	202	–	13	38	1	1392
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	2082	1629	1	361	–	29	94	79	453
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	5709	1214	–	852	–	54	329	10	4495
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	1208	347	–	265	–	36	72	5	861
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; compulsory social security	79	79	–	1	–	–	–	–	–
Edukacja Education	1870	943	–	154	–	12	70	1	927
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	3966	404	–	237	–	5	113	2	3562
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	757	398	–	82	–	7	31	–	359
Pozostała działalność usługowa Other service activities	3250	2129	–	54	–	4	56	2	1121

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 3 (144) **SPÓŁKI HANDLOWE WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI**
 Stan w dniu 31 XII
 COMMERCIAL COMPANIES BY LEGAL STATUS AND SECTIONS
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Spółki kapitałowe Companies			Spółki osobowe ^a Partnerships ^a			
		razem total	akcyjne joint stock	z ograni- czoną odpowie- dzialnością with limited liability	razem total	w tym of which		
						jawne unlimited partnerships	koman- dytowe limited partnerships	
OGÓŁEM	2010	4218	3555	125	3430	663	532	50
TOTAL	2011	4391	3707	128	3579	684	532	61
	2012	4741	4013	124	3889	728	535	91
	2013	5190	4357	130	4227	833	538	110
	2014	5604	4738	138	4600	866	549	135
	2015	6203	5280	142	5138	923	551	180
	2016	6985	6037	147	5890	948	546	218
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.....		48	39	1	38	9	1	1
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>								
Przemysł.....		882	812	36	776	70	45	15
<i>Industry</i>								
w tym przetwórstwo przemysłowe.....		731	667	29	638	64	43	12
<i>of which manufacturing</i>								
Budownictwo.....		807	703	28	675	104	49	38
<i>Construction</i>								
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		2031	1730	29	1701	301	232	61
<i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ</i>								
Transport i gospodarka magazynowa.....		234	211	4	207	23	14	4
<i>Transport and storage</i>								
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		195	160	3	157	35	25	9
<i>Accommodation and catering ^Δ</i>								
Informacja i komunikacja.....		578	549	7	542	29	16	11
<i>Information and communication</i>								
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa.....		202	175	9	166	27	12	5
<i>Financial and insurance activities</i>								
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		361	271	4	267	90	40	23
<i>Real estate activities</i>								
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna.....		852	754	17	737	98	39	26
<i>Professional, scientific and technical activities</i>								
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		265	235	2	233	30	19	9
<i>Administrative and support service activities</i>								
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne.....		1	1	–	1	–	–	–
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>								
Edukacja.....		154	133	1	132	21	16	3
<i>Education</i>								
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.....		237	137	2	135	100	31	10
<i>Human health and social work activities</i>								
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją.....		82	75	4	71	7	4	2
<i>Arts, entertainment and recreation</i>								
Pozostała działalność usługowa.....		54	50	–	50	4	3	1
<i>Other service activities</i>								

^a W Lublinie w 2016 r. wśród spółek osobowych zarejestrowanych było 80 spółek partnerskich i 104 spółki komandytowo-akcyjne.
^a There were only in 2016 — 80 professional partnerships and 104 limited joint-stock partnerships registered in Lublin.